

Deliverable D2.3

“Action Plan”

Project Title:
**“Disrupting polarisation: building communities
of tolerance through football - DIALECT”**

Project number: 848445 - REC-AG-2018

Amended date of deliverable:	30/09/2020
Actual submission date:	13/10/2020
Responsible partner:	EKKE
Dissemination level:	Public
Revision:	1.0

“This publication was co-funded by the European Union’s Rights, Equality and
Citizenship Programme (2014-2020)”

“The content of this publication represents the views of the author only and is his/her sole
responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that
may be made of the information it contains”.

Table of Contents

1. Planning on turning our vision into reality
2. Design and implementation of project's Action Plan

Task I: Implementation of football3 philosophy in the context of the present project.

- Step 1: Reaffirming the tool's ideals and projecting adaptations
- Step 2: Revision of football3 methodology and tools in terms of their objectives to suit projects' objectives
- Step 3: Activities' prioritization

Task II: Populations' empowerment within the scope of football3 game

- Step 1: Empowering youths
- Step 2: Inclusive participation of parents with awareness raising activities. The Need for Parent Engagement
- Step 3: Engaging key institutional and CSO stakeholders.

3. Football3 Implementation Planning and Implementation

Task I: Preparatory activities

- Step 1: Train participants
- Step 2: Selecting the rules of the game
- Step 3: Create the points system and draft the match form
- Step 4: Preparing the ground

Task II: Training to Football3 Implementation

- Step 1: Selecting and Training Mediators
- Step 2: Selecting and Training Coaches
- Step 3: Selecting and Training Players

4. Time for playing football!

- Task I: First half: pre-match discussion**
- Task II: Second half: the match**
- Task III: Third half: post-match discussion**
- Task IV: Organizing a football3 tournament**

5. Engaging 'of the pitch' surroundings
6. Evaluate results
7. Who will get involved of carrying out each task?
8. When will tasks be completed?

1. Planning on turning our vision into reality

1.1. The foundations of ideas guiding our vision

By 2015, the European Commission had already called forth immediate attention by member states to issues of increasing racism, the rise of populist parties and intolerant political discourse, reaffirming the fundamental importance of freedom of expression and opinion, tolerance and respect for the equal dignity of all human beings for a democratic and pluralistic society.¹ Recalling the Commission, moreover, that Europe derives from its history a duty of remembrance, vigilance and combat against the rise of racism, against any type of discrimination and/or phobia (homophobia, transphobia, xenophobia, islamophobia, anti-Gypsyism, antisemitism e.t.c.), as well as intolerance, reaffirmed the protection and promotion of universal and indivisible human rights, standing for the rights of every human being; In this same vein included hate speech and the different forms that it can take, conscious of the harmful effects suffered by those targeted by hate speech, the risk of alienation and radicalization ensuing from its use and the damage to the cohesion of society from failing to tackle it (ECRI, 2015). However, as stated in the Proposal of the present research study, according to the Fundamental Rights Agency of the EU (2018), there is still lack of progress in preventing and countering racism at EU level. In 2016, 107.285 racial hate crimes, were recorded in total in Europe, numbers which indicate the scale of the issue at EU level (Fundamental Rights Report, 2017).

Our research in all four countries participating to the present study² has shown that since massive migration waves moved towards Europe, piling up is the evidence on stances and attitudes of the public in confronting the growing numbers of newcomers of foreign origin. This evidence is witnessing a process of social transformation and change underlined by new individual and collective self-determination and at the same time by the building of new identities of belonging to *other* communities. Overall, all findings demonstrate that political polarization is still in place throughout Europe, a fact, which is creating a social climate that provides a fertile ground for racism, discrimination and hate intolerance. Thus, considering the issue of youths' identity construction in times of social and political polarization and the respective role of populist groups in adolescents recruitment and radicalization, our research findings reaffirmed the inferences stated at the proposal, that racism is, in fact, an ideology which supports a hierarchical categorization of races, based on beliefs about the in-group collectivity and the out-group social milieu. Prejudices and stereotypes about "out-groups" form attitudes and can be translated to action when the conditions are favorable. Such conditions seem to prevail the past years with the generalized economic crisis in Europe and the refugee crisis. Simultaneously, social exclusion contributes to intolerance. Despite the fact that youth's interest in politics and related political participation appears to be low evidence also suggests that they are attracted and approached by populist groups and parties, in order to act as supporters while embracing their values Adolescents are also being influenced online through populist groups. Our research results have also verified that in the process of identity building, youths are highly vulnerable and susceptible to populist parties' campaigns, which tend to

¹ ECRI GENERAL POLICY RECOMMENDATION NO. 15, ON COMBATING HATE SPEECH, ADOPTED ON 8 DECEMBER 2015 European Commission against Racism and Intolerance (ECRI), Council of Europe – 2016, Strasbourg, pg. 3-5.

² Deliverable on Primary and secondary research results, Athens, EKKE, 2020.

simplify complex realities disseminate political cynicism and increase racial stereotypes.

So, all evidence concludes there is a need for powerful tools for community building within the space of social and political polarization. In addition, according to the EU Recommendations (2016) for the prevention of radicalization leading to extremism, young people should be reached through innovative tools not only in the fields of education and training but also in the field of sports, beyond formal structures. Sports interventions can promote group belonging and a sense of identity and they have been identified as an effective way of engaging especially youths detached from their communities and/ or the schooling system. Football has been broadly recognized as a social space, where community and identity construction is taking place with increased significance for the youth. Football communities historically provide the opportunities for the construction of collective identities. However, at the present time they seem to be increasingly politicized.

Based on the above, the present project targeted adolescents in Europe with a focus on four countries (Greece, Italy, Serbia and Hungary) facing simultaneously increased risk of adolescents social exclusion and spread of populist parties, to ensure that the trend to be radicalized and influenced by extreme ideologies fueling xenophobia is tackled early through a preventive manner. The overall aim is to prevent intolerance and particularly xenophobia at local level, promoting community building and cohesion, using the same tool that it is frequently been used for the radicalization of young people, namely football. More specifically, the football3 methodology inspired by street football, will be addressed and evaluated it and it is ideally played in ethnically, culturally and gender mixed teams. Players meet, form teams, agree on rules and play football, without referees but instead, mediators facilitate discussions between the two teams and monitor the match. As it has been indicated football3 promotes confidence, trust and safety, enabling players to put values they learn into action and become engaged in their communities. Engaging with the football3 methodology encourages informed decision-making and stimulates an interest in how social challenges can be overcome. An emphasis on dialogue and conflict-resolution enables players to grasp the power of consensual decision-making allowing them to bridge cultural differences in a social environment marked by a constant inflow and outflow of community members.

To this respect the project refers to the “sport-for-development” area, that promotes the idea of using sporting activities to provide opportunities for personal and community development, with effects that go well beyond the sphere of physical activity, (elite) player and game development. This idea has been based on the vision that people’s love for football can be used to build opportunities for belonging, racial harmony and community cohesion. Football addresses these issues since it is basing its foundations on both: structural variables and social processes which act at multiple levels to impact on health and social behavior. Results of research on these issues underline football’s positive impact on participating young people’s sense of self, and appreciation for and engagement with peers from diverse backgrounds. Research has also revealed unanticipated connections between participation in football activities and learning foreign languages, positive engagement with school, and building self-confidence.

Upon considering *the research results* we have been able to gauge the complexity that underlies the concepts of cultural diversity, integration and more precisely, integration through sports. Above all, research clearly shows that the concept of cultural diversity in education through sports is comprehensible only in the context where it is used. It is chiefly by contemplating a country’s history that we can understand how it learns cultural diversity, hence what integration means, and ultimately understand the way in which sport

is used for that purpose. Engaging in sport is not enough to integrate society. Research has shown that education through sport in Europe, and specifically the use of sport to foster knowledge and integration of those who are different, is a reality on the ground. Indeed, the respective worlds of fieldwork research and fieldwork action are all too often mutually isolated. Several research reports demonstrate the great value of research for those operating on the ground. It affords a detached view of practices, a better grasp of the scope of education through sport, and an input of scientifically founded knowledge (confirming or refuting suppositions). This is one of the present projects' many merits.

Further, research on football points out the strong persistence of prejudices towards the players, referees, coaches, coaches or managers, still often considered as foreign to this environment, illegitimate, a priori incompetent and quite simply "out of place" of made of their gender. This phenomenon is piled up on the problem of violence against women. There is also a lack of media coverage of women's competitions and sports, both qualitatively and quantitatively; without forgetting the self-censorship of women themselves. To wonder about the feminization of football therefore implies to look at the factors favoring discrimination and gender inequalities whose foundations and structural and institutional manifestations are historical and sociological. To question the feminization of football is also to study the progress and the levers of progress made in the short and long term. Questioning the feminization of football therefore also leads us to look at the developments that the world of football has experienced over the past decades, but above all to consider its future, its trends and the reforms to be carried out for real change, sustainable, is being implemented. Studying the issues linking gender and football is ambitious and this project obviously does not intend to meet this challenge alone. On the contrary, it is a milestone attempting to bring new, modest reflections to the work currently carried out by universities, research organizations or national and international organizations. In the same vein, although considerable efforts have been made to collect testimonies from various actors representing the cultural approaches specific to each region, this report can only claim a European perspective.

1.2. Project's objectives

The project titled «Disrupting polarisation: building communities of tolerance through football» (DIALECT), involves adolescents and youths identity construction at times of social and political polarisation in order to be empowered in combating intolerance and discrimination.

Key objectives of the proposed project are: a) to identify and analyse the interrelations between football and politics with a focus on community interactions and activities related to adolescents; b) to empower adolescents (boys and girls) to break existing stereotypes and cultivate new values framework, preventing the initiation of intolerant beliefs and attitudes through positive intergroup contact, while also influencing their parents; c) to create a powerful network of agents change at local level, composed of youth leaders, CSOs and local / sport authorities, with enhanced capacities in terms of preventing and addressing manifestations of racism and xenophobia.

Within the key objectives of the project there are **specific aims** targeting at its ultimate scope that is to create tools empowering adolescents and youth with informed decision-making and conflict resolution skills, critical in order to combat irrational arguments and stereotypical thinking leading to xenophobia and developing capacities of key local stakeholders (CSO, NCO and civil servants) to prevent and combat intolerance, while being networked to monitor and address social cohesion. These specific endeavors are to be realized by means of an effective Action Plan destined to address the following

aims:

- a) To design and implement a holistic community building methodology, preventing and combating intolerance, while addressing community disintegration, through football.
- b) To empower adolescents, their parents and local authorities, including sports professionals to form powerful networks of change at local level disrupting polarization through the creation of poles of tolerance.

The above aims will be realized through to the following **activities**:

- a) Development of an Action Plan, promoting community building through football, while disrupting polarization.
- b) Capacity building actions, building a network of agents of change promoting community building through football.
- c) Playing community-creating football, creating poles of understanding at local level.
- d) Disseminating and promoting the message of “Football for All: making extreme discourses irrelevant”.

So, **expected results** of the project include:

- a) Empowered adolescents and youth with informed decision-making and conflict resolution skills, critical in order to combat irrational arguments and stereotypical thinking leading to xenophobia.
- b) Developed capacities of key local stakeholders (CSO and civil servants) to prevent and combat intolerance, while being networked to monitor and address social cohesion.

The project, after its completion, is expected to have the following key results per target group involved:

As far as the participating 500 **adolescents (migrant and non-migrant)** are concerned, including youth leaders (with a particular focus on the ones facing social exclusion):

- Empowered adolescents and youth with informed decision-making and conflict resolution skills, critical in order to combat irrational arguments and stereotypical thinking leading to xenophobia.
- Established behavioral patterns based on values of tolerance and understanding, evidenced in built interethnic relationships.
- Enhanced belonging at community level through football, combating individualized feelings of alienation and extremism.
- Enhanced awareness of recruitment methods and ways of influencing used by extremist parties, as well as of their motives.

As far as the participating 20 football **coaches / social workers** are concerned:

- Enhanced capacities on practical ways to promote community building and tolerance through sports activities.
- Improved knowledge on identifying and effectively addressing intolerance at local level through sports, early on, with a focus on extremist group's involvement in sports activities.

As far as the participating 700 **parents** of adolescents are concerned:

- Destabilized sentiments of intolerance, fears and frustrations related to xenophobia, through build interethnic relations.
- Improved perceptions on multicultural communities, while acknowledging the value of diversity and the positive impact that interethnic relations can have to their children.
- Enhanced awareness of the recruitment / influencing methods of extremist groups through sports.

As far as the 40 **municipal and other public authorities (sports / educational authorities)** involved are concerned:

-Enhanced knowledge on existing risks of local communities to be radicalized and influenced by populist / extremist groups and political parties, with a focus on adolescents and sports.

-Enhanced capacities of municipality staff to design, lead and monitor efforts on combating racism and xenophobia through sports-based community building actions.

-Enhanced cooperation between CSO and local authorities, promoting networking among them, while forming a network of agents of change to combat spread of values of xenophobia at local level, with a focus on adolescents.

Overall, the project is expected to improve community and thus social cohesion by preventing hatred and fostering tolerance. All aforementioned target groups are expected to produce multipliers who are going to promote values of tolerance, interethnic relations, while destabilizing xenophobia and spread of extremist groups through the realm of sports. After all the project includes innovative components such as a) the use of the same “tool” that is being used for influencing and recruiting adolescents in populist and extremist groups at local level, namely football; b) the decision to promote behavioral change through football, which can be easier than traditional methods (teaching in schools etc.), grasping the attention and interest of adolescents; c) the capitalization of a tested methodology (football3) and its further development and use for the challenge of racism; d) the holistic approach – addressing adolescents, their parents, CSOs and local authorities, taking into consideration the snowballing and multiplying effect that this can have; e) the use of football as a way, enabling to address indirectly racism; f) the fact that the developed methodology can work through a preventive manner for both groups – addressing simultaneously xenophobia and migrant’s radicalization; e) the gendered perspective, evidenced through the gender mixed football teams to be formed in a male dominated sport. The project is expected to work in complementarity to other EU initiatives working on migrants’ integration and community building.

1.3. Action Plan design and Implementation. Project’s guidelines

In order to implement projects’ objectives a **secondary and primary research results informed Action Plan** is, at this stage imperative. The following chapters are devoted to this end. The development of the projects’ Action Plan involves capacity building actions, through a targeted toolkit to be developed, addressed to sports and other professionals who are going to act as coaches; youth leaders who are going to act as mediators; and civil servants who are going to monitor the initiative. Based on developed capacities (WP3). It also involves the means and ways for implementation activities (according to different implementation models – train the trainers, direct training), through the creation of ethnically and gender mixed football teams (in 3 countries) or the use of existing ones (in 1 country), (WP4). It should refer to preparatory steps of networking with migrant communities and exhibition matches addressed to parents, to gain their approval. It also should address the issue of adolescents training and formation of 40 football teams across 4 participating countries as well as their participation in local tournaments for a period of 6 months, which is a needed emotional time for the development of relationships. As part of the matches, awareness-raising activities addressed to parents are going to be scheduled. Attention should be devoted to local stakeholders who will be engaged throughout the project’s activities and monitor their implementation. Last phase of the project involves the organization of an international tournament, where selected national teams will meet in Greece. This will act as a European message against intolerance, promoting diversity and disrupting polarization.

The projects' Action Plan should include its design and terms of its implementation too.

In short, the targeted methodology / action plan of the project includes:

- a) a short and easy guide to understand elaboration of the rationale of the proposed methodology (community building through football to prevent intolerance);
- b) targeted guidelines, measures, tools (how to identify hate speech and intolerance) and steps to promote community building through football at local level (as a response), based on capacity building actions (who needs to be trained);
- c) description of awareness raising activities addressed to adolescents (via football) and their parents;
- d) description of networking activities, promoting engagement between the key institutional and CSO stakeholders involved in preventing and combatting xenophobia.

2. Design and implementation of project's Action Plan

2.1. The goal to be achieved: a well-defined description

The aim of the project is to use the same “tool” that is being used for influencing and recruiting adolescents in populist and extremist groups at local level, namely football in order to promote behavioral change grasping the attention and interest of adolescents, away from formal structures (i.e. education). To this end a tested methodology (**football3**) will be used, nevertheless adopted to the needs addressed by the project. To this respect the football3 methodology and tools will be reviewed in order to fit the project's objectives and to adapt the football3 methodology to address the most burning social challenges of the targeted communities: xenophobia, racism and social exclusion leading to polarization and building intolerance. This goal to be achieved the following tasks are imperative.

Task I: Implementation of football3 philosophy in the context of the present project.

Step 1. Reaffirming the tool's ideals and projecting adaptations

According to its founders, “*football3 is a unique way of playing football that is changing lives across the world. It is based on the principle that the basic values of fair play, gender equality, teamwork and respect are just as important as football skill*”.³ Named after its ‘three halves’ – a pre-match discussion, football game, and post-match discussion - football3 incorporates key life lessons into every match. In mixed-gender teams, players collectively decide on the rules before the game. Following the match, they reflect on their behavior and the behavior of their opponents, with points awarded for goals as well as for fair play. As football3 is played without referees, players must learn how to resolve conflicts themselves through dialogue and compromise. Football3 has a unique basic concept “*inspired by street football. Across the globe, players meet, form teams, agree on rules and play football. football3 harnesses the educational potential of street football by ensuring that dialogue and fair play are integral to the game. It can be played by anyone, anywhere and it can be used to address any social topic. There are no referees. Instead, mediators facilitate discussions between the two teams and monitor the match*”.⁴

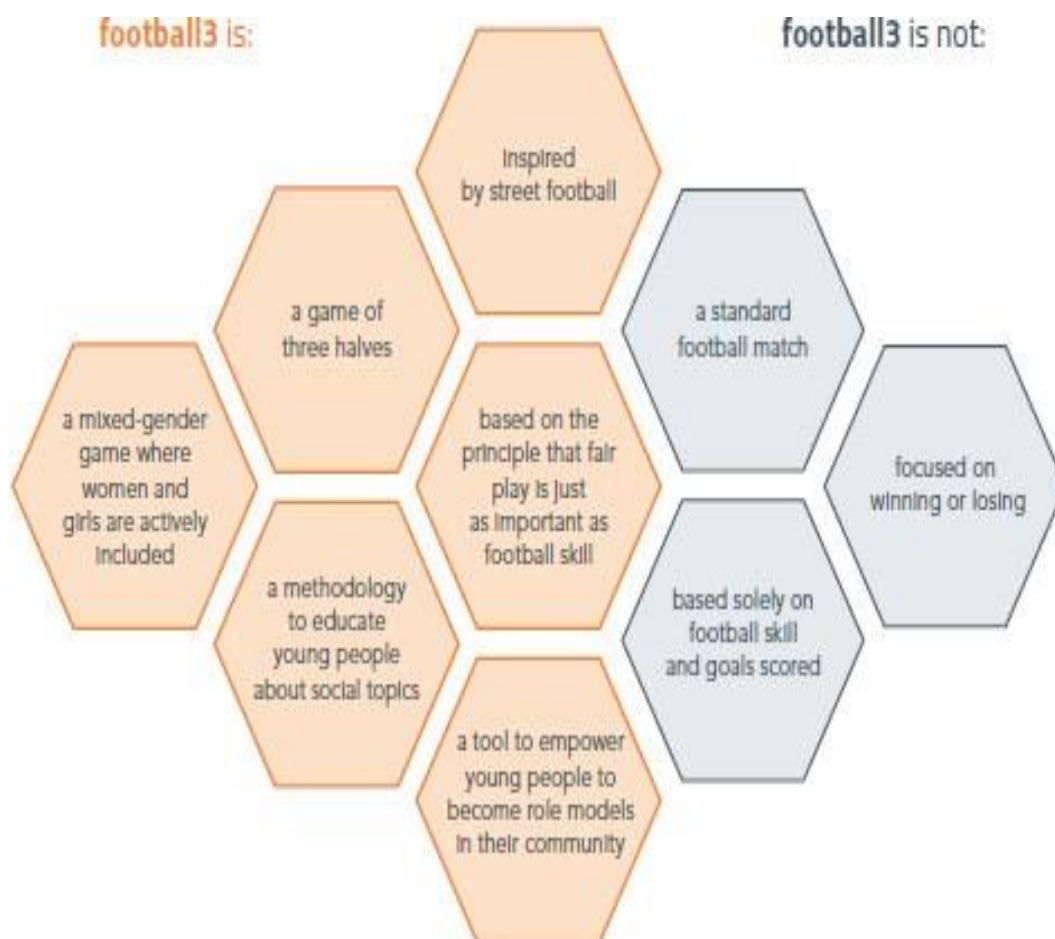
Thus, a comprehensive methodology is applied to address a range of social topics, such as gender equality, health and peacebuilding. Football3 empowers young people to take responsibility for their actions and treat others fairly. They learn to value communication and mutual respect, both on and off the pitch. The central idea always remains the same: **using the game of football itself to educate and empower young people**. One of the strengths of football3 however is **its adaptability**. Rather than providing a rigid tool, the intention is to inspire users to apply football3 to suit needs of each case and to create **new materials** to address topics that are relevant each time to tasks ahead. This way the methodology and the content of football3 is constantly evolving. As

³ “Football3 handbook. How to use football for “social change”, published by Streetfootballworld gGmbH Berlin – Germany. Accessible at: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>.

⁴ “Football3 handbook”, pp. 6.

diagrammatically presented⁵ football3 possesses certain qualities (diagram 1) and a basic moto: that of the three halves (diagram 2). It has also specific objectives upon implementation (diagram below).

Diagram 1⁶

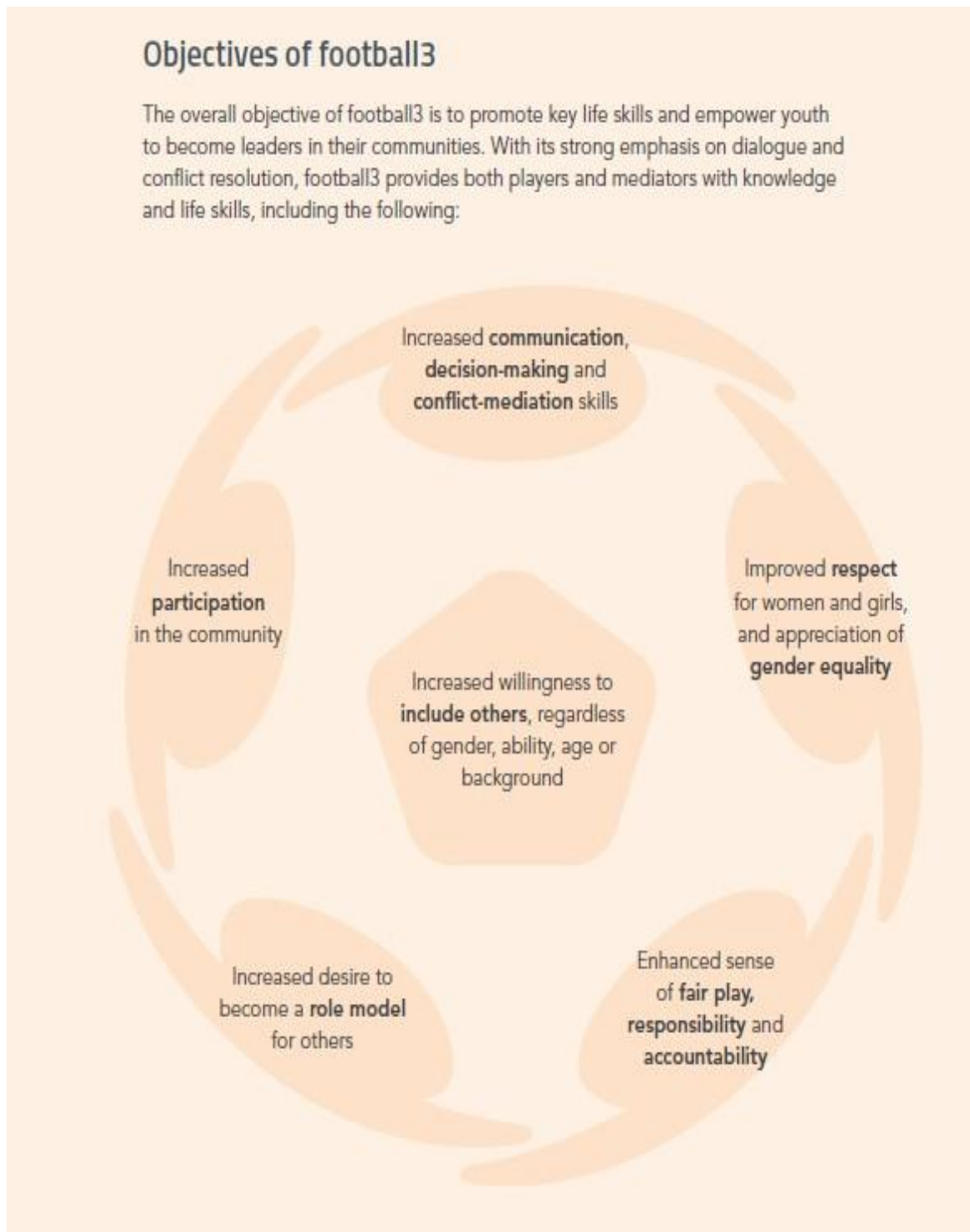

5

⁵ “Football3 handbook”, pp. 6.

⁶ “Football3 handbook”, pp. 6

Diagram 2⁷

⁷ “Football3 handbook”, pp. 9.

Step 2: Revision of football3 methodology and tools in terms of their objectives to suit projects' objectives

A) Adapting football3 objectives

As stated at the Football3 toolkit review (DIALECT Deliverable, May 2020),⁸ *“in the context of the DIALECT project, we envision to adapt the football3 methodology to address the most burning social challenges of the targeted communities: xenophobia, racism and social exclusion”*.⁹

Based on a sociological research study in all participating countries (Greece, Hungary, Italy and Serbia), led by EKKE (DIALECT's Deliverable September 2020), it is anticipated that in order to meet the project's objectives *“a comprehensive, coherent and relevant curriculum”*,¹⁰ should be built by reviewing football3 toolkit to meet DIALECT project's objectives and more specifically those relevant to anti-discrimination and anti-racism education through football in order to respond to the needs among the target groups identified and eventually enhance community building in combating social and political polarization.

As the research results have indicated a strong correlation of poverty and populism and the increased probability for disadvantaged young people to adhere to extremist political movements. Further, the research study reveals the fact that xenophobia and racist incidents still haunt amateur and professional football, while also underlining the fact that sport and football in particular enhances social cohesion and can promote the integration of migrants and refugees in society. This two-fold power of football with regards to the situation of migrants and refugees, especially in the countries Hungary, Serbia, Italy and Greece will be addressed by the project. *“Through football3 we will aim to leverage the positive impact of football on the social acceptance and integration of migrants and refugees and thus contribute to combat racist and xenophobic rhetoric both in football and in society as a whole”*.¹¹

The idea is, by using football as a powerful tool to promote human rights, combat intolerance and xenophobia, enhance community building and form a powerful network of change by bringing together adolescents, their parents, local sports professionals and pioneer football players. Aim is to attempt to bring changes in the local communities through football, promote values of acceptance of the ‘other’ and reinforce solidarity. All partners, (ActionAid Hellas along with the National Centre for Social Research - EKKE (Greece), ActionAid Italy, OLTALOM Sport Association (Hungary), Football Friends (Serbia), Street Football World (Germany) are co-operating in playing football in a different way and in conveying the message of “Football for All” through the values of equality and active citizenship.

All the above indicate that at this initial step of the Action Plan football3 methodology and toolkit **should be adapted to fit the scope of the DIALECT project and the targeted populations needs**. To this end the objectives of football3 methodology should be supplemented to address **the concept of social integration** of all targeted youth populations. Most importantly the objectives of football3 methodology should be supplemented towards the **inclusive participation of migrant and refugees target**

⁸ Vanessa Thiele (streetfootballworld), Football3 toolkit review, May 2020, DIALECT Deliverable.

⁹ Vanessa Thiele (streetfootballworld), Football3 toolkit review, May 2020, DIALECT Deliverable, pp. 4.

¹⁰ Streetfootballworld 2014, edition, p. 46ff.

¹¹ Vanessa Thiele (streetfootballworld), Football3 toolkit review, May 2020, DIALECT Deliverable, pp. 5.

groups, facilitating their social integration addressing also their specific needs. As already noted with regard to the social message conveyed by football3, its authors propose a number of social objectives that can be pursued through football3: gender equality, health, social integration, peacebuilding, employability and civic engagement.¹² “*The social topic that seems most relevant to our project is **social integration***”¹³. Thus, football3 methodology and tools should be adapted at an initial step of the Action Plan to address the **promotion of social integration more fully**. In this context the existing football3 material (i.e. toolkits) will be reviewed in order to capitalize, adapt and further develop the existing methodology (already tested to address a range of other social topics such as gender equality) to the issue of preventing and combating racism, xenophobia and other forms of intolerance, between social and culturally mixed adolescents at local level.

B) Adapting football3 objectives to address community building through football to prevent intolerance – a rational guiding actions

Research results have shown that the prolonged economic and social crisis along with the ongoing refugee and migration crisis in Europe and the COVID_19 pandemic have affected the political, social and cultural climate in all participating countries. Findings indicate that among the new and complex social issues emerged, social and political polarization is still in place, creating a social climate that provides a fertile ground for the rise of intolerance, discrimination, racism, and xenophobia. Populist groups and parties are still playing a pivotal role in the capitalization of sentiments of intolerance and xenophobia. Despite the fact that youth’s interest in politics and related political participation appears to be low, evidence suggests that young people and adolescents, mainly from disadvantaged communities across Europe, are attracted and approached by populist groups and they are facing increased risk of being radicalized and influenced by hate speech and intolerant rhetoric directed mostly towards ethnic minority groups, including asylum seekers and refugees.

Additionally, poverty, social exclusion and a lack of opportunities increase the risk for young people to experiencing discrimination or to be influenced by racist and xenophobic ideas. Indeed, literature review shows that the high rates of children’s poverty and social exclusion, particularly for some groups of children, may contribute to intolerance. As regards the relevant social indicators, “*the latest available (comparable) statistical data on poverty and social exclusion for children aged 0-17 in Greece, Italy, Hungary and Serbia are based on the EU-SILC 2018 (having as reference income period the year 2017). According to these data, the percentages of children who were at-risk-of-poverty and/or social exclusion - even though they have shown a slight decrease in the last years - remain at high levels in these four countries.*¹⁴ In particular, in 2018, 33.3% of children aged 0-17 were at-risk-of-poverty and/or social exclusion in Greece, 30.6% in Italy, 35.9% in Serbia and 23.8% in Hungary, remaining higher than the respective rate of EU-27 (i.e. 23.4% in 2018). What is of rising concern, however, is the fact that children (aged 0–17) with at least one foreign-born parent were at greater risk of poverty (+19.0

¹² Vanessa Thiele (streetfootballworld), Football3 toolkit review, May 2020, DIALECT Deliverable.

¹³ Vanessa Thiele (streetfootballworld), Football3 toolkit review, May 2020, DIALECT Deliverable, pp. 5.

¹⁴ Eurostat, database, EU-SILC survey [ilc_peps01], Data extracted: 28/4/2020 as in Capella A., (EKKE), “Review Football3 Toolkits and identify key components to be used as part of the project and methodological amendments needed” (WP.2.7.), Annexed to Vanessa Thiele (streetfootballworld), Football3 toolkit review, May 2020, DIALECT Deliverable, pp. 13-14.

pp in Greece, +18.2 pp in Italy and +4.4 pp in Hungary) than children with native-born parents. The only exception being was Serbia where children with a migrant background had a lower at-risk-of-poverty rate than children of native-born parents (i.e. -6.0 pp)”.¹⁵

Our research study also reaffirmed arguments made by other researchers that sports are important in promoting social inclusion of migrants, and especially children, by helping to maintain contact between immigrants and nationals at community level. Moreover, the correctly governed, practice of sport promotes mutual respect and tolerance and can be a tool to fight against discrimination, prejudices and stereotypes. In this respect, the practice of sport and in particular football, can help hosting and immigrant communities to know each other by bringing people together and by providing a bridge between different backgrounds and individual personalities, acting as an instrument for promoting values aimed at strengthening the culture of living together in diversity. However, it is important at this point to stress that despite the progress made in past years, football continues to face a number of challenges related to racism and ethnic discrimination, while a non-negligible number of incidents concerned children's and youth football. Many studies and unofficial data give enough reasons to believe that intolerance and xenophobia are an urgent problem, which affects football at professional as well as at amateur level, in almost all European countries. What is of rising concern, however, is the fact that populist groups and parties try to take advantage from the popularity of football among youth, manipulating participants' and supporters' sentiments in order to make propaganda and spread intolerance and discrimination.

Within the above social and political climate developing mechanisms to foster meaningful adolescent and youth participation in public affairs and local communities is essential for adolescents and youth to realise their civil, political, economic, social and cultural rights. Within the above social and political climate, sports are far more than a luxury or a form of entertainment: it is a powerful tool. It is an innovative and effective tool to assist existing efforts to achieve specific targets such as those concerning education, gender equality, migrants' integration, reduction of diseases, promoting children well-being etc. What is more important, sports spread and share a universal framework of values. In fact, sports teach **fair play** which is a compound concept that comprises many values that are not only useful in sport, but also in everyday life, for example respect, equality, care, joy and tolerance. It also makes people learn another fundamental right: **inclusion**. Sport can help people that may be an object of discrimination or marginalized, such as migrants, culturally different or disabled people, to feel part of the community and accepted. For all these reasons, sports are a powerful tool for children development.

More specifically, our research has shown that football is highly valued among adolescents on and off the streets. Therefore, is a suitable game to implement for **community building**. Football promotes honesty, fair play, respect for self and others, adherence to rules, teamwork. Within local communities the adherence of these values has become nowadays a necessity. Adolescents may be the pioneers to building communities of tolerance. From the moment they are born they are very impressionable, and they start to form their opinions and view on the world before they hit adolescence. Consequently, in order to optimize social cohesion by maximizing the grounds of youths' assimilation, developmental education that combines cognitive skills and values is a suitable tool which

¹⁵ Capella A., (EKKE), "Review Football3 Toolkits and identify key components to be used as part of the project and methodological amendments needed" (WP.2.7.), Annexed to Vanessa Thiele (streetfootballworld), Football3 toolkit review, May 2020, DIALECT Deliverable, pp. 13-14.

becomes more effective when applied through activities that kids love. Thus, it is easier to engage them and be more focused in the activities, while it empowers them to make value judgments and fortifies their cognitive knowledge and abilities.

The implementation of football3 philosophy, methodology and tools intensifies community building in combating social and political polarization. By **engaging adolescents with distinct socio-demographic characteristics and from different ethnic backgrounds as well as youths of both sexes** makes them more ready to making informed decisions, being sensitive and respecting the others. It also contributes to the development of self-confidence and of leadership attitudes while supporting the delicate transition between childhood and adulthood. football3 can improve the empowerment process by challenging gender norms, reducing restrictions and offering girls and women more freedom, access to public spaces, and more opportunities for their physical, psychophysical development. football3 can be an effective tool for **empowering girls and women**, because they are often excluded from participating and enjoying the physical and psychosocial benefits offered by a male dominated sport. Furthermore, as girls begin to participate in the specific sport, they also acquire new interpersonal skills and access to new opportunities, allowing them to become more engaged in school and community life. In this regard, football3's gender mixed teams oppose to reinforce stereotypes that inhibit girls' physical development and, make all participants and community agents to fully understand in practice the different ways boys and girls develop their abilities. The same holds true in engaging kids with disabilities.

Further, **the engagement of migrant and refugee adolescents** into the game philosophy, methodology and tools intensifies community building in combating social and political polarization. Our research results in this respect reveal the role of football, in general, and football3 in particular in promoting social inclusion of migrants, and especially children, by helping to maintain contact and establish relationships between immigrants and nationals at community level. Moreover, the correctly governed, practice of football3 promotes mutual respect and tolerance and can be a tool to fight against discrimination, prejudice and stereotypes. In this respect, the practice of football3 can help hosting and immigrant communities to know each other by bringing people together and by providing a bridge between different backgrounds and individual personalities, acting as an instrument for promoting values aimed at strengthening the culture of living together in diversity.

Research results have shown that young migrants are generally resilient, ambitious, and adaptable. However, while migrant youth commonly face social exclusion, disruption of family, and absence of social protection, young women and girl migrants are more at risk of abuse, discrimination and gender-based violence, including sexual violence. Youth migrants belonging to specific ethnic or cultural groups face particular difficulties. Our research has indicated that due to their age and developmental stage, young migrants are more vulnerable to migration experiences that result in isolation, exclusion and insecurity. Risks faced by migrants are exacerbated in the case of youth, especially those under 18 years of age, particularly when they are in irregular situations and face threats of exploitation, trafficking, exclusion, detection, detention and deportation. Young migrants, especially girls and young women, are vulnerable to human rights violations such as child marriage, sexual exploitation, violence and unpaid labor. Many young migrants face deskilling and precarious employment in so-called 3-D jobs (dirty, dangerous and degrading), despite having higher educational or skills-training qualifications. Moreover, during the migration process young people can lose their social networks and may also be without parents or family members to provide guidance and

care. Due to their age and developmental stage, young migrants are more vulnerable to migration experiences that result in isolation, exclusion and insecurity. They may be particularly affected by xenophobia and discrimination, and suffer further marginalization due to lack of fluency in the local language, new and different cultural norms, and insufficient information about laws and regulations in their new country. Young migrants travelling alone, unaccompanied minors, adolescents who remain at home when parents migrate, and those born to migrant parents in destination countries are at particular risk of exclusion. To overcome these risks and enhance their development potential and contributions to their countries of origin and destination, young migrants need to be able to realize their rights without discrimination, including their right to education, health, work, family life, and participation in decision-making and community life. Available data show that migrant youth, are more likely to experience exploitation, inadequate access to skills and vocational training, social marginalization and exclusion. Social participation and inclusion can be achieved with football3 policy framework that may effectively meet young migrants' diverse needs, experiences, challenges and opportunities. Migrant youth and adolescent such participation realizes their universal human rights to expression, information, conscience, association and peaceful assembly.

Based on research results, relevant to football methodology and tools, two particular aspects of football3 objectives need specific attention in adapting football3 methodology and tools to implementing migrant youths' active participation to the games:

- **Addressing competitiveness**
- **Addressing fair - play**

Addressing competitiveness is not an easy task. Our research has verified relevant earlier assumptions pointing out that youths from disadvantaged areas (natives and migrant), when appear as promising good football players, may not be so easily persuaded to follow the inclusive mechanisms of football3 process. Football3 is based to the ideal that "winning is not that important in youth development". As one of the Greek respondents has put it: "It is a nice idea to say to kids 'it doesn't matter about the result', but when you are about to become a professional, you quickly realize that it is all that matters. The sooner you get the winning mentality, the better." Further, these youths come across a major difficulty to be persuaded to shift their mentality, from one valuing competition and scoring and an individual professional career through football, to one valuing social solidarity and explicit team work. In this respect football3 rational has to be explicitly explained to all categories if participants especially in view of the contrast between individual competitive stances and inclusive communities building. The power of persuasion of these kids, rests in the hands of their coaches and trainers, as well as the professional football coaches!

Addressing fair-play is more easier task but, nevertheless, extremely important to achieve the projects objectives: As young people grow up, they develop a sense of right and wrong and what is fair and just, from watching the world around them and the actions of the people they love and trust. This helps them to make wise choices and encourages them to contribute to making the world around them a better place. Teens that have a strong sense of right and wrong also are more likely to become stable, healthy adults with a clear sense of their place in this complex world we live in. They carry these ideals into their relationships with others including friends, romantic partners, their school, and the workplace. As research results have reaffirmed the assertion that the best indicator of

social integration in individual level is the development of a “sense of belonging”.

Further, our research has shown that migrant youth and adolescent engagement in football3 activities facilitates their access in community groups, unions, youth associations and other civil society organizations, that is their inclusion in community life; migrants’ inclusive participation is critical to taking account of their views, needs and experiences; young migrants’ participation in all steps of football3 yields vital insights for policy-making, improves the effective tools’ implementation and strengthens sustainability of interventions. All in all, **governments and local authorities can enhance participations and enhance communities’ cohesion by building upon such meaningful interventions.**

Developing **mechanisms to foster meaningful adolescent and youth participation in public affairs and host communities** is essential to realizing their civil, political, economic, social and cultural rights. Deliberate policies and programs at local, national and regional levels to foster the participation and social inclusion of adolescents and youth affected by migration are key to promoting their well-being and integration, as well as to sustaining social inclusion. Facilitating their participation in youth, civil society and trade union organizations can prove particularly valuable. The DIALECT project’s objectives through the implementation of football3 to include the youth migrant communities in host societies are destined to the above ends.

C) Adapting football3 objectives to address community building through football to prevent intolerance (targeted quid lines, measures and tools)

As stated at the proposal, the Action Plan is targeting to construct a comprehensive approach which, through the adapted football3 sessions, to prevent intolerance and particularly xenophobia at local level, using the same tool that is frequently been used for the radicalization of young people, namely the game of football, while promoting community building and cohesion. The ultimate goal is to empower adolescents aged 12-18 years (boys and girls with migrant and non-migrant background) to break existing stereotypes and prejudices, deconstruct common myths and cultivate new values, preventing the initiation of intolerant beliefs and attitudes through positive intergroup contact. To this end are targeting the following:

Step 3: Activities prioritization

A) Defining social space: Why it is important to understand community disadvantage?

As stated in the DIALECT proposal the project aims to use football3 to community building and disrupting polarization in community areas where this is most prominent. Such areas include disadvantaged community areas in all four countries. It is to be noted that community disadvantage emerges out of the interplay between the characteristics of the residents in a community (e.g., employment – unemployment rates, poverty, education levels, drug and alcohol use, presence of ethnic enclaves etc.) and the effects of the social and environmental context in which they exist (i.e., "place effects" or "neighborhood effects", such as weak social networks, poor role models and a relative lack of opportunity structures). Traditionally, advantage and disadvantage have been equated almost solely with economic factors. Thus, a disadvantaged community is usually seen as one in which a comparatively large proportion of the population falls below the poverty line, which is calculated on the basis of the national median income. Perhaps the most significant problem, however, is that poverty line measures tend to belie the complexity and scope of

disadvantage, and imply that economic or redistributive solutions alone are adequate responses. Increasing awareness of this problem has prompted a number of social scientists to develop new, richer conceptualizations of disadvantage. The 1990s saw a rapid burgeoning of interest in the concept of "social capital". At the community level, social capital generally refers to strong and healthy social norms and networks, and the numerous benefits that they engender. More specifically, Putnam (1995) defined social capital as "features of social organization such as networks, norms, and social trust that facilitate coordination and cooperation for mutual benefit".¹⁶ At about the same time, the concepts of "social inclusion" and "social exclusion" have had a strong influence on theory and policy. Thus disadvantaged community areas lack all of some of indicators such as: participation in society through employment and access to services; connection (social ties) with family, friends and the local community; effective policies to deal with personal crises (e.g., ill health, bereavement); and the potentiality to be heard. Thus, exclusive communities are differentiated in terms of a restriction of life opportunities; limitations on people's ability to capitalize on existent opportunities; social and economic dimensions of exclusion.

In order to select the targeted community areas suffering from social and political polarization in order to implement football3 actions, to prevent intolerance and particularly xenophobia at local level, while promoting community building and cohesion, key identifiers are to be used such as:

- Enhanced poverty and unemployment rates
- Weak social networks
- Poor role models
- Relative lack of opportunity structures
- Notable existence of ethnic enclaves
- Increased voting rates in favor of political extremist and populist parties
- Low citizens political participation
- Poor environmental settings
- Incidents of racism, xenophobia, hate speech and intolerance

Within a social milieu determined by the above, it becomes evident - as supported also by research results - that football is **a social space** where community and personal identity construction is taking place with increased relevance and significance for the youth. In addition, football is a source of national identity and pride for many countries, while football communities historically provide the opportunities for the construction of collective identities. To this respect empirical findings confirm football3 is an efficient, effective and sustainable tool to promote life skills and values related to social inclusion. Participants learn how to become better neighbors, students, and citizens. Football3 provides a platform to address relevant social issues and to conduct collective reflections, uniting communities **on and off the pitch**.

The football3 handbook and tools authors describe the football pitch as a social space suitable to promote social integration as follows: *“The football pitch can serve as a safe and inclusive environment, which is particularly important for marginalized groups like refugees, ethnic minorities, people with disabilities or the homeless. Experiencing*

¹⁶ Putnam, R. D. (1995). Bowling alone: America's declining social capital. *Journal of Democracy*, 6(1), 65-78.

teamwork and respect on the pitch enables all players to feel they are part of a collective whole”.¹⁷

B) Addressing racism and intolerance: why is it important to identify them?

Since the DIALECT project’s objective is to transform evidenced intolerance to migrant youths to migrants social integration and, hence, social cohesion, avoiding youth’s political radicalization, it is important to include to the implementation of football3 rational, methodology and tools the concepts of racism, discrimination, hate intolerance and social exclusion.

In order to combat intolerance in general one should be able to identify it. There are aspects of the relationship between ethnicity and social position that have been generally ignored in literature research. For example, measures of social position often fail to account for both the accumulation of disadvantage over the life course and/or the role of ecological effects produced by the concentration of ethnic minority groups in deprived residential areas. Another aspect of the above relationship ignored by many approaches is the effect of being a victim of racism, in terms of its effect on group social identity, social status, and socioeconomic position. As a consequence, the investigation of the way in which social and economic disadvantage may structure the experiences of different ethnic groups has remained relatively superficial. Discrimination has been shown to occur in almost every facet of public and private life—from the “daily hassles” experienced when going about one’s everyday life to major events, such as being the victim of a racist physical attack. For example, there is widespread evidence of intolerance toward immigrants and asylum seekers across Europe. This can be seen in the growth of far-right electoral parties across some countries of Europe since 1990s.

Racism can enter people’s lives in a number of ways. It may be based on “race”/ethnicity, religion, or nationality and when combined with other negatively stereotyped aspects of identity can produce experiences of multiple discrimination. It may be experienced directly though interpersonal discrimination or perpetuated via an institution’s discriminatory policies. But whereas racism has repeatedly been shown to be associated with at least part of the socioeconomic disadvantage of many people from ethnic minority groups, tangible exploration is required to fully understand how racism affects people’s lives.¹⁸

In an ideal identification and measuring scheme of intolerance and racist discrimination “*an intolerant schema measure*”,¹⁹ one should be cognizant not only of the conceptual issues influencing analyses of “race,” racism, and racial discrimination, but must also be mindful of the various measurement issues. Measuring and Analyzing “Race,” Racism, and Racial Discrimination as well as Interpersonal (Individual) Racism the major problem associated with measuring relevant incidents concerns recognition, both for those exploring issues of racism and for its victims. Defining exactly what does and does not constitute racism is complex, and this often leads to inconsistencies in data collection. Thus, questions and measurement scales should not be vague or general

¹⁷ streetfootballworld 2014, p. 46

¹⁸ Indicatively, see Saffron Karlsen and James Yzet Nazroo
MEASURING AND ANALYZING “RACE,” RACISM, AND RACIAL DISCRIMINATION,
https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/30220584/social_epidemiology_methodology.pdf

¹⁹ As in Allison C. Aosved, Patricia J. Long, Emily K. Voller (2009), Measuring Sexism, Racism, Sexual Prejudice, Ageism, Classism, and Religious Intolerance: The Intolerant Schema Measure”, Journal of applied Psychology Vol. 39, Issue 10, First published: 01 October 2009,
<https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2009.00528.x>

exploring, for example, experiences over the past year or a lifetime or the frequency with which someone is generally exposed to racism.

Certain issues however in “*an intolerant schema measure*”, fruitful to identify and address racism, hatred and discrimination within the implementation of football3 methodology is to include to its respective information seminars, evaluation and behavioral changes tools issues as, indicatively, the following:

Forms of disrespect such as:

- being treated with less courtesy or respect than other people;
- receiving poorer service compared with other people;
- people acting as if they think you are not smart;
- people acting as if they are afraid of you;
- people acting as if they think you are dishonest;
- people acting as if they think they are better than you are;
- being called names or insulted;
- being threatened or harassed;
- being followed while shopping.

Forms of discrimination such as:

- people insult other people,
- make fun of them
- treat them unfairly because they belong to a certain racial/ethnic group, or who speak another language, or look different.
- People are hit or handled roughly;
- are insulted or called names;
- are treated rudely; treated unfairly;
- are threatened;
- are refused services in a store or restaurant
- are subjected to delays in services;
- are excluded or ignored at school, in games, at jobs in the neighborhood.

Forms of racist discrimination, hatred and intolerance, in exploring issues such as:

- ever having been unfairly fired, not hired, or denied promotion;
- ever having been unfairly stopped, searched, questioned, physically threatened, or abused by the police;
- ever having been unfairly discouraged by a teacher or advisor from continuing education;
- ever having been unfairly prevented from moving into a neighborhood because the landlord or a realtor refused to sell or rent you a house or apartment;
- ever having moved into a neighborhood where neighbors made life difficult for you or your family;
- ever having received poorer service, compared with others, from a plumber or car mechanic.

However, it is important to distinguish between what have been called “major” or

“life” events, “chronic stressors,” and “daily hassles”. Daily hassles, also called “everyday discrimination” are chronic or episodic events considered part of everyday life, the impact of which is perceived to be minor and relatively short-term: negative treatment or hostility that is not seen as serious enough to constitute “racial harassment.” Unlike more “major” experiences, information regarding daily hassles is often not collected in surveys. There is evidence, however, that racially motivated daily hassles may have a greater impact than other forms of daily hassles, as they can evoke painful memories relating to past racist experiences and communal histories of prejudice in a way that other daily hassles may not. Racially motivated daily hassles may have more of a cumulative effect or combine with other racist experiences to produce more severe consequences. Ignoring these aspects of experience may, then, seriously underestimate the impact of racism on people’s lives. Thus, the identification of intolerance should be based on information which is direct and address the multiple facets of discrimination, ask about distinct types of unfair treatment in particular situations and locations, and avoid global questions about experiences or awareness. Also important are assessments of the domain in which the racism occurs, the magnitude and temporal characteristics of the event, the associated threat, and the impact of other individual characteristics and stressors.

At the same time, it has been argued that unlike other unlawful acts, racism need not have been experienced personally for it to produce a sense of threat, interpersonal incidents being viewed as “an attack on the community as a whole”. As it has been stated, *the distinguishing feature of racial violence and harassment is not simply that it involves members of different racial groups or ethnic groups; it is that the action is racially motivated. Racially motivated behavior, therefore, is not an attack aimed at a person purely as an individual, but an attack on a member of a category or group. This may be seen in findings that suggest that those living with the threat or fear of racism are more numerous than those reporting actual personal experience of racism.*²⁰ To explore this, some studies also ask about respondent knowledge of other people’s (in this case, family members’) experiences of racism. Other studies have asked more directly about people’s concerns about being the victim of racism. Measuring only an individual’s actual experience may fail to explore the effects of the threat produced by knowledge of racism in a community if this is not reflected in the actual experience of those asked.²¹

B) Addressing populations: Who needs to be trained?

In order to promote community building through football³ at local level, as a response based on capacity building actions, the participant male and female youths should be selected from native and migrant **adolescent population** aged 12-16 of a pre-selected disadvantaged area especially among those most willing to participate but also in need of empowerment. The age limit set is most important to **identity construction**.

²⁰ J. Michael Oakes Jay S. Kaufman (2006) eds, METHODS IN SOCIAL EPIDEMIOLOGY, John Wiley & Sons, Inc. Pp. 114 ff.

²¹ For more see National Research Council. 2004. *Measuring Racial Discrimination*. Washington, DC: The National Academies Press. <https://doi.org/10.17226/10887>. “Attitudinal and Behavioral Indicators of Discrimination” pg. 162 ff.

Task II: Populations' empowerment within the scope of football3 game

Step 1: Empowering youths

Youth empowerment is a process where children and young people are encouraged to take charge of their lives. They do this by addressing their situation and then take action in order to improve their access to resources and transform their consciousness through their beliefs, values, and attitudes.

Empowering youth's guidelines

1. **Addressing own situation** with a view of building individual defense mechanisms combating racism, discrimination, hatred, intolerance. That is, empowerment to building youth's 'defensible space' to claim rights and address intolerance. This should be done at all football3 game stages but most importantly during the football3 preparatory stage (pre-game phase, see flowingly). To this end the relevant football3 tools should incorporate all the above 'forms of intolerance' in order all participants to be aware of them.
2. Include youth in **decision-making processes**. This is most imperative for migrant youths. Their participation realizes their universal human rights to expression, information, conscience, association and peaceful assembly, as exhibited in previous steps of the present text. Football3's inclusive participation is essential to prepare them to inclusive participation in community life.
3. Honor the **youth voice**. Understand and implement their honest opinions and ideas. It is critical to taking account of their views, needs, experiences and recommendations, in order to build self-esteem and confidence in voicing claims at public space.
4. Facilitating **equitable access** to both: native and migrants, male and female youths alike, as promoted by football3 philosophy so far.
5. Be willing to **share adult power and privilege** in order to make the community a better place for both **young people** and adults alike. As already stated, adolescents participation but most importantly young migrants' participation in all steps of a process (football3) performed at a public space and through networking activities with important social actors and agents of change (local community and sports authorities, their parents and neighbors e.tc.) and including implementation and monitoring yields vital insights for policy-making, improves effective implementation and strengthens sustainability of interventions where youths acquire a pivotal role.

Step 2: Inclusive participation of parents with awareness raising activities. The Need for Parent Engagement

Empowerment is a general process involving different social actors which leads to an enhanced sense of self-competency, community influence, and skills development. To address issues related to parental engagement to adolescents' empowerment a range of strategies, programs, and interventions have been identified. These fall under the general

category of parental support to youth's development. In general, parental support refers to family-focused interventions of parents in their role as primary caregivers for their children. These may include parenting strategies, educational or emotional/ behavioral issues in children, skill-building to enhance their self-confidence and self-determination. Parenting practices may even include advocacy or self-sufficiency techniques. The key thread of all these is the promotion of active, informed, and involved citizens to be.

However, the actual social situations, as research results have shown, are far behind such an ideal parental environment considering the target populations of adolescents in DIALECT project. Our study in disadvantaged areas in all four countries has shown that although parents are caring for their children's development, structural and cultural constraints impede them from being engaged to far reaching objectives and activities. In some cases, parents seem extremely protective of their children due to fears of adolescents' exposure to the disadvantaged area pragmatic or non-pragmatic risks. In other cases, they feel reluctant to transmit their guidance authority to sports agents, even if they have been convinced of their respective skills and talents. In most cases anxieties over their job in the current economic situation impede them from being engaged since have more crucial priorities in life. In the case of migrants, parents and adolescents alike are facing the risk of multiple discrimination and in the case of the unaccompanied minors state agencies are appointed to serve as parental guardians. However, to achieve DIALECT projects' objectives the implementation of a parents or guardians engagement strategy is imperative.

Parent Engagement Guidelines

The presented guidelines identify consensus-based recommendations on how parents' engagement can be strengthened and provide a structured and more or less professionalized parental support;

- a) Parent engagement and support are likely to be more effective if it is non-stigmatizing.
- b) Parent engagement and support are likely to be more effective when informed that demonstrates positive impact of activities (i.e. on football3 philosophy, actions and outcomes).
- c) Parents' engagement programs should be flexible in order to accommodate both job demands as well as family needs. This way they are more likely to be successful. This means delivery of *services* in locations and at times that are accessible and convenient for parents.
- d) Parents' engagement programs should be cost-efficient, that is in our case, free of any charge. Infeasible, impractical or costly programs that do not fit within the current fiscal constraints simply cannot be widely implemented or readily sustained.
- e) Parent engagement and support are more likely to be effective if they are offered early, from the preparation phase of football3 implementation scheme.

There are compelling reasons for involving parents in football3 implementation. Families provide the primary social context in which children function and shape attitudes that are critical to outcomes. Parents' knowledge of their children, family circumstances, and the socio-cultural context is essential to valid assessments and appropriate intervention planning. The importance of ongoing involvement of parents and kin

interventions is indicated by research findings indicating not only that children's emotional and behavioral problems tend to escalate in cases of parental absence but also by the stress of reestablishing parenting with migrant unaccompanied minors. Anticipating and preventing these challenges necessarily means actively engaging parents and guardians while their children are still in care to ensure that parents understand their children's evolving developmental needs and can learn and implement developmental strategies 'off the pitch' also, in the home or the foster home setting. Research evidence regarding the cultural and social value of sustained parental and family connections for migrant or minority group's adolescents has stressed the importance of ongoing family and/or guardian involvement to the longer-term well-being of many children.

Thus, two final guidelines should be added most important to the scope of DIALECT project is the following:

- Embed Youth Empowerment into the Mission of Child Welfare Agencies / Guardian Structures and Schemes.
- Active engagement of Child Welfare Agencies / Guardian Structures and Schemes in building Multicultural Competence.

These guidelines recommend the active engagement and participation of child welfare advisory groups and emphasize the responsibilities of child welfare agencies to facilitate the optimization of youth's skills in school, social and community related domains. Further, multicultural competence child welfare agencies exhibit multicultural competence by providing opportunities for youth empowerment and engagement in ethnic, cultural, and religious activities and in the development of their personal identities consistent with the cultural traditions of their families and communities. Multicultural competence involves (a) an ability to increase one's awareness about personal biases, assumptions, attitudes and worldviews, (b) specific knowledge of cultures, history, worldviews, languages, and diverse experiences, and (c) a repertoire of skills that allow one to effectively intervene in personal and professional domains. By engaging those agencies especially those with competence in the areas of race, religion, gender, and sexual orientation, and encouraging it in youth, child welfare activities will contribute to the healthy development of youth in their care.

What is more important in relation to the objectives of the DIALECT project is parents' engagement due to the importance of the concept of youths' political participation, marginalization and the risks of radicalization.

Youth Political Participation generally refers to engagement with traditional mechanisms in the political system, such as voting in elections and joining political organizations. These more traditional forms of citizenship represent the dominant paradigm in conceptualizing youth civic and political behavior in a democratic political system. One view of citizenship is that of a participatory citizen, who actively participates in the political system via traditional channels—voting, local civic organizations—to contribute to the well-being of one's community and nation. However, Civic/political development conceptual frameworks designed for marginalized youth place more emphasis on the racial/ethnic and socioeconomic constraints that they experience and their relative position within the social structure. Youth socio-political development and social justice development models outline how marginalized youth develop the capacity to analyze societal inequalities, become morally committed to create social and political

change, and take action to reduce sociopolitical inequalities. The commitment to reduce inequality is also central to broader conceptions of how people become empowered to engage in activism, extremist political groups, in radicalization and/or community organizing. In short, youth who feel committed to produce social change may not feel similarly committed to realize their collective political interests via traditional political processes. It is unclear whether the commitment to change an unjust social order “spills over” and is predictive of traditional political participation or whether a moral rejection of societal inequalities is distinct from participation in the electoral process.

Parental Political Socialization is considered important in the literature and in some cases is considered predictive of marginalized youths’ commitment to produce social change and their political participation. Parents play vital roles in youths’ civic/political development and participation. Broadly, parents socialize their children to be (or not to be) citizens and political actors. Parents provide political socialization by modeling political participation, discussing social and political events with their children, and the like. Discussions may be a particularly important aspect of parental political socialization in fostering youths’ consciousness of social inequalities and commitment to change an unjust social order. Research suggests that peer and parental discussions of social and political issues foster marginalized youths’ participation in social action (the behavioral expression of the commitment to produce social change) and political participation as well as their participation in traditional civic/community based activities. Accordingly, the the role of parental political discussion (a key component of parental political socialization) is vital in predicting commitment and political participation of youths over time.²² In the following schemata one might comprehend more fully how parents play key roles in engendering disparate forms of civic/political participation among marginalized youth, upon considering racial/ethnic, generational, and socioeconomic disparities.

Scema I:²³

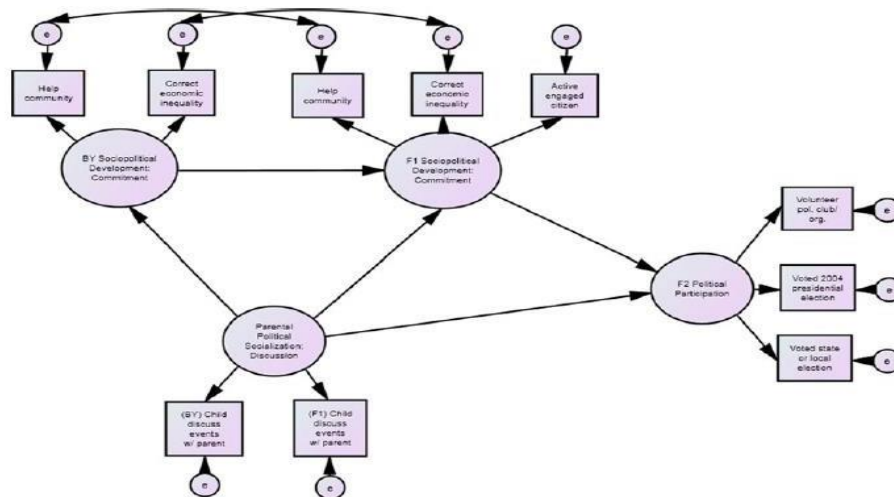

Fig. 1 Conceptual model

²² Diemer M., A. 'Fostering Marginalized Youths' Political Participation: Longitudinal Roles of Parental Political Socialization and Youth Sociopolitical Development', Am J Community Psychol (2012) 50:246–256 DOI 10.1007/s10464-012-9495-9.

²³ Diemer M., A. 'Fostering Marginalized Youths' Political Participation: Longitudinal Roles of Parental Political Socialization and Youth Sociopolitical Development', Am J Community Psychol (2012) 50:246–256 DOI 10.1007/s10464-012-9495-9, pp. 249.

Schema II:²⁴

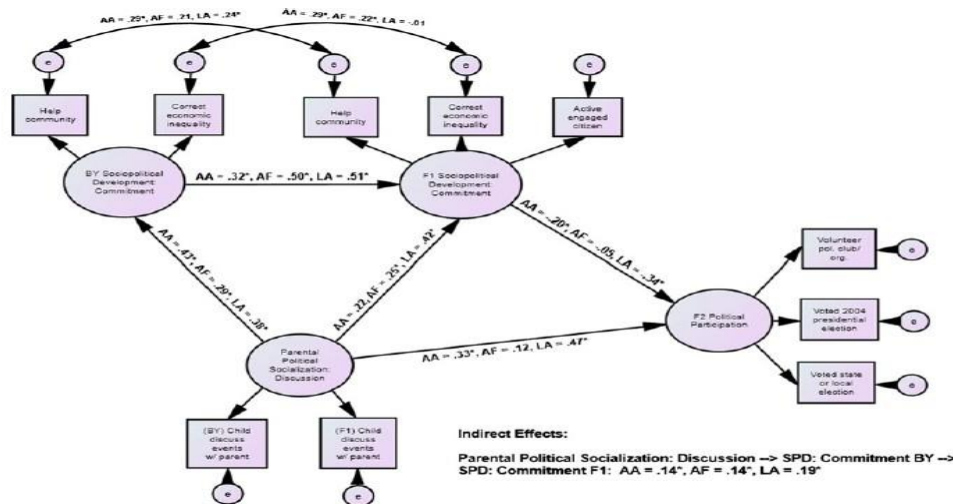

Fig. 2 Structural model. Note: $N = 618$ for the lower-SES Asian American subsample, $N = 986$ for the lower-SES African American subsample, and $N = 670$ for the lower-SES Latino/a subsample.

Standardized regression coefficients are noted for each path; coefficients significant at $p < 0.05$ are indicated with an asterisk (*)

As a final step of parents engagement is to conduct a type of ‘impact assessment exercise’ by means of *Indicators of Latent Constructs*²⁵ in order to assess their role in the socio-political development of the community.

Socio-political Development – Commitment

It is important to assess what parents think about how important it is to help others in their community, to change socioeconomic inequalities, and to be an active and informed citizen. These indicators are used to measure the commitment to create social and political change, as well as notions of sociopolitical control, participatory competence and empowerment.

The same instruments may be applied to participating youths because youth experience many age-related constraints to political participation, such as being ineligible to join many organizations and the commitment to be participatory may be a developmentally sensitive way of conceptualizing youths’ social action.

Parental Political Socialization:

Instruments identifying the participant’s self-reported frequency of “discussing community, national, and world events with either or both of your parents or guardians”.

²⁴ Diemer M., A. ‘Fostering Marginalized Youths’ Political Participation: Longitudinal Roles of Parental Political Socialization and Youth Sociopolitical Development’, Am J Community Psychol (2012) 50:246–256 DOI 10.1007/s10464-012-9495-9, pp. 252.

²⁵ Diemer M., A. ‘Fostering Marginalized Youths’ Political Participation: Longitudinal Roles of Parental Political Socialization and Youth Sociopolitical Development’, Am J Community Psychol (2012) 50:246–256 DOI 10.1007/s10464-012-9495-9, pp. 252.

Political Participation

Instruments identifying whether participants had “volunteered at a political club or organization in the past 2 years,” or had “voted in the last election,” and had “voted in a local or state election in the past 2 years.”

Step 3: Engaging key institutional and CSO stakeholders.

Institutional and community agents are crucial to ensuring disadvantaged and migrant youth’s access to housing, schools, health care and participation, as well as to preventing exclusion. National policies that encourage integration and inclusion support local authorities to promote inclusive cities and neighborhoods, and thus migrants’ - particularly young women and men migrants’- contributions to development. Interface with migrant and women’s associations is essential; thus, networking activities, promoting engagement between the key institutional and CSO stakeholders involved in preventing and combatting xenophobia should be implemented.

Key institutional and CSO stakeholders’ engagement guidelines

1) Identifying key community stakeholders and agents of change: Who are stakeholders?

Deciding who stakeholders are depends on the definition of what a stakeholder is. When deciding on what constitutes a stakeholder, the following should be considered:) 1) Project-centered definition 2) Outside individuals and groups who consider themselves stakeholders without the project’s organizations considering them to be stakeholders 3) Individuals and groups who think they would be affected by the achievement of the project’s objective 4) The most common way to determine the stakeholders is to consider groups of people who have a distinguishable relationship with the project’s objectives and content. To this respect according to DIALECT project’s objectives **important stakeholders** are the following:

- local communities
- Populations participating to the implementation of the project
- stakeholder representatives such as unions or associations
- NGO’s or ‘activists’ that have been considered individually or as stakeholder representatives
- governments (public, local) officials, regulators, and other policymakers
- the media
- the public in general
- academics and researchers
- future generations
- past generations
- sports experts
- football professionals and experts

The following is a list of review questions to **facilitate stakeholder mapping**:

1) Who are our current and potential stakeholders?

- 2) What are their interest / rights?
- 3) How does each stakeholder affect the project's implementation (challenges and opportunities)?
- 4) How do we affect each stakeholder?
- 5) What assumption does our current strategy make about each important stakeholder, (provision, publicity, and networking)?
- 6) What are the current 'environmental variables' that affect us and our stakeholders?
- 7) How do we measure each of these variables and their impact?
- 8) How do we 'keep score' with our stakeholders, (risks and gains)?

Stakeholder engagement

Stakeholders are supposed to be able to actively and meaningfully participate:

- in the implementation of football3 activities at community level at all phases
- in the spreading the DIALECT project's message "football for all"
- in policy creation
- in disseminating results

The engagement of key stakeholders is aiming at:

- Promoting football3 at a higher sphere of governments (public and/or local government) resting responsibility for new functions;
- Increasing community expectations – where a given community demands improvements in existing municipal relevant services or the provision of a new services; and
- Providing for policy choice – where specific councils voluntarily expand and/or enhance their services.

Elements of successful engagement

Through their analysis of networking, Pope and Lewis (2008)²⁶ defined five elements of effective partnerships:

- 1) 'a good facilitator to build relationships',
- 2) 'the right decision-makers at the table with a commitment to contribute',
- 3) 'a clear purpose',
- 4) 'good process' and
- 5) 'ongoing motivation through champions and evaluation'

Five are the elements of **successful networking**:²⁷

- 1) communication,
- 2) openness and trust,
- 3) planning,
- 4) ethos and
- 5) direction'

²⁶ Pope, J. and J. Lewis (2008). "Improving Partnership Governance: Using a Network Approach to Evaluate Partnerships in Victoria." *The Australian Journal of Public Administration* 67(4): pp.443-456, *ibid.* pp 448.

²⁷ Trafford, S. and T. Proctor (2006). "Successful joint venture partnerships: public-private partnerships." *International Journal of Public Sector Management* 19(2): pp.117-129, *ibid.* pp.120.

Networking needs a facilitator, that is, someone who has the skill to establish a relationship and to maintain trust among participants as they do not necessarily see themselves as interdependent. The critical roles of facilitators are as follows:

- Building relationships
- Fostering co-operation
- Keeping a bird-eye-view over work and make sure that everything is completed
- Providing participants with capacity that they otherwise lacked
- Assisting in navigating state bureaucracy if needed
- Identifying opportunities and resources

Thus a facilitator is in need of the following skills:

- Communication, networking, facilitation and negotiation skills
- Project management skills
- Local knowledge and some standing in the community at a leadership level
- Knowledge of the workings of state and local government
- To be seen as independent by all partners
- To be highly personable and enthusiastic

Others believe that a facilitator should: talk the right language and have networking skills, have organizational skills, show leadership, have entry into a variety of settings, be trusted, and see the big picture and how partners contribute to it.²⁸

Networking is mostly important to advertise, implement and disseminate **Community Building Initiatives** like the one proposed by DIALECT project, in 1) expanding the role and scope of the initiative; 2) developing demonstration projects; 3) support neighborhood revival programs, 4) promoting citizen-centered government. In general Networking is mostly important to **improve social and economic outcomes in the State's most disadvantaged areas**.

3. Football3 Implementation Planning and implementation

Task I: Preparatory activities

Step 1: Train participants

Participants should be educated to football3 innovative philosophy. As stated, football3 is inspired by street football. It harnesses, however, the educational potential of street football by ensuring that **dialogue** and **fair play** are integral to the game. football3, named after its three halves (pre-game discussion, football match, and post-game discussion) uses the traditional football rules along with other specific - fixed and open rules – which are determined by the players with the guidance of a mediator, aiming at bringing social and developmental benefits to participating children/adolescents and, thus, to their parents and their community. It can be played by anyone, anywhere and it can be used to address any social topic. There are no referees. Instead, **mediators** facilitate discussions between the two teams and monitor the match.²⁹

²⁸ As cited by Hikaru Horiguchi, (2017), “ Networks for local governance: A case study of the Kindergarten Cluster Management framework in Victoria”, unpublished, Ph. D. thesis.

²⁹ “Football3 handbook”, pp. 7

Thus, participants should get a good grasp of the above innovative features together with all background information on the methodology. A step-by-step explanation of how to implement football3 should be accomplished making also the innovative tool clear.

A football3 team is consisted by the following categories of participants:³⁰

Participants should be well trained to comprehend the three halves philosophy of the game (Diagram 3):

³⁰ "Football3 handbook", pp. 7

Diagram 331

Step 2: Selecting the rules of the game

As stated at the game's handbook, "football3 can be used for one-off matches and tournaments or to create a month or year-long program. The pre- and post-match discussions should ideally be used to address topics beyond the pitch, from personal issues facing players to challenges in their communities".³² As also stated, "preparation is key to running a successful football3 program".³³ In order to ensure that the football3 program is properly planned and implemented, at this initial step of planning the rules of the game should be set.

The rules of a football3 match are a combination of 'fixed rules', which are the same for every match, and 'open rules', which are open to negotiation in the pre-match

³¹ "Football3 handbook", pp. 8.

³² "Football3 handbook", pp. 8.

³³ "Football3 handbook", pp. 12.

discussion. So the fixed rules at the start of a football3 program or tournament should be selected and their application to matches should be determined. The same holds true for the open rules which might differ from match to match, depending on what the teams agree upon. They are a powerful tool to emphasize fair play and the specific social topics addressed on occasion. Further, young players and mediators should be encouraged to be creative in selecting the open rules and develop new rules that will enrich the game. Certain examples are explicitly cited in football3 toolkit (as ANNEXED).

In realizing the game's objective to establish the football3 rules each time and in advance, in order to address DIALECT projects objective to address the issue of social integration of disadvantaged youths and specifically migrant youths the rules should be amended. Since "through football3 we will aim to leverage the positive impact of football on the social acceptance and integration of migrants and refugees and thus contribute to combat racist and xenophobic rhetoric both in football and in society as a whole",³⁴ the following remarks have been made in reviewing the toolkit to include the following:

"The proposed fixed and open rules must:

- present football3 game as good fun where adolescents play together and make friends
- encourage the participation of everybody, by celebrating and appreciating diversity
- respect differences and other people when playing football
- offer every adolescent an opportunity to actively participate in the football match.
- recognize how an individual action can affect the feelings and opinions of others and the fact that differences can enrich the experiences of all
- promote fair play, dialogue, social values, gender integration and personal responsibility
- promote opportunities where all can achieve their fullest potential
- emphasize migrant's involvement in the match taking into consideration their potential multiple vulnerabilities
- invite players to give as much value to the process as they give to the outcome
- bring the values of respect and equity in the game".³⁵

Step 3: Create the points system and draft the match form

Football3 methodology is encouraging participants to modify the points structure of traditional football to emphasize positive competition and personal accountability. So, football3 combines match points (i.e. points for goals scored) with fair play points (i.e. points awarded by teams during the post-match discussion) to determine the winner of the match.

The weight assigned to each category of points places significance on both winning and playing fairly. In many forms of football3, it is possible for teams to lose on the pitch, but to receive sufficient fair play points in the post-match discussion to win the

³⁴ Vanessa Thiele (streetfootballworld), Football3 toolkit review, May 2020, DIALECT Deliverable, pp 5.

³⁵ Capella A., (EKKE), "Review Football3 Toolkits and identify key components to be used as part of the project and methodological amendments needed" (WP.2.7.), Annexed to Vanessa Thiele (streetfootballworld), Football3 toolkit review, May 2020, DIALECT Deliverable, pp. 13-14.

match (Diagram 6). In establishing the point's structure it is crucial to establish clear criteria for how the fair play points are awarded to ensure transparency in the post-match discussion.

In the case of DIALECT project in order to find the right balance when determining the appropriate points system, it is imperative to consider the project's emphasis on competition and fair play respectively. The more weight given to fair play points, the more importance is placed on the pre- and post-match discussions and the mediators facilitating the process.

Fair play points can also be used as a fun tool to reinforce the social topic of social integration by using football3, as addressed in DIALECT project. Indicative examples of points' structure are exhibited in football3 handbook (as ANNEXED).

See also the football3 website for more information about the points system used by streetfootballworld for football3 tournaments).

Diagram 4:³⁶

The football3 points system

Drafting the match form also is one of the fundamental preparatory activities:

The match form is the most important tool for mediators. It is used to record the basic match information, the open rules agreed to before the match, goals scored and final points. The mediator must complete a form for every match they mediate. It must be prepared in advance to record the match information in a way recording i.e. the following:

- The number of goals scored during the match.
- The number of match points, fair play points and total points for each team.
- Provide a summary of the most important fixed rules prior to the match.
- Record the open rules that the two teams agreed upon in the pre-match discussion.
- Take notes on the behavior of each team during the match for the post-match discussion.³⁷

³⁶ "Football3 handbook", pp. 15.

³⁷ "Football3 handbook", pp. 18.

Step 4: Preparing the ground

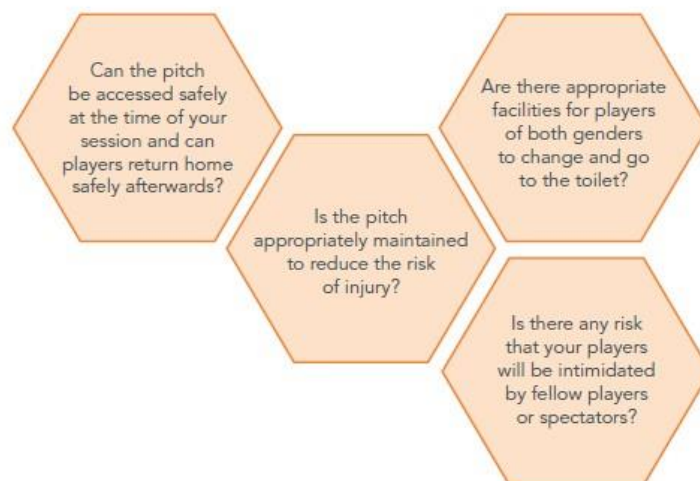
As already stated football is a **social space** where community and personal identity construction is taking place with increased relevance and significance for the youth. football3 provides a platform to address relevant social issues and to conduct collective reflections, uniting communities on and off the pitch. In connection to this, football3 philosophy places the game to be played anywhere: on the street, a dirt pitch or a grass field. Ideally it is played on a small pitch (e.g. 40 x 20m and smaller) with small goals (e.g. 2 m high by 3 m wide or smaller), which reduces the number of players on a team (e.g. between five and seven-a-side). Smaller pitches are easier and cheaper to secure and maintain, and smaller teams ensure that players are more involved in the match, regardless of their ability. It is encouraged to have an extra space for players to warm up properly.

Thus, while preparing a football3 session, match or tournament, safety of all participants is the basic endeavor (Diagram 7).

Diagram 5: ³⁸

Safe place

The safety of the players is the most important consideration when deciding where to play.

Other elements comprise the following: Players should have access to drinking water and a first aid kit. Ideally, mediators and coaches are trained first aiders who can respond appropriately in the case of an injury. Football3 can only be successful if all players feel comfortable in their environment. In addition to a pitch, it is important to identify a place - a discussion area - where players can take part in the pre- and post-match discussions which should be quiet and clearly marked so that players can engage in conversation without distraction or interruption. As importantly noted *“if the discussion area is not secluded and observers can listen to the discussion, players might feel uncomfortable speaking their minds”*.³⁹ A number of materials and rest facilities

³⁸ “Football3 handbook”, pp. 20-21.

³⁹ “Football3 handbook”, pp. 20-21.

(including match forms, or medicine boxes e.tc., as stated at the ANNEXED handbook, pp 20-21) are also to be prepared in advance in order the game to progress smoothly and for the enjoyment of players, keeping them interested in the game.

Task II: Training to Football3 Implementation

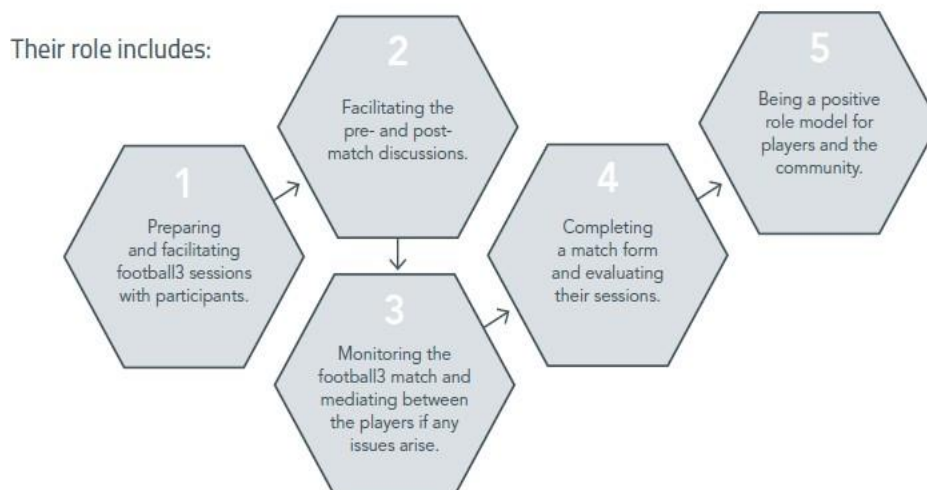
Due to the innovative features of football3 all participants should be adequately trained.

Step 1: Selecting and Training Mediators

football3 instead of coaches includes mediators to monitor the match and its outcomes. Therefore it is important to train **mediators in order** to help them understand and explain football3 to players, and to successfully fulfil their tasks. Training must be ongoing and is valuable both for the mediators personally and your football3 program. To improve mediators' skills the development of a longer-term training program through informatory and active participatory sessions and seminars is advisable. The implementation of football3 may on occasion provide the opportunity for experienced football3 players to act as mediators, which will give them a sense of the role, inspire them to fill it, and help project's dissemination. Mediators can be young leaders, coaches or teachers and should represent both genders to reflect the gender balance of the teams. Considering the mediators' role characteristics it is advisable to avoid placing as mediators dominant persons, because participants might not feel comfortable talking in their presence. The selection of mediators also should take into consideration and make sure rather that they are willing and able to encourage players and praise positive behavior rather than punishing negative behavior.⁴⁰ See also diagram 8 below:

Diagram 6: ⁴¹

Mediators are fundamental to the success of football3.

⁴⁰ "Football3 handbook", pp. 21.

⁴¹ Football3 handbook", pp. 21

Further, as stated at the reviewing toolkit report particular emphasis should be placed to the importance of the mediator for creating a **safe and respectful environment and for supporting the players in promoting the aforementioned values (of the DIALECT project's implementation)**.⁴² Also, as noted, *“particular emphasis should be placed to mediators' role in order to be able to perform their tasks effectively”*, that is:

- ensure the participation of all adolescents by avoiding issues that may offend participants or create internal conflicts.
- establish good interpersonal relations within the group
- encourage migrant adolescents to promote their identity and culture
- enable all players to feel they are part of a collective whole without ‘them and us’
- promote the belief that every voice matters, that all adolescent-players are valuable in the game, that no one is ‘less than’
- facilitate communication between adolescents about the challenges facing their communities during pre- and post-game discussions
- realize what is required in order to help migrant adolescents to feel more welcome
- ensure connectivity by overcoming fears and prejudices that may exist among the adolescents
- tailor the pre- and post-game discussions to the migrant’s language abilities
- know about basic facts and patterns of migration into the EU and into specific countries and understand standard uses of the words ‘migrant’, ‘refugee’, and ‘asylum-seeker’
- ensure that encouraging competition and creating teams doesn’t reinforce existing divisions within different cultures or within the community
- poses communication, decision-making and conflict-mediation skills”.⁴³

On the personality characteristics of mediators the football3 handbook provides useful information.⁴⁴

Step 2: Selecting and Training Coaches

The selection of participants as **coaches** within the philosophy of football3 deserves particular attention since the role of a coach in football3 is very different from standard football. In football3, coaches’ primary concern should not be to ensure their team wins but to make a positive contribution to the match, regardless of the final outcome. For many coaches, this is a difficult shift to make and they require encouragement in order to embrace their new role. Our research results have shown that professional coaches are kin to embrace and get involved in football3 activities. However, there is a need to ensure coaches’ positive engagement by

⁴² Vanessa Thiele (streetfootballworld), Football3 toolkit review, May 2020, DIALECT Deliverable, pp.

⁴³ Capella A., (EKKE), ”Review Football3 Toolkits and identify key components to be used as part of the project and methodological amendments needed” (WP.2.7.), Annexed to Vanessa Thiele (streetfootballworld), Football3 toolkit review, May 2020, DIALECT Deliverable, annexed.

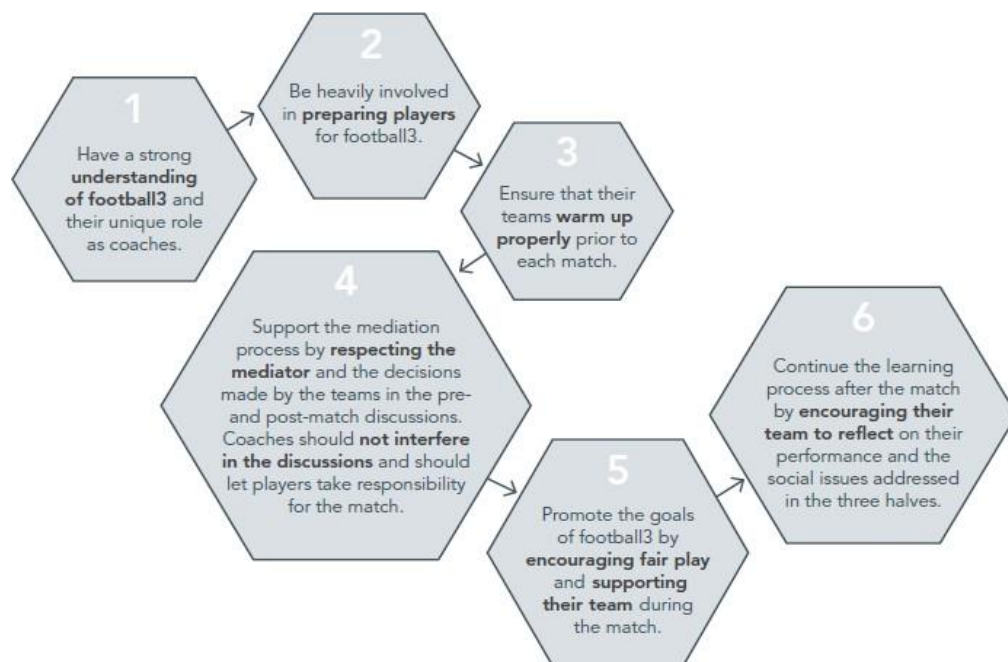
⁴⁴ “Football3 handbook”, pp. 21.

involving them in the development of your football3 program and by incorporating them in the training of mediators and players prior to a football3 match or tournament so that they can support the process.

Experienced coaches are able to provide useful insights on how to improve your football3 program. In the case of DIALECT project experienced coaches' insight is important: our research results have shown that coaches are knowledgeable enough on the means and ways football fans identity is constructed, on the role played by fan clubs and extremist parties infiltration to the sports arena, on the risks disadvantaged youths face to become politically radicalized. On the other hand, they can provide useful insight on activities promoting community building through youths' involvement in a sports culture and provide ideas on disrupting social polarization at local community level.

Previous implementation of football3 has shown that for many organizations, the coach is the main facilitator of football3 programs. They run sessions or even act as mediators for matches. However, due to most professional career coaches' rational, in order to support the implementation of football3, they need to be involved in the game process from the start to ensure that they support the process, since over-competitive coaches can pose one of the biggest challenges to successfully implementing football3. This may be accomplished through the following phases of involvement diagrammatically presented: (diagram 9).

Diagram 7: ⁴⁵

Step 3: Selecting and Training Players

football3 starts as any other football game by kicking a ball. Before, however the stage of a ball to be kicked, it is crucial that players are introduced to football3 and understand its

⁴⁵ "Football3 handbook", pp. 21.

aims. As stated above for many who have previously only played standard football, adjustment is needed for them to get used to football3 and its emphasis on dialogue, consensual conflict resolution, fair play, gender equality and personal responsibility. As our research results have shown one of the most important challenges to be addressed with DIALECT project's football3 implementation is to combat the competitive and individualistic confrontation of football game from promising youth players. In order to engage such youths as football3 players would be a major accomplishment of the present project which aims at restoring a sense of collective conscience and social belonging at local community level.

The process includes the following: Once the mediators are trained, they should deliver an introductory session on football3 for the players. Such sessions should run prior to the start of a football3 tournament or as the first session in a new football3 program. By the end of the training, players should be able to comprehend fully the objectives of football3, the three halves, the rules and their role. Indicative but valuable session examples are included in the football3 methodology toolkit (see ANNEXED existing tools and materials), as the toolkit will be amended to suit the objectives of the DIALECT project.

3. Time for playing football!

As stated the football3 match process includes three distinct stages:

Task I: First half: pre-match discussion

In the pre-match stage the mediator brings players together and a discussion is organized to select and agree on the rules players wish to be used at the game. It is a learning process engaging and stimulating players. During the pre-match discussion the main issue of DIALECT project that is social integration and community building to disrupt social and political polarization is initially addressed and players are encouraged to select rules relevant to this topic. Certain relevant ideas, serving as examples will be invented in the tools amendment face of the project. To this the preceding discussion on the tolerance index may be of value.

Once an agreement on the rules has been reached, the results of the pre-match discussion are recorded on the match form by the mediator and the match can start. The pre-match discussion involves only the players from each team and should take place in a quiet space (e.g. on the pitch or close by) where players can engage in conversation without distraction or interruption.

football3 handbook provides certain tips for coaches to facilitate their engagement such as:

- Encourage your team to think about the rules they should be used prior to the pre-match discussion.
- Ensure that the team has properly warmed up and arrives on time for the pre-match discussion.
- Build a positive atmosphere between teams by involving opponents in warm-up.
- Encourage all team members to fully engage in dialogue with the other team.
- Do not interfere in the discussion – let the players take responsibility for their match.
- Challenge players to show the mediators respect, as they have a challenging job and players support is crucial.⁴⁶

This stage is very important because as our research results have shown, most adolescents are very shy, they are reluctant to share opinions, have difficulty to addressing 'difficult' or painful issues such as discrimination, hatred and intolerance and are being educated in a school and society system which, in certain cases, produces institutional discrimination. Girls are faced with greater difficulties in entering a male dominated football world and migrant adolescents are faced with cultural restraints. On the other hand, one has to be sure that coaches have fully comprehended the football3 innovative features.

To overcome certain difficulties of the above kind Football3 handbook provides certain tips for mediators, such as:

⁴⁶ "Football3 handbook", pp. 30.

- Players should be encouraged to be creative and have fun with their selection of open rules, and be encouraged not always selecting the same rules.
- Ensure that both teams and all players are involved in the dialogue. If one team or player is dominating the discussion, request the opinion of others.
- Don't let coaches, spectators or parents influence the discussion – make sure it is just the teams involved in the dialogue. If someone is interfering, politely request that they move away.
- You can use more than one mediator. This can be particularly helpful if the teams speak different languages and translation is required. If you are using more than one mediator, ensure that they speak a common language and work in partnership to avoid misunderstandings.
- Encourage the teams to agree on how they want to enter the pitch together (e.g. mixed together, holding hands, etc.) to emphasize their unity.⁴⁷

Task II: Second half: the match

As stated at football3 handbook, *“the intention of football3 is to ensure that everyone enjoys the experience regardless of winning and losing, while still maintaining the thrill of a competitive match. Mediators are there to support the teams in this process and record the results of the match. Coaches, parents and spectators should provide encouragement and, together with the players, celebrate the power of football to develop new skills and transform behavior”*.⁴⁸ Football3 matches are short, intense and have a lot of fun. The mixed-gender teams interact in a spirit of healthy competition. The match belongs to the players and it is their responsibility to ensure that it is played fairly. If a ball goes out, for example, the players decide who has possession. If a player is fouled, they raise their hand to indicate a free kick.

At this stage coaches should exercise positive encouragement to the team in order to respect the rules, embrace the spirit of fair play, show respect to mediator's decisions, emphasize the importance of playing as a team regardless of players own abilities, ensure that all players, parents and supporters are encouraging the team and if someone is being a negative influence, politely ask them to stop or move away and congratulate own team and opponents at the end of the match, regardless of who won and who lost.

As regards the mediators stance during the match, one of the biggest challenges is judging when it is appropriate to intervene in a conflict on the pitch. *“While allowing players the time to reach a consensus is important, it is also crucial to ensure that the confrontation does not become aggressive”*.⁴⁹ Also, mediators should encourage players to take responsibility for their match, should encourage players to decide how they want to start the match (e.g. with a kick-off, passing the ball to the opposing team, etc.), monitor the game closely without destructions by coaches, spectators e.t.c., take notes on observations made during the match, such as positive examples of fair play or situations where teams do not adhere to rules or play particularly aggressively. These notes will be important to refer to in the post-match discussion. Certain tools, subject to adaptation, are provided at the football3 toolkit (ANNEXED).

⁴⁷ “Football3 handbook”, pp. 31.

⁴⁸ “Football3 handbook”, pp. 32.

⁴⁹ “Football3 handbook”, pp. 33.

Task III: Third half: post-match discussion

*“The third half is unique to football3 and is crucial to the transformative power of the methodology”.*⁵⁰

As stated, after the match has been played, players from both teams have the opportunity to reflect on their behavior and that of their team, and also evaluate the behavior of their opponents with the support of a mediator. Each team is requested to award their opponents fair play points, which are added to the match points to determine the overall winner. The post-match discussion emphasizes the importance of accountability and reaching consensus. It is also the ideal environment to address topics that are important to players and community as a whole.⁵¹ Specific guidelines on conducting post-match discussion are being set at football3 toolkit, subject to adaptation to DIALECT project’s objectives. However, the process of discussion remains in each case of implementation fundamentally the same.

Thus, coaches should ensure that own team has a quick rest and drink before the post-match discussion and encourage all players to take part constructively in the post-match discussion. This excludes a) manipulation of the discussion or the number of fair play points own team awards their opponents, since it is their responsibility; b) undermining the mediators by criticizing their actions. Instead in co-operative spirit demonstrate your support of the process, by seeking out the opposing coach and observing the post-match discussion together, congratulate both teams and the mediator on the match once the results of the match have been announced, reflect on the experience with own team and consider how they can improve to receive maximum fair play points in their next match.⁵²

On the other hand, mediators should deal positively with disagreements of team members on how many fair play points they have received or with how an incident is being interpreted during the match. It is important to give both teams the opportunity to have their say and try to reach a point where both teams feel comfortable and not frustrated with the final result. The mediator has the authority to take a final decision on the number of fair play points to be awarded. This option, however, should only be used if all avenues for a compromise have been exhausted and should be noted clearly in the match form. Mediators should also be aware that “teams sometimes award fair play points based not on how fairly their opponents played, but on how many fair play points they received or to gain an advantage over their opponents (e.g. in a tournament). It is the mediator’s duty to explore the different options for awarding fair play points to ensure that the spirit of football3 is respected and players do not manipulate the awarding of fair play points.”⁵³

Task IV: Organizing a football3 tournament

A football3 tournament is helpful in order to build on football3 matches’ implementation and diffuse success broadly. This is why it has been promised within the DIALECT project work packages and main deliverables. After all the project’s objectives in targeting

⁵⁰ “Football3 handbook”, pp. 34.

⁵¹ “Football3 handbook”, pp. 34.

⁵² “Football3 handbook”, pp. 35.

⁵³ “Football3 handbook”, pp. 35.

social integration, community cohesion and adolescents' empowerment should be given more chances to be constructed through activities broader in scope, engaging multiple football3 teams of a variety of socio-economic and ethnic backgrounds and built enduring relationships through sharing important experiences like in playing football3 matches in an organized tournament. At the same time, the tournament serves as an assessment exercise indicating the lessons learned and the aims to be still accomplished. The football3 tournament organized far away from the philosophy of football Leagues rational, is enjoyable and generate a strong spirit among participating teams, ensuring that they engage in dialogue with one another and develop respect for their team and opponents.⁵⁴ Details rules and processes are described in the subject to adaptation, are provided at the football3 toolkit (ANNEXED).

To organize and implementing a successful football3 tournament the following steps are to be followed:

- Plan the tournament
- Prepare mediators and players
- Implement the tournament.

4.Engaging 'of the pitch' surroundings

In the scope the DIALECT project objectives, the effectiveness of football3 implementation it is understood by leading not only to adolescents' empowerment and identity construction but also to community building in a way enhancing and facilitating social cohesion. Of course, social processes run slow and DIALECT project's positive effects and contribution might not be immediately shown. However, as stated above - and according to research results - to engage parents, local community agents for change and state and municipal authorities lead results to '*beyond the pitch*' social surroundings enhancing and promoting projects objectives influence.⁵⁵

Considering **parents**, as already established, parents have a big influence on how their children approach a new experience. Thus, upon initiating a football3 program:

- make sure to introduce parents to the methodology.
- organize an exhibition match that explains football3 and intended outcomes of the program and
- give them the chance to try it out themselves
- support parents and community members in setting up their own
- matches or tournament
- involve them in creating new spaces to play
- promote events by circulating flyers
- encourage them bringing their friends to watch.

⁵⁴ "Football3 handbook", pp. 36-7.

⁵⁵ "Football3 handbook", pp. 38.

In places where **girls playing sport** is still not common, this process is particularly important for securing parental support for the involvement of girls in mixed-gender teams. The more engaged the parents are, the greater the chance you will successfully engage the players. With the support of the community, societal changes are more likely to occur.

Considering the **engagement of community agents and networking partners and friends** is an imperative step to DIALECT project's scope and broad implementation. According to the context of the DIALECT project, invite CSOs, NGOs, schools and teachers, youth associations, football clubs, local - but also state - governments to get involved in the process. To this end:

- Demonstrate objectives and achievements to be accomplished by inviting them to take part in a football3 session or tournament.
- Guide them to experience it first-hand the process
- Explain the terms of implementation in case they may want to implement it themselves
- Share developed football3 expertise and experiences with organizations, schools or local agents so that they can develop and improve their own football3 programs.

Such actions will ensure that football3 continues to grow and improve while at the same time certain processes of adolescents' empowerment in order to combat the risk of their political radicalization through an inclusive community building process will be ultimately assessed and supported.

6. Evaluate results

An on-going evaluation process is imperative in order to assess outcomes not only on football3 potential but also on its use in addressing broad social issues. To this end it is essential to:

- Track results in terms of football3 methodology and tools adapted to fit project's objectives
- Identify social impact through relative impact tools and processes also adapted to fit project's objectives

7. Who will get involved of carrying out each task?

As stated at the proposal and the project's implementation handbook DIALECT consortium partners have been assigned to responsibilities and roles relevant to the present Action Plan, as follows:

Partner number and name	Role in the project
P1. ACTION AID HELLAS (AAH)	<ul style="list-style-type: none"> Coordinator/Leader of WPs1&5 Organisation of EU level tournament (WP4) Identification of pioneer football player Networking with migrant communities Organize exhibition matches for parents, create teams, train the players and Organize f3 tournament at local level (WP4)
P2. ETHIKO KENTRO KOINONIKON EREVNON (EKKE)	<ul style="list-style-type: none"> Beneficiary/Leader of WP2 Develop an Action Plan for Community building disrupting polarisation EU cooperation protocol and Disrupting polarisation manual (WP4) Public policy recommendations (WP5)
P3. ACTIONAID INTERNATIONAL ITALIA ONLUS	<ul style="list-style-type: none"> Beneficiary/Leader of WP4 Conduct capacity building actions (WP3) Identification of pioneer football player, Networking with migrant communities, Organise exhibition matches for parents, Identify existing teams, Train the players Organise f3 tournament at local level (WP4) Media and journalistic coverage, organisation of social media campaign and info day at country level (WP5)
P4. OLTALOM SPORTEGYESULET (OSE)	<ul style="list-style-type: none"> Beneficiary Exhibition matches (WP4) Conduct capacity building actions (WP3) Identification of pioneer football player, Networking with migrant communities, Organise exhibition matches for parents, Create teams, Train the players and Organise f3 tournament at local level (WP4) Media and journalistic coverage, organisation of social media campaign and info day at country level (WP5)
P5. FOND FOOTBALL FRIENDS ZA UNAPREDENJE SPORTSKOG OBRAZOVANJA KROZ FUTBAL (FF)	<ul style="list-style-type: none"> Beneficiary Exhibition matches (WP4) Conduct capacity building actions (WP3) Identification of pioneer football player, Networking with migrant communities, Organise exhibition matches for parents, Create teams, Train the players and Organise f3 tournament at local level (WP4) Media and journalistic coverage, organisation of social media campaign and info day at country level (WP5)
P6. STREETFOOTBALLWORLD GGMBH (SFW)	<ul style="list-style-type: none"> Beneficiary/Leader of WP3 Review of f3 toolkit (WP2) Impact assessment report (WP4) Promotion of methodology (WP5)
P7. MELISSA DIKTYO METANASTRION STIN ELLADA (Melissa Network)	<ul style="list-style-type: none"> Beneficiary Bilateral meetings (WP4) Networking with migrant communities Gender mainstreaming actions (WP2,3 and 4)

8. When will tasks be completed?

Although the initial timetable is subject to interim changes due to the corona-virus pandemic, partners have agreed to meet the dates set originally, as follows:

a) Work Packages objectives:

<p>WP's title: Management and Coordination of the project</p> <p>WP Leader: ActionAid Hellas</p> <p>Objectives:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prepare and Sign a Consortium Agreement • Project, Financial and Scientific Management • Steering Committee formation and operation • Monitoring, Internal and External Evaluation of the project • Organize 5 project meetings
<p>WP's title: Development of an action plan, promoting community building through football while disrupting polarization</p> <p>WP Leader: EKKE</p> <p>Objectives:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Review Football3 Toolkits and identify key components to be used as part of the project and methodological amendments needed • Development of the methodology / action plan of the project, promoting tolerance and community building through football
<p>WP's title: Capacity Building Actions, building a network of agents of change promoting community building through football</p> <p>WP Leader: Street Football World</p> <p>Objectives:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Development of an integrated training toolkit • Select trainees from CSOs, municipal / public authorities and Sports Associations to act as coaches and mediators • Conduct capacity building activities in order to build coaches / mediators • Conduct capacity building activities addressed to trainees from local / public authorities
<p>WP's title: Playing Community building football, creating poles of understanding at local level</p> <p>WP Leader: ActionAid Italy</p> <p>Objectives:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identify Pioneer football players • Networking with migrant communities and organizations at community level • Organize exhibition matches for parents • Create teams of adolescents in Greece, Serbia and Hungary • Identify existing teams of adolescents in Italy • Train the players / selected adolescents in 4 countries (Greece, Serbia, Hungary, Italy) • Organize football3 tournament at local level • Organize a football3 tournament at EU level • Create an EU protocol of cooperation between local authorities, CSO and sports associations and development of a manual • Conduct an impact assessment exercise
<p>WP's title: Dissemination of the project: Promoting the message of "Football for ALL"</p>

WP Leader: ActionAid Hellas

Objectives:

- Development of a dissemination plan
- Development of dissemination material, tools and channels and their operation
- Media and journalistic coverage of the project
- Organization of social media campaigns
- Organization of a conference and of a policy workshop
- Organize actions promoting the dissemination of the project outputs at EU level

b) When will these tasks be completed?

Although the initial timetable is subject to interim changes due to the corona-virus pandemic, partners have agreed to meet the dates set originally, as follows:

Deliverables No	Title	Description	Leader	Deadline for the EC
D1	Project Handbook	Electronic, 25 pages, EN	AAH	30 Apr 020
D2	Progress Report	Printed in 2 copies / electronic, EN	AAH	31 Jan 2021
D3	Interim internal evaluation report	Electronic, 35 pages, EN	AAH	31 Dec 2020
D4	Final internal evaluation report	Electronic, 50 pages, EN	AAH	31 Dec 2021
D5	External evaluation report	Electronic, 40 pages, EN	AAH	31 Dec 2021
D6	Scientific Committee and Steering Committee Meetings 1st half	1. Agenda, 2. Signed attendance list, 3. Minutes	AAH	31 Dec 2020
D7	Scientific Committee and Steering Committee Meetings 2nd half	1. Agenda, 2. Signed attendance list, 3. Minutes	AAH	31 Dec 2021
D8	Project Meetings 1st half	1. Kick off meeting (M1/ Athens), 2. progress meeting (M6 / Berlin) and 3. an Interim meeting (M12 / Milan). 1. Agenda, 2. Signed attendance list, 3. Minutes	AAH	31 Jan 2021
D9	Project Meetings 2nd half	1. Progress meeting (M18 / Hungary), 2. final meeting (M24 /Athens) 1. Agenda, 2. Signed Presence list, 3. Minutes	AAH	31 Dec 2021
D12	Action Plan	Electronic, 50 pages, EN, GR, IT, SE,HU (Existing tools will be placed in an Annex)	EKKE	31 Jul 202 Amended to 30 Sept. 2020
D15	Review Football3 Toolkits	Short summary report, including the conclusions of the review process	SFW	31 May 2020
D18	Integrated Training Toolkit	40 pages, in EN, GR, IT, SER, HU	SFW	31 Oct 2020 Amended to 30 Nov. 2020

Deliverables No	Title	Description	Leader	Deadline for the EC
D19	4 Training seminars addressed to football coaches	Four 2-day seminars for coaches (one in each participating country) involving 20 coaches Invitations, agendas, signed presence lists	SFW	31 Dec 2020
D21	4 Training seminars addressed to civil servants	Four 2-day training seminars involving 40 civil servants / local stakeholders in total (educational staff / local authorities representatives) in 4 target countries (GR, IT, SER, HU) Invitations, agendas, signed presence lists	AAH	31 Jan 2021
D22	4 Participatory Workshops	1 workshop in each partner country (IT, GR, HU, SER) involving civil servants, coaches and mediators. Invitations, agendas, signed presence lists.	AAIT	28 Feb 2021
D23	Report on Capacity Building Actions	50 pages, in EN, GR, IT, SER, HU	SFW	28 Feb 2021
D20	4 Training seminars addressed to mediators	Four 2 day seminars for mediators (one in each participating country), involving 50 mediators in total. Invitations, agendas, signed presence lists	SFW	31 Dec 2020
D24	6 Bilateral Meetings	At least 2 meetings between youth leaders and migrants communities in each country (Greece, Hungary and Serbia) / 6 in total. Invitations, Agendas, Signed presence lists.	Melissa Network	28 Feb 2021
D25	3 Exhibition matches	One exhibition match for parents in each country (Greece, Hungary and Serbia-3 in total), with the participation of at least 20 children per country (60 in total) pictures/ posters/ advertisements/ info letter/ composition of teams/ list of participants/ agenda/ invitation	OSE	28 Feb 2021
D26	40 Introductory sessions for players	Forty 4-hour introductory football sessions in all countries, involving 500 selected adolescents and 40 mediators in total in the 4 participating countries. pictures/ posters/ advertisements/ info letter/ composition of teams/ list of participants/ agenda/ invitation.	AAIT	31 Jul 2021

Deliverables No	Title	Description	Leader	Deadline for the EC
D27	4 Local Tournaments	One local tournament (duration -6 months) in each country (GR, IT, HU, SER) with the participation of 40 teams / 500 adolescents in total. 500 football sessions and 16 side events for parents (500 participants) pictures/ posters/ advertisements/ info letter/ composition of teams/ list of participants/ agenda/ invitation	AAIT	30 Sep 2021
D28	1 International Tournament	1 international tournament in Greece with the participation of 4 football teams (one from each participating country - 48 adolescents in total) and 8 coaches (2 for each team), 7 football sessions in total. Invitations, photos, signed presence lists.	AAH	31 Dec 2021
D29	EU Cooperation Protocol	15 pages document in EN, GR, IT, HU and SER providing a protocol of cooperation between local authorities and NGOs at transnational level.	EKKE	31 Dec 2021
D30	Disrupting Polarization Manual	25 pages report in EN, GR, IT, HU and SER on how to prevent racism through football and joint efforts of local and sports authorities	EKKE	31 Dec 2021
D31	Impact Assessment Report	45 pages report in EN, presenting behavioral change of adolescents in terms of intolerance and xenophobia.	SFW	31 Dec 2021
D32	Dissemination Plan	Electronic, 20 pages in EN	AAH	31 Mar 2020
D33	1 microsite	Electronic in EN, GR, IT, HU, SER	AAH	31 Mar 2020
D34	Dissemination material	5000 flyers, 500 posters, 4 banners, 4 press releases and 4 newsletters of 5 pages each in EN, GR, IT, HU, SER	AAH	30 Jun 2020
D35	Final Conference and public policy workshop	In Athens, 150 participants, including academics / researchers, representatives of key groups of stakeholders and practitioners working with adolescents from EU countries, 20 participants in the public policy workshop	AAH	31 Dec 2021
D36	Public Policy Recommendations	15 pages report in EN presenting guidelines for public authorities	EKKE	31 Dec 2021
D37	1 Webinar	1 webinar for 20 participants from ActionAid Federation's members and NGOs in the field	AAH	31 Dec 2021
D38	4 National Info days	One national info day in Greece, Italy, Hungary and Serbia with 40 participants in each.	AAH	31 Dec 2021

Milestones:

No	Action	Deadline
MS1	Dissemination materials created	29/02/2020
MS2	Developed MEL Framework	31/03/2020
MS3	External evaluator subcontracted	30/04/2021
MS4	Target areas selected	31/03/2020
MS5	Review of Street Football World's Toolkit	31/05/2020
MS6	Training toolkit developed	31/11/2020
MS7	All groups of trainees have been selected	30/11/2020
MS8	Pioneer football players identified	31/12/2020
MS9	Teams created in all partner countries	31/03/2021
MS10	Development of the microsite	30/04/2020
MS11	Dissemination materials created	30/06/2020

ANNEX I

football3 Handbook

<https://www.streetfootballworld.org/sites/default/files/football3%20Handbook.pdf>

ANNEX II

football3Trainer Manual

<https://www.streetfootballworld.org/sites/default/files/football3%20for%20respect%20Toolkit.pdf>

GREEK TRANSLATION

Παραδοτέο Π2.3 «Σχέδιο Δράσης»

Τίτλος Έργου:
**«Καταπολέμηση της πώλωσης: η οικοδόμηση
κοινοτήτων ανοχής μέσω του ποδοσφαίρου –
DIALECT»**

Αρ. Έργου: 848445 - REC-AG-2018

Νέα ημερομηνία παράδοσης:	30/9/2020
Ημερομηνία Υποβολής:	13/10/2020
Υπεύθυνος εταίρος:	EKKE
Επίπεδο Διάδοσης:	Δημόσιο
Αναθεώρηση:	1.0

"Η παρούσα δημοσίευση συγχρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια (REC) 2014-2020."

"Το περιεχόμενο της παρούσας δημοσίευσης αντανακλά αποκλειστικά τις απόψεις του/της συγγραφέα αυτής, ο/η οποίος/οποία επίσης φέρει αποκλειστικά την ευθύνη αυτής. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει ουδεμία ευθύνη για οποιαδήποτε δυνητική μελλοντική χρήση των πληροφοριών που εμπεριέχονται σε αυτή."

Πίνακας Περιεχομένων

4. Σχεδιάζοντας τη μετάβαση από το όραμα στην υλοποίηση
5. Σχεδιασμός και Εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης του έργου

Ενέργεια I: Εφαρμογή της φιλοσοφίας football3 στα πλαίσια του παρόντος έργου

Βήμα 1: Επιβεβαίωση του οράματος του εργαλείου και προβολή προσαρμογών
Βήμα 2: Αναθεώρηση της μεθοδολογίας και των εργαλείων του football3 ως προς τους στόχους, ώστε να συνάδουν με αυτούς του έργου
Βήμα 3: Ιεράρχηση προτεραιοτήτων δράσεων

Ενέργεια II: Ενδυνάμωση πληθυσμών στα πλαίσια ενός αγώνα football3

Βήμα 1: Ενδυνάμωση των νέων
Βήμα 2: Ενταξιακή συμμετοχή των γονέων σε δράσεις ευαισθητοποίησης. Η ανάγκη της εμπλοκής των γονέων
Βήμα 3: Διασφάλιση συμμετοχής βασικών εμπλεκόμενων φορέων, τόσο θεσμικών όσο και οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών (ΚτΠ)

6. Σχεδιασμός Υλοποίησης και Υλοποίηση του football3

Ενέργεια I: Προπαρασκευαστικές δράσεις

Βήμα 1: Εκπαίδευση συμμετεχόντων
Βήμα 2: Επιλογή των κανόνων του παιχνιδιού
Βήμα 3: Καθιέρωση του συστήματος πόντων και κατάρτιση του εντύπου αγώνα
Βήμα 4: Η προετοιμασία του εδάφους

Ενέργεια II: Εκπαίδευση για την πρακτική εφαρμογή του football3

Βήμα 1: Επιλογή και εκπαίδευση μεσολαβητών
Βήμα 2: Επιλογή και εκπαίδευση προπονητών
Βήμα 3: Επιλογή και εκπαίδευση παικτών

7. Ωρα να παίζετε ποδόσφαιρο!

Ενέργεια I: Πρώτο ημίχρονο: συζήτηση πριν τον αγώνα

Ενέργεια II: Δεύτερο ημίχρονο: ο αγώνας

Ενέργεια III: Τρίτο ημίχρονο: συζήτηση μετά τον αγώνα

Ενέργεια IV: Οργάνωση ενός τουρνουά football3

8. Εμπλοκή του περιβάλλοντος εκτός του γηπέδου
9. Αξιολόγηση αποτελεσμάτων
10. Ποιος θα αναλάβει να φέρει σε πέρας κάθε ενέργεια;
11. Πότε θα ολοκληρωθούν οι ενέργειες;

2. Σχεδιάζοντας τη μετάβαση από το όραμα στην υλοποίηση

2.1. Το θεμέλιο των ιδεών που καθοδηγούν το όραμά μας

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ήδη από το 2015, είχε καλέσει τα κράτη μέλη να στρέψουν άμεσα την προσοχή τους στα ζητήματα του διαρκώς αυξανόμενου ρατσισμού, της ανόδου των λαϊκιστικών κομμάτων και τη ρητορικής της αδιαλλαξίας στην πολιτική, επιβεβαιώνοντας έτσι εκ νέου τη θεμελιώδη σημασία που έχουν για μια δημοκρατική και πλουραλιστική κοινωνία η ελεύθερη έκφραση ιδεών και απόψεων, η ανεκτικότητα και ο σεβασμός της αξιοπρέπειας όλων των ανθρώπων με ισότητα.⁵⁶ Επιπλέον η Επιτροπή, αφού υπενθύμισε ότι η Ευρώπη, λόγω της ιστορίας της, οφείλει να θυμάται, να επαγρυπνά, να καταπολεμά την άνοδο του ρατσισμού και να εναντιώνεται σε κάθε έκφανση διάκρισης και/ή φοβίας (ομοφοβία, τρανσφοβία, ξενοφοβία, ισλαμοφοβία, εχθρότητα κατά των Ρομά, αντισημιτισμό κλπ.), αλλά και της μισαλλοδοξίας, δεσμεύτηκε εκ νέου να προστατεύει και να προάγει τα οικουμενικά και αδιαίρετα ανθρώπινα δικαιώματα και να τα υπερασπίζεται για κάθε άνθρωπο. Στο ίδιο πλαίσιο, συμπεριέλαβε το λεκτικό μίσος και τις διάφορες μορφές που μπορεί να λάβει αυτό, αναγνωρίζοντας τις αρνητικές επιπτώσεις που υφίστανται όσοι στοχοποιούνται από αυτό, τον κίνδυνο της αποξένωσης και της ριζοσπαστικοποίησης που γεννά η χρήση του, καθώς και το πλήγμα που λαμβάνει η συνοχή μιας κοινωνίας όταν αποτυγχάνει να τον καταπολεμήσει (ECRI, 2015). Ωστόσο, όπως αναφέρεται στην Πρόταση της παρούσας έρευνας, σύμφωνα με τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (2018), δεν έχει σημειωθεί η αναμενόμενη πρόοδος στην πρόληψη και την πάταξη του ρατσισμού στην ΕΕ. Το 2016, καταγράφηκαν σε όλη την Ευρώπη 107.285 εγκλήματα ρατσιστικού μίσους, αριθμός που καταδεικνύει τη μεγάλη κλίμακα του προβλήματος σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (Έκθεση για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα, 2017).

Στο σύνολο των τεσσάρων συμμετεχόντων κρατών⁵⁷, η παρούσα έρευνα έδειξε ότι από την περίοδο που μαζικά κύματα μεταναστών κινήθηκαν προς την Ευρώπη, υπάρχει σωρεία αντιλήψεων και στάσεων του γενικότερου πληθυσμού όσων αφορά στην αντιμετώπιση των αυξανόμενων αριθμών νεοεισερχομένων αλλοδαπών. Αυτά τα στοιχεία μαρτυρούν μια κοινωνική μεταβολή και αλλαγή που χαρακτηρίζεται από νέους ατομικούς και συλλογικούς αυτοπροσδιορισμούς, αλλά και από την ταυτόχρονη ανάπτυξη νέων ταυτοτήτων «ανήκειν» σε έτερες κοινότητες. Γενικότερα, όλα τα ευρήματα δείχνουν πως η πολιτική πόλωση καλά κρατεί σε όλη την Ευρώπη, γεγονός που δημιουργεί μια ατμόσφαιρα στις κοινωνίες πρόσφορη για την εκδήλωση ρατσισμού και διακρίσεων, αλλά και μίσους λόγω αδιαλλαξίας. Επομένως, εξετάζοντας το θέμα της οικοδόμησης της ταυτότητας των νέων σε καιρούς κοινωνικής και πολιτικής πόλωσης, καθώς και τον ρόλο των λαϊκιστικών κομμάτων στη στρατολόγηση και τη ριζοσπαστικοποίηση των εφήβων, τα ευρήματα της έρευνάς μας επιβεβαίωσαν τα συμπεράσματα της Πρότασης, ήτοι, πως ο ρατσισμός είναι όντως μια ιδεολογία που πρεσβεύει την ιεραρχική κατηγοριοποίηση των φυλών βάσει πεποιθήσεων για τη συλλογικότητα της «ενδο-ομάδας» και το κοινωνικό περιβάλλον της «έξω-ομάδας». Οι προκαταλήψεις και τα στερεότυπα για την «έξω-ομάδα» σφυρηλατούν συμπεριφορές που μπορούν να μετατραπούν σε πράξεις όταν οι συνθήκες γίνουν ευνοϊκές. Τέτοιες συνθήκες φαίνεται να επικρατούν στην Ευρώπη τα

⁵⁶ ECRI GENERAL POLICY RECOMMENDATION NO. 15, ON COMBATING HATE SPEECH, ADOPTED ON 8 DECEMBER 2015, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI), Ευρωπαϊκή Επιτροπή – 2016, Στρασβούργο, σελ. 3-5.

⁵⁷ Παραδοτέο Πρώτων και Δεύτερων Αποτελεσμάτων Έρευνας, Αθήνα, ΕΚΚΕ, 2020.

τελευταία χρόνια λόγω της γενικευμένης οικονομικής κρίσης και της προσφυγικής κρίσης. Παράλληλα, ο κοινωνικός αποκλεισμός συμβάλλει στην αύξηση της μισαλλοδοξίας. Παρά το μειωμένο ενδιαφέρον των νέων για την πολιτική και τη συμμετοχή τους στα κοινά, τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι έλκονται και προσεγγίζονται από λαϊκιστικά πολιτικά κόμματα και ομάδες για να γίνουν οπαδοί τους και να υιοθετήσουν τις αξίες τους. Επιπλέον, οι έφηβοι επηρεάζονται από τέτοιες ομάδες και μέσω του διαδικτύου. Τα αποτελέσματα της έρευνάς μας επαλήθευσαν ότι κατά τη διάρκεια της οικοδόμησης της ταυτότητάς τους, οι νέοι είναι εξαιρετικά ευάλωτοι και επηρεάζονται από τις εκστρατείες λαϊκιστικών κομμάτων, που τείνουν να απλουστεύουν πολύπλοκες πραγματικότητες, να διασπείρουν τον κυνισμό στην πολιτική και να πολλαπλασιάζουν τα ρατσιστικά στερεότυπα.

Όλα τα στοιχεία λοιπόν συνηγορούν στην αναγκαιότητα ισχυρών εργαλείων οικοδόμησης κοινοτήτων μέσα σε περιβάλλον κοινωνικής και πολιτικής πόλωσης. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τις συστάσεις της ΕΕ (2016) για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης που οδηγεί στον εξτρεμισμό, η προσέγγιση των νέων θα πρέπει να γίνεται με καινοτόμα εργαλεία, όχι μόνο στα πλαίσια της σχολικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, αλλά και στο πεδίο του αθλητισμού, εκτός των τυπικών δομών. Οι παρεμβάσεις μέσω της άθλησης μπορούν να προωθήσουν την αίσθηση του ανήκειν σε ομάδα και της ταυτότητας, ενώ θεωρούνται αποτελεσματικός τρόπος κινητοποίησης των νέων, ειδικά όσων έχουν απομακρυνθεί από τις κοινότητές τους και/ή από το εκπαιδευτικό σύστημα. Το ποδόσφαιρο χαίρει ευρείας αναγνώρισης ως κοινωνικός χώρος μέσα στον οποίο οικοδομούνται κοινότητες και ταυτότητες, ένα ζήτημα αυξανόμενης σημασίας για τους νέους. Ιστορικά, οι κοινότητες του ποδοσφαίρου παρέχουν ευκαιρίες για την ανάπτυξη συλλογικών ταυτοτήτων. Ωστόσο, στην εποχή μας εμφανίζουν αυξανόμενη πόλωση.

Βάσει των παραπάνω, το παρόν έργο εστίασε σε εφήβους από τέσσερις Ευρωπαϊκές χώρες (Ελλάδα, Ιταλία, Σερβία και Ουγγαρία), που αντιμετωπίζουν ταυτόχρονα αυξανόμενο κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού των εφήβων τους και εξάπλωση των λαϊκιστικών κομμάτων, προκειμένου να διασφαλιστεί πως η τάση ριζοσπαστικοποίησης και επιρροής από ακραίες ιδεολογίες που πυροδοτούν την ξеноφοβία θα αντιμετωπιστεί έγκαιρα μέσω της πρόληψης. Ο γενικότερος στόχος είναι να προλαμβάνεται η μισαλλοδοξία και δη η ξеноφοβία σε τοπικό επίπεδο, μέσα από την προώθηση της οικοδόμησης κοινοτήτων και συνοχής· χρησιμοποιεί δε, το ίδιο εργαλείο που υιοθετείται συχνά για τη ριζοσπαστικοποίηση των νέων, δηλαδή το ποδόσφαιρο. Συγκεκριμένα, εξετάζεται και αξιολογείται η μεθοδολογία του football3, που εμπνέεται από το ποδόσφαιρο του δρόμου και ιδανικά παίζεται με ομάδες μεικτές ως προς την εθνικότητα, την πολιτισμική ταυτότητα και το φύλο. Οι παίκτες συναντιούνται, σχηματίζουν ομάδες, συμφωνούν ως προς τους κανόνες και παίζουν ποδόσφαιρο, χωρίς διαιτητές, αλλά με μεσολαβητές που διευκολύνουν τις συζητήσεις μεταξύ των ομάδων και συντονίζουν τον αγώνα. Έχει παρατηρηθεί πως το football3 προάγει την αυτοπεποίθηση, την εμπιστοσύνη και το αίσθημα ασφάλειας, δίνοντας τη δυνατότητα στους παίκτες να εφαρμόσουν πρακτικά τις αξίες που μαθαίνουν και να αναλάβουν ενεργό ρόλο στις κοινότητές τους. Η ενασχόληση με τη μεθοδολογία του football3 ενθαρρύνει την συνειδητή λήψη αποφάσεων και γεννά ενδιαφέρον για το πώς μπορούν να ξεπεραστούν κοινωνικά προβλήματα. Η έμφαση στον διάλογο και την επίλυση των διαφορών βοηθά τους παίκτες να κατανοήσουν τη δύναμη της συναινετικής λήψης αποφάσεων, επιτρέποντάς τους να γεφυρώσουν πολιτιστικές διαφορές σε ένα κοινωνικό περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από συνεχείς εισροές και εκροές μελών της κοινότητάς τους.

Σε αυτό το πλαίσιο, το έργο συσχετίζεται με την έννοια της «άθλησης για την

ανάπτυξη», που προάγει την ιδέα οι αθλητικές δραστηριότητες να παρέχουν ευκαιρίες για ανάπτυξη τόσο του ατόμου όσο και της κοινότητας, με αποτελέσματα που υπερβαίνουν τη σφαίρα της σωματικής άσκησης και της ανάπτυξης παιχτών (ελίτ) και αγώνων. Η ιδέα βασίζεται στο όραμα ότι η αγάπη των ανθρώπων για το ποδόσφαιρο μπορεί να χρησιμεύσει στη δημιουργία ευκαιριών για το «ανήκειν», τη φυλετική αρμονία και την συνοχή της κοινότητας. Το ποδόσφαιρο αντιμετωπίζει τα ζητήματα αυτά καθώς θεμελιώνεται τόσο σε δομικές παραμέτρους όσο και σε κοινωνικές διαδικασίες που δρουν σε πολλαπλά επίπεδα και έχουν αντίκτυπο στην υγεία και την κοινωνική συμπεριφορά. Αποτελέσματα ερευνών πάνω στα θέματα αυτά υπογραμμίζουν τη θετική επίδραση του ποδοσφαίρου στην αυτοαντίληψη των νέων, την εκτίμηση και τη διάθεση ανάπτυξης σχέσεων μεταξύ συνομηλίκων που προέρχονται από διαφορετικά περιβάλλοντα. Η έρευνα αποκάλυψε επίσης απρόσμενες συνδέσεις μεταξύ της συμμετοχής σε ποδοσφαιρικές δραστηριότητες και την εκμάθηση ξένων γλωσσών, τη θετική ενασχόληση με το σχολείο και την οικοδόμηση της αυτοπεποίθησης.

Η μελέτη των *αποτελεσμάτων της έρευνας* μας έδωσε τη δυνατότητα να εξετάσουμε την πολυπλοκότητα που διέπει τις έννοιες της πολιτιστικής διαφορετικότητας και της ένταξης και πιο συγκεκριμένα, της ενσωμάτωσης μέσω των σπορ. Κυρίως όμως, η έρευνα δείχνει ξεκάθαρα ότι η έννοια της πολιτιστικής διαφορετικότητας στην εκπαίδευση μέσω των αθλημάτων μπορεί να γίνει αντιληπτή μόνο στο πλαίσιο όπου χρησιμοποιείται. Μόνο αν εμβαθύνουμε στην ιστορία μιας χώρας μπορούμε να κατανοήσουμε πώς αντιλαμβάνεται την πολιτιστική ποικιλομορφία, άρα και την έννοια της ενσωμάτωσης, και εν τέλει να καταλάβουμε τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούνται τα αθλήματα για αυτόν τον σκοπό. Η ενασχόληση με τα αθλήματα δεν αρκεί για να κατακτηθεί η κοινωνική ένταξη. Οι έρευνες δείχνουν πως στην Ευρώπη η εκπαίδευση μέσω του αθλητισμού και συγκεκριμένα η χρήση των σπορ για την προαγωγή της γνώσης και της ενσωμάτωσης εκείνων που διαφέρουν, αποτελεί μια πραγματικότητα σχεδόν επιτόπια. Μάλιστα, οι κόσμοι της έρευνας στο πεδίο και της δράσης στο πεδίο πολύ συχνά αλληλο-απομονώνονται. Αρκετές εκθέσεις καταδεικνύουν τη μεγάλη αξία που έχει η έρευνα για όσους εργάζονται στο πεδίο. Επιτρέπει αποστασιοποιημένη εξέταση των πρακτικών, καλύτερη κατανόηση του εύρους της εκπαίδευσης μέσω της άθλησης και την εμπλοκή επιστημονικά θεμελιωμένων γνώσεων (επιβεβαίωση ή απόρριψη υποθέσεων). Αυτό ακριβώς είναι το ένα από τα πολλαπλά πλεονεκτήματα του παρόντος έργου.

Επιπλέον, η έρευνα για το ποδόσφαιρο υπογραμμίζει πόσο ανθεκτικές είναι οι προκαταλήψεις απέναντι σε παίκτες, διαιτητές, προπονητές ή μάνατζερ, που ακόμη θεωρούνται συχνά ξένοι προς το περιβάλλον, άκυροι, εκ των προτέρων ανίκανοι και απλά "ξένοι" προς το ίδιο τους το φύλο. Αυτό το φαινόμενο προστίθεται στο ήδη υπάρχον πρόβλημα της βίας κατά των γυναικών. Παράλληλα, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης δεν καλύπτουν εφάμιλλα τους αγώνες και τα αθλήματα των γυναικών, ούτε σε ποιότητα ούτε σε ποσότητα, ενώ δεν πρέπει να ξεχνάμε και την αυτολογοκρισία των ίδιων των γυναικών. Συνεπώς, το ερώτημα του γιατί παρατηρείται θηλυκοποίηση του ποδοσφαίρου υποδεικνύει ότι οφείλουμε να μελετήσουμε τους παράγοντες που προάγουν τις διακρίσεις και την ανισότητα των φύλων, των οποίων οι βάσεις αλλά και οι δομικές και θεσμικές εκφάνσεις είναι ιστορικές όσο και κοινωνιολογικές. Η εξέταση της θηλυκοποίησης του ποδοσφαίρου είναι ταυτόχρονα μελέτη της εξέλιξης και των μοχλών εξέλιξης που έχουν πραγματοποιηθεί βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Ως εκ τούτου, η εξέταση της θηλυκοποίησης του ποδοσφαίρου μας ωθεί να μελετήσουμε τις εξελίξεις στον κόσμο του ποδοσφαίρου κατά τις προηγούμενες δεκαετίες και, κυρίως, να σκεφτούμε το μέλλον του, τις τάσεις και τις μεταρρυθμίσεις που πρέπει να γίνουν, ώστε να επιτευχθεί πραγματική και βιώσιμη αλλαγή. Η μελέτη ζητημάτων που συνδέουν το φύλο με το ποδόσφαιρο είναι

φιλόδοξη και το παρόν έργο δεν αποσκοπεί, προφανώς, να απαντήσει μόνο σε αυτήν την πρόκληση. Αντιθέτως, αποτελεί ορόσημο που επιχειρεί να προσδώσει μια νέα, μετριοπαθή οπτική ως προς το έργο που εκπονούν στην εποχή μας πανεπιστήμια, ιδρύματα ερευνών ή εθνικοί και διεθνείς οργανισμοί. Με το ίδιο σκεπτικό, παρά τις σημαντικές προσπάθειες που έγιναν για τη συλλογή μαρτυριών από διάφορους παράγοντες που εκπροσωπούν τις απόπειρες πολιτισμικής προσέγγισης ανά γεωγραφική περιοχή, η παρούσα έκθεση μπορεί να επικαλείται μόνο προοπτική επιπέδου Ευρώπης.

2.2 Στόχοι του έργου

Το έργο, που φέρει τον τίτλο «Καταπολέμηση της πόλωσης: η οικοδόμηση κοινοτήτων ανοχής μέσω του ποδοσφαίρου» (DIALECT), αφορά στην ανάπτυξη της ταυτότητας των εφήβων και των νέων σε καιρούς κοινωνικής και πολιτικής πόλωσης, με στόχο την ενδυνάμωσή τους για να καταπολεμήσουν τη μισαλλοδοξία και τις διακρίσεις.

Οι κύριες επιδιώξεις του προτεινόμενου έργου είναι: α) να εντοπιστούν και να αναλυθούν οι συσχετισμοί μεταξύ ποδοσφαίρου και πολιτικής με εστίαση σε διαδράσεις και ενέργειες εντός της κοινότητας που σχετίζονται με τους εφήβους, β) να ενδυναμωθούν οι έφηβοι (αγόρια και κορίτσια), ώστε να σπάσουν τα υπάρχοντα στερεότυπα και να καλλιεργήσουν ένα νέο πλαίσιο αξιών, που να αποτρέπει την προσκόλληση σε μισαλλόδοξες πεποιθήσεις και συμπεριφορές μέσα από θετική επαφή με την ενδο-ομάδα και παράλληλα να επηρεάζει και τους γονείς τους, γ) να δημιουργηθεί ένα ισχυρό δίκτυο φορέων αλλαγής σε τοπικό επίπεδο που θα απαρτίζεται από ηγέτες της νεολαίας, οργανώσεις της ΚτΠ και τοπικούς/ποδοσφαιρικούς παράγοντες, με βελτιωμένες δυνατότητες πρόληψης και αντιμετώπισης εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας.

Οι κύριες επιδιώξεις του έργου περιλαμβάνουν και **συγκεκριμένους στόχους** που αποβλέπουν στον απώτερο σκοπό του, δηλαδή να δημιουργηθούν εργαλεία που θα ενδυναμώνουν εφήβους και νέους, με λήψη συνειδητών αποφάσεων και δεξιότητες επίλυσης διαφορών, στοιχεία απαραίτητα για την αντιμετώπιση παράλογων αντιπαραθέσεων και στερεοτυπικών νοοτροπιών που οδηγούν στην ξενοφοβία. Επιπλέον, να αναπτύξουν οι τοπικοί εμπλεκόμενοι φορείς-κλειδιά (Οργανώσεις της ΚτΠ, ΜΚΟ και δημόσιοι λειτουργοί) δεξιότητες, ώστε να προλαμβάνουν και να αντιμετωπίζουν τη μισαλλοδοξία, εντός δικτύων που θα επιβλέπουν και θα καλλιεργούν την κοινωνική συνοχή. Οι συγκεκριμένες προσπάθειες θα υλοποιηθούν μέσω ενός αποτελεσματικού Σχεδίου Δράσης που αποσκοπεί στην κατάκτηση των ακόλουθων στόχων:

α) Να σχεδιαστεί και να υλοποιηθεί μια ολιστική μεθοδολογία οικοδόμησης κοινοτήτων που, μέσω του ποδοσφαίρου, θα προλαμβάνει και θα καταπολεμά τη μισαλλοδοξία, αναχαιτίζοντας παράλληλα την αποδόμηση της κοινότητας.
β) Να ενδυναμώσει τους εφήβους, τους γονείς τους και τις τοπικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων των επαγγελματιών της άθλησης, ώστε να δημιουργήσουν ισχυρά δίκτυα για την αλλαγή σε τοπικό επίπεδο, ακυρώνοντας την πόλωση μέσω της εγκαθίδρυσης πόλων ανεκτικότητας.

Οι παραπάνω στόχοι θα υλοποιηθούν μέσω των **δράσεων** που ακολουθούν:

α) Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης που θα προωθεί την οικοδόμηση κοινοτήτων μέσω του ποδοσφαίρου, ανατρέποντας ταυτόχρονα την πόλωση.
β) Δράσεις ανάπτυξης δυνατοτήτων, δημιουργία ενός δικτύου φορέων αλλαγής που θα προάγει την οικοδόμηση κοινοτήτων μέσω του ποδοσφαίρου.
γ) Παιχνίδια ποδοσφαίρου για την οικοδόμηση κοινοτήτων, δημιουργία πόλων αμοιβαίας κατανόησης σε τοπικό επίπεδο.

δ) Διάδοση και προώθηση του μηνύματος «Ποδόσφαιρο για όλους: ακυρώνοντας την ακραία ρητορική».

Ως εκ τούτου, τα **αναμενόμενα αποτελέσματα** του έργου περιλαμβάνουν τα εξής:

α) Ενδυναμωμένοι έφηβοι και νέοι που θα λαμβάνουν συνειδητές αποφάσεις και θα έχουν δεξιότητες επίλυσης διαφορών, στοιχεία κρίσιμα για την καταπολέμηση παράλογων αντιπαραθέσεων και στερεοτυπικών νοοτροπιών που οδηγούν στην ξενοφοβία.

β) Σε τοπικό επίπεδο, εμπλεκόμενοι φορείς-κλειδιά (Οργανώσεις της ΚτΠ, ΜΚΟ και δημόσιοι λειτουργοί) με αυξημένες δεξιότητες, ώστε να προλαμβάνουν και να αντιμετωπίζουν τη μισαλλοδοξία, εντός δικτύων που θα επιβλέπουν και θα καλλιεργούν την κοινωνική συνοχή.

Μετά την ολοκλήρωση του έργου, αναμένονται τα ακόλουθα βασικά αποτελέσματα ανά εμπλεκόμενη ομάδα-στόχο:

Όσον αφορά τους **500 εφήβους (μετανάστες και μη)** που συμμετέχουν, συμπεριλαμβανομένων των ηγετών νεολαίας (με ιδιαίτερη έμφαση σε όσους αντιμετωπίζουν κοινωνικό αποκλεισμό):

- Ενδυναμωμένοι έφηβοι και νέοι που θα λαμβάνουν συνειδητές αποφάσεις και θα έχουν δεξιότητες επίλυσης διαφορών, στοιχεία κρίσιμα για την καταπολέμηση παράλογων αντιπαραθέσεων και στερεοτυπικών νοοτροπιών που οδηγούν στην ξενοφοβία.

- Καθιερωμένα μοτίβα συμπεριφορών, που θα βασίζονται στις αξίες της ανεκτικότητας και της κατανόησης και θα είναι έκδηλα στις διαφυλετικές σχέσεις που θα έχουν σχηματιστεί.

- Ενισχυμένη αίσθηση του ανήκειν σε κοινότητας μέσω του ποδοσφαίρου, με καταπολέμηση ατομικών αισθημάτων αποξένωσης και εξτρεμισμού.

- Βελτιωμένη κατανόηση των μεθόδων στρατολόγησης και άσκησης επιρροής που χρησιμοποιούν τα ακραία κόμματα, καθώς και των κινήτρων τους.

Όσον αφορά τους **20 προπονητές ποδοσφαίρου/κοινωνικούς λειτουργούς** που συμμετέχουν:

- Βελτιωμένη ικανότητα ανεύρεσης πρακτικών τρόπων προώθησης της οικοδόμησης κοινοτήτων και της ανεκτικότητας μέσω αθλητικών δραστηριοτήτων.

- Αυξημένη επίγνωση, ώστε να αναγνωρίζουν και να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τη μισαλλοδοξία σε τοπικό επίπεδο μέσα από την άθληση, με έμφαση στην εμπλοκή εξτρεμιστικών ομάδων σε αθλητικές δραστηριότητες.

Όσον αφορά τους **700 γονείς** των εφήβων που συμμετέχουν:

- Μέσω των διαφυλετικών σχέσεων που θα έχουν αναπτυχθεί, θα αποσταθεροποιηθούν τα αισθήματα μισαλλοδοξίας, φόβου και ματαιώσης που σχετίζονται με την ξενοφοβία.

- Θα βελτιωθούν οι αντιλήψεις για τις πολυπολιτισμικές κοινότητες, ενώ ταυτόχρονα θα αναγνωριστούν η αξία της διαφορετικότητας και η θετική επίδραση που μπορούν να έχουν οι διαφυλετικές σχέσεις στα παιδιά τους.

- Θα ενισχυθεί η επίγνωσή τους για τις μεθόδους στρατολόγησης/επιρροής των εξτρεμιστικών ομάδων μέσω των αθλημάτων.

Όσον αφορά τους **40 φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και άλλων φορέων του δημοσίου (αθλητισμού/εκπαίδευσης)** που εμπλέκονται:

- Βελτιωμένη αντίληψη γύρω από τους υπάρχοντες κινδύνους ριζοσπαστικοποίησης των τοπικών κοινοτήτων και της επιρροής των λαϊκιστικών/εξτρεμιστικών ομάδων και πολιτικών κομμάτων, ιδιαίτερα στους εφήβους και στα σπορ.

- Βελτιωμένη ικανότητα των υπαλλήλων των τοπικής αυτοδιοίκησης να σχεδιάζουν, να ηγούνται και να παρακολουθούν προσπάθειες καταπολέμησης του ρατσισμού και της ξενοφοβίας μέσω δράσεων οικοδόμησης κοινοτήτων που βασίζονται στα σπορ.

- Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ της Κοινωνίας των Πολιτών και της τοπικής

αυτοδιοίκησης, προώθηση της δικτύωσης μεταξύ τους και δημιουργία δικτύου φορέων αλλαγής για την πάταξη της εξάπλωσης της ξενοφοβίας σε τοπικό επίπεδο, με επίκεντρο στους εφήβους.

Σε γενικές γραμμές, το έργο αναμένεται να βελτιώσει τη συνοχή στην κοινότητα και συνεπώς και της κοινωνίας μέσω της πρόληψης του μίσους και την προαγωγή της ανεκτικότητας. Όλες οι προαναφερθείσες ομάδες-στόχοι αναμένεται να παράξουν πολλαπλασιαστές, που θα προάγουν τις αξίες της ανεκτικότητας και τις διαφυλετικές σχέσεις, ενώ θα αποσταθεροποιούν την ξενοφοβία και την εξάπλωση των εξτρεμιστικών ομάδων μέσω του κόσμου των σπορ. Εξάλλου, το έργο εμπεριέχει καινοτόμα στοιχεία, όπως α) Τη χρήση του ίδιου «εργαλείου» που χρησιμοποιούν οι λαϊκιστικές και εξτρεμιστικές ομάδες σε τοπικό επίπεδο για να επηρεάσουν και να στρατολογήσουν εφήβους, δηλαδή το ποδόσφαιρο. β) Την απόφαση να προαχθεί η αλλαγή της συμπεριφοράς μέσω του ποδοσφαίρου, που πιθανόν να είναι ευκολότερο από τις παραδοσιακές μεθόδους (διδασκαλία στα σχολεία κλπ.), καθώς έλκει την προσοχή και το ενδιαφέρον των εφήβων. γ) Την αξιοποίηση μιας δοκιμασμένης μεθόδου (football3) και την περαιτέρω ανάπτυξη και χρήση της για την αντιμετώπιση του ρατσισμού. δ) Την ολιστική προσέγγιση, αφού απευθύνεται σε εφήβους, τους γονείς τους, σε οργανώσεις της ΚτΠ και σε τοπικές αρχές, συνυπολογίζοντας και το φαινόμενο της «χιονοστιβάδας» και τον πολλαπλασιαστικό αντίκτυπο που μπορεί να έχει. ε) Τη χρήση του ποδοσφαίρου ως τρόπου έμμεσης πάταξης του ρατσισμού. στ) Το γεγονός ότι η μεθοδολογία που έχει αναπτυχθεί μπορεί να λειτουργήσει προληπτικά και για τις δύο ομάδες – αντιμετωπίζοντας την ξενοφοβία ταυτόχρονα με τη ριζοσπαστικοποίηση των μεταναστών. ζ) Τη διάσταση των φύλων, που στοιχειοθετείται μέσω των μεικτών ποδοσφαιρικών ομάδων που σχηματίζονται σε ένα ανδροκρατούμενο άθλημα. Το έργο αναμένεται να λειτουργήσει συμπληρωματικά προς άλλες πρωτοβουλίες της ΕΕ για την ενσωμάτωση των προσφύγων και την οικοδόμηση κοινοτήτων.

1.3. Σχεδιασμός και Εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης. Κατευθυντήριες έργου

Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του έργου, θεωρείται απαραίτητο σε αυτό το στάδιο ένα **Σχέδιο Δράσης στηριζόμενο στα αποτελέσματα της πρωτογενούς και δευτερογενούς έρευνας**. Τα κεφάλαια που ακολουθούν είναι αφιερωμένα σε αυτό το σκοπό. Η ανάπτυξη του Σχεδίου Δράσης του έργου περιλαμβάνει δράσεις καλλιέργειας ικανοτήτων μέσω στοχευμένης εργαλειοθήκης που θα αναπτυχθεί και θα απευθύνεται σε επαγγελματίες του αθλητισμού και άλλων κλάδων που θα αναλάβουν τον ρόλο των προπονητών, σε ηγέτες νεολαίας που θα αναλάβουν τον ρόλο των μεσολαβητών, καθώς και σε δημόσιους λειτουργούς που θα επιβλέπουν την πρωτοβουλία. Βασίζεται σε ήδη ανεπτυγμένες ικανότητες (τρίτο πακέτο εργασίας - WP3). Επίσης ενσωματώνει μέσα και τρόπους υλοποίησης δράσεων εφαρμογής (ανάλογα με τα διαφορετικά μοντέλα εφαρμογής – εκπαίδευση των εκπαιδευτών, άμεση εκπαίδευση), μέσα από τη δημιουργία ποδοσφαιρικών ομάδων μεικτών ως προς την εθνικότητα και το φύλο (σε 3 χώρες) ή την αξιοποίηση ομάδων που υπάρχουν ήδη (σε 1 χώρα), (τέταρτο πακέτο εργασίας - WP4). Θα πρέπει επίσης να παραθέτει προκατασκευαστικά βήματα δικτύωσης με τις κοινότητες των μεταναστών, αλλά και εικονικούς αγώνες που θα παίζονται για να δίνουν οι γονείς την έγκρισή τους. Θα πρέπει επιπλέον να αντιμετωπίσει το θέμα της εκπαίδευσης των εφήβων και του σχηματισμού 40 ποδοσφαιρικών ομάδων στις 4 συμμετέχουσες χώρες, καθώς και της συμμετοχής τους σε τοπικά τουρνουά για μια περίοδο 6 μηνών, που θεωρείται το κατάλληλο διάστημα προκειμένου να αναπτυχθούν συναισθηματικοί δεσμοί. Ως μέρος των αγώνων, θα προγραμματιστούν δράσεις ευαισθητοποίησης που θα

απευθύνονται στους γονείς. Θα πρέπει να δοθεί προσοχή στους τοπικούς φορείς, οι οποίοι θα εμπλακούν σε όλα τα στάδια του έργου και θα επιβλέπουν την υλοποίησή τους. Το τελευταίο στάδιο του έργου αφορά στην οργάνωση ενός διεθνούς τουρνουά, όπου οι επιλεγμένες εθνικές ομάδες θα συναντηθούν στην Ελλάδα. Αυτό θα λειτουργήσει ως ένα ευρωπαϊκό μήνυμα ενάντια στην μισαλλοδοξία, υπέρ της διαφορετικότητας και κατά της πόλωσης. Το Σχέδιο Δράσης των έργων θα πρέπει να περιλαμβάνει τόσο τον σχεδιασμό, όσο και τους όρους υλοποίησης αυτού του τουρνουά.

Εν συντομία, η στοχευμένη μεθοδολογία / το σχέδιο δράσης του έργου περιλαμβάνει:

- e) έναν σύντομο και εύχρηστο οδηγό που εξηγεί αναλυτικά τη λογική της προτεινόμενης μεθοδολογίας (οικοδόμηση κοινοτήτων που προλαμβάνουν την αδιαλλαξία μέσω του ποδοσφαίρου)
- f) στοχευμένες οδηγίες, μέτρα, εργαλεία (πώς να αναγνωρίσετε τη ρητορική μίσους και την αδιαλλαξία) και βήματα για την προαγωγή της οικοδόμησης κοινοτήτων μέσω του ποδοσφαίρου σε τοπικό επίπεδο (ως απόκριση), βάσει ενεργειών ανάπτυξης ικανοτήτων (ποιος πρέπει να εκπαιδευτεί)
- g) Περιγραφή των δράσεων ευαισθητοποίησης που απευθύνονται σε εφήβους (μέσω του ποδοσφαίρου) και τους γονείς τους
- h) Περιγραφή των διαδικασιών δικτύωσης που προωθούν την κινητοποίηση των φορέων-κλειδιά (θεσμικοί και από την Κοινωνία των Πολιτών) που εμπλέκονται στην πρόληψη και την καταπολέμηση της ξενοφοβίας.

2. Σχεδιασμός και Εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης του έργου

2.1. Ο στόχος που πρέπει να επιτευχθεί: μια εμπειριστατωμένη περιγραφή

Ο στόχος του έργου είναι να χρησιμοποιήσει το ίδιο «εργαλείο» που χρησιμοποιούν οι λαϊκιστές και άλλες ακραίες ομάδες για να επηρεάσουν και να στρατολογήσουν εφήβους σε τοπικό επίπεδο, δηλαδή το ποδόσφαιρο, προκειμένου να προαχθεί η συμπεριφορική αλλαγή τραβώντας την προσοχή και το ενδιαφέρον των εφήβων, εκτός των συστημικών δομών (όπως η εκπαίδευση). Για το σκοπό αυτό, θα χρησιμοποιηθεί μια δοκιμασμένη μεθοδολογία (football3), προσαρμοσμένη στις ανάγκες του έργου. Ως εκ τούτου, θα γίνει επανεξέταση της μεθοδολογίας και των εργαλείων του football3, ώστε να συνάδουν με τους στόχους του έργου και να προσαρμόζεται η μεθοδολογία football3 στα εκάστοτε φλέγοντα κοινωνικά ζητήματα των κοινοτήτων-στόχων: ξενοφοβία, ρατσισμός και κοινωνικός αποκλεισμός που οδηγεί στην πώλωση και αναπτύσσει τη μισαλλοδοξία. Προκειμένου να επιτευχθεί αυτός ο στόχος οι ακόλουθες ενέργειες θεωρούνται απολύτως απαραίτητες.

Ενέργεια I: Εφαρμογή της φιλοσοφίας football3 στα πλαίσια του παρόντος έργου

Βήμα 1: Επιβεβαίωση του οράματος του εργαλείου και προβολή προσαρμογών

Σύμφωνα με τους ιδρυτές του, «Το football3 είναι ένας ιδανικός τρόπος να παίζει κανείς ποδόσφαιρο που αλλάζει ανθρώπινες ζωές παγκοσμίως. Βασίζεται στην αρχή πως οι θεμελιώδεις αξίες του ευ αγωνίζεσθαι, της ισότητας των φύλων, της ομαδικότητας και του σεβασμού είναι το ίδιο σημαντικές, όσο και το ταλέντο στο ποδόσφαιρο».⁵⁸ Έχοντας ονομαστεί έτσι λόγω των «τριών ημιχρόνων» του – τη συζήτηση πριν τον αγώνα, τον αγώνα και τη συζήτηση μετά τον αγώνα – το football3 ενσωματώνει σημαντικά μαθήματα ζωής σε κάθε παιχνίδι. Οι παίκτες αγωνίζονται σε ομάδες μεικτές ως προς τα φύλα και αποφασίζουν συλλογικά τους κανόνες του παιχνιδιού από πριν. Μετά την αγώνα, αναλογίζονται τη συμπεριφορά τους και τις συμπεριφορές των αντιπάλων τους και κερδίζουν βαθμούς τόσο για τα γκολ όσο και για το ευ αγωνίζεσθαι. Καθώς το football3 παίζεται χωρίς διαιτητές, οι παίκτες πρέπει να μάθουν πως να επιλύουν τις συγκρούσεις μόνοι τους μέσω του διαλόγου και των συμβιβασμών. Το football3 έχει μια μοναδική βασική ιδέα, καθώς είχε ως "έμπνευση (...) το ποδόσφαιρο του δρόμου. Σε όλο τον κόσμο, παίκτες συναντιούνται, σχηματίζουν ομάδες, συμφωνούν πάνω στους κανόνες και παίζουν μπάλα. Το football3 αξιοποιεί τις εκπαιδευτικές δυνατότητες του ποδοσφαίρου του δρόμου, με το να διασφαλίζει ότι ο διάλογος και το fair play θα είναι αναπόσπαστα μέρη του παιχνιδιού. Μπορεί να το παίζει οποιοσδήποτε, οπουδήποτε και για να θιχτεί οποιοδήποτε κοινωνικό ζήτημα. Διαιτητές δεν υπάρχουν· αντ' αυτών, τις συζητήσεις μεταξύ των δυο ομάδων διευκολύνουν μεσολαβητές, οι οποίοι και επιβλέπουν τον αγώνα».⁵⁹

Συνεπώς, εφαρμόζεται μια εμπειριστατωμένη μεθοδολογία για την αντιμετώπιση μεγάλου εύρους κοινωνικών ζητημάτων, όπως η ισότητα των φύλων, η υγεία και η οικοδόμηση της ειρήνης. Το football3 δίνει τη δύναμη στους νέους να αναλάβουν την ευθύνη των πράξεών τους και να συμπεριφέρονται δίκαια προς τους

⁵⁸ Εγχειρίδιο football3. Πώς το ποδόσφαιρο μπορεί να γίνει μέσο κοινωνικής αλλαγής, εκδ.

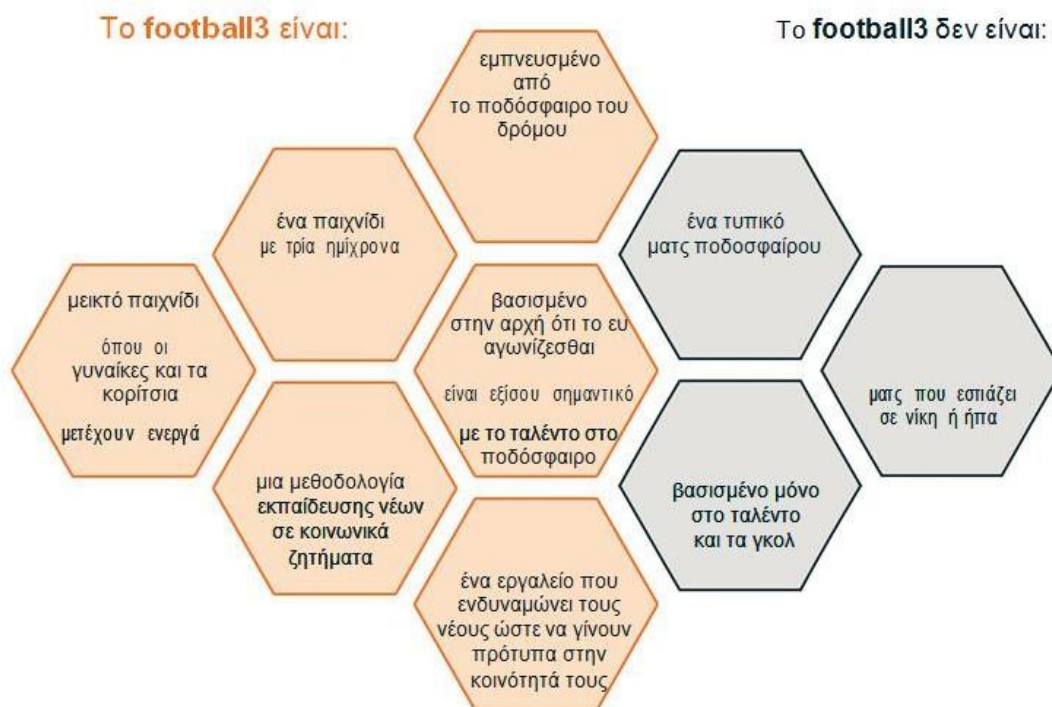
Streetfootballworld gGmbH

Βερολίνο, Γερμανία. Διαθέσιμο στο: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>.

⁵⁹ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 6

άλλους. Μαθαίνουν να εκτιμούν την επικοινωνία και τον αμοιβαίο σεβασμό, εντός και εκτός γηπέδου. Η κεντρική ιδέα παραμένει πάντοτε η ίδια: **να χρησιμοποιηθεί το ίδιο το ποδόσφαιρο για να εκπαιδεύσει και να ενδυναμώσει τους νέους**. Ένα από τα δυνατά σημεία του football3, ωστόσο, είναι η προσαρμοστικότητά του. Αντί για ένα άκαμπτο εργαλείο, η πρόθεση ήταν να εμπνευστούν οι χρήστες του να εφαρμόζουν το football3 με τρόπο που θα ταιριάζει στις ανάγκες της κάθε περίπτωσης και να δημιουργούν **νέο υλικό** που θα ανταποκρίνεται τόσο σε τρέχοντα ζητήματα όσο και σε μελλοντικά. Έτσι η μεθοδολογία και το περιεχόμενο του football3 συνεχώς εξελίσσονται. Όπως αναπαρίσταται στο διάγραμμα⁶⁰, το football3 έχει κάποια ποιοτικά χαρακτηριστικά (Διάγραμμα 1) και ένα βασικό μοτίβο: τα τρία ημίχρονα (Διάγραμμα 2). Έχει επίσης συγκεκριμένους στόχους κατά την εφαρμογή του (διάγραμμα που ακολουθεί).

Διάγραμμα 1⁶¹

Διάγραμμα 2⁶²

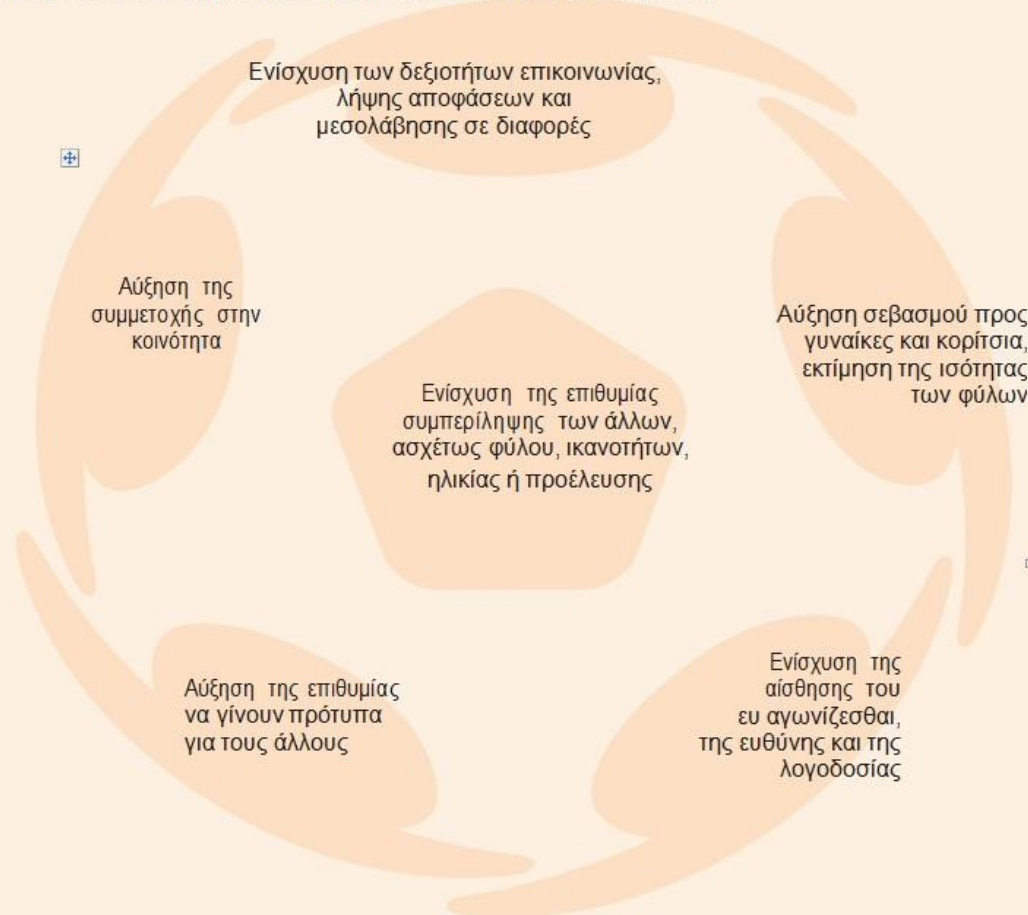
⁶⁰ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 6

⁶¹ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 6

⁶² "Εγχειρίδιο football3", σελ. 9

Στόχοι του football3

Ο γενικότερος στόχος του football3 είναι να προάγει σημαντικές δεξιότητες ζωής και να βοηθάει τους νέους να αναλαμβάνουν ηγετικό ρόλο στις κοινότητές τους. Δίνοντας σαφή έμφαση στο διάλογο και την επίλυση των διαφορών, το football3 παρέχει τόσο στους παίκτες όσο και στους μεσολαβητές γνώσεις και δεξιότητες ζωής, όπως:

Βήμα 2: Αναθεώρηση της μεθοδολογίας και των εργαλείων του football3 ως προς τους στόχους, ώστε να συνάδουν με αυτούς του έργου

D) Προσαρμογή των στόχων του football3

Όπως δηλώνεται στην αναθεώρηση της εργαλειοθήκης football3 (Παραδοτέο DIALECT, Μάιος 2020)⁶³, "στα πλαίσια του έργου DIALECT, το όραμά μας είναι να προσαρμόζουμε τη μεθοδολογία football3 για να αντιμετωπίζουμε τα πλέον φλέγοντα ζητήματα στις κοινότητες-στόχους: την ξενοφοβία, τον ρατσισμό και τον κοινωνικό αποκλεισμό".⁶⁴

⁶³ Vanessa Thiele (streetfootballworld), Εργαλειοθήκη football3, Αναθεώρηση, Μάιος 2020, Παραδοτέο DIALECT.

⁶⁴ Vanessa Thiele (streetfootballworld), Εργαλειοθήκη football3, Αναθεώρηση, Μάιος 2020, Παραδοτέο DIALECT, σελ. 4.

Έχοντας ως βάση κοινωνιολογική μελέτη που πραγματοποιήθηκε σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες (Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία και Σερβία) υπό τον ΕΚΚΕ (Παραδοτέο DIALECT Σεπτέμβριος 2020), εκτιμάται ότι, για να επιτευχθούν οι στόχοι του έργου, καλό θα ήταν να αναπτυχθεί "ολοκληρωμένο, συνεκτικό και συναφές πρόγραμμα",⁶⁵ βασισμένο σε αναθεώρηση της εργαλειοθήκης football3 ώστε να συμφωνεί με τους στόχους του έργου DIALECT και, πιο συγκεκριμένα, αυτούς που σχετίζονται με την εκπαίδευση κατά των διακρίσεων και του ρατσισμού μέσω του ποδοσφαίρου. Στόχος είναι να καλυφθούν οι ανάγκες των ομάδων-στόχων που εντοπίστηκαν και σταδιακά να ενισχυθεί η οικοδόμηση κοινοτήτων ικανών να καταπολεμούν την κοινωνική και πολιτική πόλωση.

Τα αποτελέσματα της μελέτης κατέδειξαν μια στενή σχέση μεταξύ της φτώχειας και του λαϊκισμού, άρα και αυξημένη πιθανότητα οι μειονεκτούντες νέοι να προσχωρήσουν σε ακραία πολιτικά κινήματα. Επιπλέον, επιβεβαίωσαν το γεγονός ότι τα περιστατικά ξενοφοβίας και ρατσισμού στοιχειώνουν ακόμα το ποδόσφαιρο, ερασιτεχνικό και επαγγελματικό, υπογραμμίζοντας παράλληλα το γεγονός ότι ο αθλητισμός - και ειδικά το ποδόσφαιρο - βελτιώνει την κοινωνική συνοχή και μπορεί να προάγει την ένταξη των μεταναστών και των προσφύγων στην κοινωνία. Το έργο θα επεξεργαστεί τη διττή αυτή δύναμη του αθλήματος σε σχέση με την κατάσταση μεταναστών και προσφύγων, ιδίως στις χώρες Ουγγαρία, Σερβία, Ιταλία και Ελλάδα. «Μέσω του football3, ο στόχος μας θα είναι να μοχλεύσουμε τον θετικό αντίκτυπο του ποδοσφαίρου πάνω στην κοινωνική αποδοχή και την ενσωμάτωση μεταναστών και προσφύγων, συμβάλλοντας έτσι στην καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβικής ρητορικής, τόσο στο ποδόσφαιρο όσο και στην κοινωνία ως σύνολο.»⁶⁶

Το σκεπτικό είναι ότι το ποδόσφαιρο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ένα ισχυρό εργαλείο προάσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καταπολέμησης της μισαλλοδοξίας και της ξενοφοβίας, ενίσχυσης της οικοδόμησης κοινοτήτων και καθιέρωσης ενός ισχυρού δικτύου αλλαγής, φέρνοντας κοντά εφήβους, τους γονείς τους, τοπικούς φορείς του αθλητισμού και πρωτοπόρους ποδοσφαιριστές. Ο στόχος είναι η επιδίωξη της επίτευξης αλλαγής στις τοπικές κοινωνίες μέσω του ποδοσφαίρου, η προώθηση της αξίας της αποδοχής του «άλλου» και η ενίσχυση της αλληλεγγύης. Όλοι οι εταίροι, η ActionAid Hellas σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών-ΕΚΚΕ (Ελλάδα), η ActionAid Ιταλίας, η OLTALOM Sport Association (Ουγγαρία), οι Football Friends (Σερβία), το Street Football World (Γερμανία), συνεργάζονται σε αυτό το ποδόσφαιρο που παίζεται με διαφορετικό τρόπο, καθώς και στη διάδοση του μηνύματος «Ποδόσφαιρο για όλους» μέσα από τις αξίες της ισότητας και της ενεργούς ιδιότητας του πολίτη.

Όλα τα παραπάνω υποδεικνύουν ότι σε αυτό το αρχικό στάδιο του Σχεδίου Δράσης η μεθοδολογία και η εργαλειοθήκη του football3 **θα πρέπει να προσαρμοστούν στο σκοπό του έργου DIALECT και στις ανάγκες των πληθυσμών-στόχων**. Για το σκοπό αυτό, οι στόχοι της μεθοδολογίας football3 θα πρέπει να εμπλουτιστούν για να εστιάσουν στην **έννοια της κοινωνικής ένταξης** όλων των νέων που ανήκουν στους πληθυσμούς-στόχους. Είναι εξαιρετικά σημαντικό οι στόχοι της μεθοδολογίας football3 να ενσχύουν περισσότερο στη **συμμετοχή χωρίς αποκλεισμούς των ομάδων-στόχων των μεταναστών και των προσφύγων, διευκολύνοντας την ένταξή τους στην κοινωνία και καλύπτοντας παράλληλα ιδιαίτερες ανάγκες τους**. Όπως έχει ήδη σημειωθεί σε σχέση με το κοινωνικό μήνυμα που μεταφέρει το football3, οι συγγραφείς του προτείνουν συγκεκριμένους κοινωνικούς στόχους που μπορούν να επιδιωχθούν μέσω

⁶⁵ Streetfootballworld 2014, εκδ., σελ. 46επ.

⁶⁶ Vanessa Thiele (streetfootballworld), Εργαλειοθήκη football3, Αναθεώρηση, Μάιος 2020, Παραδοτέο DIALECT, σελ. 5.

του football3: ισότητα των φύλων, υγεία, κοινωνική ένταξη, οικοδόμηση της ειρήνης, απασχόληση και ανασχόληση των πολιτών.⁶⁷ «*Το κοινωνικό ζήτημα που φαίνεται πλέον σχετικό με το έργο μας είναι η κοινωνική ενσωμάτωση.*»⁶⁸ Έτσι, η μεθοδολογία και το εγχειρίδιο του football3 πρέπει, σε αρχικό στάδιο του Σχεδίου Δράσης, να προσαρμοστούν προκειμένου να επιτευχθεί μια **πιο ολοκληρωμένη προαγωγή της κοινωνικής ενσωμάτωσης**. Σε αυτό το πλαίσιο, το υπάρχον υλικό του football3 (εργαλειοθήκες) θα αναθεωρηθούν ώστε να αξιοποιηθεί, να προσαρμοστεί και να αναπτυχθεί περαιτέρω η υπάρχουσα μεθοδολογία (που έχει ήδη δοκιμαστεί στη διαχείριση σωρείας άλλων κοινωνικών θεμάτων, όπως η ισότητα των φύλων) στο ζήτημα της πρόληψης και καταπολέμησης του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και άλλων μορφών μισαλλοδοξίας μεταξύ εφήβων που προέρχονται από μεικτά κοινωνικά και πολιτιστικά υπόβαθρα σε τοπικό επίπεδο.

E) Προσαρμογή των στόχων του football3 για τη διαχείριση της οικοδόμησης κοινοτήτων μέσω του ποδοσφαίρου ως μέτρου πρόληψης της μισαλλοδοξίας – η λογική που καθοδηγεί τις πράξεις

Τα αποτελέσματα της μελέτης έδειξαν πως η παρατεταμένη οικονομική και κοινωνική κρίση, σε συνδυασμό με τη συνεχιζόμενη μεταναστευτική και προσφυγική κρίση στην Ευρώπη αλλά και την πανδημία του COVID-19, έχουν επηρεάσει το πολιτικό, κοινωνικό και πολιτιστικό κλίμα σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες. Τα ευρήματα καταδεικνύουν ότι εν μέσω των νέων και περίπλοκων κοινωνικών ζητημάτων που εμφανίστηκαν, η κοινωνική και πολιτική πόλωση καλά κρατεί και μάλιστα δημιουργεί ένα κοινωνικό κλίμα πρόσφορο για την άνοδο της μισαλλοδοξίας, των διακρίσεων, του ρατσισμού και της ξενοφοβίας. Οι λαϊκιστές, είτε ως ομάδες είτε ως κόμματα, παίζουν ακόμα κρίσιμο ρόλο στην εκμετάλλευση των αισθημάτων μισαλλοδοξίας και ξενοφοβίας. Παρά το γεγονός πως το ενδιαφέρον των νέων για την πολιτική και η αντίστοιχη συμμετοχή στα κοινά εμφανίζονται χαμηλά, υπάρχουν στοιχεία που συνηγορούν στο ότι οι νέοι και οι έφηβοι, κυρίως από μειονεκτούσες κοινότητες ανά την Ευρώπη, έλκονται αλλά και προσεγγίζονται από λαϊκιστές, με αποτέλεσμα να υπάρχει αυξανόμενος κίνδυνος ριζοσπαστικοποίησης και επιρροής τους από τη ρητορική μίσους και μισαλλοδοξίας κυρίως εναντίον εθνοτικών μειονοτήτων, όπως οι αιτούντες άσυλο και οι πρόσφυγες.

Επιπλέον, η φτώχεια, ο κοινωνικός αποκλεισμός και η έλλειψη ευκαιριών αυξάνουν τον κίνδυνο να αντιμετωπίσουν οι νέοι διακρίσεις ή να επηρεαστούν από ρατσιστικές και ξενοφοβικές ιδεολογίες. Μάλιστα, η βιβλιογραφία δείχνει πως τα μεγάλα ποσοστά παιδικής φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, ιδίως σε συγκεκριμένες ομάδες παιδιών, ενδέχεται να εντείνουν τη μισαλλοδοξία. Όσον αφορά τους σχετικούς κοινωνικούς δείκτες, «*τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα (συγκρίσιμα) στατιστικά στοιχεία για τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό παιδιών ηλικίας 0-17 σε Ελλάδα, Ιταλία, Ουγγαρία και Σερβία βασίζονται στην έκθεση EU-SILC 2018 (με εισοδηματικό έτος αναφοράς το 2017). Σύμφωνα με τα δεδομένα αυτά, τα ποσοστά των παιδιών σε κίνδυνο φτώχειας και/ή κοινωνικού αποκλεισμού – παρά το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια σημείωσαν μικρή πτώση – παραμένουν υψηλά σε αυτές τις τέσσερις χώρες.*»⁶⁹ Συγκεκριμένα, το 2018 το 33,3%

⁶⁷ Vanessa Thiele (streetfootballworld), Εργαλειοθήκη football3, Αναθεώρηση, Μάιος 2020, Παραδοτέο DIALECT.

⁶⁸ Vanessa Thiele (streetfootballworld), Εργαλειοθήκη football3, Αναθεώρηση, Μάιος 2020, Παραδοτέο DIALECT, σελ. 5.

⁶⁹ Eurostat, βάση δεδομένων, έρευνα EU-SILC [ilc_peps01], Εξαγωγή δεδομένων: 28/4/2020, όπως σε Capella A., (EKKE), “Review Football3 Toolkits and identify key components to be used as part of the project and methodological amendments needed?” (WP.2.7.), Παράρτημα 2 Vanessa Thiele

των παιδιών ηλικίας 0-17 ήταν σε κίνδυνο φτώχειας και/ή κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα, 30,6% στην Ιταλία, 35,9% στη Σερβία και 23,8% στην Ουγγαρία, παραμένοντας πάνω από το αντίστοιχο ποσοστό της Ευρώπης των 27 (23,4% το 2018). Αυτό που είναι ανησυχητικό, ωστόσο, είναι το γεγονός ότι τα παιδιά (ηλικίας 0-17) με τουλάχιστον έναν αλλοδαπό γονέα κινδύνευαν περισσότερο από τη φτώχεια (+19,0% στην Ελλάδα, +18,2% στην Ιταλία και +4,4% στην Ουγγαρία) από ό,τι τα παιδιά με ημεδαπούς γονείς. Μοναδική εξαίρεση αποτελεί η Σερβία, όπου τα παιδιά που ανήκουν σε οικογένειες μεταναστών είχαν χαμηλότερο ποσοστό κινδύνου φτώχειας από τα παιδιά με ημεδαπούς γονείς (-6,0%)».⁷⁰

Η έρευνά μας επιβεβαίωσε επίσης πρότερα επιχειρήματα άλλων ερευνητών, ότι δηλαδή ο αθλητισμός είναι σημαντικός για την προαγωγή της κοινωνικής ένταξης των μεταναστών, ιδιαιτέρως των παιδιών, διότι βοηθά στη διατήρηση της επαφής μεταξύ μεταναστών και ημεδαπών σε επίπεδο κοινότητας. Επιπλέον, με σωστή διοίκηση, τα αθλήματα προωθούν τον αμοιβαίο σεβασμό και την ανεκτικότητα και μπορούν να αποτελέσουν εργαλείο ενάντια στις διακρίσεις, τις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα. Σε αυτά τα πλαίσια, η άθληση και συγκεκριμένα το ποδόσφαιρο μπορεί να βοηθήσει τόσο τις τοπικές κοινότητες όσο και τις κοινότητες μεταναστών να γνωριστούν καλύτερα, φέρνοντας ανθρώπους κοντά και χτίζοντας μια γέφυρα που ενώνει διαφορετικές καταγωγές και προσωπικότητες, ενώ δρα και ως εργαλείο προώθησης αξιών που αποσκοπούν στην ενδυνάμωση της νοοτροπίας της συμβίωσης σε περιβάλλον διαφορετικότητας. Ωστόσο, είναι σημαντικό σε αυτό το σημείο να τονιστεί ότι παρά την πρόοδο που σημειώθηκε τα προηγούμενα χρόνια, το ποδόσφαιρο συνεχίζει να αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις όσον αφορά στον ρατσισμό και τις φυλετικές διακρίσεις, ενώ αξιοσημείωτος αριθμός συμβάντων σχετίζεται με ποδοσφαιρικούς αγώνες παιδιών και νέων. Πολλές μελέτες και ανεπίσημα στοιχεία παρέχουν επαρκείς λόγους ώστε η αδιαλλαξία και η ξενοφοβία να θεωρηθούν επείγον πρόβλημα, με αντίκτυπο τόσο στο επαγγελματικό όσο και στο ερασιτεχνικό ποδόσφαιρο, σε όλες σχεδόν τις χώρες της Ευρώπης. Όμως, το ιδιαίτερα ανησυχητικό είναι ότι λαϊκιστικές ομάδες και κόμματα προσπαθούν να εκμεταλλευτούν τη δημοτικότητα του ποδοσφαίρου στους νέους, χειραγωγώντας τα αισθήματα των συμμετεχόντων και των οπαδών για να προβούν σε προπαγάνδα και να διασπείρουν την αδιαλλαξία και τις διακρίσεις.

Εντός αυτού του κοινωνικού και πολιτικού κλίματος, είναι θεμελιώδες να αναπτυχθούν μηχανισμοί που θα προάγουν την ενεργό συμμετοχή των εφήβων και των νέων στα κοινά και στις τοπικές κοινωνίες, ώστε να πραγματώσουν τα κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά και πολιτιστικά τους δικαιώματα. Στα πλαίσια του παραπάνω κοινωνικού και πολιτικού κλίματος, τα αθλήματα δεν αποτελούν πολυτέλεια ή μια μορφή ψυχαγωγίας, αλλά ένα ισχυρό εργαλείο, καινοτόμο και αποτελεσματικό, που συνδράμει στις ήδη υπάρχουσες προσπάθειες να επιτευχθούν συγκεκριμένοι στόχοι, π.χ. σε σχέση με την εκπαίδευση, την ισότητα των φύλων, την ενσωμάτωση των μεταναστών, τον περιορισμό των ασθενειών, την προαγωγή της ευημερίας των παιδιών κλπ. Ακόμα πιο σημαντικό είναι ότι τα σπορ διαχέουν και μοιράζονται ένα οικουμενικό πλαίσιο αξιών. Στην ουσία, ο αθλητισμός διδάσκει το **ευ αγωνίζεσθαι**, μια σύνθετη έννοια που

(streetfootballworld), Εργαλειοθήκη football3, Αναθεώρηση, Μάιος 2020, Παραδοτέο DIALECT, σελ. 13-14.

⁷⁰ Capella A., (EKKE), “Review Football3 Toolkits and identify key components to be used as part of the project and methodological amendments needed” (WP.2.7.), Παράρτημα στο Vanessa Thiele (streetfootballworld), Εργαλειοθήκη football3, Αναθεώρηση, Μάιος 2020, Παραδοτέο DIALECT, σελ. 13-14.

εμπεριέχει πολλές αξίες που δεν είναι χρήσιμες μόνο στον αθλητισμό, αλλά και στον καθημερινό βίο, όπως για παράδειγμα τον σεβασμό, την ισότητα, τη φροντίδα, τη χαρά και την ανεκτικότητα. Επιπλέον, μαθαίνει στους ανθρώπους ένα ακόμη θεμελιώδες δικαίωμα: **την ενσωμάτωση**. Τα σπορ βοηθούν ανθρώπους που ενδεχομένως θα αποτελούσαν αντικείμενο διακρίσεων ή περιθωριοποίησης, όπως οι μετανάστες, οι άνθρωποι με διαφορετική κουλτούρα ή με αναπηρίες, να νιώσουν ότι αποτελούν μέρος της κοινότητας και ότι είναι αποδεκτοί. Για όλους τους παραπάνω λόγους, τα αθλήματα είναι ένα ισχυρό εργαλείο για την ανάπτυξη των παιδιών.

Πιο συγκεκριμένα, η έρευνά μας έδειξε πως οι έφηβοι δίνουν μεγάλη αξία στο ποδόσφαιρο, εντός και εκτός των δρόμων. Συνεπώς, είναι το κατάλληλο παιχνίδι για την **οικοδόμηση κοινοτήτων**. Το ποδόσφαιρο προάγει την τιμιότητα, το ευ αγωνίζεσθαι, τον σεβασμό του εαυτού και των άλλων, την τήρηση των κανόνων, την ομαδικότητα. Η τήρηση αυτών των αξιών στις τοπικές κοινότητες έχει γίνει ανάγκη στις μέρες μας. Οι έφηβοι μπορούν να γίνουν πioniέροι στην οικοδόμηση κοινοτήτων ανεκτικότητας. Είναι ιδιαίτερα ευεπηρεάστοι από τη στιγμή που θα γεννηθούν και αρχίζουν να σχηματίζουν απόψεις και την κοσμοθεωρία τους πριν φτάσουν στην εφηβεία. Κατά συνέπεια, για τη βελτιστοποίηση της κοινωνικής συνοχής μέσα από τη μεγιστοποίηση των ευκαιριών αφομοίωσης των νέων, μια εξελικτική εκπαίδευση που να συνδυάζει γνωστικές δεξιότητες με αξίες αποτελεί το κατάλληλο εργαλείο, πόσω μάλλον όταν εφαρμόζεται μέσω δραστηριοτήτων που αγαπούν τα παιδιά. Οι δραστηριότητες, λοιπόν, είναι καταλληλότερες για να τους κεντρίσουν το ενδιαφέρον και να το διατηρήσουν, ενώ επίσης τους δίνουν τη δύναμη να κρίνουν αξιακά, ενισχύει δε τις γνώσεις και τις ικανότητές τους.

Η εφαρμογή της φιλοσοφίας, της μεθοδολογίας και των εργαλείων του football3 εντείνει την οικοδόμηση κοινοτήτων ενάντια στην κοινωνική και πολιτική πόλωση. Η **εμπλοκή εφήβων με ξεχωριστά κοινωνικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά ή/και διαφορετική καταγωγή, καθώς και νέων και των δύο φύλων** τους ετοιμάζει να λαμβάνουν συνειδητές αποφάσεις, να είναι ευαίσθητοι και να σέβονται τους άλλους. Συμβάλλει επίσης στην ανάπτυξη της αυτοπεποίθησης και ηγετικών συμπεριφορών, ενώ ταυτόχρονα υποστηρίζει την ευαίσθητη μετάβαση από την παιδική στην ενήλικη ζωή. Το football3 μπορεί να βελτιώσει τη διαδικασία ενδυνάμωσης, αμφισβητώντας τις νόρμες ως προς τα φύλα, μειώνοντας τους περιορισμούς και προσφέροντας στα κορίτσια και τις γυναίκες περισσότερη ελευθερία, πρόσβαση σε δημόσιους χώρους και περισσότερες ευκαιρίες για τη σωματική και ψυχοσωματική τους ανάπτυξη. Το football3 μπορεί να γίνει ένα αποτελεσματικό εργαλείο **ενδυνάμωσης για κορίτσια και γυναίκες**, καθώς πολύ συχνά αποκλείονται από το να συμμετέχουν και να απολαμβάνουν τα σωματικά και ψυχοκοινωνικά οφέλη που προσφέρει ένα ανδροκρατούμενο σπορ. Επιπλέον, όταν τα κορίτσια αρχίζουν να συμμετέχουν στο συγκεκριμένο σπορ, αποκτούν παράλληλα νέες διαπροσωπικές δεξιότητες και πρόσβαση σε νέες ευκαιρίες, που τους επιτρέπουν να εμπλέκονται πιο ενεργά στη ζωή του σχολείου και της κοινότητας. Από την άποψη αυτή, οι μεικτές ως προς το φύλο ομάδες του football3 αντιτίθενται στην ενίσχυση στερεοτύπων που εμποδίζουν τη σωματική ανάπτυξη των κοριτσιών, και ωθούν όλους τους συμμετέχοντες αλλά και την κοινότητα να κατανοήσουν έμπρακτα τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους αναπτύσσουν τις δεξιότητές τους αγόρια και κορίτσια. Το ίδιο ισχύει και για τη συμμετοχή παιδιών με αναπηρία.

Επιπροσθέτως, η **εμπλοκή εφήβων μεταναστών και προσφύγων** με τη φιλοσοφία, τη μεθοδολογία και τα εργαλεία του παιχνιδιού, εντείνει την οικοδόμηση κοινοτήτων ενάντια στην κοινωνική και την πολιτική πόλωση. Τα αποτελέσματα της έρευνάς μας σε αυτό το επίπεδο αναδεικνύουν το ρόλο του ποδοσφαίρου γενικά και του

football3 συγκεκριμένα στην προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των μεταναστών, ειδικά των παιδιών, αφού βοηθά στη διατήρηση της επαφής και στην καθιέρωση σχέσεων μεταξύ αλλοδαπών και ημεδαπών σε επίπεδο κοινότητας. Επιπλέον, με σωστή διοίκηση η πρακτική άσκηση του football3 προωθεί τον αμοιβαίο σεβασμό και την ανεκτικότητα, ενώ μπορεί να γίνει ένα εργαλείο καταπολέμησης διακρίσεων, προκαταλήψεων και στερεοτύπων. Σε αυτό το πλαίσιο, η εφαρμογή του football3 μπορεί να βοηθήσει τις κοινότητες φιλοξενίας και μεταναστών να γνωριστούν καλύτερα, φέρνοντας τους ανθρώπους κοντά και χτίζοντας μια γέφυρα που ενώνει διαφορετικές καταγωγές και προσωπικότητες, ενώ δρα και ως εργαλείο προώθησης αξιών που αποσκοπούν στην ενδυνάμωση της νοοτροπίας της συμβίωσης σε περιβάλλον διαφορετικότητας..

Αποτελέσματα ερευνών δείχνουν πως οι νεαροί μετανάστες είναι σε γενικές γραμμές ανθεκτικοί, φιλόδοξοι και προσαρμοστικοί. Εν τούτοις, ενώ οι νεαροί μετανάστες αντιμετωπίζουν συχνά τον κοινωνικό αποκλεισμό, τη ρήξη της οικογένειας και την απουσία κοινωνικής προστασίας, οι νεαρές γυναίκες και τα κορίτσια μετανάστες κινδυνεύουν περισσότερο να υποστούν κακοποίηση, διακρίσεις και έμφυλη βία, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής βίας. Οι νεαροί μετανάστες που ανήκουν σε συγκεκριμένες εθνοτικές ή πολιτιστικές ομάδες αντιμετωπίζουν και συγκεκριμένες δυσκολίες. Η έρευνά μας κατέδειξε ότι λόγω της ηλικίας τους και του σταδίου της ανάπτυξής τους, οι νεαροί αυτοί επηρεάζονται ευκολότερα από εμπειρίες της μετανάστευσης που οδηγούν σε απομόνωση, αποκλεισμό και ανασφάλεια. Οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν γιγαντώνονται στην περίπτωση των νέων, ειδικά κάτω των 18 ετών, και κυρίως όταν μεταναστεύουν παράτυπα και αντιμετωπίζουν κινδύνους, όπως εκμετάλλευση, σωματεμπορία, αποκλεισμός, εντοπισμός, κράτηση και απέλαση. Οι νέοι μετανάστες, ιδιαίτερα τα κορίτσια και οι νεαρές γυναίκες, είναι ευάλωτοι σε παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως γάμοι ανηλίκων, σεξουαλική εκμετάλλευση, βία και απλήρωτη εργασία. Πολλοί αντιμετωπίζουν υποβάθμιση των επαγγελματικών τους προσόντων και επικίνδυνη απασχόληση στις επονομαζόμενες «3-D» θέσεις (dirty, dangerous and degrading—βρόμικες, επικίνδυνες και υποτιμητικές), παρότι κατέχουν πτυχία ανώτατης μόρφωσης ή έχουν εκπαιδευτεί σε κάποια τέχνη. Επιπλέον, κατά τη διαδικασία της μετανάστευσης μπορεί να χάσουν τα κοινωνικά τους δίκτυα και να μείνουν μακριά από την καθοδήγηση και τη φροντίδα γονέων ή συγγενών. Λόγω της ηλικίας τους και του σταδίου της ανάπτυξής τους, οι νέοι μετανάστες είναι πιο ευάλωτοι στις εμπειρίες της μετανάστευσης που οδηγούν σε απομόνωση, αποκλεισμό και ανασφάλεια. Πιθανόν να επηρεαστούν βαθιά από την ξενοφοβία και τις διακρίσεις και να υποστούν περαιτέρω περιθωριοποίηση, λόγω της έλλειψης ευφράδειας στην τοπική γλώσσα, των νέων και διαφορετικών πολιτιστικών συνηθειών και της ανεπαρκούς πληροφόρησης ως προς τους νόμους και τους κανονισμούς της νέας τους χώρας. Όσοι ταξιδεύουν μόνοι, οι ασυνόδευτοι ανήλικοι, οι έφηβοι που μένουν πίσω όταν μεταναστεύουν οι γονείς τους και όσοι γεννιούνται από μετανάστες γονείς στις χώρες προορισμού, διατρέχουν ιδιαίτερο κίνδυνο αποκλεισμού. Για να καταπολεμηθούν αυτοί οι κίνδυνοι και να ενισχυθεί το αναπτυξιακό τους δυναμικό και η συμβολή τους στις χώρες καταγωγής και προορισμού, πρέπει να είναι σε θέση να πραγματώσουν τα δικαιώματά τους χωρίς διακρίσεις, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος στην εκπαίδευση, την υγεία, την εργασία, την οικογενειακή ζωή, καθώς και στη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων και στη ζωή της κοινότητας. Διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν ότι οι νεαροί μετανάστες έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να βιώσουν την εκμετάλλευση, την ανεπαρκή πρόσβαση σε δεξιότητες και επαγγελματική εκπαίδευση, την κοινωνική περιθωριοποίηση και τον αποκλεισμό. Η συμμετοχή και ένταξη στην κοινωνία μπορούν να επιτευχθούν μέσω του πλαισίου των πολιτικών του football3, που μπορεί αποτελεσματικά να

ανταποκριθεί στις διαφορετικές ανάγκες, εμπειρίες, προκλήσεις και ευκαιρίες των νεαρών μεταναστών. Μια τέτοια συμμετοχή των νεαρών και εφήβων μεταναστών πραγματώνει τα οικουμενικά ανθρώπινα δικαιώματά τους σε έκφραση, ενημέρωση, συνειδητότητα και ειρηνική επαφή και συνάθροιση.

Βάσει των αποτελεσμάτων της έρευνας και σε συνάρτηση με τη μεθοδολογία και τα εργαλεία του ποδοσφαίρου, δύο συγκεκριμένες πτυχές των στόχων του football3 χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής κατά την προσαρμογή της μεθοδολογίας και των εργαλείων του football3, προκειμένου να επιτευχθεί η ενεργή συμμετοχή των νεαρών μεταναστών στους αγώνες:

- **Η διαχείριση της ανταγωνιστικότητας**
- **Η διαχείριση του ευ αγωνίζεσθαι**

Η **διαχείριση της ανταγωνιστικότητας** δεν είναι εύκολη υπόθεση. Η έρευνά μας επιβεβαίωσε σχετικές παλαιότερες υποθέσεις που υποδείκνυαν ότι οι νέοι από μειονεκτούσες περιοχές (γηγενείς και μετανάστες), όταν δείχνουν πολλά υποσχόμενοι παίκτες ποδοσφαίρου, δεν πείθονται εξίσου εύκολα να ακολουθήσουν τους μηχανισμούς ένταξης της διαδικασίας football3. Το football3 βασίζεται στην αξία «η νίκη δεν είναι και τόσο σημαντική για την ανάπτυξη των νέων». Ένας Έλληνας συμμετέχων το έθεσε ως εξής: «Είναι ωραία ιδέα να λέμε στα παιδιά πως δεν έχει σημασία το αποτέλεσμα, αλλά όταν υπάρχει πιθανότητα να γίνεις επαγγελματίας, συνειδητοποιείς ότι αυτό είναι το πιο σημαντικό. Όσο νωρίτερα αποκτήσεις νοοτροπία νικητή, τόσο καλύτερα». Επιπλέον, οι νέοι αυτοί δυσκολεύονται πολύ να αλλάξουν τη νοοτροπία τους από εκείνη που εστιάζει στον ανταγωνισμό, τα γκολ και την προσωπική επαγγελματική σταδιοδρομία στο ποδόσφαιρο, σε μία που εκτιμά την κοινωνική αλληλεγγύη και την έμφαση στην ομαδικότητα. Στο πλαίσιο αυτό, η λογική του football3 θα πρέπει να εξηγηθεί με σαφήνεια σε όλες τις κατηγορίες συμμετεχόντων, ειδικά εν όψει της αντίφασης μεταξύ της ανταγωνιστικότητας για ίδιο όφελος και της ανάπτυξης ενταξιακών κοινοτήτων. Η δύναμη για να πειστούν αυτά τα παιδιά έγκειται στα χέρια των προπονητών και των εκπαιδευτών τους, καθώς και στους επαγγελματίες προπονητές ποδοσφαίρου!

Η **διαχείριση του ευ αγωνίζεσθαι** είναι σαφώς ευκολότερη υπόθεση, καθώς και υψίστης σημασίας για την κατάκτηση των στόχων του έργου: Καθώς οι νέοι μεγαλώνουν, αναπτύσσουν την αίσθηση του σωστού και του λάθους, του θεμιτού και του δικαίου παρατηρώντας τον κόσμο γύρω τους και τις ενέργειες των ανθρώπων που αγαπούν και εμπιστεύονται. Αυτό τους βοηθά να κάνουν σοφές επιλογές και τους ενθαρρύνει να συμβάλλουν στην καλύτερευση του κόσμου γύρω τους. Οι έφηβοι που έχουν ισχυρό αίσθημα του σωστού και του λάθους έχουν και μεγαλύτερες πιθανότητες να γίνουν σταθεροί, υγιείς ενήλικες, με ξεκάθαρη αντίληψη της θέσης τους σε αυτόν τον περίπλοκο κόσμο που ζούμε. Αυτά τα ιδανικά τα μεταλαμπαδεύουν στις σχέσεις τους με τους άλλους: με φίλους, αισθηματικές σχέσεις, στο σχολείο και στον χώρο εργασίας. Τα αποτελέσματα της έρευνας επιβεβαίωσαν την άποψη πως ο καλύτερος δείκτης κοινωνικής ενσωμάτωσης στο ατομικό επίπεδο είναι η ανάπτυξη της «αίσθησης του ανήκειν».

Επιπροσθέτως, η έρευνά μας κατέδειξε ότι η ενασχόληση των νεαρών και εφήβων μεταναστών με δράσεις football3 βοηθά την πρόσβασή τους σε ομάδες της κοινότητας, σωματεία, ενώσεις νέων και άλλες οργανώσεις της ΚτΠ, με άλλα λόγια την ένταξή τους στη ζωή της κοινότητας. Η συμμετοχή των μεταναστών χωρίς αποκλεισμούς είναι σημαντική, προκειμένου να λαμβάνουμε υπόψη τις γνώμες, τις ανάγκες και τις εμπειρίες τους και η συμμετοχή τους σε όλα τα βήματα του football3 παρέχει γνώσεις πολύτιμες για τον σχεδιασμό πολιτικών, βελτιώνει την αποτελεσματική εφαρμογή των εργαλείων και

ισχυροποιεί τη βιωσιμότητα των παρεμβάσεων. Γενικότερα, **οι κυβερνήσεις και οι τοπικές αρχές μπορούν να ενισχύσουν τη συμμετοχή και τη συνοχή των κοινοτήτων αξιοποιώντας τέτοιου είδους ουσιαστικές παρεμβάσεις.**

Η ανάπτυξη μηχανισμών που υποστηρίζουν την ουσιαστική συμμετοχή εφήβων και νέων στα κοινά και στις κοινότητες φιλοξενίας είναι πρωταρχικής σημασίας για την πραγμάτωση των πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων τους. Εστιασμένες πολιτικές και προγράμματα σε τοπικό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, που θα προάγουν τη συμμετοχή και την κοινωνική ενσωμάτωση των νέων και των εφήβων που έχουν επηρεαστεί από τη μετανάστευση, αποτελεί στοιχείο-κλειδί για την προαγωγή της ευημερίας και της ένταξής τους, αλλά και για την διατήρηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης. Η διευκόλυνση της συμμετοχής τους σε οργανώσεις νέων, στην κοινωνία των πολιτών και σε σωματεία μπορεί να αποβεί ιδιαίτερα πολύτιμη. Ο σκοπός του έργου DIALECT να εντάξουν, μέσω της εφαρμογής του football3, τις κοινότητες των νεαρών μεταναστών στις κοινωνίες που τους φιλοξενούν στοχεύει στα προαναφερθέντα αποτελέσματα.

F) Προσαρμογή των στόχων του football3 ώστε να διευκολύνεται η οικοδόμηση κοινοτήτων μέσω του ποδοσφαίρου και να προλαμβάνεται η μισαλλοδοξία (στοχευμένες κατευθυντήριες οδηγίες, μέτρα και εργαλεία)

Όπως αναφέρεται και στην πρόταση, το Σχέδιο Δράσης στοχεύει στην οικοδόμηση μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης, η οποία μέσω των προσαρμοσμένων συνεδριών football3 αποσκοπεί στην πρόληψη της μισαλλοδοξίας και δη της ξενοφοβίας σε τοπικό επίπεδο, μέσω του ίδιου εργαλείου που χρησιμοποιείται συχνά για τη ριζοσπαστικοποίηση των νέων, δηλαδή του ποδοσφαίρου, ενώ ταυτόχρονα θα προάγει την οικοδόμηση κοινοτήτων και τη συνοχή. Ο απώτερος σκοπός είναι να ενδυναμωθούν έφηβοι ηλικίας 12-18 ετών (αγόρια και κορίτσια, μετανάστες ή όχι), ώστε να σπάσουν τα υπάρχοντα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις, να αποδομήσουν μύθους και να καλλιεργήσουν νέες αξίες, που να προλαμβάνουν την μύηση σε μισαλλόδοξες πεποιθήσεις και συμπεριφορές μέσω της θετικής επαφής με την ενδο-ομάδα. Για τον σκοπό αυτό έχουν τεθεί τα ακόλουθα:

Βήμα 3: Ιεράρχηση προτεραιοτήτων δράσεων

C) Προσδιορισμός του δημοσίου χώρου: Γιατί είναι σημαντική η κατανόηση της μειονεκτικής κοινότητας;

Όπως δηλώνεται στην πρόταση του DIALECT, το έργο αποσκοπεί στη χρήση του football3 με σκοπό την οικοδόμηση κοινοτήτων και την καταπολέμηση της πόλωσης σε περιοχές όπου κατεξοχήν επικρατεί. Οι περιοχές αυτές διαθέτουν μειονεκτικές κοινότητες και στις τέσσερις χώρες. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι μια κοινότητα θεωρείται μειονεκτική όταν επικρατούν ταυτόχρονα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά των κατοίκων της (π.χ. ποσοστά απασχόλησης – ανεργίας, φτώχεια, μορφωτικό επίπεδο, χρήση ουσιών και αλκοόλ, παρουσία εθνοτικών θυλάκων κλπ.), καθώς και ο αντίκτυπος επί του κοινωνικού και περιβαλλοντικού πλαισίου στο οποίο υφίστανται (π.χ. «αντίκτυπος σημείου» ή «αντίκτυπος γειτονιάς», όπως είναι η αδύναμη κοινωνική δικτύωση, τα ανεπαρκή πρότυπα και η σχετική έλλειψη δομών που προσφέρουν ευκαιρίες). Παραδοσιακά, η ύπαρξη προνομίων ή μειονεκτήματος συνδεόταν σχεδόν αποκλειστικά με οικονομικούς παράγοντες. Συνεπώς, ως μειονεκτούσα θεωρείται συνήθως εκείνη η κοινότητα στην οποία συγκριτικά μεγάλο μέρος του πληθυσμού της ζει κάτω από το όριο

της φτώχειας, το οποίο υπολογίζεται βάσει του μέσου εθνικού εισοδήματος. Όμως το πιο σημαντικό πρόβλημα πιθανόν να είναι πως οι μετρήσεις του ορίου της φτώχειας έχουν την τάση να αποκρύπτουν την πολυπλοκότητα και το εύρος του μειονεκτήματος, αφήνοντας να εννοηθεί πως μέτρα οικονομικά και αναδιανομής πλούτου είναι επαρκείς λύσεις. Η αυξημένη ενημέρωση για αυτό το πρόβλημα έχει ωθήσει πολλούς κοινωνιολόγους να αναπτύξουν νέες, πιο πλατιές έννοιες του μειονεκτήματος. Στη δεκαετία του 1990 σημειώθηκε ραγδαία ανάπτυξη του ενδιαφέροντος για την έννοια του «κοινωνικού κεφαλαίου». Σε επίπεδο κοινοτήτων, το κοινωνικό κεφάλαιο συνήθως μεταφράζεται σε ισχυρές και υγιείς κοινωνικές νόρμες και δίκτυα, καθώς και στα πολυάριθμα προνόμια που επιφέρουν. Συγκεκριμένα, ο Putnam (1995) ορίζει το κοινωνικό κεφάλαιο ως «τα χαρακτηριστικά της κοινωνικής οργάνωσης, όπως δίκτυα, νόρμες και κοινωνική εμπιστοσύνη, που διευκολύνουν τον συντονισμό και τη συνεργασία με σκοπό το κοινό όφελος».⁷¹ Την ίδια χρονική περίοδο περίπου, οι έννοιες της «κοινωνικής ένταξης» και του «κοινωνικού αποκλεισμού» επηρέασαν ιδιαίτερος τη θεωρία και τις πολιτικές. Έτσι λοιπόν, οι μειονεκτούσες κοινότητες και περιοχές υπολείπονται σε όλους ή κάποιους δείκτες όπως: συμμετοχή στην κοινωνία μέσω της απασχόλησης και της πρόσβασης σε υπηρεσίες· σύνδεση (κοινωνικοί δεσμοί) με οικογένεια, φίλους και την τοπική κοινωνία· αποτελεσματικά μέτρα διαχείρισης προσωπικών κρίσεων (π.χ. προβλήματα υγείας, πένθος) και δυνατότητα να εισακουστούν. Κατά συνέπεια, οι κοινότητες αποκλεισμού διαφοροποιούνται επειδή παρέχουν περιορισμένες ευκαιρίες ζωής, επιβάλλουν όρια στις δυνατότητες των ατόμων να αξιοποιούν τις υπάρχουσες ευκαιρίες, αλλά και ως προς τις κοινωνικές και οικονομικές διαστάσεις του αποκλεισμού.

Για την επιλογή συγκεκριμένων περιοχών και κοινοτήτων που υποφέρουν λόγω κοινωνικής και πολιτικής πόλωσης και την εφαρμογή των δράσεων football3, ώστε να προληφθεί η μισαλλοδοξία και ιδιαίτερος η ξενοφοβία σε τοπικό επίπεδο, με παράλληλη προώθηση της οικοδόμησης κοινοτήτων και της συνοχής τους, θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν αναγνωριστικά στοιχεία-κλειδιά όπως:

- Υψηλά ποσοστά φτώχειας και ανεργίας
- Αδύναμα κοινωνικά δίκτυα
- Ανεπαρκή πρότυπα
- Σχετική έλλειψη δομών που παρέχουν ευκαιρίες
- Εμφανής ύπαρξη εθνοτικών θυλάκων
- Υψηλά ποσοστά ψήφων υπέρ ακραίων και λαϊκιστικών πολιτικών κομμάτων
- Χαμηλό ποσοστό συμμετοχής του πληθυσμού στα κοινά
- Άσχημες περιβαλλοντολογικές συνθήκες
- Περιστατικά ρατσισμού, ξενοφοβίας, ρητορικής μίσους και μισαλλοδοξίας

Σε έναν κοινωνικό χώρο που καθορίζεται από τα προαναφερθέντα, καθίσταται εμφανές (το υποστηρίζουν άλλωστε και τα αποτελέσματα των σχετικών ερευνών) πως το ποδόσφαιρο είναι ένας **κοινωνικός χώρος** όπου οικοδομείται η ταυτότητα της κοινότητας και του ατόμου και μάλιστα σε πλαίσιο αυξημένης ταύτισης και σπουδαιότητας για τους νέους. Επιπλέον, για πολλές χώρες το ποδόσφαιρο είναι ζήτημα εθνικής ταυτότητας και υπερηφάνειας, ενώ οι ποδοσφαιρικές κοινότητες, ιστορικά, προσφέρουν ευκαιρίες για τη δημιουργία συλλογικών ταυτοτήτων. Σε αυτό το πλαίσιο, τα εμπειρικά ευρήματα επιβεβαιώνουν πως το football3 αποτελεί ένα αποτελεσματικό, ικανό και βιώσιμο εργαλείο για την προώθηση δεξιοτήτων ζωής και αξιών συναφών με την κοινωνική

⁷¹ Putnam, R. D. (1995). Bowling alone: America's declining social capital. *Journal of Democracy*, 6(1), σελ. 65-78.

ενσωμάτωση. Οι συμμετέχοντες μαθαίνουν πως να γίνουν καλύτεροι γείτονες, μαθητές, πολίτες. Το football3 προσφέρει μια πλατφόρμα αντιμετώπισης ειδικών κοινωνικών θεμάτων και εντρύφησης στη συλλογική σκέψη, που ενώνει τις κοινότητες **εντός και εκτός γηπέδου**.

Οι δημιουργοί του εγχειριδίου και των εργαλείων football3 περιγράφουν το γήπεδο του ποδοσφαίρου ως έναν κοινωνικό χώρο, κατάλληλο για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης ως ακολούθως: «*Το γήπεδο μπορεί να λειτουργήσει ως ένα ασφαλές περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς, πράγμα πολύ σημαντικό για περιθωριοποιημένες ομάδες, όπως πρόσφυγες, εθνοτικές μειονότητες, άτομα με αναπηρίες ή άστεγοι. Η εμπειρία της ομαδικότητας και του σεβασμού μέσα στο γήπεδο βοηθά όλους τους παίκτες να νιώσουν ότι αποτελούν μέρος ενός ευρύτερου συνόλου.*»⁷²

B) καταπολέμηση του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας: γιατί είναι σημαντικό να τα αναγνωρίζουμε;

Δεδομένου ότι σκοπός του έργου DIALECT είναι να μετατρέψει τη στοιχειοθετημένη μισαλλοδοξία προς τους νεαρούς μετανάστες σε ενσωμάτωση των μεταναστών στην κοινωνία, με αποτέλεσμα να επιτευχθεί κοινωνική συνοχή και να αποφευχθεί η πολιτική ριζοσπαστικοποίηση των νέων, είναι σημαντικό να συμπεριληφθούν στην πρακτική εφαρμογή της λογικής, της μεθοδολογίας και των εργαλείων του football3 οι έννοιες του ρατσισμού, των διακρίσεων, του μίσους, της μισαλλοδοξίας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Για να καταπολεμηθεί η μισαλλοδοξία εν γένει, θα πρέπει να μπορούμε να την αναγνωρίζουμε. Υπάρχουν εκφάνσεις της σχέσης μεταξύ εθνικότητας και κοινωνικής θέσης, που ως επί το πλείστον παραβλέπουν οι δημοσιευμένες έρευνες. Για παράδειγμα, συχνά τα μέτρα κοινωνικής θέσης δεν λαμβάνουν υπόψη ούτε τόσο τη συσσώρευση της μειονεκτικότητας κατά τη διάρκεια της ζωής, ούτε τον ρόλο του περιβαλλοντικού αντίκτυπου των συγκεντρώσεων εθνοτικών μειονοτήτων σε υποβαθμισμένες κατοικούμενες περιοχές. Μια άλλη πτυχή της παραπάνω σχέσης που έχουν αγνοήσει πολλές προσεγγίσεις είναι ο αντίκτυπος του να πέφτει κανείς θύμα ρατσισμού, ως προς την επίδρασή του στην ομαδική κοινωνική ταυτότητα, το κοινωνικό "πρόσωπο" και την κοινωνικο-οικονομική θέση. Αυτό σημαίνει ότι η εξέταση του τρόπου με τον οποίο οι κοινωνικές και οικονομικές μειονεξίες μπορεί να διαμορφώνουν τις εμπειρίες των διαφόρων εθνοτικών ομάδων έχει παραμείνει σε επιφανειακό επίπεδο. Είναι γνωστό ότι οι διακρίσεις προκύπτουν σε όλες τις εκφάνσεις της δημόσιας και ιδιωτικής ζωής: από «καθημερινές οχλήσεις» που προκύπτουν σε απλό, καθημερινό επίπεδο, έως σημαντικά γεγονότα, όπως το να πέσει κάποιος θύμα σωματικής βίας σε μια ρατσιστική επίθεση. Για παράδειγμα, υπάρχουν πάρα πολλές μαρτυρίες περιστατικών μισαλλοδοξίας ενάντια σε μετανάστες και αιτούντες άσυλο σε όλη την Ευρώπη. Αυτό αντανακλάται και στην άνοδο ακροδεξιών κοινοβουλευτικών κομμάτων σε κάποιες από τις χώρες της Ευρώπης, ήδη από τη δεκαετία του 1990.

Ο ρατσισμός μπορεί να εισβάλλει στις ζωές των ανθρώπων με πολλούς τρόπους. Μπορεί να εστιάζει στη "φυλή"/καταγωγή, τη θρησκεία ή την εθνικότητα και, όταν συνδυαστεί με άλλες πτυχές της ταυτότητας για τις οποίες έχουν καθιερωθεί αρνητικά στερεότυπα, προκύπτουν εμπειρίες πολλαπλής διάκρισης. Αυτές βιώνονται είτε ως άμεση διαπροσωπική διάκριση είτε ως επαναλαμβανόμενες πολιτικές διάκρισης κάποιου θεσμού. Ωστόσο, ενώ έχει αποδειχθεί επανειλημμένα ότι ο ρατσισμός συσχετίζεται με τουλάχιστον κάποια από τα κοινωνικά και οικονομικά μειονεκτήματα πολλών μελών

⁷² streetfootballworld 2014, σελ. 46

εθνοτικών μειονοτήτων, παράλληλα χρήζει απτής διερεύνησης, προκειμένου να κατανοηθεί πλήρως ο αντίκτυπός του στις ζωές των ανθρώπων.⁷³

Ιδανικά, όταν γίνεται προσπάθεια ταυτοποίησης και μέτρησης της μισαλλοδοξίας και των φυλετικών διακρίσεων ή αλλιώς «*σχεδιάγραμμα μέτρησης μισαλλοδοξίας*», ⁷⁴θα πρέπει κανείς να γνωρίζει τόσο τα εννοιολογικά ζητήματα που επηρεάζουν τις αναλύσεις της «φυλής», του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων, όσο και τα διάφορα ζητήματα που άπτονται των μεθόδων μέτρησης. Η μέτρηση και η ανάλυση της «φυλής», του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων, καθώς και του διαπροσωπικού (ατομικού) ρατσισμού παρουσιάζει το εξής μείζον πρόβλημα: τα σχετικά περιστατικά πρέπει να αναγνωρίζονται, τόσο από όσους διερευνούν θέματα ρατσισμού αλλά και από τα θύματά του. Είναι περίπλοκο να οριστεί επακριβώς τι συνιστά και τι δεν συνιστά ρατσισμό, με αποτέλεσμα συχνά να προκύπτουν ανακολουθίες στη συγκέντρωση των δεδομένων. Συνεπώς, οι ερωτήσεις και οι κλίμακες μέτρησης δεν πρέπει να είναι αόριστες ή γενικές, διερευνώντας, για παράδειγμα, περιστατικά του προηγούμενου χρόνου ή κατά τη διάρκεια του βίου ή τη συχνότητα με την οποία κάποιος συνήθως εκτίθεται στον ρατσισμό.

Ωστόσο, κάποια θέματα σε ένα «*σχεδιάγραμμα μέτρησης μισαλλοδοξίας*», που βοηθούν στον εντοπισμό και την καταπολέμηση του ρατσισμού, του μίσους και των διακρίσεων κατά την εφαρμογή της μεθοδολογίας football3, θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στα θέματα των εκπαιδευτικών σεμιναρίων, ή/και των εργαλείων αξιολόγησης και αλλαγών συμπεριφοράς, όπως, ενδεικτικά, τα ακόλουθα:

Μορφές ασέβειας όπως:

- να σου συμπεριφέρονται με λιγότερη ευγένεια ή σεβασμό από ό,τι σε άλλους ανθρώπους
- να σε εξυπηρετούν λιγότερο καλά από ό,τι άλλους ανθρώπους
- οι άνθρωποι να φέρονται σαν να πιστεύουν ότι δεν είσαι έξυπνος
- οι άνθρωποι να φέρονται σαν να σε φοβούνται
- οι άνθρωποι να φέρονται σαν να πιστεύουν ότι είσαι ανέντιμος
- οι άνθρωποι να φέρονται σαν να πιστεύουν ότι είναι καλύτεροί σου
- να υφίστασαι ύβρη και προσβολές
- να υφίστασαι απειλές ή παρενόχληση
- να σε ακολουθούν όταν ψωνίζεις

Μορφές διάκρισης όπως:

- άνθρωποι προσβάλλουν άλλους ανθρώπους
- τους κοροϊδεύουν
- τους φέρονται άδικα γιατί ανήκουν σε κάποια συγκεκριμένη φυλή/εθνοτική ομάδα, μιλούν άλλη γλώσσα ή έχουν διαφορετική όψη
- τους χτυπούν ή τους κακομεταχειρίζονται σωματικά

⁷³ Ενδεικτικά, βλ. Saffron Karlsen και James Yzet Nazroo
MEASURING AND ANALYZING “RACE,” RACISM, AND RACIAL DISCRIMINATION,
https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/30220584/social_epidemiology_methodology.pdf

⁷⁴ Όπως στο Allison C. Aosved, Patricia J. Long, Emily K. Voller (2009), Measuring Sexism, Racism, Sexual Prejudice, Ageism, Classism, and Religious Intolerance: The Intolerant Schema Measure”, Journal of applied Psychology Τόμος 39, Τεύχος 10, Πρώτη έκδοση: 01 Οκτωβρίου 2009,
<https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2009.00528.x>

- τους προσβάλλουν ή τους βρίζουν
- τους φέρονται με αγένεια ή άδικα
- τους απειλούν
- αρνούνται να τους εξυπηρετήσουν σε κάποιο κατάστημα ή εστιατόριο
- καθυστερούν να τους εξυπηρετήσουν
- τους αποκλείουν ή τους αγνοούν στο σχολείο, τα παιχνίδια, την εργασία, τη γειτονιά.

Μορφές φυλετικών διακρίσεων, μίσους και αδιαλλαξίας, με τη διερεύνηση θεμάτων όπως:

- να έχουν απολυθεί, να μην έχουν προσληφθεί ή να τους αρνούνται προαγωγή άδικα
- η αστυνομία να τους έχει σταματήσει, ψάξει, ανακρίνει, απειλήσει σωματικά ή κακοποιήσει άδικα
- να τους έχει αποθαρρύνει ένας καθηγητής ή σύμβουλος δια βίου μάθησης άδικα
- να έχουν εμποδιστεί να μετακομίσουν σε γειτονιά διότι ο ιδιοκτήτης ή ο μεσίτης αρνήθηκε να πουλήσει ή να τους ενοικιάσει το σπίτι ή διαμέρισμα άδικα
- να έχουν μετακομίσει σε γειτονιά, όπου οι γείτονες έκαναν τη ζωή δύσκολη για αυτούς και την οικογένειά τους
- να έχουν λάβει υποδεέστερες υπηρεσίες σε σχέση με άλλους ανθρώπους από υδραυλικό ή μηχανικό αυτοκινήτων

Ωστόσο, είναι σημαντικό να γίνεται διάκριση ανάμεσα σε αυτά που ονομάζουμε «μείζονα» γεγονότα ή γεγονότα «ζωής», «χρόνια αγχογόνοι παράγοντες » και τις «καθημερινές οχλήσεις». Οι καθημερινές οχλήσεις, που ονομάζονται και «διακρίσεις καθημερινότητας», είναι χρόνια ή σποραδικά συμβάντα, που θεωρούνται μέρος της καθημερινότητας και εκτιμάται ότι έχουν μικρό και σχετικά βραχυπρόθεσμο αντίκτυπο: αρνητική συμπεριφορά και εχθρότητα που δεν κρίνονται τόσο σημαντικές ώστε να αποτελούν «ρατσιστική παρενόχληση». Αντίθετα από αυτό που συμβαίνει με τα «μείζονα» γεγονότα, πληροφορίες για τις καθημερινές οχλήσεις συχνά δεν συλλέγονται από τις έρευνες. Υπάρχουν ωστόσο στοιχεία ότι οι ρατσιστικά υποκινούμενες καθημερινές οχλήσεις πιθανόν να έχουν μεγαλύτερη επίδραση από τις οχλήσεις κάθε άλλης μορφής, καθώς αναμοχλεύουν οδυνηρές αναμνήσεις προηγούμενων ρατσιστικών εμπειριών και κοινών ιστοριών προκατάληψης με τρόπο που ενδεχομένως δεν το κάνουν άλλες καθημερινές οχλήσεις. Οι ρατσιστικά υποκινούμενες καθημερινές οχλήσεις μπορεί να έχουν εντονότερη αθροιστική επίπτωση ή να συνδυάζονται με άλλες ρατσιστικές εμπειρίες, οδηγώντας σε πιο σοβαρές συνέπειες. Επομένως, αν αγνοήσουμε αυτές τις πτυχές της εμπειρίας, είναι πιθανόν να οδηγηθούμε σε σοβαρή υποτίμηση του αντίκτυπου του ρατσισμού στις ζωές των ανθρώπων. Κατά συνέπεια, η ταυτοποίηση της μισαλλοδοξίας θα πρέπει να βασίζεται σε πληροφορίες άμεσες, που να άπτονται των πολλαπλών εκφάνσεων των διακρίσεων, να ρωτούν για συγκεκριμένες μορφές άδικης μεταχείρισης σε συγκεκριμένες καταστάσεις και μέρη, ενώ θα πρέπει να αποφεύγονται γενικές ερωτήσεις για εμπειρίες ή γνώσεις. Εξίσου σημαντικό είναι να αξιολογούνται οι χώροι όπου προκύπτει ο ρατσισμός, το μέγεθος και οι χρονικές παράμετροι του γεγονότος, η σχετική απειλή και ο αντίκτυπος άλλων ειδικών χαρακτηριστικών και αγχογόνων παραγόντων.

Την ίδια στιγμή, υπάρχει και η άποψη ότι αντίθετα με άλλες παράνομες ενέργειες, ο ρατσισμός δεν χρειάζεται να είναι αυστηρώς προσωπική εμπειρία για να δημιουργήσει την αίσθηση της απειλής: τα διαπροσωπικά περιστατικά θεωρούνται ως «επίθεση σε όλη την κοινότητα». Έχει δηλωθεί ότι *το χαρακτηριστικό της ρατσιστικής βίας και*

παρενόχλησης είναι ότι δεν εμπλέκει μόνο τα μέλη διαφόρων φυλετικών ομάδων ή ομάδων εθνικοτήτων, αλλά ότι η ενέργεια έχει ρατσιστικό κίνητρο. Συνεπώς, η ρατσιστικά υποκινούμενη συμπεριφορά δεν είναι επίθεση με στόχο έναν άνθρωπο καθαρά ως άτομο, αλλά επίθεση σε ένα μέλος μιας κατηγορίας ή ομάδας. Αυτό μπορεί να διαπιστωθεί στα ευρήματα που δείχνουν ότι όσοι ζουν με την απειλή ή τον φόβο του ρατσισμού είναι περισσότεροι από αυτούς που καταγγέλλουν μια προσωπική εμπειρία.⁷⁵ Προκειμένου να διερευνηθεί αυτό, κάποιες μελέτες ρωτούν επίσης αν ο ερωτηθείς γνωρίζει περιστατικά ρατσισμού που συνέβησαν σε άλλους (σε αυτή την περίπτωση μέλη της οικογένειας). Άλλες μελέτες ρωτούν ευθέως αν οι άνθρωποι ανησυχούν μήπως γίνουν θύματα ρατσισμού. Η μέτρηση μόνο της προσωπικής εμπειρίας ενός ατόμου δεν καταφέρνει να συλλάβει τον αντίκτυπο της απειλής που προκαλείται από την επίγνωση της ύπαρξης του ρατσισμού σε μια κοινότητα, εάν δεν αντανακλάται στις εμπειρίες των ερωτηθέντων.⁷⁶

D) Διαχείριση πληθυσμιακών ομάδων: Ποιος πρέπει να εκπαιδευτεί;

Η προαγωγή της οικοδόμησης κοινοτήτων μέσω του football3 σε τοπικό επίπεδο, ως ανταπόκριση σε δράσεις ανάπτυξης δυνατοτήτων, προϋποθέτει ότι οι συμμετέχοντες νέοι, αγόρια και κορίτσια, θα επιλεγούν από τον πληθυσμό ημεδαπών και αλλοδαπών **εφήβων** ηλικίας 12-16 ετών μιας προεπιλεγμένης μειονεκτούσας περιοχής, ειδικά ανάμεσα σε αυτές που περισσότερο επιθυμούν να συμμετάσχουν και χρήζουν ενδυνάμωσης. Το όριο ηλικίας που έχει τεθεί είναι πολύ σημαντικό για την **οικοδόμηση ταυτότητας**.

Ενέργεια II: Ενδυνάμωση πληθυσμών στα πλαίσια ενός αγώνα football3

Βήμα 1: Ενδυνάμωση των νέων

Η **ενδυνάμωση των νέων** αποτελεί μια διαδικασία όπου τα παιδιά και οι νέοι ενθαρρύνονται να αναλάβουν την ευθύνη των ζωών τους. Αυτό το πετυχαίνουν σε δύο φάσεις: πρώτα αντιλαμβάνονται κατάστασή τους και μετά αναλαμβάνουν δράση για να βελτιώσουν την πρόσβασή τους σε πόρους και να αλλάξουν τη συνειδητότητά τους μέσω των πεποιθήσεων, αξιών και συμπεριφορών τους.

Κατευθυντήριες οδηγίες για την ενδυνάμωση των νέων

9. **Να εξετάζεται η προσωπική κατάσταση** με στόχο την ανάπτυξη ατομικών μηχανισμών άμυνας που να εναντιώνονται στον ρατσισμό, τις διακρίσεις, το μίσος, τη μη ανεκτικότητα. Με άλλα λόγια, ενδυνάμωση ώστε οι νέοι να οικοδομήσουν έναν «χώρο άμυνας» για να διεκδικούν τα δικαιώματά τους και να αντιμετωπίζουν τη μισαλλοδοξία. Αυτό θα πρέπει να πραγματοποιείται σε όλα τα στάδια των αγώνων football3, αλλά ως επί τω πλείστον κατά το προπαρασκευαστικό στάδιο του (στάδιο πριν τον αγώνα, βλ. σχεδιάγραμμα ροής). Για τον σκοπό αυτό, τα σχετικά εργαλεία του football3 θα πρέπει να

⁷⁵ J. Michael Oakes Jay S. Kaufman (2006) εκδ., METHODS IN SOCIAL EPIDEMIOLOGY, John Wiley & Sons, Inc. σελ. 114 επ.

⁷⁶ Για περισσότερα δείτε National Research Council. 2004. *Measuring Racial Discrimination*. Washington, DC: The National Academies Press. <https://doi.org/10.17226/10887>. “Attitudinal and Behavioral Indicators of Discrimination”, σελ. 162 επ.

ενσωματώνουν όλες τις παραπάνω «μορφές μισαλλοδοξίας», ώστε να τις ξέρουν όλοι οι συμμετέχοντες.

10. Να συμπεριλαμβάνονται οι νέοι στις **διαδικασίες λήψης αποφάσεων**. Αυτό είναι υψίστης σημασίας για τους νέους μετανάστες. Η συμμετοχή τους πραγματώνει τα οικουμενικά ανθρώπινα δικαιώματά τους στην έκφραση, ενημέρωση, συνειδητότητα και ειρηνική επαφή και συνάθροιση, όπως παρουσιάστηκε στα προηγούμενα βήματα του παρόντος κειμένου. Η χωρίς αποκλεισμούς συμμετοχή στο football3 είναι πρωταρχικής σημασίας για την προετοιμασία τους για την χωρίς αποκλεισμούς συμμετοχή στη ζωή της κοινότητας.
11. Να αναγνωρίζεται η **φωνή των νέων**. Να γίνονται κατανοητές και να πραγματώνονται οι ειλικρινείς απόψεις και οι ιδέες τους. Είναι κρίσιμο να λαμβάνονται υπόψη οι γνώμες, οι ανάγκες, οι εμπειρίες και οι προτάσεις τους, προκειμένου να αναπτύσσεται η αυτοεκτίμηση και η αυτοπεποίθησή τους στο να εκφράζουν τις διεκδικήσεις τους στο δημόσιο χώρο.
12. Να διευκολύνεται η **ισότιμη πρόσβαση** σε γηγενείς και μετανάστες, αγόρια και κορίτσια, όπως ακριβώς προωθείται μέσω της έως τώρα φιλοσοφίας του football3.
13. Να υπάρχει η διάθεση τα **προνόμια του ενήλικα και η δύναμη να διαμοιράζονται**, προκειμένου να η κοινότητα να καθίσταται ένα καλύτερο μέρος, τόσο για τους νέους όσο και για τους ενήλικες. Όπως έχει αναφερθεί ήδη, η συμμετοχή των εφήβων και ιδιαιτέρως των νεαρών μεταναστών σε όλα τα βήματα της διαδικασίας (football3) που διεξάγονται σε δημόσιο χώρο, καθώς και μέσα από ενέργειες δικτύωσης με σημαίνοντες κοινωνικούς παράγοντες και εκπροσώπους της αλλαγής (τοπικές κοινότητες και φορείς του αθλητισμού, γονείς και γείτονες κλπ.), σε συνδυασμό με την υλοποίηση και την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων, προσφέρει καίριες και διορατικές απόψεις για την χάραξη πολιτικών, βελτιώνει την αποτελεσματική εφαρμογή και ενισχύει τη βιωσιμότητα των παρεμβάσεων στις οποίες οι νέοι αναλαμβάνουν κυρίαρχο ρόλο.

Βήμα 2: Ενταξιακή συμμετοχή των γονέων σε δράσεις ευαισθητοποίησης. Η ανάγκη της εμπλοκής των γονέων

Η ενδυνάμωση είναι μια γενική διαδικασία που εμπλέκει διάφορους κοινωνικούς παράγοντες και οδηγεί σε καλύτερη αίσθηση της ικανότητας του εαυτού, επίδραση στην κοινότητα και ανάπτυξη δεξιοτήτων. Έχουν βρεθεί διάφορες στρατηγικές, προγράμματα και παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση του θέματος της εμπλοκής των γονέων στην ενδυνάμωση των εφήβων. Υπάρχουν στη γενική κατηγορία της γονικής υποστήριξης στην ανάπτυξη των νέων. Σε γενικές γραμμές, ως γονική υποστήριξη θεωρούμε τις εστιασμένες στην οικογένεια παρεμβάσεις των γονέων, ως βασικών φροντιστών των παιδιών τους. Αυτές μπορούν να αφορούν στρατηγικές ανατροφής, θέματα των παιδιών εκπαιδευτικά ή συναισθηματικά / συμπεριφορικά, ανάπτυξη δεξιοτήτων για τη βελτίωση της αυτοπεποίθησης και του αυτοπροσδιορισμού τους. Οι πρακτικές των γονέων μπορούν ακόμη να περιλαμβάνουν συμβουλευτική ή τεχνικές αυτάρκειας. Το βασικό κοινό σημείο όλων αυτών είναι να προωθείται η δημιουργία ενεργών, ενημερωμένων και δραστήριων μελλοντικών πολιτών.

Όπως όμως έδειξαν τα αποτελέσματα της έρευνας, η πραγματική κατάσταση στην κοινωνία απέχει παρασάγγας από αυτό το ιδανικό γονικό περιβάλλον, ιδίως στους πληθυσμούς των εφήβων που στοχεύει το έργο DIALECT. Σύμφωνα με τη μελέτη μας σε μειονεκτούσες περιοχές και στις τέσσερις χώρες, παρότι οι γονείς νοιάζονται για την ανάπτυξη των παιδιών τους, διαρθρωτικοί και πολιτισμικοί περιορισμοί δεν τους

επιτρέπουν να επιμένουν σε δυσπρόσιτους στόχους και δραστηριότητες. Ενίοτε οι γονείς γίνονται υπερβολικά προστατευτικοί ως προς τα παιδιά τους, επειδή φοβούνται την έκθεση των εφήβων στους κινδύνους μιας μειονεκτούσας περιοχής, ρεαλιστικούς και μη. Άλλοτε πάλι διστάζουν να παραχωρήσουν το ρόλο του καθοδηγητή σε φορείς αθλημάτων, ακόμη και εάν αναγνωρίζουν τις δεξιότητες και τα ταλέντα τους. Στις περισσότερες περιπτώσεις, το άγχος τους για τη δουλειά τους λόγω της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης τους σταματάει από το να εμπλέκονται, επειδή έχουν πιο φλέγουσες προτεραιότητες στη ζωή τους. Στην περίπτωση των μεταναστών, τόσο οι γονείς όσο και οι έφηβοι αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο των πολλαπλών διακρίσεων, ενώ στους ασυνόδευτους ανήλικους το ρόλο της γονικής μέριμνας καλούνται να αναλάβουν κρατικές υπηρεσίες. Από την άλλη, οι στόχοι του έργου DIALECT είναι αδύνατον να επιτευχθούν χωρίς την εφαρμογή μιας στρατηγικής εμπλοκής γονέων ή κηδεμόνων.

Κατευθυντήριες οδηγίες για την εμπλοκή των γονέων

Οι κατευθυντήριες οδηγίες στο παρόν εστιάζουν σε συστάσεις βάσει συναινέσεως αναφορικά με πιθανούς τρόπους ενίσχυσης της εμπλοκής των γονέων και παροχής μιας γονικής υποστήριξης, εφάμιλλης με επαγγελματική:

- f) Η εμπλοκή και η υποστήριξη γονέων είναι πιθανότερο να είναι πιο αποτελεσματικές εάν δεν στιγματίζουν.
- g) Η εμπλοκή και η υποστήριξη γονέων είναι πιθανότερο να είναι πιο αποτελεσματικές όταν είναι ενημερωμένοι ως προς τον αποδεδειγμένο θετικό αντίκτυπο των δραστηριοτήτων (π.χ. ως προς τη φιλοσοφία, τις δράσεις και τα αποτελέσματα του football3).
- h) Τα προγράμματα εμπλοκής γονέων οφείλουν να είναι ευέλικτα, ώστε να μην προσκρούουν ούτε σε εργασιακές ούτε σε οικογενειακές ανάγκες. Έτσι έχουν περισσότερες πιθανότητες να επιτύχουν. Αυτό σημαίνει ότι οι *υπηρεσίες* πρέπει να παρέχονται σε χώρους και χρόνους προσβάσιμους και βολικούς για γονείς.
- i) Τα προγράμματα εμπλοκής γονέων οφείλουν να είναι προσβάσιμα και οικονομικά, τουτέστιν, στην περίπτωσή μας, εντελώς δωρεάν. Είναι απλά αδύνατον να εφαρμοστούν ευρέως ή βιώσιμα προγράμματα που είναι, ανέφικτα, μη πρακτικά ή ακριβά επειδή δεν συνάδουν με τους τρέχοντες δημοσιονομικούς περιορισμούς.
- j) Η εμπλοκή και η υποστήριξη γονέων είναι πιθανότερο να είναι πιο αποτελεσματικές εάν τους προταθούν νωρίς, από την προπαρασκευαστική κιόλας φάση της υλοποίησης της δράσης football3.

Σημαντικοί λόγοι συνηγορούν υπέρ της εμπλοκής των γονέων στην υλοποίηση του football3. Η οικογένεια παρέχει το πρωτογενές κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο λειτουργούν τα παιδιά και διαμορφώνουν αντιλήψεις κρίσιμες για τα αποτελέσματα. Οι γνώσεις των γονέων για τα παιδιά, την κατάσταση της οικογένειάς τους και το κοινωνικο-πολιτισμικό πλαίσιο είναι κλειδί για να γίνουν έγκυρες εκτιμήσεις και κατάλληλος σχεδιασμός παρεμβάσεων. Τη σημασία της συνεχούς εμπλοκής των γονέων και των συγγενικών παρεμβάσεων αποδεικνύουν τα ευρήματα της έρευνας, σύμφωνα με τα οποία τα συναισθηματικά και συμπεριφορικά προβλήματα των παιδιών τείνουν να κλιμακώνονται τόσο όταν οι γονείς είναι απόντες, όσο και από το άγχος της απόπειρας υποκατάστασης του γονικού ρόλου στην περίπτωση των ασυνόδευτων ανήλικων μεταναστών. Η πρόβλεψη και η πρόληψη των προκλήσεων αυτών προϋποθέτει την ενεργή εμπλοκή γονέων και κηδεμόνων, όπου τα παιδιά χαίρουν μέριμνας, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι

γονείς κατανοούν τις εξελισσόμενες αναπτυξιακές ανάγκες των παιδιών τους και μπορούν να μαθαίνουν και να εφαρμόζουν αναπτυξιακές στρατηγικές και "εκτός γηπέδου", στο πλαίσιο της οικογένειας ή της ανάδοχης οικογένειας. Σύμφωνα με έρευνες γύρω από την πολιτιστική και κοινωνική αξία της αδιάλειπτης επαφής με γονείς και συγγενείς για τους εφήβους μεταναστευτικών ομάδων ή μειονοτήτων, η συνεχής εμπλοκής τη οικογένειας ή/και του κηδεμόνα είναι καθοριστικής σημασίας για την πιο μακροπρόθεσμη ευζωία πολλών παιδιών.

Συνεπώς, πρέπει να προστεθούν δύο τελικές, ιδιαίτερα σημαντικές για τον σκοπό του έργου DIALECT, κατευθυντήριες οδηγίες:

- Ενσωμάτωση της ενδυνάμωσης των νέων στην αποστολή των υπηρεσιών παιδικής πρόνοιας και των δομών και προγραμμάτων κηδεμονίας.
- Ενεργή εμπλοκή των υπηρεσιών παιδικής πρόνοιας και των δομών και προγραμμάτων κηδεμονίας στην ανάπτυξη της πολυπολιτισμικής ικανότητας.

Οι κατευθυντήριες αυτές συστήνουν την ενεργή εμπλοκή και συμμετοχή των συμβουλευτικών ομάδων των δομών παιδικής πρόνοιας και υπογραμμίζουν την υποχρέωση των υπηρεσιών παιδικής πρόνοιας να διευκολύνουν τη βελτιστοποίηση των δεξιοτήτων των νέων σε πεδία σχετικά με το σχολείο, την κοινωνία και την κοινότητα. Επιπλέον, οι υπηρεσίες παιδικής πρόνοιας πολυπολιτισμικής ικανότητας επιδεικνύουν την ικανότητα αυτή παρέχοντας ευκαιρίες για ενδυνάμωση των νέων και εμπλοκή σε εθνοτικές, πολιτισμικές και θρησκευτικές δραστηριότητες, ενώ βοηθούν και στην ανάπτυξη προσωπικών ταυτοτήτων που συνάδουν με τις πολιτισμικές παραδόσεις των οικογενειών και των κοινοτήτων τους. Η πολυπολιτισμική ικανότητα παρέχει: (α) δυνατότητα αύξησης της επίγνωσης κάποιου αναφορικά με προσωπικές προκαταλήψεις, υποθέσεις, στάσεις και κοσμοθεωρίες, (β) συγκεκριμένες γνώσεις ως προς πολιτισμούς, ιστορία, κοσμοθεωρίες, γλώσσες και διαφορετικά βιώματα και (γ) φαρέτρα δεξιοτήτων που διευκολύνουν κάποιον να παρεμβαίνει αποτελεσματικά σε θέματα προσωπικά αλλά και επαγγελματικά. Μέσα από την εμπλοκή των υπηρεσιών αυτών, ιδίως εκείνων που έχουν αρμοδιότητα στους τομείς της φυλής, της θρησκείας, του φύλου και του γενετήσιου προσανατολισμού, αλλά και την ενθάρρυνση των νέων να την ασπαστούν, οι δραστηριότητες παιδικής πρόνοιας θα συνεισφέρουν στην υγιή ανάπτυξη των νέων υπό τη φροντίδα τους.

Ακόμη μεγαλύτερης σημασίας για τους στόχους του έργου DIALECT είναι η εμπλοκή των γονέων, λόγω της βαρύτητας που έχει η συμμετοχή των νέων στην πολιτική ζωή, η περιθωριοποίηση και οι κίνδυνοι της ριζοσπαστικοποίησης.

Ως συμμετοχή των νέων στην πολιτική ζωή νοείται εν γένει η εμπλοκή με παραδοσιακούς μηχανισμούς του πολιτικού συστήματος, όπως είναι η άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν και η προσχώρηση σε πολιτικές οργανώσεις. Αυτές οι παραδοσιακές εκφάνσεις της ιδιότητας του πολίτη αποτελούν το κυρίαρχο πρότυπο στην εννοιολογική αποτύπωση της ατομικής και πολιτικής συμπεριφοράς των νέων σε ένα δημοκρατικό πολιτικό καθεστώς. Μία εικόνα της ιδιότητας του πολίτη είναι εκείνη του συμμετοχικού πολίτη, που συμμετέχει ενεργά στα πολιτικά δρώμενα μέσα από τις παραδοσιακές διαύλους (ψηφοφορία, τοπικές οργανώσεις πολιτών) για να συνεισφέρει στην ευημερία της κοινότητας και της χώρας του. Όμως, τα εννοιολογικά πλαίσια ατομικής/πολιτικής ανάπτυξης που σχεδιάζονται για περιθωριοποιημένους νέους προσδίδουν περισσότερη έμφαση στους φυλετικούς / εθνοτικούς και

κοινωνικοοικονομικούς περιορισμούς που βιώνουν και στη θέση τους εντός της κοινωνικής δομής. Τα μοντέλα κοινωνικοπολιτικής ανάπτυξης των νέων και ανάπτυξης της κοινωνικής δικαιοσύνης περιγράφουν το πώς οι περιθωριοποιημένοι νέοι αναπτύσσουν την ικανότητά τους να αναλύουν τις κοινωνικές ανισότητες, αναπτύσσουν ηθική δέσμευση να επιφέρουν κοινωνική και πολιτική αλλαγή και αναλαμβάνουν δράση για να μειώσουν τις κοινωνικοπολιτικές ανισότητες. Η δέσμευση για τη μείωση των ανισοτήτων βρίσκεται επίσης στο επίκεντρο ευρύτερων αντιλήψεων γύρω από τους τρόπους με τους οποίους οι άνθρωποι ενδυναμώνονται ώστε να προσχωρήσουν στον ακτιβισμό, σε εξτρεμιστικές πολιτικές ομάδες, στη ριζοσπαστικοποίηση ή/και στην οργάνωση κοινοτήτων. Εν συντομία, οι νέοι που θα δεσμευτούν να επιφέρουν κοινωνική αλλαγή μπορεί να μην αισθάνονται εξίσου πρόθυμοι να πραγματώσουν τα συλλογικά πολιτικά συμφέροντά τους μέσα από παραδοσιακές πολιτικές διεργασίες. Δεν είναι σαφές εάν η δέσμευση στην αλλαγή ενός άδικου κοινωνικού συστήματος "ξεχειλίζει" και μπορεί να προοιωνίζει μια παραδοσιακή συμμετοχή στην πολιτική ζωή ή εάν η ηθική απόρριψη των κοινωνικών ανισοτήτων είναι διακριτή από τη συμμετοχή στη διαδικασία του εκλέγειν.

Η γονική πολιτική κοινωνικοποίηση θεωρείται από τη βιβλιογραφία σημαντική και, υπό συνθήκες, προάγγελος της δέσμευσης περιθωριοποιημένων νέων να επιφέρουν κοινωνική αλλαγή και της συμμετοχής τους στην πολιτική ζωή. Οι γονείς παίζουν κρίσιμο ρόλο στην ατομική/πολιτική ανάπτυξη και συμμετοχή των νέων. Κοινωνικοποιούν τα παιδιά τους έτσι ώστε να γίνουν (ή να μη γίνουν) πολίτες και παράγοντες της πολιτικής ζωής. Οι γονείς κοινωνικοποιούν πολιτικά, δρώντας ως πρότυπα συμμετοχής στα πολιτικά δρώμενα, συζητώντας κοινωνικά και πολιτικά συμβάντα με τα παιδιά τους, κ.λπ. Οι συζητήσεις μοιάζουν να είναι ιδιαίτερα σημαντική πτυχή της γονικής πολιτικής κοινωνικοποίησης, καθώς προάγουν την συνειδητότητα των νέων ως προς τις κοινωνικές ανισότητες και τη δέσμευση στην αλλαγή ενός άδικου κοινωνικού συστήματος. Σύμφωνα με έρευνες, οι συζητήσεις με συνομήλικους και γονείς γύρω από κοινωνικά και πολιτικά θέματα προάγουν τη συμμετοχή των περιθωριοποιημένων νέων στην κοινωνική δράση (δηλαδή στη συμπεριφορική έκφραση της δέσμευσης στην επίτευξη της κοινωνικής αλλαγής), τη συμμετοχή στην πολιτική ζωή και τη συμμετοχή τους σε παραδοσιακές δραστηριότητες γύρω από τα ατομικά δικαιώματα/την κοινότητα. Έτσι, ο ρόλος της γονικής πολιτικής συζήτησης (βασικό συστατικό της γονικής πολιτικής κοινωνικοποίησης) είναι κρίσιμος για την πρόβλεψη μιας μεταγενέστερης δέσμευσης των νέων και συμμετοχής τους στην πολιτική ζωή.⁷⁷ Τα παρακάτω σχέδια καταδεικνύουν πληρέστερα τους τρόπους με τους οποίους οι γονείς παίζουν βασικό ρόλο στην πρόκληση ετερόκλητων μορφών ατομικής/πολιτικής συμμετοχής των περιθωριοποιημένων νέων, αλλά και "ανάγνωσης" των φυλετικών/εθνοτικών, των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων και των ανισοτήτων μεταξύ γενεών.

Σχέδιο I:⁷⁸

⁷⁷ Diemer M., A. 'Fostering Marginalized Youths' Political Participation: Longitudinal Roles of Parental Political Socialization and Youth Sociopolitical Development', Am J Community Psychol (2012) 50:246–256 DOI 10.1007/s10464-012-9495-9.

⁷⁸ Diemer M., A. 'Fostering Marginalized Youths' Political Participation: Longitudinal Roles of Parental Political Socialization and Youth Sociopolitical Development', Am J Community Psychol (2012) 50:246–256 DOI 10.1007/s10464-012-9495-9, σελ. 249.

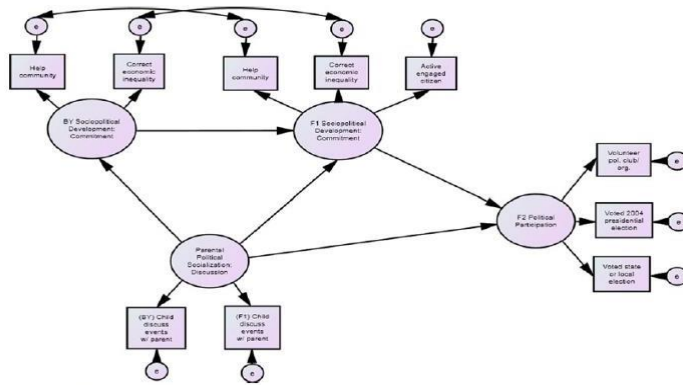

Fig. 1 Conceptual model

Σχέδιο II:⁷⁹

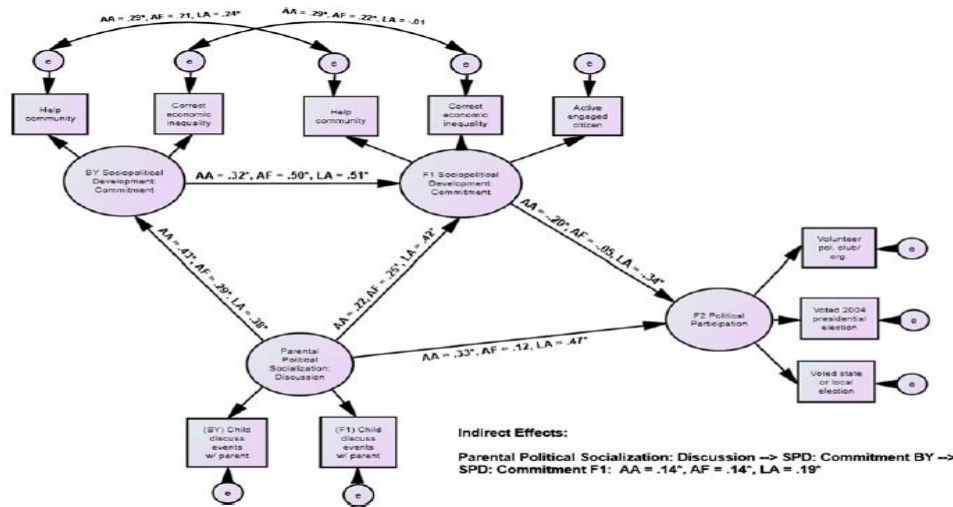

Fig. 2 Structural model. Note: $N = 618$ for the lower-SES Asian American subsample, $N = 986$ for the lower-SES African American subsample, and $N = 670$ for the lower-SES Latino/a subsample.

Standardized regression coefficients are noted for each path; coefficients significant at $p < 0.05$ are indicated with an asterisk (*)

Σε τελικό στάδιο της εμπλοκής τους, οι γονείς καλούνται να κάνουν μια "άσκηση εκτίμησης επιπτώσεων" χρησιμοποιώντας *Δείκτες Λανθάνοντων Κατασκευασμάτων (Indicators of Latent Constructs)*⁸⁰ για να αξιολογήσουν τον ρόλο τους στην κοινωνικοπολιτική ανάπτυξη της κοινότητας.

Κοινωνικοπολιτική ανάπτυξη – Δέσμευση

Είναι απαραίτητο να αξιολογείται η άποψη των γονέων ως προς το πόσο σημαντικό είναι να βοηθήνε άλλα μέλη της κοινότητάς τους, να αντιμετωπίζονται οι κοινωνικοοικονομικές ανισότητες και να είναι κανείς ενεργός και ενημερωμένος πολίτης. Οι δείκτες αυτοί μετρούν τη δέσμευση στην επίτευξη κοινωνικής και πολιτικής αλλαγής, καθώς και στις έννοιες του κοινωνικοπολιτικού ελέγχου, της συμμετοχικής ικανότητας και της ενδυνάμωσης.

Τα ίδια εργαλεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν και με νέους, καθώς οι νέοι βιώνουν πολλούς περιορισμούς ως προς τη συμμετοχή τους στην πολιτική ζωή λόγω

⁷⁹ Diemer M., A. 'Fostering Marginalized Youths' Political Participation: Longitudinal Roles of Parental Political Socialization and Youth Sociopolitical Development', Am J Community Psychol (2012) 50:246–256 DOI 10.1007/s10464-012-9495-9, σελ. 252

⁸⁰ Diemer M., A. 'Fostering Marginalized Youths' Political Participation: Longitudinal Roles of Parental Political Socialization and Youth Sociopolitical Development', Am J Community Psychol (2012) 50:246–256 DOI 10.1007/s10464-012-9495-9, σελ. 252

της ηλικίας τους, όπως, π.χ. ότι δεν επιτρέπεται να προσχωρούν σε πολλές οργανώσεις, με αποτέλεσμα η δέσμευση στη συμμετοχικότητα να αποτελεί ενδεχομένως έναν αναπτυξιακά ευαίσθητο τρόπο να προσδίδεται εννοιολογικό υπόβαθρο στην κοινωνική δράση των νέων.

Γονική πολιτική κοινωνικοποίηση:

Εργαλεία που αποτυπώνουν την αυτοαναφερόμενη συχνότητα με την οποία ο ερωτηθείς κάνει "συζητήσεις γύρω από θέματα της κοινότητας, της χώρας ή του κόσμου με έναν ή και τους δύο γονείς ή κηδεμόνες σου".

Συμμετοχή στην πολιτική ζωή

Εργαλεία που αποτυπώνουν εάν οι συμμετέχοντες συνεισέφεραν "εθελοντικά σε πολιτική λήσχη ή οργάνωση τα τελευταία 2 χρόνια" ή εάν έχουν "ψηφίσει στις πιο πρόσφατες εκλογές" ή εάν έχουν "ψηφίσει σε τοπικές ή εθνικές εκλογές τα τελευταία 2 χρόνια".

Βήμα 3: Διασφάλιση συμμετοχής βασικών εμπλεκόμενων φορέων, τόσο θεσμικών όσο και οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών (ΚτΠ)

Οι θεσμικοί φορείς και οι φορείς των κοινοτήτων παίζουν κρίσιμο ρόλο στη διασφάλιση ότι μειονεκτούντες και μετανάστες νέοι θα έχουν πρόσβαση σε στέγαση, σχολεία, περίθαλψη και συμμετοχή, καθώς και στην πρόληψη του αποκλεισμού. Οι εθνικές πολιτικές, που ενθαρρύνουν την ένταξη και την ενσωμάτωση, βοηθούν τις τοπικές αρχές να προάγουν πόλεις και γειτονιές χωρίς αποκλεισμούς και, κατά συνέπεια, τη συμβολή των μεταναστών στην ανάπτυξη - ιδίως των νεαρών μεταναστριών και μεταναστών. Πρέπει να υπάρχει σημείο διεπαφής με οργανώσεις μεταναστών και γυναικών. Καλό είναι λοιπόν να υλοποιούνται δράσεις δικτύωσης, που θα προωθούν τη κοινή κινητοποίηση των βασικών θεσμικών φορέων και οργανώσεων της ΚτΠ, που εμπλέκονται στην πρόληψη και στην καταπολέμηση της ξενοφοβίας.

Κατευθυντήριες οδηγίες για την εμπλοκή βασικών θεσμικών φορέων και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών (ΚτΠ)

2) Εντοπισμός των βασικών εμπλεκόμενων φορέων της κοινότητας και των φορέων αλλαγής: Ποιοι είναι οι εμπλεκόμενοι φορείς;

Η απόφαση ως προς το ποιοι είναι οι εμπλεκόμενοι φορείς εξαρτάται από τον ορισμό του εμπλεκόμενου φορέα. Όταν αποφασίζουμε τί καθιστά κάποιον εμπλεκόμενο φορέα, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα εξής: 1) Ορισμός εστιασμένος στο έργο, 2) Εξωγενή άτομα και ομάδες που θεωρούν εαυτούς εμπλεκόμενους φορείς, χωρίς ωστόσο να θεωρούνται εμπλεκόμενοι φορείς από τις οργανώσεις-μέλη του έργου, 3) Άτομα και ομάδες που θεωρούν ότι θα επηρεαστούν από την επίτευξη των στόχων του έργου και 4) Ο πλέον κοινός τρόπος προσδιορισμού των εμπλεκόμενων φορέων είναι να εξετάζουμε ομάδες ανθρώπων που έχουν ευδιάκριτη σχέση με τους στόχους και το περιεχόμενο του έργου. Υπό το φως αυτό και σύμφωνα με τους στόχους του έργου DIALECT, **σημαντικοί εμπλεκόμενοι φορείς** είναι:

- οι τοπικές κοινότητες
- οι πληθυσμοί που συμμετέχουν στην υλοποίηση του έργου
- εκπρόσωποι εμπλεκόμενων φορέων, όπως σωματεία ή οργανώσεις
- ΜΚΟ ή "ακτιβιστές" που έχουν ληφθεί υπόψη ατομικά ή ως εκπρόσωποι

εμπλεκόμενων φορέων

- υπάλληλοι αρχών (κρατικών, τοπικών), ρυθμιστές και άλλοι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικών
- τα ΜΜΕ
- οι πολίτες εν γένει
- ακαδημαϊκοί και ερευνητές
- οι μελλοντικές γενιές
- οι προηγούμενες γενιές
- αθλητικοί εμπειρογνώμονες
- επαγγελματίες και ειδικοί του ποδοσφαίρου

Ακολουθεί κατάλογος με ερωτήσεις στοχασμού για τη **διευκόλυνση της χαρτογράφησης των εμπλεκόμενων φορέων**:

- 1) Ποιοι είναι οι σημερινοί και οι δυνητικοί εμπλεκόμενοι φορείς;
- 2) Ποια τα ενδιαφέροντα / δικαιώματά τους;
- 3) Πώς επηρεάζει ο κάθε εμπλεκόμενος φορέας την υλοποίηση του έργου (προκλήσεις και ευκαιρίες);
- 4) Πώς επηρεάζουμε εμείς τον κάθε εμπλεκόμενο φορέα;
- 5) Ποια υπόθεση κάνει η τρέχουσα στρατηγική μας για κάθε σημαντικό εμπλεκόμενο φορέα (πρόβλεψη, δημοσιότητα, δικτύωση);
- 6) Ποιες σημερινές "περιβαλλοντικές μεταβλητές" επηρεάζουν εμάς και τους εμπλεκόμενους φορείς μας;
- 7) Πώς υπολογίζουμε την κάθε μία από αυτές τις μεταβλητές και τον αντίκτυπό τους;
- 8) Πώς υπολογίζουμε το "σκορ" για τους εμπλεκόμενους φορείς μας (κίνδυνοι και οφέλη);

Εμπλοκή των φορέων

Οι εμπλεκόμενοι φορείς θεωρείται ότι μπορούν να συμμετέχουν ενεργά και ουσιαστικά στα εξής:

- υλοποίηση των δράσεων football3 σε επίπεδο κοινότητας σε όλες τις φάσεις τους
- εξάπλωση του μηνύματος του έργου DIALECT "Ποδόσφαιρο για όλους"
- καθιέρωση πολιτικών
- διάχυση αποτελεσμάτων

Οι στόχοι της εμπλοκής των βασικών φορέων είναι οι εξής:

- Προώθηση του football3 στα υψηλότερα κλιμάκια των κυβερνήσεων (κρατικών ή/και τοπικών) και ανάθεση ευθύνης για νέες λειτουργίες,
- Αύξηση των προσδοκιών των κοινοτήτων – όταν κάποια κοινότητα απαιτεί βελτίωση των συναφών υπαρχουσών δημοτικών υπηρεσιών ή παροχή νέων υπηρεσιών και
- Πρόβλεψη για επιλογή πολιτικής – όταν συγκεκριμένα συμβούλια διευρύνουν ή/και βελτιώνουν εκούσια τις υπηρεσίες τους.

Στοιχεία πετυχημένης εμπλοκής

Στα πλαίσια της ανάλυσής τους ως προς τη δικτύωση, οι Pope και Lewis (2008)⁸¹ προσδιόρισαν τα πέντε στοιχεία της αποτελεσματικής συνεργασίας:

⁸¹ Pope, J. and J. Lewis (2008). "Improving Partnership Governance: Using a Network Approach to

- 1) 'ένας καλός συντονιστής για την οικοδόμηση σχέσεων',
- 2) 'συμμετοχή των κατάλληλων φορέων λήψης αποφάσεων με δέσμευσή τους να συνδράμουν',
- 3) 'ένας ξεκάθαρος σκοπός',
- 4) 'καλή διαδικασία' και
- 5) 'συνεχές κίνητρο με ανάδειξη πρωταθλητών και αξιολόγηση'.

Πέντε είναι και τα στοιχεία της **επιτυχημένης δικτύωσης**:⁸²

- 1) επικοινωνία,
- 2) εξωστρέφεια και εμπιστοσύνη,
- 3) σχεδιασμός,
- 4) ήθος και
- 5) κατεύθυνση'.

Η δικτύωση χρειάζεται συντονιστή, δηλαδή κάποιον που έχει την ικανότητα να δημιουργήσει μια σχέση και να διατηρήσει την εμπιστοσύνη ανάμεσα στους συμμετέχοντες, οι οποίοι δεν θεωρούν απαραίτητα ότι εξαρτώνται οι μien από τους δε. Τα βασικά καθήκοντα των συντονιστών είναι τα εξής:

- Οικοδόμηση σχέσεων
- Προαγωγή της συνεργασίας
- Συνολική εποπτεία των εργασιών και διασφάλιση περάτωσης όλων των σημείων
- Παροχή στους συμμετέχοντες ικανοτήτων που δεν θα είχαν άλλως
- Βοήθεια με τη διαχείριση της κρατικής γραφειοκρατίας, εάν απαιτείται
- Εντοπισμός ευκαιριών και πόρων

Ο συντονιστής, επομένως, χρειάζεται να έχει τις παρακάτω δεξιότητες:

- Δεξιότητες επικοινωνίας, δικτύωσης, διευκόλυνσης και διαπραγμάτευσης
- Δεξιότητες διαχείρισης έργου
- Γνώση της τοπικής κοινότητας και εκτίμηση από αυτήν σε επίπεδο ηγεσίας
- Γνώση των διαδικασιών που προβλέπει το κράτος και η τοπική αυτοδιοίκηση
- Αναγνώριση από όλους τους εταίρους ότι λειτουργεί ανεξάρτητα
- Ιδιαίτερα συμπαθής και ενθουσιώδης χαρακτήρας

Άλλοι πάλι θεωρούν ότι ένας συντονιστής οφείλει: να ομιλεί την κατάλληλη γλώσσα και να διαθέτει δεξιότητες δικτύωσης, να έχει οργανωτικές δεξιότητες, να επιδεικνύει ηγετική ικανότητα, να έχει πρόσβαση σε ποικίλα περιβάλλοντα, να χαιρεί εμπιστοσύνης και να μπορεί να βλέπει ολόκληρη την εικόνα και το πώς μπορούν να συνεισφέρουν σε αυτήν οι εταίροι.⁸³

Η δικτύωση είναι μείζονος σημασίας για τη διαφήμιση, την υλοποίηση και τη διάχυση **Πρωτοβουλιών Οικοδόμησης Κοινοτήτων**, σαν αυτήν που προτείνει το έργο DIALECT, ως προς 1) τη διεύρυνση του ρόλου και του σκοπού της πρωτοβουλίας, 2) την ανάπτυξη έργων επίδειξης, 3) την υποστήριξη προγραμμάτων αναβίωσης γειτονιών και 4)

Evaluate Partnerships in Victoria." The Australian Journal of Public Administration 67(4): σελ. 443-456, ο.π. σελ. 448.

⁸² Trafford, S. and T. Proctor (2006). "Successful joint venture partnerships: public-private partnerships." International Journal of Public Sector Management 19(2): σελ.117-129, ο.π. σελ. 120.

⁸³ Από παράθεση από τον Hikaru Horiguchi, (2017), " Networks for local governance: A case study of the Kindergarten Cluster Management framework in Victoria", αδημοσίευτο, Διδακτορική διατριβή.

την προώθηση διακυβέρνησης με επίκεντρο τον πολίτη. Ουσιαστικά, η δικτύωση είναι κυρίως σημαντική για τη **βελτίωση των κοινωνικών και οικονομικών αποτελεσμάτων στις πλέον μειονεκτούσες περιοχές μιας χώρας.**

3. Σχεδιασμός υλοποίησης και υλοποίηση του football3

Ενέργεια 1: Προπαρασκευαστικές δράσεις

Βήμα 1: Εκπαίδευση συμμετεχόντων

Πρέπει να εκπαιδευτούν οι συμμετέχοντες γύρω από την καινοτόμα φιλοσοφία του football3. Όπως ήδη ειπώθηκε, έμπνευση για το football3 αποτέλεσε το ποδόσφαιρο του δρόμου. Μόνο που τιθασεύει την εκπαιδευτική δυναμική του ποδοσφαίρου του δρόμου, εξασφαλίζοντας ότι ο **διάλογος** και το **ευ αγωνίζεσθαι** θα είναι αναπόσπαστα μέρη του παιχνιδιού. Το football3, που έχει ονομαστεί έτσι λόγω των τριών ημιχρόνων του (συζήτηση πριν τον αγώνα, αγώνας και συζήτηση μετά τον αγώνα), χρησιμοποιεί τους παραδοσιακούς κανόνες του ποδοσφαίρου σε συνδυασμό με κάποιους ειδικούς (σταθερούς και ανοιχτούς) κανόνες, τους οποίους προσδιορίζουν οι παίκτες υπό την καθοδήγηση ενός μεσολαβητή. Στόχος είναι να βιώσουν τα κοινωνικά και αναπτυξιακά οφέλη τα παιδιά/έφηβοι που συμμετέχουν και, κατ' επέκταση, οι γονείς και οι κοινότητές τους. Μπορεί να το παίξει οποιοσδήποτε, οπουδήποτε και για να θιχτεί οποιοδήποτε κοινωνικό ζήτημα. Διαιτητές δεν υπάρχουν· αντ' αυτών, τις συζητήσεις μεταξύ των δυο ομάδων διευκολύνουν **μεσολαβητές**, οι οποίοι και επιβλέπουν τον αγώνα.⁸⁴

Είναι λοιπόν απαραίτητο οι συμμετέχοντες να γνωρίζουν καλά τα παραπάνω καινοτόμα χαρακτηριστικά, καθώς και όλες τις πληροφορίες, γενικές και ειδικές, γύρω από τη μεθοδολογία. Θα πρέπει να παρέχεται μια ανάλυση βήμα-με-βήμα ως προς τους τρόπους υλοποίησης του football3, που θα εξηγεί εξίσου το καινοτόμο αυτό εργαλείο.

Σε μια ομάδα football3 συναντάμε τις εξής κατηγορίες συμμετεχόντων:⁸⁵

Οι συμμετέχοντες πρέπει να εκπαιδεύονται καλά, ώστε να κατανοούν πλήρως τη φιλοσοφία των τριών ημιχρόνων του παιχνιδιού (Διάγραμμα 3):

⁸⁴ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 7

⁸⁵ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 7

Διάγραμμα 3⁸⁶

Βήμα 2: Επιλογή των κανόνων του παιχνιδιού

Όπως αναφέρεται και στο εγχειρίδιο του παιχνιδιού, *“Το football3 μπορεί να χρησιμοποιηθεί για μεμονωμένα ματς και τουρνουά ή στα πλαίσια ενός μηνιαίου ή ετήσιου προγράμματος. Οι συζητήσεις πριν και μετά τον αγώνα θα πρέπει, ιδανικά, να επικεντρώνουν σε θέματα που δεν αφορούν το παιχνίδι, όπως προσωπικά προβλήματα που τυχόν αντιμετωπίζουν οι παίκτες ή προκλήσεις που βιώνουν οι κοινότητές τους.”*⁸⁷ Όπως επίσης αναφέρεται, *“η κατάλληλη προετοιμασία είναι απαραίτητη για την επιτυχία ενός*

⁸⁶ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 8

⁸⁷ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 8

προγράμματος football3".⁸⁸ Προκειμένου να διασφαλίζεται ο σωστός σχεδιασμός και υλοποίηση ενός προγράμματος football3, οι κανόνες του παιχνιδιού πρέπει να τίθενται σε αυτό το αρχικό στάδιο του σχεδιασμού.

Οι κανόνες σε έναν αγώνα football3 είναι ένας συνδυασμός "σταθερών κανόνων", που παραμένουν ίδιοι για κάθε αγώνα, και "ανοιχτών κανόνων", τους οποίους διαπραγματευόμαστε κατά τη συζήτηση πριν τον αγώνα. Κατά συνέπεια, στην αρχή ενός προγράμματος ή ενός τουρνουά football3 πρέπει να επιλέγονται οι σταθεροί κανόνες και να προσδιορίζεται ο τρόπος εφαρμογή τους στους αγώνες. Το ίδιο ισχύει και για τους ανοιχτούς κανόνες, οι οποίοι μπορούν να διαφέρουν από αγώνα σε αγώνα, ανάλογα με το τί θα συμφωνήσουν οι ομάδες. Αποτελούν ένα δυνατό εργαλείο για να δίδεται έμφαση στο ευ αγωνίζεσθαι και στα ειδικά κοινωνικά θέματα που θίγονται κάθε φορά. Επιπλέον, καλό είναι να ενθαρρύνονται οι νεαροί παίκτες και οι μεσολαβητές να είναι δημιουργικοί όταν επιλέγουν ανοιχτούς κανόνες και δημιουργούν νέους κανόνες που εμπλουτίζουν το παιχνίδι. Σαφής αναφορά σε συγκεκριμένα παραδείγματα γίνεται στην εργαλειοθήκη του football3 (βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ).

Κατά την εφαρμογή του στόχου του παιχνιδιού να καθιερώνονται οι κανόνες του football3 σε κάθε αγώνα και εκ των προτέρων, καλό θα είναι να τροποποιηθούν οι κανόνες, προκειμένου να ανταποκρίνονται στο στόχο του έργου DIALECT να εξετάζεται το θέμα της κοινωνικής ενσωμάτωσης των μειονεκτούντων νέων και δη των νέων μεταναστών. Δεδομένου ότι "μέσω του football3, ο στόχος μας θα είναι να μοχλεύσουμε τον θετικό αντίκτυπο του ποδοσφαίρου πάνω στην κοινωνική αποδοχή και την ενσωμάτωση μεταναστών και προσφύγων, συμβάλλοντας έτσι στην καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβικής ρητορικής, τόσο στο ποδόσφαιρο όσο και στην κοινωνία ως σύνολο",⁸⁹ κατά την αναθεώρηση της εργαλειοθήκης έγιναν οι παρακάτω παρατηρήσεις για να συμπεριληφθούν τα εξής:

"Οι προτεινόμενοι σταθεροί και ανοιχτοί κανόνες πρέπει να:

- παρουσιάζουν τον αγώνα football3 ως πηγή διασκέδασης, όπου οι έφηβοι παίζουν μαζί και κάνουν φίλους
- ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των πάντων, χαιρετίζοντας και εκτιμώντας τη διαφορετικότητα
- σέβονται τις διαφορές και τους άλλους στη διάρκεια του ποδοσφαιρικού αγώνα
- προσφέρουν ευκαιρία σε κάθε έφηβο να συμμετάσχει ενεργά στον ποδοσφαιρικό αγώνα
- αναγνωρίζουν το πώς η πράξη ενός ατόμου μπορεί να επηρεάσει τα αισθήματα και τις απόψεις των άλλων, καθώς και το ότι οι διαφορές μπορούν να εμπλουτίζουν την εμπειρία όλων
- προάγουν το ευ αγωνίζεσθαι, το διάλογο, τις κοινωνικές αξίες, την ενσωμάτωση των φύλων και την προσωπική υπευθυνότητα
- προάγουν ευκαιρίες όπου όλοι θα μπορούν να εκτυλίξουν πλήρως τη δυναμική τους
- υπογραμμίζουν τη συμμετοχή των μεταναστών στον αγώνα, λαμβάνοντας υπόψη τα πολλαπλά πιθανά τρωτά σημεία τους

⁸⁸ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 12

⁸⁹ Vanessa Thiele (streetfootballworld), Εργαλειοθήκη football3, Αναθεώρηση, Μάιος 2020, Παραδοτέο DIALECT, σελ. 5.

- ενθαρρύνουν τους παίκτες να δίνουν ίση αξία στη διαδικασία με εκείνη που δίνουν και στο αποτέλεσμα
- ενσωματώνουν τις αξίες του σεβασμού και της ισότητας στο παιχνίδι." ⁹⁰

Βήμα 3: Καθιέρωση του συστήματος πόντων και κατάρτιση του εντύπου αγώνα

Η μεθοδολογία football3 προτρέπει τους συμμετέχοντες να αλλάξουν το σύστημα βαθμολόγησης του παραδοσιακού ποδοσφαίρου, για να δίδεται έμφαση στη θετική άμιλλα και την προσωπική λογοδοσία. Για τον σκοπό αυτό, το football3 συνδυάζει τους πόντους αγώνα (πόντοι για έγκυρα γκολ) με πόντους εν αγωνίζεσθαι (πόντοι που απονέμουν οι ομάδες κατά τη συζήτηση μετά τον αγώνα) για να ορίζει τον νικητή ενός αγώνα.

Η βαρύτητα που αποδίδεται στην κάθε κατηγορία πόντων μοιράζει ισότιμα τη σημασία στη νίκη και στο εν αγωνίζεσθαι. Σε πολλές εκφράσεις του football3, μια ομάδα μπορεί να χάσει στο γήπεδο, αλλά να λάβει αρκετούς πόντους εν αγωνίζεσθαι στη συζήτηση μετά τον αγώνα ώστε να κερδίσει τον αγώνα (Διάγραμμα 6). Όταν προσδιορίζεται το σύστημα απονομής πόντων πρέπει οπωσδήποτε να δημιουργούνται ξεκάθαρα κριτήρια για την απονομή των πόντων εν αγωνίζεσθαι, ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια στη συζήτηση μετά τον αγώνα.

Όσον αφορά το έργο DIALECT, προκειμένου να βρεθεί η κατάλληλη ισορροπία κατά τον προσδιορισμό του κατάλληλου συστήματος βαθμολόγησης, είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη η βαρύτητα που αποδίδει το έργο στην ανταγωνιστικότητα και στο εν αγωνίζεσθαι. Όσο περισσότερη βαρύτητα αποδίδεται στους πόντους εν αγωνίζεσθαι, τόσο περισσότερη έμφαση δίδεται στις συζητήσεις πριν και μετά τον αγώνα και στους μεσολαβητές που διευκολύνουν τη διαδικασία.

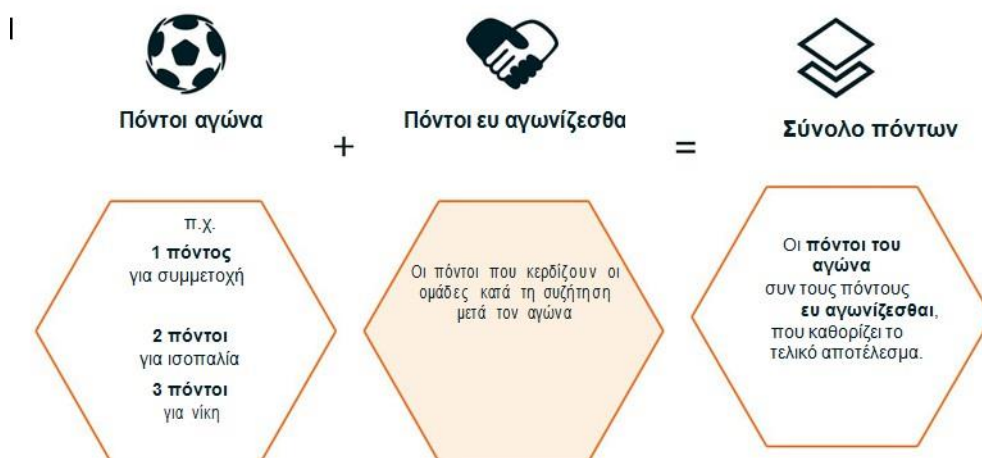
Οι πόντοι εν αγωνίζεσθαι μπορούν να χρησιμεύσουν και ως διασκεδαστικό εργαλείο για να υπογραμμιστεί το κοινωνικό ζήτημα της κοινωνικής ενσωμάτωσης μέσα από το football3, στα πλαίσια του έργου DIALECT. Το εγχειρίδιο football3 παρέχει ενδεικτικά παραδείγματα συστημάτων πόντων (βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ).

Επισκεφτείτε επίσης τον ιστότοπο του football3 για περισσότερες πληροφορίες γύρω από το σύστημα πόντων που εφαρμόζει το streetfootballworld στα τουρνουά football3.

⁹⁰ Capella A., (EKKE), "Review Football3 Toolkits and identify key components to be used as part of the project and methodological amendments needed" (WP.2.7.), Παράρτημα στο Vanessa Thiele (streetfootballworld), Εργαλειοθήκη football3, Αναθεώρηση, Μάιος 2020, Παραδοτέο DIALECT, σελ. 13-14.

Διάγραμμα 4:⁹¹

Το σύστημα πόντων του football3

Η κατάρτιση του έντυπου αγώνα είναι επίσης μία από τις ουσιαστικότερες προπαρασκευαστικές ενέργειες:

Το έντυπο αγώνα είναι το πιο σημαντικό εργαλείο των μεσολαβητών. Χρησιμεύει στην καταγραφή των βασικών πληροφοριών του ματς, των ανοιχτών κανόνων που συμφωνήθηκαν πριν τον αγώνα, των γκολ που σημειώθηκαν και των τελικών πόντων. Ο μεσολαβητής πρέπει να συμπληρώνει ένα έντυπο σε κάθε αγώνα. Πρέπει να προετοιμάζεται εκ των προτέρων για την καταγραφή των πληροφοριών του αγώνα με τρόπο που να καταγράφει τα εξής:

- Τον αριθμό των γκολ που σημειώθηκαν κατά τον αγώνα.
- Τον αριθμό των πόντων του αγώνα, του ευ αγωνίζεσθα και των συνολικών πόντων για κάθε ομάδα.
- Μια σύνοψη των πιο σημαντικών σταθερών κανόνων πριν τον αγώνα.
- Μια καταγραφή των ανοιχτών κανόνων που ορίζουν οι ομάδες στη συζήτηση πριν τον αγώνα.
- Σημειώσεις για την συμπεριφορά κάθε ομάδας κατά τον αγώνα, προς συζήτηση μετά τον αγώνα.⁹²

Βήμα 4: Η προετοιμασία του εδάφους

Όπως προαναφέρθηκε, το ποδόσφαιρο είναι ένας **κοινωνικός χώρος** όπου συντελείται οικοδόμηση της ταυτότητας του ατόμου και της κοινότητας με τρόπο ιδιαίτερος ενδιαφέροντα και σημαντικό για τους νέους. Το football3 παρέχει μια πλατφόρμα αντιμετώπισης οικείων κοινωνικών θεμάτων και εντρύφησης στη συλλογική σκέψη, που ενώνει τις κοινότητες εντός και εκτός γηπέδου. Με το ίδιο σκεπτικό, η φιλοσοφία του

⁹¹ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 15

⁹² "Εγχειρίδιο football3", σελ. 18

football3 ορίζει ότι ο αγώνας μπορεί να διεξαχθεί οπουδήποτε: στο δρόμο, σε αλάνα ή και σε πάρκο. Ιδανικά παίζεται σε μικρό γήπεδο (π.χ. 40 x 20μ ή και μικρότερο) με μικρά τέρματα (π.χ. 2μ ύψος επί 3μ πλάτος ή και μικρότερα), γεγονός που μειώνει τον αριθμό παικτών ανά ομάδα (π.χ. μεταξύ 5-7 η κάθε ομάδα). Είναι λιγότερο ακριβό και πιο εύκολο να εξασφαλίζονται και να συντηρούνται μικρά γήπεδα, ενώ με τις μικρότερες ομάδες οι παίκτες εμπλέκονται περισσότερο στο παιχνίδι, ασχέτως ικανοτήτων. Συστήνεται να υπάρχει επιπλέον χώρος για τη σωστή προθέρμανση των παικτών.

Κατά την προετοιμασία μιας συνεδρίας, ενός αγώνα ή ενός τουρνουά football3 το βασικότερο μέλημα είναι η ασφάλεια όλων των συμμετεχόντων (Διάγραμμα 7).

Διάγραμμα 5:⁹³

Ασφαλής χώρος

Η ασφάλεια των παικτών είναι το πιο σημαντικό θέμα όταν αποφασίζουμε πού θα παίξουμε.

Υπάρχουν και άλλα στοιχεία, όπως: Οι παίκτες πρέπει να έχουν πρόσβαση σε πόσιμο νερό και κουτί πρώτων βοηθειών. Ιδεατά, οι μεσολαβητές και οι προπονητές έχουν εκπαιδευτεί στην παροχή πρώτων βοηθειών και μπορούν να αντιδράσουν κατάλληλα σε περίπτωση τραυματισμού. Το football3 μπορεί να στεφθεί με επιτυχία μόνο εάν όλοι οι παίκτες αισθάνονται άνετα στο περιβάλλον τους. Πέρα από το γήπεδο, είναι επίσης σημαντικό να προσδιορίζεται ένας χώρος, η περιοχή συζήτησης, όπου οι παίκτες θα μπορούν να συμμετάσχουν στη συζήτηση πριν και μετά τον αγώνα, κατά προτίμηση ένας χώρος ήσυχος και καλά οριοθετημένος, έτσι ώστε οι παίκτες να μιλούν χωρίς αντιπερισπασμούς ή διακοπές. Όπως πολύ σωστά υπογραμμίζεται, "εάν η περιοχή συζήτησης δεν είναι απομονωμένη και μπορούν οι περαστικοί να ακούσουν ό,τι λέγεται, πιθανόν οι παίκτες να νιώσουν άβολα και να μην πουν όλα όσα έχουν κατά νου".⁹⁴ Τα διάφορα υλικά και οι χώροι αναψυχής (όπως έντυπα αγώνα, κουτιά ιατρικών προμηθειών, κ.λπ., βλ. Εγχειρίδιο στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ, σελ. 20-21) πρέπει επίσης να ετοιμάζονται εκ

⁹³ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 20-21.

⁹⁴ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 20-21.

των προτέρων, ώστε το παιχνίδι να προοδεύει ομαλά, οι παίκτες να το απολαμβάνουν και να διατηρείται αμείωτο το ενδιαφέρον τους στο παιχνίδι.

Ενέργεια II: Εκπαίδευση για την πρακτική εφαρμογή του football3

Δεδομένων των καινοτόμων χαρακτηριστικών του football3, όλοι οι συμμετέχοντες πρέπει να έχουν λάβει επαρκή εκπαίδευση.

Βήμα 1: Επιλογή και εκπαίδευση μεσολαβητών

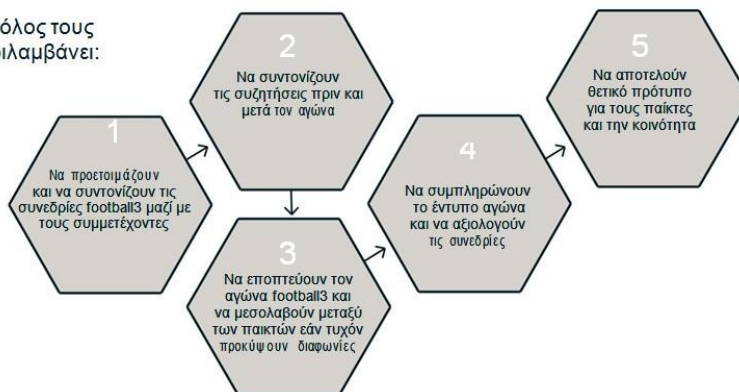
Αντί για διαιτητές, το football3 βάζει τους μεσολαβητές να εποπτεύουν τον αγώνα και τα αποτελέσματά του. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να εκπαιδεύονται οι **μεσολαβητές, ώστε να μπορούν να κατανοούν και να εξηγούν το football3 στους παίκτες, αλλά και για να εκπληρώνουν επιτυχώς τα καθήκοντά τους.** Η εκπαίδευση πρέπει να είναι συνεχής και είναι πολύτιμη τόσο για τους μεσολαβητές προσωπικά, όσο και για το πρόγραμμα football3 σας συνολικά. Για τη βελτίωση των δεξιοτήτων των μεσολαβητών, προτείνεται να αναπτύσσεται ένα πιο μακροπρόθεσμο εκπαιδευτικό πρόγραμμα με ενημερωτικές συνεδρίες και σεμινάρια ενεργής συμμετοχής. Κατά την υλοποίηση του football3 μπορεί κατά καιρούς να υπάρχει η ευκαιρία έμπειροι παίκτες του football3 να αναλάβουν ρόλο μεσολαβητή, μια ευκαιρία που θα τους βοηθήσει να νιώσουν τον ρόλο, θα τους εμπνεύσει να τον διεκδικήσουν και θα βοηθήσει στη διάχυση του έργου. Μεσολαβητές μπορούν να γίνουν νεαροί ηγέτες, προπονητές ή δάσκαλοι, ενώ καλό είναι να αντιπροσωπεύουν και τα δύο φύλα για να αντανακλούν την ισορροπία των φύλων στις ομάδες. Δεδομένων των χαρακτηριστικών του ρόλου του μεσολαβητή, προτείνεται η αποφυγή επιβλητικών προσωπικοτήτων για τη μεσολάβηση, καθώς οι συμμετέχοντες μπορεί να μην αισθάνονται άνετα να μιλήσουν μπροστά τους. Κατά την επιλογή των μεσολαβητών θα πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη και να διασφαλίζεται ότι είναι πρόθυμοι και ικανοί να ενθαρρύνουν τους παίκτες και τη θετική συμπεριφορά και δεν θα επιλέγουν την τιμωρία της αρνητικής συμπεριφοράς.⁹⁵ Δείτε επίσης το Διάγραμμα 8 παρακάτω:

⁹⁵ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 21

Διάγραμμα 6:⁹⁶

Οι μεσολαβητές είναι καθοριστικός παράγοντας για την επιτυχία του football3.

Ο ρόλος τους περιλαμβάνει:

Επιπλέον, όπως δηλώνει και η αναφορά αναθεώρησης της εργαλειοθήκης, καλό είναι να δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στη σημασία του μεσολαβητή όσον αφορά τη δημιουργία ενός **περιβάλλοντος ασφάλειας και σεβασμού αλλά και την υποστήριξη των παικτών στην προώθηση των προαναφερόμενων αξιών (δηλαδή της υλοποίησης του έργου DIALECT)**.⁹⁷ Όπως επίσης αναφέρει, *“θα πρέπει να δίδεται ιδιαίτερη σημασία στο ρόλο των μεσολαβητών, για να μπορούν να εκπληρώνουν τα καθήκοντά τους αποτελεσματικά”*, δηλαδή:

- να εξασφαλίζουν τη συμμετοχή όλων των εφήβων, αποφεύγοντας θέματα που μπορεί να προσβάλουν κάποιους ή να προκαλέσουν εσωτερικές διαμάχες
- να καθιερώνουν καλές διαπροσωπικές σχέσεις στο εσωτερικό της ομάδας
- να ενθαρρύνουν τους έφηβους μετανάστες να προάγουν την ταυτότητα και τον πολιτισμό τους
- να καλλιεργούν σε όλους τους παίκτες την αίσθηση ότι ανήκουν σε ένα ευρύτερο σύνολο, χωρίς "αυτοί και εμείς"
- να προάγουν την πεποίθηση ότι κάθε φωνή μετράει, ότι όλοι οι έφηβοι / παίκτες είναι πολύτιμοι για το παιχνίδι, ότι κανένας δεν κάνει "λιγότερο από"
- να διευκολύνουν την επικοινωνία ανάμεσα στους εφήβους γύρω από τα προβλήματα των κοινοτήτων τους στη διάρκεια της συζήτησης πριν και μετά τον αγώνα
- να κάνουν αυτό που χρειάζεται για να βοηθούν τους έφηβους μετανάστες να αισθάνονται πιο ευπρόσδεκτοι
- να επιτυγχάνουν τη σύνδεση, καταπολεμώντας φόβους και προκαταλήψεις που ίσως έχουν οι έφηβοι

⁹⁶ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 21

⁹⁷ Vanessa Thiele (streetfootballworld), Εργαλειοθήκη football3, Αναθεώρηση, Μάιος 2020, Παραδοτέο

- να προσαρμόζουν τη συζήτηση πριν και μετά των αγώνα στις γλωσσικές ικανότητες των μεταναστών
- να γνωρίζουν τα βασικά μεταναστευτικά στοιχεία και μοτίβα προς την ΕΕ και συγκεκριμένες χώρες και να κατανοούν τις χρήσεις των λέξεων "μετανάστης", "πρόσφυγας" και "αιτών άσυλο"
- να εξασφαλίζουν ότι η ενθάρρυνση της άμιλλας και η σύσταση ομάδων δεν εντείνουν προϋπάρχοντες διαχωρισμούς μεταξύ διαφορετικών πολιτισμών ή εντός της κοινότητας
- να διαθέτουν δεξιότητες επικοινωνίας, λήψης αποφάσεων και διαμεσολάβησης σε συγκρούσεις." ⁹⁸

Χρήσιμες πληροφορίες για τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας των μεσολαβητών παρέχει το εγχειρίδιο football3.⁹⁹

Βήμα 2: Επιλογή και εκπαίδευση προπονητών

Αξίζει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην επιλογή συμμετεχόντων για το ρόλο του **προπονητή** στη φιλοσοφία του football3, καθώς ο ρόλος ενός προπονητή στο football3 διαφέρει πολύ από ό,τι στο συμβατικό ποδόσφαιρο. Στο football3, το πρώτο μέλημα των προπονητών δεν είναι η εξασφάλιση της νίκης για την ομάδα τους, αλλά το να συνεισφέρουν θετικά στον αγώνα, ασχέτως αποτελέσματος. Πολλοί προπονητές δυσκολεύονται να κάνουν αυτήν τη μετάβαση και χρειάζονται ενθάρρυνση για να ενστερνιστούν το νέο τους ρόλο. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνάς μας, οι επαγγελματίες προπονητές ανταποκρίνονται θετικά και επιθυμούν να εμπλέκονται σε δράσεις football3. Είναι όμως απαραίτητο να διασφαλίζεται η θετική εμπλοκή των προπονητών, κυρίως μέσα από τη συμμετοχή τους στην ανάπτυξη του προγράμματος football3 και από την ένταξή τους στην εκπαίδευση των μεσολαβητών και των παικτών πριν από έναν αγώνα ή τουρνουά football3, ούτως ώστε να μπορούν να υποστηρίξουν τη διαδικασία.

Ένας έμπειρος προπονητής μπορεί να προσφέρει χρήσιμες συμβουλές για τη βελτίωση του προγράμματος football3 σας. Για τους σκοπούς του έργου DIALECT, η πρακτική γνώση του έμπειρου προπονητή είναι σημαντική: τα αποτελέσματα της έρευνάς μας έδειξαν ότι οι προπονητές γνωρίζουν καλά τα μέσα και τους τρόπους με τα οποία οικοδομείται η ταυτότητα των οπαδών ποδοσφαίρου, το ρόλο που διαδραματίζει η διείσδυση των λεσχών οπαδών και των εξτρεμιστικών κομμάτων στο χώρο των σπορ, καθώς και τους κινδύνους πολιτικής ριζοσπαστικοποίησης που αντιμετωπίζουν οι μειονεκτούντες νέοι. Επιπρόσθετα, μπορούν να προσφέρουν χρήσιμες συμβουλές για δράσεις που προωθούν την οικοδόμηση κοινότητας μέσα από την εμπλοκή των νέων σε περιβάλλον άθλησης και να προτείνουν ιδέες για την πάταξη της κοινωνικής πόλωσης στο επίπεδο της τοπικής κοινότητας.

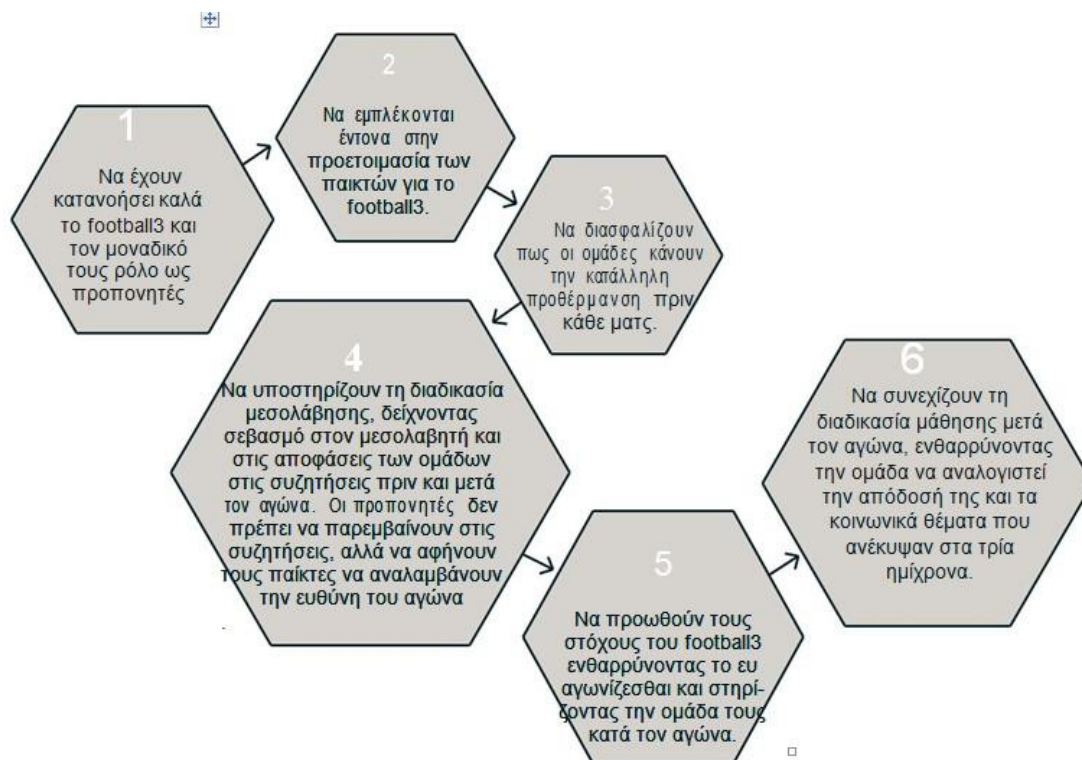
Κατά την υλοποίηση δράσεων football3 στο παρελθόν, διαπιστώθηκε ότι για πολλές οργανώσεις ο προπονητής είναι ο βασικός συντονιστής των προγραμμάτων football3. Αναλαμβάνουν συνεδρίες ή γίνονται οι ίδιοι μεσολαβητές στους αγώνες. Από την άλλη, λόγω της νοοτροπίας των περισσότερων επαγγελματιών προπονητών, για να μπορούν να

⁹⁸ Capella A., (EKKE), "Review Football3 Toolkits and identify key components to be used as part of the project and methodological amendments needed" (WP.2.7.), Παράρτημα στο Vanessa Thiele (streetfootballworld), Εργαλειοθήκη football3, Αναθέωση, Μάιος 2020, Παραδοτέο DIALECT, παράρτημα

⁹⁹ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 26

υποστηρίζουν την υλοποίηση του football3, πρέπει να εμπλέκονται στη διαδικασία των αγώνων από την αρχή. Έτσι εξασφαλίζεται ότι όντως θα υποστηρίξουν τη διαδικασία, αφού ένας υπερβολικά ανταγωνιστικός προπονητής μπορεί να αποτελέσει ένα από τα μεγαλύτερα εμπόδια στην υλοποίηση του football3. Η "διαδρομή της επιτυχίας" αναπαρίσταται στα παρακάτω στάδια εμπλοκής, όπως παρουσιάζονται στο διάγραμμα: (διάγραμμα 9).

Διάγραμμα 7: ¹⁰⁰

Βήμα 3: Επιλογή και εκπαίδευση παικτών

Το football3 ξεκινά όπως και κάθε άλλος αγώνας ποδοσφαίρου, κλωτσώντας μια μπάλα. Ωστόσο, πριν φτάσουμε στο εναρκτήριο λάκτισμα, είναι ζωτικής σημασίας να έχει γίνει μια εισαγωγή του football3 στους παίκτες και να καταλαβαίνουν τους στόχους του. Όπως προαναφέρθηκε, για πολλούς που στο παρελθόν έχουν παίξει μόνο συμβατικό ποδόσφαιρο, απαιτείται μια κάποια προσαρμογή ώσπου να συνηθίσουν το football3 και την έμφαση που δίνει στον διάλογο, τη συναινετική επίλυση διαφορών, το ευ αγωνίζεσθαι, την ισότητα των φύλων και την προσωπική υπευθυνότητα. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνάς μας, μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις, που επιθυμεί να αντιμετωπίσει το έργο DIALECT με την εφαρμογή του football3, είναι η καταπολέμηση της ανταγωνιστικής και ατομικιστικής αντιμετώπισης του παιχνιδιού του ποδοσφαίρου από υποσχόμενους νεαρούς παίκτες. Η συμμετοχή τέτοιων νέων ως παικτών στο football3 θα ήταν εξαιρετικό επίτευγμα για το έργο αυτό, που αποσκοπεί να

¹⁰⁰ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 26

αποκαταστήσει την αίσθηση συλλογικής συνείδησης και το κοινωνικό "ανήκειν" σε επίπεδο τοπικής κοινότητας.

Η διαδικασία περιλαμβάνει τα εξής: Αφού εκπαιδευτούν οι μεσολαβητές, καλό είναι να κάνουν μια εισαγωγική συνεδρία γύρω από το football3 στους παίκτες. Οι συνεδρίες αυτές πρέπει να γίνονται πριν από την έναρξη ενός τουρνουά football3 ή ως πρώτη συνεδρία ενός νέου προγράμματος football3. Ως το τέλος της εκπαίδευσης, οι παίκτες θα πρέπει να κατανοούν πλήρως τους στόχους του football3, τα τρία ημίχρονα, τους κανόνες και το ρόλο τους. Η εργαλειοθήκη της μεθοδολογίας football3 περιλαμβάνει κάποια ενδεικτικά αλλά πολύτιμα παραδείγματα συνεδριών (βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ για υπάρχοντα εργαλεία και υλικά), αν και η εργαλειοθήκη θα προσαρμοστεί για να ανταποκρίνεται στους στόχους του έργου DIALECT.

4. Ωρα να παίζετε ποδόσφαιρο!

Όπως ειπώθηκε, η διαδικασία των αγώνων football3 περιλαμβάνει τρία διακριτά στάδια:

Ενέργεια I: Πρώτο ημίχρονο: συζήτηση πριν τον αγώνα

Στο στάδιο πριν τον αγώνα, ο μεσολαβητής συγκεντρώνει τους παίκτες και γίνεται μια συζήτηση, ώστε οι παίκτες να επιλέξουν και να συμφωνήσουν ως προς τους κανόνες που θέλουν να ισχύουν στον αγώνα. Είναι μια διαδικασία μάθησης, που εμπλέκει και ιντριγκάρει τους παίκτες. Κατά τη συζήτηση πριν τον αγώνα, γίνεται μια πρώτη αναφορά στον βασικό στόχο του έργου DIALECT, δηλαδή την κοινωνική ενσωμάτωση και την οικοδόμηση κοινοτήτων ως τρόπο καταπολέμησης της κοινωνικής και πολιτικής πόλωσης, και οι παίκτες ενθαρρύνονται να επιλέξουν κανόνες σχετικούς με αυτόν. Κατά το στάδιο προσαρμογής εργαλείων του έργου θα αναπτυχθούν μερικές σχετικές ιδέες, που θα λειτουργούν ως παραδείγματα. Εδώ μπορεί να φανεί χρήσιμη η προηγούμενη συζήτηση για τον δείκτη ανεκτικότητας.

Όταν συμφωνηθούν οι κανόνες, ο μεσολαβητής καταγράφει την έκβαση της συζήτησης στο έντυπο αγώνα και μετά μπορεί να ξεκινήσει ο αγώνας. Η συζήτηση αυτή αφορά μόνο τους παίκτες των δύο ομάδων και πρέπει να γίνεται σε έναν ήσυχο χώρο (π.χ. στο γήπεδο ή κάπου κοντά) όπου θα μπορούν να συζητήσουν χωρίς αντιπερισπασμούς ή διακοπές.

Το εγχειρίδιο football3 προτείνει κάποιες συμβουλές για προπονητές, για να είναι πιο εύκολη η εμπλοκή τους, όπως:

- Ενθαρρύνετε την ομάδα σας να σκεφτεί τους κανόνες που θέλει να θεσπίσει πριν γίνει η συζήτηση πριν τον αγώνα.
- Βεβαιωθείτε ότι η ομάδα σας έκανε σωστή προθέρμανση και ότι θα φτάσει έγκαιρα για τη συζήτηση.
- Δημιουργείστε μια θετική ατμόσφαιρα μεταξύ των ομάδων, καλώντας τους αντιπάλους στην προθέρμανση.
- Ενθαρρύνετε όλα τα μέλη της ομάδας να συνομιλήσουν ενεργά με την αντίπαλη ομάδα.
- Μην παρέμβετε στη συζήτηση. Αφήστε τους παίκτες να φέρουν την ευθύνη του αγώνα τους.
- Καλέστε τους παίκτες να δείχνουν σεβασμό στους μεσολαβητές, καθώς το έργο τους είναι δύσκολο και η υποστήριξη των παικτών είναι σημαντική.¹⁰¹

Αυτό το στάδιο είναι πολύ σημαντικό γιατί, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνάς μας, οι περισσότεροι έφηβοι είναι πολύ ντροπαλοί, διστάζουν να μοιραστούν τις απόψεις τους, δυσκολεύονται να θίξουν "ευαίσθητα" ή επώδυνα θέματα, όπως οι διακρίσεις, το μίσος και η μισαλλοδοξία, ενώ ταυτόχρονα λαμβάνουν μόρφωση σε ένα εκπαιδευτικό και κοινωνικό σύστημα που, σε μερικές περιπτώσεις, γεννά θεσμικές διακρίσεις. Τα κορίτσια αντιμετωπίζουν την επιπρόσθετη δυσκολία της εισχώρησης στον ανδροκρατούμενο κόσμο του ποδοσφαίρου, ενώ οι έφηβοι μετανάστες αντιμετωπίζουν πολιτισμικούς περιορισμούς. Παράλληλα, πρέπει να είμαστε σίγουροι ότι οι προπονητές έχουν κατανοήσει πλήρως τα καινοτόμα στοιχεία του football3.

¹⁰¹ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 30.

Για την υπερπήδηση δυσκολιών τέτοιου είδους, το εγχειρίδιο Football3 παρέχει κάποιες συμβουλές για μεσολαβητές, όπως:

- Παροτρύνετε τους παίκτες να γίνουν δημιουργικοί και να διασκεδάσουν με την επιλογή των ανοιχτών κανόνων, χωρίς να διαλέγουν πάντα τους ίδιους, και ενθαρρύνετε τους.
- Βεβαιωθείτε ότι και οι δυο ομάδες και όλα τα μέλη τους έχουν εμπλακεί στο διάλογο. Εάν κυριαρχεί μόνο μία ομάδα ή ένας παίκτης στην συζήτηση, ζητείστε τη γνώμη των υπολοίπων.
- Μην αφήσετε προπονητές, θεατές ή γονείς να επηρεάσουν τη συζήτηση βεβαιωθείτε ότι συνδιαλέγονται μόνο τα μέλη των ομάδων. Εάν κάποιος παρεμβαίνει, ζητείστε του ευγενικά να αποχωρήσει.
- Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε πάνω από έναν μεσολαβητή. Αυτό είναι ιδιαίτερα χρήσιμο εάν οι ομάδες μιλούν διαφορετική γλώσσα και απαιτείται μετάφραση. Εάν χρησιμοποιήσετε πάνω από έναν μεσολαβητή, βεβαιωθείτε ότι μιλάνε κάποια κοινή γλώσσα και θα συνεργάζονται για να αποφεύγονται τυχόν παρεξηγήσεις.
- Ενθαρρύνετε τις ομάδες να συμφωνήσουν στον τρόπο που θέλουν να μπουν μαζί στο γήπεδο (π.χ. ανακατεμένοι, κρατώντας χέρια, κλπ.) για να δώσουν έμφαση στην ενότητά τους.¹⁰²

Ενέργεια II: Δεύτερο ημίχρονο: ο αγώνας

Όπως αναφέρει το εγχειρίδιο του football3, *"ο σκοπός του football3 είναι να διασφαλίσει πως όλοι θα απολαύσουν την εμπειρία, ασχέτως με το αν θα κερδίσουν ή θα χάσουν, διατηρώντας ταυτόχρονα τη συγκίνηση ενός ανταγωνιστικού ματς. Οι μεσολαβητές είναι εκεί για να υποστηρίξουν τις ομάδες σε αυτή τη διαδικασία και να καταγράψουν τα αποτελέσματα του αγώνα. Προπονητές, γονείς και θεατές πρέπει να ενθαρρύνουν τους παίκτες και, μαζί με αυτούς, να πανηγυρίζουν την δύναμη που έχει το ποδόσφαιρο να αναπτύσσει νέες δεξιότητες και να αλλάζει συμπεριφορές".*¹⁰³ Οι αγώνες football3 είναι σύντομοι, έντονοι και πολύ διασκεδαστικοί. Η διάδραση των μεικτών ομάδων γίνεται μέσα σε ένα πνεύμα υγιούς ανταγωνισμού. Το ματς ανήκει στους παίκτες και είναι δική τους ευθύνη να διασφαλίσουν ότι παίζεται δίκαια. Εάν η μπάλα βγει άουτ, για παράδειγμα, οι παίκτες αποφασίζουν ποιος έχει την κατοχή. Εάν γίνει φάουλ σε παίκτη, σηκώνουν το χέρι για να υποδείξουν ελεύθερο λάκτισμα.

Στο στάδιο αυτό, οι προπονητές θα πρέπει να παρέχουν θετική ενθάρρυνση στην ομάδα, ώστε τα μέλη να σεβαστούν τους κανόνες, να ενστερνιστούν το πνεύμα του ευ αγωνίζεσθαι, να σεβαστούν τις αποφάσεις του μεσολαβητή. Επίσης, θα πρέπει να υπογραμμίζουν τη σημασία του ομαδικού παιχνιδιού άσχετα από τις ικανότητες των παικτών μεμονωμένα, να εξασφαλίζουν ότι όλοι οι παίκτες, γονείς και υποστηρικτές ενθαρρύνουν την ομάδα, και, εάν κάποιος ασκεί αρνητική επιρροή, να του ζητήσουν ευγενικά να σταματήσει ή να απομακρυνθεί. Τέλος, θα πρέπει να συγχαρούν τόσο τη δική τους όσο και την αντίπαλη ομάδα, ανεξάρτητα από το ποιος κέρδισε και ποιος έχασε.

Όσον αφορά τη στάση των μεσολαβητών κατά τον αγώνα, μία από τις μεγαλύτερες δυσκολίες είναι να αντιλαμβάνονται πότε είναι σκόπιμο να παρεμβαίνουν σε μια διαμάχη στο γήπεδο. *"Ενώ είναι σημαντικό να αφήνετε τους παίκτες να βρίσκουν λύση, είναι το ίδιο σημαντικό να διασφαλίσετε πως δεν θα γίνει επιθετική η αντιπαράθεση".*¹⁰⁴ Επίσης, οι μεσολαβητές οφείλουν να ενθαρρύνουν τους παίκτες να αναλαμβάνουν την

¹⁰² "Εγχειρίδιο football3", σελ. 31.

¹⁰³ ¹⁰³ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 32.

¹⁰⁴ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 33.

ευθύνη του αγώνα τους, να τους ενθαρρύνουν να αποφασίζουν πώς θέλουν να ξεκινήσει ο αγώνας (π.χ. με kick-off, πάσα την μπάλα στην αντίπαλη ομάδα, κ.λπ.), να παρακολουθούν στενά τον αγώνα χωρίς να διασπάται η προσοχή τους από προπονητές, θεατές, κ.λπ. και να κρατάνε σημειώσεις για όσα παρατηρούν κατά τον αγώνα, π.χ. θετικά παραδείγματα ευ αγωνίζεσθαι ή σημεία όπου οι ομάδες δεν σεβάστηκαν τους κανόνες ή έπαιξαν υπερβολικά επιθετικά. Οι σημειώσεις αυτές θα είναι σημαντικά σημεία αναφοράς στη συζήτηση μετά τον αγώνα. Η εργαλειοθήκη football3 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ) παρέχει κάποια εργαλεία που μπορείτε να προσαρμόσετε.

Ενέργεια III: Τρίτο ημίχρονο: συζήτηση μετά τον αγώνα

“Το τρίτο ημίχρονο είναι ένα μοναδικό χαρακτηριστικό του football3 και καίριο για την ικανότητα αυτής της μεθοδολογίας να επιφέρει την αλλαγή.”¹⁰⁵

Όπως αναφέρθηκε, μετά το τέλος του αγώνα, οι παίκτες των δυο ομάδων έχουν την ευκαιρία να αναλογιστούν τη συμπεριφορά τη δική τους και της ομάδας τους, καθώς και να αξιολογήσουν την συμπεριφορά των αντιπάλων τους με την υποστήριξη ενός μεσολαβητή. Κάθε ομάδα καλείται να επιβραβεύσει τους αντιπάλους της με πόντους ευ αγωνίζεσθαι, που προστίθενται στους πόντους του αγώνα για τον προσδιορισμό του τελικού νικητή. Η συζήτηση μετά τον αγώνα τονίζει τη σπουδαιότητα της λογοδοσίας και της επίτευξης της συναίνεσης. Είναι επίσης το ιδανικό περιβάλλον για να θιχτούν θέματα σημαντικά για τους παίκτες και την κοινότητα ως σύνολο.¹⁰⁶ Στην εργαλειοθήκη football3 δημιουργούνται συγκεκριμένες οδηγίες για τη συζήτηση μετά τον αγώνα, αν και μπορούν να προσαρμοστούν στους στόχους του έργου DIALECT. Η διαδικασία της συζήτησης, όμως, παραμένει ως επί το πλείστον η ίδια για κάθε περίπτωση εφαρμογής.

Κατά συνέπεια, οι προπονητές οφείλουν να διασφαλίζουν ότι οι παίκτες τους θα ξεκουράζονται λίγο και θα πίνουν κάτι πριν την συζήτηση μετά τον αγώνα και να ενθαρρύνουν όλους τους παίκτες να συμμετέχουν εποικοδομητικά σε αυτήν. Απαγορεύεται λοιπόν α) να "καθοδηγήσετε" τη συζήτηση ή να "υποδείξετε" πόσους πόντους ευ αγωνίζεσθαι πρέπει να απονεύμουν οι παίκτες σας στους αντιπάλους τους, δεδομένου ότι αυτό είναι δική τους ευθύνη και β) να υπονομεύετε τους μεσολαβητές επικρίνοντας τις πράξεις τους. Εν αντιθέσει, πρέπει σε πνεύμα συνεργασίας να εκδηλώνετε την υποστήριξή σας προς τη διαδικασία, συνομιλώντας φιλικά με τον αντίπαλο προπονητή και παρατηρώντας μαζί τη συζήτηση μετά τον αγώνα. Επίσης, να συγχαίρεστε και τις δύο ομάδες και τον μεσολαβητή για τον αγώνα, μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων του αγώνα, να συζητάτε την εμπειρία με την ομάδα σας και να εξετάζετε πώς μπορούν να βελτιωθούν ώστε να λάβουν το μέγιστο αριθμό πόντων ευ αγωνίζεσθαι στον επόμενο αγώνα τους.¹⁰⁷

Από την άλλη, οι μεσολαβητές οφείλουν να αντιμετωπίζουν θετικά τυχόν παράπονα από μέλη ομάδων, ως προς τον αριθμό των πόντων ευ αγωνίζεσθαι που έλαβαν ή το πώς ερμηνεύτηκε κάτι που συνέβη κατά τη διάρκεια του αγώνα. Είναι σημαντικό να δίνετε και στις δύο ομάδες την ευκαιρία να εκφραστούν και να προσπαθείτε να καταλήξετε σε ένα σημείο όπου και οι δύο ομάδες αισθάνονται καλά με το τελικό αποτέλεσμα και όχι ματαιωμένες. Ο μεσολαβητής έχει το δικαίωμα να λάβει την τελική απόφαση για τον αριθμό των πόντων ευ αγωνίζεσθαι που θα δοθούν. Όμως, καλό είναι η λύση αυτή να εφαρμόζεται μόνο εφόσον έχουν εξαντληθεί όλες οι προσπάθειες

¹⁰⁵ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 34.

¹⁰⁶ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 34.

¹⁰⁷ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 35.

συμβιβασμού και να σημειώνεται το όλο συμβάν σαφώς στο έντυπο αγώνα. Οι μεσολαβητές οφείλουν επίσης να γνωρίζουν ότι "μερικές φορές μια ομάδα απονέμει πόντους ευ αγωνίζεσθαι όχι βάσει του πόσο δίκαια έπαιξαν οι αντίπαλοί τους, αλλά βάσει των αντίστοιχων πόντων που έλαβε η ίδια ή για να αποκτήσει προβάδισμα έναντι των αντιπάλων (π.χ. σε ένα τουρνουά)." Είναι ευθύνη του μεσολαβητή να διερευνήσει διάφορες επιλογές για την απονομή των πόντων ευ αγωνίζεσθαι, ώστε να εξασφαλίζεται ο σεβασμός στο πνεύμα του football3 και ότι οι παίκτες δεν θα εκμεταλλεύονται την απονομή των πόντων αυτών.¹⁰⁸

Ενέργεια IV: Οργάνωση ενός τουρνουά football3

Ένα τουρνουά football3 είναι χρήσιμο για να αξιοποιείται περαιτέρω η υλοποίηση αγώνων football3 και να διαχέεται ευρύτερα η επιτυχία. Αυτός ακριβώς είναι και ο λόγος που τα πακέτα εργασίας (WP) και τα κύρια παραδοτέα του έργου DIALECT περιλαμβάνουν υπόσχεση τουρνουά. Άλλωστε, θα πρέπει να δίνονται περισσότερες ευκαιρίες σε όλους τους στόχους του έργου (κοινωνική ενσωμάτωση, συνοχή κοινότητας και ενδυνάμωση εφήβων), ώστε να χτίζονται μέσα από δραστηριότητες ευρύτερης εμβέλειας, που να εμπλέκουν πολλαπλές ομάδες football3 από ποικίλα κοινωνικοοικονομικά και εθνοτικά υπόβαθρα, και παράλληλα να χτίζουν σχέσεις ζωής μέσα από σημαντικές κοινές εμπειρίες, όπως είναι η συμμετοχή σε αγώνες football3 στα πλαίσια οργανωμένου τουρνουά. Ταυτόχρονα, το τουρνουά λειτουργεί ως άσκηση αξιολόγησης, υποδεικνύοντας ποια μαθήματα έχουν γίνει κατανοητά και ποιοι στόχοι μένουν να επιτευχθούν. Η φιλοσοφία ενός οργανωμένου τουρνουά football3 απέχει τα μάλα από το σκεπτικό της λίγκας ποδοσφαίρου: το τουρνουά είναι διασκεδαστικό και καλλιεργεί μια ισχυρή σύμπνοια ανάμεσα στις συμμετέχουσες ομάδες, καθώς εξασφαλίζει ότι όλοι θα ανοίξουν διάλογο με όλους και αναπτύξουν σεβασμό για την ομάδα τους και τους αντιπάλους τους.¹⁰⁹ Λεπτομέρειες, κανόνες και διαδικασίες, που επιδέχονται προσαρμογής, παρέχονται στην εργαλειοθήκη football3 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ).

Για την οργάνωση και την υλοποίηση ενός επιτυχημένου τουρνουά football3 καλό είναι να ακολουθούνται τα παρακάτω βήματα:

- Σχεδιάστε το τουρνουά
- Προετοιμάστε μεσολαβητές και παίκτες
- Υλοποιήστε το τουρνουά.

¹⁰⁸ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 35.

¹⁰⁹ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 36-7.

4. Εμπλοκή του περιβάλλοντος εκτός του γηπέδου

Στα πλαίσια των στόχων του έργου DIALECT, η υλοποίηση δράσεων football3 εκλαμβάνεται ως αποτελεσματική όταν οδηγεί όχι μόνο στην ενδυνάμωση των εφήβων και στην οικοδόμηση ταυτότητας, αλλά και στην οικοδόμηση κοινοτήτων με τρόπο που βελτιώνει και διευκολύνει την κοινωνική συνοχή. Βέβαια οι κοινωνικές διεργασίες εκτελούνται αργά και είναι πιθανόν ο θετικός αντίκτυπος και η συνεισφορά του έργου DIALECT να μην φανούν αμέσως. Ωστόσο, όπως προαναφέρθηκε και πάντα σύμφωνα με αποτελέσματα ερευνών, η εμπλοκή γονέων, τοπικών κοινοτήτων, φορέων αλλαγής και κρατικών και δημοτικών αρχών επισύρει τη βελτίωση του κοινωνικού περιβάλλοντος "εκτός γηπέδου" και την προώθηση της επιρροής των στόχων του έργου.¹¹⁰

Όσον αφορά τους **γονείς**, όπως ήδη τεκμηριώθηκε, οι γονείς επηρεάζουν πολύ τον τρόπο που τα παιδιά τους προσεγγίζουν μια νέα εμπειρία. Έτσι, όταν ξεκινάτε ένα πρόγραμμα football3:

- φροντίστε να παρουσιάσετε στους γονείς τη μεθοδολογία
- οργανώστε έναν αγώνα επίδειξης που θα εξηγήει το football3 και τα αποτελέσματα στα οποία αποσκοπεί το πρόγραμμα και
- δώστε τους την ευκαιρία να το δοκιμάσουν από μόνοι τους
- υποστηρίξτε γονείς και μέλη κοινοτήτων να διοργανώσουν δικούς τους
- αγώνες ή τουρνουά
- εμπλέξετέ τους στη δημιουργία νέων χώρων για παιχνίδι
- προωθήστε τις δράσεις μοιράζοντας φυλλάδια
- ενθαρρύνετε τους να καλέσουν φίλους ως θεατές.

Σε μέρη όπου ακόμη δεν είναι κοινό θέαμα **να παίζουν τα κορίτσια σπορ**, η διαδικασία αυτή καθίσταται ακόμα πιο σημαντική, ώστε να εξασφαλίζεται η υποστήριξη των γονέων στη συμμετοχή των κοριτσιών σε ομάδες μεικτές ως προς τα φύλα. Όσο πιο πολύ εμπλέκονται οι γονείς, τόσο περισσότερες πιθανότητες έχετε να εμπλακούν και οι παίκτες με επιτυχία. Με την υποστήριξη της κοινότητας είναι πιο πιθανό να συμβούν κοινωνικές αλλαγές.

Όσον αφορά την **εμπλοκή φορέων της κοινότητας, εταίρων δικτύωσης και φίλων**, αποτελεί καθοριστικό βήμα για την επίτευξη του σκοπού του έργου DIALECT και την ευρεία υλοποίησή του. Σύμφωνα με τη φιλοσοφία του έργου DIALECT, καλέστε οργανώσεις της ΚτΠ, ΜΚΟ, σχολεία και γονείς, ενώσεις νέων, ποδοσφαιρικές λέσχες και τις αρχές, τοπικές και κρατικές, να εμπλακούν στη διαδικασία. Για να το επιτύχετε:

- Εξηγήστε τους στόχους δείξτε τους έμπρακτα τί θέλετε να επιτύχετε καλώντας τους να συμμετάσχουν σε μια συνεδρία ή ένα τουρνουά football3.
- Καθοδηγήστε τους ώστε να βιώσουν τη διαδικασία από πρώτο χέρι
- Εξηγήστε τους όρους υλοποίησης, σε περίπτωση που θέλουν να την υλοποιήσουν οι ίδιοι
- Μοιραστείτε τη γνώση για το football3 που έχετε αποκομίσει, καθώς και εμπειρίες με οργανώσεις, σχολεία ή τοπικούς φορείς, ώστε να αναπτύξουν και να βελτιώνουν τα δικά τους προγράμματα football3.

¹¹⁰ "Εγχειρίδιο football3", σελ. 38.

Τέτοιες δράσεις εξασφαλίζουν ότι το football3 θα συνεχίσει να αναπτύσσεται και να βελτιώνεται, ενώ ταυτόχρονα επιτρέπουν την τελική αξιολόγηση και υποστήριξη συγκεκριμένων διαδικασιών ενδυνάμωσης των εφήβων, ώστε να καταπολεμείται ο κίνδυνος της πολιτικής ριζοσπαστικοποίησής τους, μέσα από μια διαδικασία οικοδόμησης κοινοτήτων χωρίς αποκλεισμούς.

14. Αξιολόγηση αποτελεσμάτων

Είναι επιτακτικό να υπάρχει διαδικασία συνεχούς αξιολόγησης, ώστε να αξιολογούνται τα αποτελέσματα, όχι μόνο ως προς τη δυναμική του football3 αλλά και ως προς τη χρήση του για την αντιμετώπιση σημαντικών κοινωνικών ζητημάτων. Για το σκοπό αυτό, είναι απαραίτητο:

- Να παρακολουθούνται τα αποτελέσματα στο πλαίσιο της μεθοδολογίας και των εργαλείων του football3, ως έχουν προσαρμοστεί για να ανταποκρίνονται στους στόχους του έργου,
- Να αξιολογείται ο αντίκτυπος στην κοινωνία με σχετικά εργαλεία και διαδικασίες αξιολόγησης αντίκτυπου, επίσης ως έχουν προσαρμοστεί για να ανταποκρίνονται στους στόχους του έργου.

15. Ποιος θα αναλάβει να φέρει σε πέρας κάθε ενέργεια;

Όπως αναφέρεται στην πρόταση και το εγχειρίδιο υλοποίησης του έργου, έχουν ανατεθεί καθήκοντα και ρόλοι στους εταίρους της σύμπραξης DIALECT σχετικά με το παρόν Σχέδιο Δράσης, ως κάτωθι:

Αριθμός και επωνυμία εταίρου	Ρόλος στο έργο
E1. ACTION AID ΕΛΛΑΣ (AAH)	<ul style="list-style-type: none"> • Συντονιστής/Ηγέτης για τα WP 1&5 • Διοργάνωση τουρνουά σε επίπεδο ΕΕ (WP4) • Εντοπισμός πιονιέρου ποδοσφαιριστή • Δικτύωση με κοινότητες μεταναστών • Οργάνωση αγώνων επίδειξης για γονείς, σύσταση ομάδων, εκπαίδευση παικτών και • Οργάνωση τουρνουά f3 σε τοπικό επίπεδο (WP4)
E2. ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ (ΕΚΚΕ)	<ul style="list-style-type: none"> • Δικαιούχος/Ηγέτης για το WP2 • Ανάπτυξη Σχεδίου Δράσης Οικοδόμησης Κοινοτήτων για την καταπολέμηση της πόλωσης • Πρωτόκολλο συνεργασίας ΕΕ και Εγχειρίδιο καταπολέμησης της πόλωσης (WP4) • Συστάσεις για δημόσιες πολιτικές (WP5)
E3. ACTIONAID INTERNATIONAL ITALIA ONLUS	<ul style="list-style-type: none"> • Δικαιούχος/Ηγέτης για το WP4 • Διεξαγωγή δράσεων ανάπτυξης δυνατοτήτων (WP3) • Εντοπισμός πιονιέρου ποδοσφαιριστή, • Δικτύωση με κοινότητες μεταναστών, • Οργάνωση αγώνων επίδειξης για γονείς, • Εντοπισμός υπαρχουσών ομάδων, • Εκπαίδευση παικτών • Οργάνωση τουρνουά f3 σε τοπικό επίπεδο (WP4) • Κάλυψη από δημοσιογράφους και ΜΜΕ, διοργάνωση εκστρατείας στα social media και ημέρας πληροφόρησης σε εθνικό επίπεδο (WP5)
E4. OLTALOM SPORTEGYESULET (OSE)	<ul style="list-style-type: none"> • Δικαιούχος • Αγώνες επίδειξης (WP4) • Διεξαγωγή δράσεων ανάπτυξης δυνατοτήτων (WP3) • Εντοπισμός πιονιέρου ποδοσφαιριστή, • Δικτύωση με κοινότητες μεταναστών, • Οργάνωση αγώνων επίδειξης για γονείς, • Σύσταση ομάδων, • Εκπαίδευση παικτών και • Οργάνωση τουρνουά f3 σε τοπικό επίπεδο (WP4) • Κάλυψη από δημοσιογράφους και ΜΜΕ, διοργάνωση εκστρατείας στα social media και ημέρας πληροφόρησης σε εθνικό επίπεδο (WP5)
E5. FOND FOOTBALL FRIENDS ZA UNAPREDENJE SPORTSKOG OBRAZOVANJA KROZ FUTBAL (FF)	<ul style="list-style-type: none"> • Δικαιούχος • Αγώνες επίδειξης (WP4) • Διεξαγωγή δράσεων ανάπτυξης δυνατοτήτων (WP3) • Εντοπισμός πιονιέρου ποδοσφαιριστή, • Δικτύωση με κοινότητες μεταναστών, • Οργάνωση αγώνων επίδειξης για γονείς, • Σύσταση ομάδων, • Εκπαίδευση παικτών και • Οργάνωση τουρνουά f3 σε τοπικό επίπεδο (WP4) • Κάλυψη από δημοσιογράφους και ΜΜΕ, διοργάνωση εκστρατείας στα social media και ημέρας πληροφόρησης σε εθνικό επίπεδο (WP5)
E6. STREETFOOTBALLWORLD GGMBH (SFW)	<ul style="list-style-type: none"> • Δικαιούχος/Ηγέτης για το WP3 • Αναθεώρηση της εργαλειοθήκης f3 (WP2) • Έκθεση αξιολόγησης αντίκτυπου (WP4) • Προώθηση της μεθοδολογίας (WP5)

Ε7. ΜΕΛΙΣΣΑ ΔΙΚΤΥΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΡΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Δικαιούχος • Διμερείς συναντήσεις (WP4) • Δικτύωση με κοινότητες μεταναστών • Δράσεις ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου (WP2,3 και 4)
---	--

16. Πότε θα ολοκληρωθούν οι ενέργειες;

Παρότι το αρχικό χρονοδιάγραμμα υπόκειται σε ενδιάμεσες αλλαγές λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού, οι εταίροι συμφώνησαν να σεβαστούν τις ημερομηνίες που είχαν τεθεί αρχικά, ως εξής:

ε) Στόχοι για τα πακέτα εργασίας (WP):

Τίτλος WP: Διαχείριση και Συντονισμός του έργου
Ηγέτης WP: ActionAid Ελλάς Στόχοι: <ul style="list-style-type: none"> • Κατάρτιση και υπογραφή Συμφώνου σύμπραξης • Διαχείριση έργου, Οικονομική και Επιστημονική διαχείριση • Σύσταση και λειτουργία Οργανωτικής επιτροπής • Παρακολούθηση, εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση του έργου • Διοργάνωση 5 συναντήσεων έργου
Τίτλος WP: Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης που θα προωθεί την οικοδόμηση κοινοτήτων μέσω του ποδοσφαίρου, ανατρέποντας ταυτόχρονα την πόλωση
Ηγέτης WP: ΕΚΚΕ Στόχοι: <ul style="list-style-type: none"> • Αναθεώρηση εργαλειοθήκης Football3 και εντοπισμός βασικών συστατικών, προς χρήση στα πλαίσια του έργου, και απαιτούμενων τροποποιήσεων στη μεθοδολογία • Ανάπτυξη μεθοδολογίας / σχεδίου δράσης του έργου, ώστε να προάγεται η ανεκτικότητα και η οικοδόμηση κοινοτήτων μέσα από το ποδόσφαιρο
Τίτλος WP: Δράσεις ανάπτυξης δυνατοτήτων, δημιουργία ενός δικτύου φορέων αλλαγής που θα προάγει την οικοδόμηση κοινοτήτων μέσω του ποδοσφαίρου
Ηγέτης WP: Street Football World Στόχοι: <ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία ολοκληρωμένης εκπαιδευτικής εργαλειοθήκης • Επιλογή εκπαιδευόμενων από οργανώσεις της ΚτΠ, δημοτικές / κρατικές αρχές και Αθλητικούς Συλλόγους, για να λειτουργήσουν ως προπονητές και μεσολαβητές • Διεξαγωγή ενεργειών ανάπτυξης δυνατοτήτων για την δημιουργία προπονητών / μεσολαβητών • Διεξαγωγή ενεργειών ανάπτυξης δυνατοτήτων για τους εκπαιδευόμενους από τοπικές / κρατικές αρχές
Τίτλος WP: Παιχνίδια ποδοσφαίρου για την οικοδόμηση κοινοτήτων, δημιουργία πόλων αμοιβαίας κατανόησης σε τοπικό επίπεδο
Ηγέτης WP: ActionAid Italy Στόχοι: <ul style="list-style-type: none"> • Εντοπισμός πιονιέρων παικτών ποδοσφαίρου • Δικτύωση με κοινότητες μεταναστών και οργανώσεις σε επίπεδο κοινότητας • Οργάνωση αγώνων επίδειξης για γονείς • Σύσταση ομάδων εφήβων σε Ελλάδα, Σερβία και Ουγγαρία • Εντοπισμός υπαρχουσών ομάδων εφήβων στην Ιταλία • Εκπαίδευση των παικτών / επιλεγμένων εφήβων στις 4 χώρες (Ελλάδα, Σερβία, Ουγγαρία, Ιταλία) • Οργάνωση τουρνουά football3 σε τοπικό επίπεδο • Οργάνωση τουρνουά football3 σε επίπεδο ΕΕ • Δημιουργία πρωτοκόλλου εμβέλειας ΕΕ για τη συνεργασία ανάμεσα σε τοπικές αρχές, οργανώσεις της ΚτΠ και αθλητικούς συλλόγους και κατάρτιση εγχειριδίου • Διεξαγωγή άσκησης αξιολόγησης αντίκτυπου
Τίτλος WP: Διάχυση του έργου: Προώθηση του μηνύματος "Ποδόσφαιρο για ΟΛΟΥΣ"

Ηγέτης WP: ActionAid Ελλάς
Στόχοι:

- Εκπόνηση σχεδίου διάχυσης
- Εκπόνηση υλικού, εργαλείων και διαύλων διάχυσης και λειτουργία αυτών
- Κάλυψη του έργου από δημοσιογράφους και MME
- Διοργάνωση εκστρατείας στα social media
- Διοργάνωση συνεδρίου και εργαστηρίου ανάπτυξης πολιτικής
- Διοργάνωση δράσεων που προωθούν τη διάχυση των αποτελεσμάτων του έργου σε επίπεδο ΕΕ

d) Πότε θα ολοκληρωθούν οι ενέργειες;

Παρότι το αρχικό χρονοδιάγραμμα υπόκειται σε ενδιάμεσες αλλαγές λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού, οι εταίροι συμφώνησαν να σεβαστούν τις ημερομηνίες που είχαν τεθεί αρχικά, ως εξής:

Παραδοτέα Αρ.	Τίτλος	Περιγραφή	Ηγέτης	Προθεσμία για την ΕΕ
Π1	Εγχειρίδιο έργου	Ηλεκτρονικό, 25 σελίδες, EN	AAE	30 Απρ. 2020
Π2	Έκθεση προόδου	Εκτύπωση σε 2 αντίγραφα / ηλεκτρονικό, EN	AAE	31 Ιαν. 2021
Π3	Ενδιάμεση έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης	Ηλεκτρονικό, 35 σελίδες, EN	AAE	31 Δεκ. 2020
Π4	Τελική έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης	Ηλεκτρονικό, 50 σελίδες, EN	AAE	31 Δεκ. 2021
D5	Έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης	Ηλεκτρονικό, 40 σελίδες, EN	AAE	31 Δεκ. 2021
Π6	Συναντήσεις Επιστημονικής Επιτροπής και Οργανωτικής Επιτροπής 1 ^ο μισό	1. Ημερήσια διάταξη, 2. Υπογεγραμμένος κατάλογος παρουσιών, 3. Πρακτικά	AAE	31 Δεκ. 2020
Π7	Συναντήσεις Επιστημονικής Επιτροπής και Οργανωτικής Επιτροπής 2 ^ο μισό	1. Ημερήσια διάταξη, 2. Υπογεγραμμένος κατάλογος παρουσιών, 3. Πρακτικά	AAE	31 Δεκ. 2021
Π8	Συναντήσεις έργου 1 ^ο μισό	1. Εναρκτήρια συνάντηση (M1/ Αθήνα), 2. Συνάντηση προόδου (M6 / Βερολίνο) και 3. Ενδιάμεση συνάντηση (M12 / Μιλάνο). 1. Ημερήσια διάταξη, 2. Υπογεγραμμένος κατάλογος παρουσιών, 3. Πρακτικά	AAE	31 Ιαν. 2021
Π9	Συναντήσεις έργου 2 ^ο μισό	1. Συνάντηση προόδου (M18 / Ουγγαρία), 2. Τελική συνάντηση (M24 / Αθήνα) 1. Ημερήσια διάταξη, 2. Υπογεγραμμένος κατάλογος παρουσιών, 3. Πρακτικά	AAE	31 Δεκ. 2021
Π12	Σχέδιο Δράσης	Ηλεκτρονικό, 50 σελίδες, EN, GR, IT, SE, HU (Τα υπάρχοντα εργαλεία θα τοποθετηθούν σε Παράρτημα)	EKKE	31 Ιουλίου 2020 Αλλαγή σε 30 Σεπτ. 2020

Παραδοτέα Αρ.	Τίτλος	Περιγραφή	Ηγέτης	Προθεσμία για την ΕΕ
Π15	Αναθεώρηση εργαλειοθηκών Football3	Σύντομη περιληπτική έκθεση με τα συμπεράσματα της διαδικασίας αναθεώρησης μεταξύ άλλων	SFW	31 Μαΐου 2020
Π18	Ολοκληρωμένη εκπαιδευτική εργαλειοθήκη	40 σελίδες, σε EN, GR, IT, SER, HU	SFW	31 Οκτ. 2020 Αλλαγή σε 30 Νοε. 2020
Π19	4 Εκπαιδευτικά σεμινάρια για προπονητές ποδοσφαίρου	Τέσσερα σεμινάρια 2 ημερών για προπονητές (ένα ανά συμμετέχουσα χώρα) με 20 προπονητές Προσκλήσεις, ημερήσιες διατάξεις, υπογεγραμμένοι κατάλογοι παρουσιών	SFW	31 Δεκ. 2020
Π21	4 Εκπαιδευτικά σεμινάρια για δημόσιους υπάλληλους	Τέσσερα σεμινάρια 2 ημερών για δημόσιους υπάλληλους / τοπικούς εμπλεκόμενους φορείς συνολικά (εκπαιδευτικό προσωπικό / εκπρόσωποι τοπικής αυτοδιοίκησης) στις 4 χώρες-στόχους (GR, IT, SER, HU) Προσκλήσεις, ημερήσιες διατάξεις, υπογεγραμμένοι κατάλογοι παρουσιών	AAE	31 Ιαν. 2021
Π22	4 Συμμετοχικά εργαστήρια	1 εργαστήριο ανά χώρα-εταίρο (IT, GR, HU, SER) με δημόσιους υπάλληλους, προπονητές και μεσολαβητές. Προσκλήσεις, ημερήσιες διατάξεις, υπογεγραμμένοι κατάλογοι παρουσιών.	AAIT	28 Φεβ. 2021
Π23	Έκθεση για τις δράσεις ανάπτυξης δυνατοτήτων	50 σελίδες, σε EN, GR, IT, SER, HU	SFW	28 Φεβ. 2021
Π20	4 Εκπαιδευτικά σεμινάρια για μεσολαβητές	Τέσσερα σεμινάρια 2 ημερών για μεσολαβητές (ένα ανά συμμετέχουσα χώρα), με συνολικά 50 μεσολαβητές. Προσκλήσεις, ημερήσιες διατάξεις, υπογεγραμμένοι κατάλογοι παρουσιών.	SFW	31 Δεκ. 2020
Π24	6 Διμερείς συναντήσεις	Τουλάχιστον 2 συναντήσεις ανάμεσα σε ηγέτες νεολαίας και κοινότητες μεταναστών ανά χώρα (Ελλάδα, Ουγγαρία και Σερβία) / 6 συνολικά. Προσκλήσεις, ημερήσιες διατάξεις, υπογεγραμμένοι κατάλογοι παρουσιών.	Δίκτυο Μέλισσα	28 Φεβ. 2021

Παραδοτέα Αρ.	Τίτλος	Περιγραφή	Ηγέτης	Προθεσμία για την ΕΕ
Π25	3 Αγώνες επίδειξης	Ένας αγώνας επίδειξης για γονείς ανά χώρα (Ελλάδα, Ουγγαρία και Σερβία - 3 συνολικά), με τη συμμετοχή τουλάχιστον 20 παιδιών ανά χώρα (60 συνολικά) φωτογραφίες / αφίσες / διαφημίσεις / ενημερωτική επιστολή / σύνθεση ομάδων / κατάλογος συμμετεχόντων / ημερήσια διάταξη / πρόσκληση	OSE	28 Φεβ. 2021
Π26	40 Εισαγωγικές συνεδρίες για παίκτες	Σαράντα εισαγωγικές ποδοσφαιρικές συνεδρίες 4 ωρών σε όλες τις χώρες, με 500 επιλεγμένους έφηβους και 20 μεσολαβητές συνολικά στις 4 συμμετέχουσες χώρες. φωτογραφίες / αφίσες / διαφημίσεις / ενημερωτική επιστολή / σύνθεση ομάδων / κατάλογος συμμετεχόντων / ημερήσια διάταξη / πρόσκληση	AAIT	31 Ιουλίου 2021
Π27	4 Τοπικά τουρνουά	Ένα τοπικό τουρνουά (διάρκειας 6 μηνών) ανά χώρα (GR, IT, HU, SER) με τη συμμετοχή 40 ομάδων / 500 εφήβων συνολικά. 500 ποδοσφαιρικές συνεδρίες και 16 παράπλευρες εκδηλώσεις για γονείς (500 συμμετέχοντες) φωτογραφίες / αφίσες / διαφημίσεις / ενημερωτική επιστολή / σύνθεση ομάδων / κατάλογος συμμετεχόντων / ημερήσια διάταξη / πρόσκληση	AAIT	30 Σεπτ. 2021
Π28	1 Διεθνές τουρνουά	1 διεθνές τουρνουά στην Ελλάδα με τη συμμετοχή 4 ποδοσφαιρικών ομάδων (1 από κάθε συμμετέχουσα χώρα - 48 έφηβοι συνολικά) και 8 προπονητές (2 για κάθε ομάδα), 7 ποδοσφαιρικές συνεδρίες συνολικά. Προσκλήσεις, φωτογραφίες, υπογεγραμμένοι κατάλογοι παρουσιών.	AAE	31 Δεκ. 2021
Π29	Πρωτόκολλο συνεργασίας ΕΕ	Έγγραφο 15 σελίδων σε EN, GR, IT, HU και SER με πρωτόκολλο για τη συνεργασία ανάμεσα σε τοπικές αρχές και ΜΚΟ σε διεθνικό επίπεδο.	EKKE	31 Δεκ. 2021
Π30	Εγχειρίδιο καταπολέμησης της πόλωσης	Έκθεση 25 σελίδων σε EN, GR, IT, HU και SER ως προς την πρόληψη του ρατσισμού μέσω του ποδοσφαίρου και από κοινού προσπάθειες τοπικών και αθλητικών αρχών	EKKE	31 Δεκ. 2021

Παραδοτέα Αρ.	Τίτλος	Περιγραφή	Ηγέτης	Προθεσμία για την ΕΕ
Π31	Έκθεση αξιολόγησης αντίκτυπου	Έκθεση 45 σελίδων σε EN, που θα παρουσιάζει τη συμπεριφορική αλλαγή των εφήβων ως προς τη μισαλλοδοξία και την ξενοφοβία.	SFW	31 Δεκ. 2021
Π32	Σχέδιο διάχυσης	Ηλεκτρονικό, 20 σελίδες, EN	AAE	31 Μαρτίου 2015
Π33	1 μικρή ιστοθέση (microsite)	Ηλεκτρονικό σε EN, GR, IT, SER, HU	AAE	31 Μαρτίου 2020
Π34	Υλικό διάχυσης	5000 φυλλάδια, 500 αφίσες, 4 πανό, 4 δελτία τύπου και 4 ενημερωτικά δελτία 5 σελίδων έκαστο, σε EN, GR, IT, HU, SER	AAE	30 Ιουνίου 2020
Π35	Τελικό Συνέδριο και εργαστήριο ανάπτυξης πολιτικών	Στην Αθήνα, με 150 συμμετέχοντες, μεταξύ των οποίων ακαδημαϊκοί / ερευνητές, εκπρόσωποι βασικών ομάδων εμπλεκόμενων φορέων και επαγγελματίες που εργάζονται με έφηβους από χώρες ΕΕ, 20 συμμετέχοντες στο εργαστήριο ανάπτυξης πολιτικών	AAE	31 Δεκ. 2021
Π36	Συστάσεις για δημόσιες πολιτικές	Έκθεση 15 σελίδων σε EN με παρουσίαση κατευθυντηρίων οδηγιών για δημόσιες αρχές	EKKE	31 Δεκ. 2021
Π37	1 Διαδικτυακό σεμινάριο (Webinar)	1 webinar για 20 συμμετέχοντες από μέλη της ActionAid International και ΜΚΟ του πεδίου	AAE	31 Δεκ. 2021
Π38	4 Ημέρες εθνικής πληροφόρησης	Μία ημέρα εθνικής πληροφόρησης σε Ελλάδα, Ιταλία, Ουγγαρία και Σερβία με 40 συμμετέχοντες ανά χώρα.	AAE	31 Δεκ. 2021

Ορόσημα:

Αρ.	Δράση	Προθεσμία
O1	Δημιουργία υλικού διάχυσης	29/2/2020
O2	Τέλος ανάπτυξης πλαισίου MEL	31/3/2020
O3	Ανάθεση υπεργολαβίας εξωτερικού αξιολογητή	30/4/2021
O4	Τέλος επιλογής περιοχών-στόχων	31/3/2020
O5	Αναθεώρηση της Εργαλειοθήκης του Street Football World	31/5/2020
O6	Τέλος ανάπτυξης εκπαιδευτικής εργαλειοθήκης	31/11/2020
O7	Ολοκλήρωση επιλογής όλων των ομάδων των εκπαιδευομένων	30/11/2020
O8	Ολοκλήρωση εντοπισμού των πιονιέρων παικτών ποδοσφαίρου	31/12/2020
O9	Δημιουργημένες ομάδες σε όλες τις χώρες εταίρους	31/3/2021
O10	Ανάπτυξη της μικρής ιστοθέσης (microsite)	30/4/2020
O11	Ολοκλήρωση δημιουργίας υλικού διάχυσης	30/6/2020

HUNGARIAN TRANSLATION

D 2.3 projekt-termék „ Akcióterv ”

Projekt címe:

„A polarizáció megszakítása: a tolerancia közösségeinek építése a futball révén - DIALECT”

Projekt száma: 848445 - REC-AG-2018

A projekt-termék módosított határideje:	2020. 09. 30.
Tényleges benyújtás dátuma:	2020.10.13.
Felelős partner:	EKKE
Disszeminációs szint:	Nyilvános
Felülvizsgálat:	1. 0

„Ezt a kiadványt az Európai Unió Jogi, Esélyegyenlőségi és Állampolgársági Programja (2014–2020) társfinanszírozta.”

„A kiadvány tartalma csak a szerző véleményét képviseli, és kizárólag az ő felelőssége. Az Európai Bizottság semmilyen felelősséget nem vállal a benne foglalt információk felhasználásáért”.

Tartalomjegyzék

1. Tervezés a jövőképünk valóra váltásával kapcsolatban
2. A projekt Akciótervének struktúrája és végrehajtása

I. feladat: A futball3 filozófiájának megvalósítása a jelen projekt keretében.

1. lépés: Az eszköz alapeszméinek megerősítése és a projekthez történő adaptációk
2. lépés: A futball3 módszertan és eszközök felülvizsgálata céljaik szempontjából a projekt célkitűzéseire való igazítás végett
3. lépés: A tevékenységek rangsorolása

II. Feladat: A populációk megerősítése és képessé tétele a futball3 játék hatókörében

1. lépés: A fiatalok megerősítése
2. lépés: A szülők inkluzív részvétele a tudatosságfokozó tevékenységekben. A szülői elkötelezettség igénye
3. lépés: A legfontosabb intézményi és civil szervezeti stakeholderok (érdekelt felek) bevonása.

3. Futball3 Megvalósítás: tervezés és megvalósítás

I. feladat: Előkészítő tevékenységek

1. lépés: A résztvevők (ki)képzése
2. lépés: A játékszabályok kiválasztása
3. lépés: Alakítsd ki a pontozási rendszert és készítsd el a mérkőzés űrlapját
4. lépés: A terep előkészítése

II. Feladat: Képzés a Futball3 megvalósítására

1. lépés: A mediátorok kiválasztása és (ki)képzése
2. lépés: Az edzők kiválasztása és (ki)képzése
3. lépés: Játékosok kiválasztása és (ki)képzése
4. Ideje focizni!

I. feladat: Első félidő: a meccs előtti megbeszélés

II. Feladat: Második félidő: a mérkőzés

III. Feladat: Harmadik félidő: a meccs utáni megbeszélés

IV. Feladat: Futball3 torna szervezése

5. A társadalmi környezet „pályán kívüli” részeinek bevonása
6. Az eredmények értékelése

7. Ki melyik feladat elvégzéséért felelős?
8. Mikor lesznek a feladatok elvégezve?

1. Tervezés a jövőképünk valóra váltásával kapcsolatban

1.1. A jövőképünket irányító elképzelések alapjai

2015-re az Európai Bizottság már felhívta a tagállamok azonnali figyelmét a növekvő rasszizmus, a populista pártok felemelkedése és az intoleráns politikai diskurzus erősödésének kéréseire, megerősítve a véleménynyilvánítás szabadsága, a toleranciának és a minden ember egyenlő méltósága tiszteletben tartásának alapvető fontosságát a demokratikus és pluralista társadalom érdekében.¹¹¹ A Bizottság – emlékeztetve arra, hogy Európa saját történelméből az emlékezés, az éberség és a rasszizmus térnyerése valamint a bármilyen típusú megkülönböztetés és / vagy fobia (homofobia, transzfobia, idegengyűlölet, iszlamofobia, cigányellenesség, antiszemitizmus stb.), és az intolerancia elleni küzdelem kötelessége származik, – megerősítette az egyetemes és oszthatatlan emberi jogok védelmét és előmozdítását, kiállva minden emberi lény jogaiért. Ugyanebbe a csoportba beleértette a gyűlöletbeszédet és annak különböző formáit is, melyeket az felvehet, tudatában lévén annak, hogy a gyűlöletbeszéd által megcélzott személyek milyen káros hatásokat szenvednek el, valamint tudatában lévén annak, hogy a gyűlöletbeszéd használatából az elidegenedés és a radikalizálódás veszélye származik, valamint, hogy kezelésének elmulasztásából a társadalom kohéziójának károsodása származik (ECRI, 2015). Mindazonáltal, ahogy a jelenlegi kutatási tanulmányban megfogalmazott javaslat lesszögezte, az EU Alapjogi Ügynökség (2018) szerint, még mindig nem történt előrelépés a rasszizmus megelőzésére és ellensúlyozására uniós szinten. 2016-ban 107 285 rasszista gyűlölet-bűncselekményt regisztráltak Európában, amely számok jelzik a kérdés mértékét EU-szinten (Alapjogi Jelentés, 2017).

A jelen tanulmányban¹¹² résztvevő mind a négy országban folytatott kutatásaink megmutatták, hogy amióta hatalmas migrációs hullámok indultak el Európa felé, a halmozódás bizonyítja a nyilvánosság álláspontját és hozzáállását a külföldi származású jövevények egyre növekvő számával való konfrontációban. Ez a bizonyíték egy társadalmi átalakulási folyamatot és változást lát, amelyet egy új egyéni és kollektív önmeghatározás, valamint egyúttal a *más* közösségekhez való tartozás új identitásának felépítése is megalapoz. Összességében az összes eredmény azt mutatja, hogy a politikai polarizáció még mindig jelen van egész Európában, mely tény olyan társadalmi klímát teremt, amely a termékeny talajt biztosít a rasszizmus, a diszkrimináció, a gyűlölet és az intolerancia számára. Így tekintetbe véve a fiatalok identitás-építésének kérdését a társadalmi és politikai polarizáció idején és a populista csoportok a serdülők toborzása és a radikalizálása terén érvényesülő ebből származó szerepét, kutatási eredményeink megerősítették a javaslatban megállapított következtetéseket, hogy a rasszizmus,

¹¹¹ ECRI (European Commission against Racism and Intolerance – Európai Bizottság a Rasszizmus és Intolerancia Ellen) 15. sz. ÁLTALÁNOS POLITIKAI AJÁNLÁS A GYŰLÖLETBESZÉD ELLENI KÜZDELEMRŐL, ELFOGADVA 2015. DECEMBER 8-án. Európai Bizottság a Rasszizmus és Intolerancia Ellen (ECRI), Európa Tanács – 2016, Strasbourg, pp. 3-5.

¹¹² Projekt-termék a primer és a szekunder kutatási eredményekről, Athén, EKKE, 2020.

valójában, olyan ideológia, amely támogatja a fajok hierarchikus kategorizálását alapozva a csoporton belüli kollektivitással kapcsolatos hiedelmekre és a külső csoportok társadalmi miliójére. A „csoporton kívüliekkel” kapcsolatos előítéletek és sztereotípiák formálják az attitűdöket, és kedvező körülmények esetén cselekvéssé alakíthatók. Ilyen körülmények látszanak érvényesülni az elmúlt években Európában az általánossá vált gazdasági válság és a menekült-válság közepette. Ezzel egyidőben, a társadalmi kirekesztés hozzájárul az intolerancia kialakulásához. Annak ellenére, hogy a fiatalok érdeklődése a politika és a kapcsolódó politikai részvétel iránt alacsonynak látszik, a bizonyítékok azt is mutatják, hogy vonzzák és megközelítik őket a populista csoportok és pártok, annak érdekében, hogy támogassák őket, befogadva értékrendüket. A kamaszokat online is befolyásolják a populista csoportok. Kutatási eredményeink azt is igazolták, hogy az identitásépítés folyamata során, fiatalok rendkívül sérülékenyek valamint érzékenyek a populista pártok kampányaira, melyek hajlamosak a komplex valóság leegyszerűsítésére, terjesztik a politikai cinizmust és erősítik a faji sztereotípiákat .

Tehát, minden bizonyíték arra a következtetésre lyukad ki, hogy van szükség a közösségépítés hatásos eszközeire a társadalmi és politikai polarizáció terében. Ezen kívül, a szélsőségesességhez vezető radikalizálódás megelőzésére szolgáló EU ajánlások (2016) szerint, a fiatalokat nemcsak az oktatás és a képzés terén kell elérni innovatív eszközökkel, hanem a sport terepén is, meghaladva a formális struktúrákat. A sporton keresztüli intervenciók elősegíthetik a csoporthoz tartozást és az identitásérzet kifejlődését, és ezek hatékony módjai annak, hogy bevonódjanak különösen azok a fiatalok, akik elszakadtak közösségüktől és / vagy az iskolarendszertől. A futball széles körben elismerést nyert, mint olyan társadalmi tér, ahol a közösség és az identitás építése zajlik, fokozott jelentőséggel az ifjúság számára. A futballközösségek történetileg nyújtottak és nyújtanak lehetőségeket a kollektív identitások konstruálására. Úgy tűnik azonban, hogy jelenleg egyre inkább átpolitizálódnak.

A fentiek alapján a jelen projekt a serdülőket célozta meg Európában négy olyan országra (Görögországra , Olaszországra, Szerbiára és Magyarországra) fókuszálva, melyek egyidejűleg szembesülnek a serdülők társadalmi kirekesztésének és a populista pártok terjedésének megnövekedett kockázatával, annak érdekében, hogy az idegengyűlöletet tápláló szélsőséges ideológiák általi befolyásolódásra és radikalizálódásra irányuló tendenciát korán és preventív módon kezelni lehessen. Az általános cél az intolerancia és különösen az idegengyűlölet helyi szintű megelőzése, elősegítve a közösségépítést és a kohéziót, ugyanazon eszköz alkalmazásával, amelyet gyakran használtak eddig is a fiatalok radikalizálása érdekében, nevezetesen a futballt. Pontosabban, az utcai futball által inspirált football3 módszertan lesz vizsgálva és értékelve, melyet, ideális esetben, etnikai, kulturális és nemi szempontból vegyes csapatokban játszáknak. A játékosok találkoznak, csapatokat alkotnak, megállapodnak a szabályokról és fociznak, bírók nélkül, akik helyett mediátorok facilitálják a két csapat közötti vitákat, és figyelemmel kísérik a mérkőzést. Ahogy erről már volt szó, a football3 elősegíti az önbizalom, a bizalom és a biztonság kialakulását, lehetővé téve a játékosoknak, hogy az általuk tanult értékeket cselekvésbe fordítsák, és bevonódjanak közösségeik életébe. A football3 módszertan elsajátítása ösztönzi a tájékozott döntéshozatalt és felkelti az érdeklődést aziránt, hogy a társadalmi kihívásokat hogyan lehet leküzdeni. A párbeszédre és a konfliktusmegoldásra helyezett hangsúly lehetővé teszi a játékosok számára, hogy magukévá tegyék a konszenzuális döntéshozatal erejét, lehetővé téve számukra a kulturális különbségek áthidalását a közösségi tagok állandó be- és kiáramlásával jellemezhető társadalmi környezetben.

Ebben a tekintetben a projekt a „sporttal a fejlesztésért” területre vonatkozik, amely elősegíti annak az elképzelésnek az érvényesülését, hogy sporttevékenységeket használjunk a személyes és a közösségi fejlődés lehetőségeinek biztosítására, mindezt olyan hatásokkal, melyek messze túlmutatnak a fizikai aktivitás, az (elit) játékosok és a játék-fejlesztés szféráján. Ez az elképzelés arra a vízióra lett alapozva, hogy az emberek futball iránti szeretete használható arra, hogy a valahová tartozás, a faji harmónia és a közösségi kohézió lehetőségeit építsük vele. A labdarúgás érdemi válaszokat ad ezekre a kérdésekre, mivel alapjait mindkettőre alapozza: strukturális változókra és társadalmi folyamatokra, amelyek több szinten hatnak az egészségre és a társas viselkedésre. Az ezekre a kérdésekre vonatkozó kutatási eredmények aláhúzzák a labdarúgás pozitív hatását a résztvevő fiatalok önértékelésére, valamint a különféle háttérrel rendelkező társaik iránti megbecsülésére és a velük való kapcsolatteremtésre. A kutatás nem várt kapcsolatokat is kimutatott a futball-tevékenységekben való részvétel és az idegennyelv-tanulás, az iskola iránti pozitív elköteleződés valamint az önbizalom-építés között.

A *kutatási eredmények* figyelembe vétele során sikerült felmérni a komplexitást, mely alapját képezi a kulturális sokszínűség fogalmainak, az integrációnak, még pontosabban a sporton keresztüli integrációnak. Mindenekelőtt, a kutatás világosan mutatja, hogy a sport általi nevelés keretében érvényesülő kulturális sokszínűség koncepciója csak abban a kontextusban érthető meg, ahol alkalmazzák. Legfőképpen egy ország történelmén való elgondolkodás által érthetjük meg, hogyan tanulja az az ország a kulturális sokszínűséget, ebből következőleg mit jelent az intergráció, és végsőleg így érthetjük meg azt a módot, melyen a sportot használják erre a célra. A sportban való részvétel nem elegendő a társadalom integrálásához. A kutatás megmutatta, hogy a sporton keresztül történő oktatás Európában, és különösen a sport felhasználása az egymástól különböző emberek megismerésének és integrációjának elősegítésére, biztos alapokon álló valóság. Ámbár, a terepen végzett kutatás és a terepen végzett cselekvés megfelelő világi gyakran kölcsönösen el vannak szigetelve egymástól. Számos kutatási jelentés bizonyítja a kutatás nagy értékét a terepen tevékenykedők számára. Mindez lehetőséget ad gyakorlatok objektívebb szemlélésére, a sport általi nevelés hatókörének jobb megragadására, és a tudományosan megalapozott tudás bemenetére (feltételezések megerősítésén vagy cáfolásán keresztül). Ez a jelen projekt egyik érdeme a sok közül.

Továbbá, a kutatások rámutatnak a játékosok, játékvezetők, edzők, vagy menedzserek felé irányuló előítéletek szívósságára, melyeket még mindig gyakran tekintenek olyanoknak, mint ami idegen ettől a környezettől, továbbá illegitim, a priori inkompetens és egyszerűen „oda nem illő” nemükkel kapcsolatban. Ez a jelenség a nők elleni erőszak problémájára halmozódik fel. Szintén hiányzik a női versenyek és sportok média-reprezentációja mind minőségileg, mind mennyiségileg; anélkül, hogy megfelelőnek maguknak a nőknek az öncenzúrájáról. A futball elnőiesedéséről való töprengés ennél fogva azt implikálja, hogy megvizsgáljuk a diszkriminációt és nemi egyenlőtlenségeket segítő tényezőket, melyek alapjai, valamint strukturális és intézményi manifesztációi történetiek és szociológiaiak. A labdarúgás feminizálódásának megkérdőjelezése egyúttal az előrehaladás és a rövid és hosszú távon elért előrehaladást dinamizáló tényezők tanulmányozása is. A futball elnőiesedésének megkérdőjelezése ennél fogva ahhoz is elvezet bennünket, hogy megvizsgáljuk azokat a fejleményeket, melyeket a futball világa megtapasztalt az elmúlt évtizedekben, de mindenképp ahhoz, hogy megfontoljuk jövőjét, tendenciáit és a valódi változás érdekében bevezetendő és megvalósítandó, fenntartható reformokat. A nemek és a labdarúgás összekapcsolódása kérdéseinek tanulmányozása ambícióra utal, és ez a projekt nyilvánvalóan nem egyedül kíván megfelelni ennek a kihívásnak. Éppen ellenkezőleg, ez egy mérföldkő, mely

megkísérli, hogy új, szerény reflexiókat adjon hozzá az egyetemek, kutatási szervezetek, illetve a nemzeti és nemzetközi szervezetek által jelenleg végzett munkához. Ebben a szellemben, bár jelentős erőfeszítések tétettek a minden egyes régióra specifikus kulturális megközelítést képviselő számos aktor beszámolójának begyűjtésére, ez a jelentés csak európai perspektívára tarthat igényt.

1.2. A projekt céljai

«A polarizáció megszakítása: toleráns közösségek építése a futball segítségével» (Disrupting polarisation: building communities of tolerance through football – DIALECT) című projekt, a fiatalok és serdülők a társadalmi és politikai polarizáció idején történő identitás-építésével foglalkozik, azzal a céllal, hogy megerősítse őket az intolerancia és a diszkrimináció elleni küzdelem terén.

A projekt fő célkitűzései az alábbiak: a) azonosítani és elemezni a futball és a politika összefüggéseit, a közösségi interakciókra és a serdülőket érintő tevékenységekre összpontosítva; b) képessé tenni a serdülőket (fiúkat és lányokat) a meglévő sztereotípiák megtörésére és az új értékrend kialakítására, megakadályozva az intoleráns hiedelmek és attitűdök kialakulását a csoportok közötti pozitív kapcsolatokon keresztül, ugyanakkor befolyásolni szüleiket is; c) a változás ágensei hatékony hálózatának létrehozása helyi szinten ifjúsági vezetők, civil szervezetekből és helyi / sporthatóságokból, megnövelt kapacitással a rasszizmus és az idegengyűlölet megnyilvánulásainak megelőzése és kezelése terén.

A projekt fő célkitűzésein belül vannak **konkrét célok**, melyek a projekt végső hatókörét célozzák, ami az, hogy olyan eszközöket hozzon létre, melyek tájékozott döntéshozattal és konfliktus-megoldási készségekkel erősítik meg a serdülőket és az ifjúságot, és amelyeknek kritikus jelentősége van az idegengyűlölethez vezető sztereotipikus gondolkodás és irracionális érveléssel való megküzdésben, valamint fejleszteni a kulcsfontosságú helyi érdekelt felek (CSO-k, NGO-k és köztisztviselők) kapacitását az intolerancia megelőzése és leküzdése érdekében, miközben hálózatba vannak kapcsolva a társadalmi kohézió figyelemmel kísérésére és kezelésére. Ezek a konkrét törekvések egy hatásos Akcióterv révén valósítandók meg, melynek feladata, hogy elérje a következő célokat:

- Holisztikus közösségépítési módszertan megtervezése és végrehajtása, az intolerancia megelőzése és az ellene való küzdelem érdekében, miközben a közösségi integrációval foglalkozunk a futball révén.
- A serdülők, szüleik és a helyi hatóságok, köztük a sportszakemberek képessé tétele arra, hogy helyi szinten erős változások hálózatait hozzák létre, megszakítva a polarizációt a tolerancia gyújtópontjainak létrehozása révén.

A fenti célok az alábbi **tevékenységeken** keresztül valósulnak meg:

- Akcióterv kidolgozása, a közösségépítés előmozdítása a futball révén, párhuzamosan a polarizáció megszakításával.
- Kapacitásépítési akciók, a változás ágensei hálózatának kiépítése elősegítve a közösség épülését a futball révén.
- Közösségteremtő foci játéka, létrehozva a megértés gyújtópontjait helyi szinten.
- A „Labdarúgás mindenkiért: a szélsőséges diskurzusok lényegtelené tétele” üzenet terjesztése és népszerűsítése.

Tehát a projekt **várható eredményei** a következők:

- Megerősített serdülők és fiatalok, akik tájékozott döntéshozatali és konfliktusmegoldási készségekkel rendelkeznek, és kritikus fontosságúak az irracionális érvelések és az

idegengyűlölethez vezető sztereotip gondolkodás leküzdése érdekében.

b) A kulcsfontosságú helyi érdekelt (CSO-k és köztisztviselők) fejlett kapacitásai az intolerancia megelőzésére és leküzdésére, miközben hálózatba vannak kapcsolva a társadalmi kohézió figyelemmel kísérésére és kezelésére.

A projekt befejezése után várhatóan a következő kulcseredményekkel fog járni célcsoportonként:

Ami a jelenleg résztvevő 500 **serdülőt (migráns és nem migráns)** illeti, ideértve az ifjúsági vezetőket is (különös tekintettel a társadalmi kirekesztéssel szembesülőkre):

- Megerősített serdülők és fiatalok tájékozott döntési és konfliktusmegoldási készségekkel, akik szerepe kritikus az irracionális érvek és az idegengyűlölethez vezető sztereotip gondolkodás leküzdése érdekében.

- Megállapított viselkedési minták, amelyek a tolerancia és megértés értékein alapulnak, a kiépített interetnikus kapcsolatok által bizonyítva.

- Fokozott valahova tartozás közösségi szinten a futball révén, megküzdve az elidegenedés és szélsőséges individualizált érzéseivel.

- A szélsőséges pártok által alkalmazott toborzási módszerek és befolyásolási módszerek, valamint motívumaik fokozott ismerete.

Ami a résztvevő 20 futball **edzőt / szociális munkást** illeti:

- Fokozott kapacitás a közösségépítés és a tolerancia sporttevékenységeken keresztüli előmozdításának gyakorlati módjait illetően.

- Fokozott tudás annak terén, hogy azonosítsák és érdemben kezeljék az intoleranciát helyi szinten a sport révén, idejekorán, különös fókusszal a szélsőséges csoportok sporttevékenységeiben való részvételére.

Ami a résztvevő 700, serdülőt nevelő **szülő**t illeti:

- Az intolerancia, az idegengyűlölethez kapcsolódó félelmek és frusztrációk destabilizált érzései a kiépített interetnikus kapcsolatok révén.

- A multikulturális közösségek jobb észlelése, elismerve ugyanakkor a sokszínűség értékét és azt a pozitív hatást, amelyet az interetnikus kapcsolatok gyermekeikre gyakorolhatnak.

- A szélsőséges csoportok sporton keresztül zajló toborzási és befolyásolási módszereivel kapcsolatos fokozott tudatosság.

Ami az érintett 40 **önkormányzati és egyéb állami hatóságot (sport / oktatási hatóság)** illeti:

- Fokozott ismeretek a helyi közösségek azzal kapcsolatos létező kockázatairól, hogy populista / szélsőséges csoportok és a politikai pártok radikalizálhatják és befolyásolhatják őket, különös tekintettel a serdülőkre és a sportra.

- Helyhatósági szakemberek fokozott kapacitásai arra nézve, hogy megtervezzék, vezessék és monitorozzák a rasszizmus és idegengyűlölet ellen folytatandó, sport-alapú közösségépítő akciókon keresztüli küzdelmet.

- Fokozott együttműködés a CSO-k (civil szervezetek) és a helyi hatóságok között, elősegítve a hálózatosodást közöttük, ezzel egyidőben a változás ágensei hálózatának kialakítása, hogy az idegengyűlölet értékeinek helyi szintű terjedésével fel lehessen venni a harcot, a serdülőkre koncentrálna.

Összességében a projekt várhatóan fejleszti a közösséget és így a társadalmi kohéziót, megelőzve a gyűlölet és elősegítve a tolerancia érvényesülését. Az összes fent említett célcsoport várhatóan olyan multiplikátorokat fog magából kiállítani, akik elő fogják mozdítani a tolerancia értékeit, az interetnikus kapcsolatokat, miközben destabilizálják a xenofóbiát és a szélsőséges csoportok terjedését a sport területén. Végül is a projekt olyan innovatív összetevőket tartalmaz, mint a) ugyanazon „eszköz” használata, amelyet a populista és szélsőséges csoportok használnak a

serdülők helyi szintű befolyásolására és toborzására, nevezetesen a labdarúgásé; b) a magatartás változásának elősegítése a futball révén, amely könnyebb lehet, mint a hagyományos módszerek (iskolai tanítás stb.), felkeltve a serdülők figyelmét és érdeklődését; c) egy bevizsgált metódus (futball3) tökécsítése, továbbfejlesztése és felhasználása arra, hogy kihívás intéztessek a rasszizmus ellen; d) a holisztikus megközelítés – mely a serdülöket, szüleiket, a civil szervezeteket és a helyi hatóságokat szólítja meg, figyelembe véve a „hólabda” és felsokszorozó hatást, melyet ez kifejthet; e) a futballnak, mint egy módnak a használata, mely lehetővé teszi a rasszizmus közvetett kezelését; f) az a tény, hogy a kidolgozott módszertan mindkét csoport számára megelőző módon működhet - egyszerre kezelve az idegengyűlöletet és a migránsok radikalizálódását; e) a gender alapú perspektíva, melyet a nemi vegyes labdarúgó csapatok alakítása támaszt alá egy férfiak uralta sportban. A projekt várhatóan a más, bevándorlók integrációján és közösségépítésén munkálkodó uniós kezdeményezéseket kiegészítve fog működni.

1.3. Az Akcióterv struktúrája és a megvalósítás. A projekt irányelvei

A projekt célkitűzéseinek megvalósításához ebben a szakaszban elengedhetetlen a **másodlagos és az elsődleges kutatási eredmények alapján megalapozott Akcióterv**. A következő fejezeteket ennek a célnak szentelődnek. A projekt Akciótervének kifejlesztése kapacitásépítő tevékenységeket foglal magába, egy kifejlesztendő, a jövőben edzőként működő sport- és más szakembereknek címzett célzott eszköztáron keresztül; ifjúsági vezetőknek, akik mediátorokként fognak működni; és köztisztviselőknek, akik majd figyelemmel kíséri a kezdeményezést. A fejlesztett kapacitások (WP3) alapján. Ez a megvalósítási tevékenységek eszközeit és módjait is magában foglalja (a különböző megvalósítási modellek szerint – képzők képzése, közvetlen képzés), etnikailag és nemi szempontból kevert labdarúgó-csapatok létrehozásával (3 országban) vagy meglévő csapatok alkalmazásával (1 országban), (WP4). Ennek a migráns közösségekkel való hálózatépítés előkészítő lépéseire és a szülőknek szánt demonstratív mérkőzésekre kell vonatkozni, hogy megszerezzék jóváhagyásukat. Ennek a serdülők edzésének, valamint a 40 labdarúgó csapat mind a 4 részt vevő országban történő kialakításának kérdésére is választ kell adnia, valamint azok részvételére helyi versenyeken egy 6 hónapos időszak alatt, ami szükséges érzelmi idő kapcsolatok kifejlődéséhez. A mérkőzések részeként a szülőknek szóló tudatosság-fokozó tevékenységek lesznek beütemezve. Figyelmet kell fordítani azokra a helyi érdekelt felekre, akik részt vesznek a projekt tevékenységeiben, és figyelemmel kísérik azok végrehajtását. A projekt utolsó fázisa egy nemzetközi verseny szervezését foglalja magába, ahol a kiválasztott nemzeti csapatok találkoznak Görögországban. Ez egy európai üzenetként fog hatni az intolerancia ellen, népszerűsítve a sokszínűséget és megszakítva a polarizációt. A projekt Akciótervének tartalmaznia ajánlatos ezen rendezvény tervét és megvalósítási feltételeit is.

Röviden, a projekt célzott módszertana / akcióterve a következőket tartalmazza:

- egy rövid és könnyen áttekinthető útmutató a javasolt módszertan alapelvei kimunkálásának megértéséhez (közösségépítés a futball révén az intolerancia megelőzése érdekében);
- célzott iránymutatások, intézkedések, eszközök (a gyűlöletbeszéd és az intolerancia azonosításának módja) és lépések a közösségépítés előmozdítására a foci révén

- helyi szinten (válaszként), kapacitásépítő intézkedéseken alapulva (kiket kell képezni);
- c) a serdülőknek (futball útján) és szüleiknek szóló tudatosságfokozó tevékenységek leírása;
 - d) a hálózatépítési tevékenységek leírása, az idegengyűlölet megelőzésében és az ellene folytatott küzdelemben részt vevő kulcsfontosságú intézményi és civil társadalmi szereplők együttműködésének elősegítése.

2. A projekt Akciótervének struktúrája és végrehajtása

2.1. Az elérendő cél: jól meghatározott leírás

act:onaid

A projekt célja az, hogy ugyanazt az „eszközt” használja, melyet a populista és szélsőséges csoportok helyi szinten használnak a serdülők toborzására és befolyásolására, nevezetesen a futballt, azzal a céllal, hogy előmozdítsuk a viselkedésbeli változást, megragadva a kamaszok érdeklődését és figyelmét, távol a formális struktúráktól (azaz az oktatástól). Ebből a célból egy tesztelt módszert (**futball3**) fogunk használni, mindazonáltal a projekt által kielégített igényeknek megfelelően. Ebből a szempontból a futball3 módszertanát és eszközeit felül fogják vizsgálni annak érdekében, hogy megfeleljenek a projekt célkitűzéseinek, és hogy a futball3 módszertanát hozzáigazítsák a megcélzott közösségek legégetőbb társadalmi kihívásaihoz: az idegengyűlölethez, rasszizmushoz és társadalmi kirekesztéshez, amelyek polarizációhoz és intolerancia kialakulásához vezetnek. E cél elérése érdekében a következő feladatok teljesítése elengedhetetlen.

I. feladat : A futball3 filozófiájának megvalósítása a jelen projekt keretében.

1. lépés: Az eszköz alapeszméinek megerősítése és a projekthez történő adaptációk

Alapítói szerint „a football3 a futballozás egyedülálló módja, amely az egész világon életet változtat meg. Azon az elven alapszik, hogy a tisztességes játék, a nemek közötti egyenlőség, a csapatmunka és a tisztelet alapvető értékei ugyanolyan fontosak, mint a futballtudás”.¹¹³ A „három félidő” – egy mérkőzés előtti beszélgetés, maga a focimeccs, és a mérkőzés utáni vita – után elnevezett futball3 minden mérkőzésen kulcsfontosságú és életreszóló tanulságokat hordoz magában. A vegyes nemű csapatokban a játékosok közösen döntenek a szabályokról a játék előtt. A mérkőzést követően reflektálnak saját és ellenfeleik viselkedésére, a gólokért és a fair play-ért járó pontokkal. Mivel a futball3-at játékevezetők nélkül játsszák, a játékosoknak meg kell tanulniuk, hogy maguk oldják meg a konfliktusokat párbeszéd és kompromisszumok útján. A futball3 egyedülálló alapkoncepcióval rendelkezik, amelyet „az utcai futball ihletett. A játékosok szerte a világon találkoznak, csapatokat alkotnak, megállapodnak a szabályokról és fociznak. A futball3 kiaknázza az utcai futball oktatási potenciálját, biztosítva, hogy a párbeszéd és a fair play szerves része legyen a játéknak. Bárki játszhatja bárhol, és bármely társadalmi téma kezelésére alkalmas. Nincsenek játékevezetők. Helyettük mediátorok facilitálják a két csapat közötti megbeszéléseket, és figyelemmel kísérik a mérkőzést”.¹¹⁴

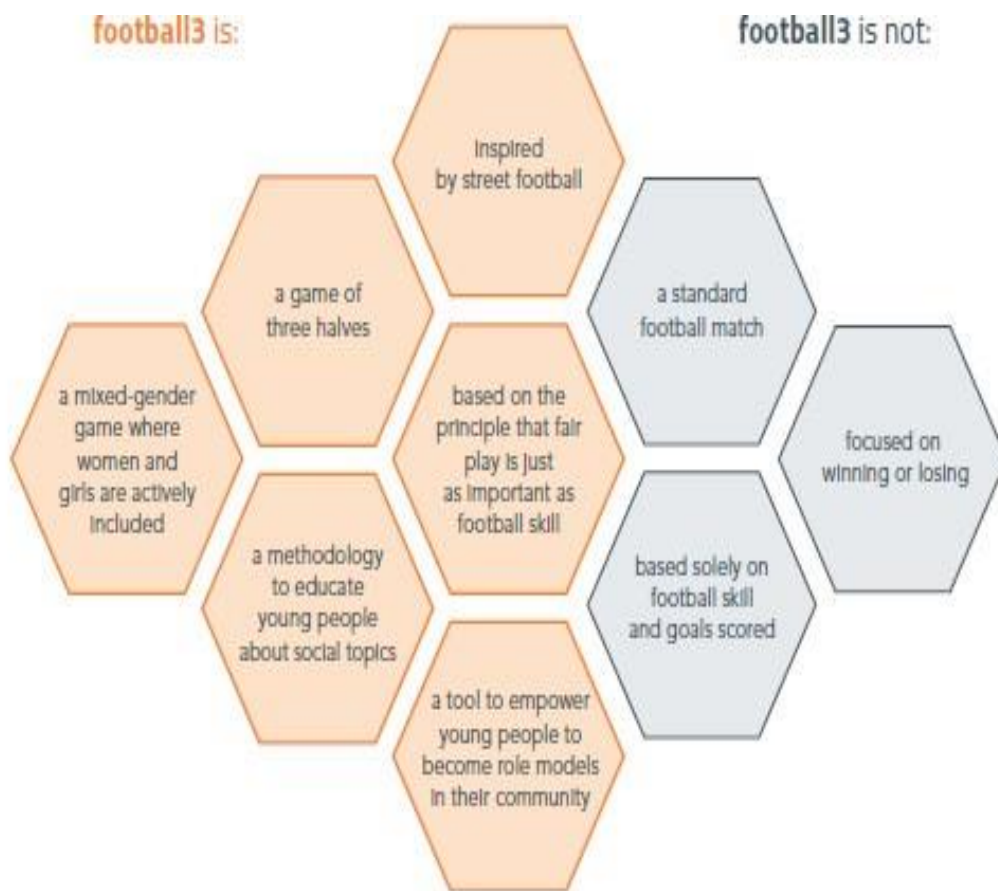
Így egy átfogó módszert alkalmaznak arra, hogy foglalkozzon egy sor társadalmi kérdéssel, mint például a nemek közötti egyenlőség, az egészségügy és a béketeremtés. A futball3 képessé teszi a fiatalokat arra, hogy vállalják a felelősséget tetteikért, és másokkal tisztességesen bánjanak. Megtanulják értékelni a kommunikációt és a kölcsönös tiszteletet mind a pályán, mind a pályán kívül. A központi gondolat mindig ugyanaz marad: **felhasználni magát a futballjátékot a fiatalok nevelésére és megerősítésére**. A futball3 egyik erőssége azonban az **alkalmazkodóképesség**. Mervé eszköz biztosítása helyett a szándék az, hogy inspiráljuk a felhasználókat, hogy alkalmazzák a futball3 játékot az egyes esetek igényeinek megfelelően, és **új anyagokat** hozzanak létre azoknak a témáknak a kezelésére, amelyek minden alkalommal relevánsak az előttünk álló feladatokra nézve. Így a futball3 módszertana és tartalma folyamatosan fejlődik. Ahogy

¹¹³ „Futball3 kézikönyv. Hogyan lehet felhasználni a futballt társadalmi változások előidézéséhez”, kiadta a Streetfootballworld gGmbH, Berlin, Németország. Hozzáférhető a következő címen: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>.

¹¹⁴ „Futball3 kézikönyv”, 6. o.

képszerűen is bemutatjuk¹¹⁵ a football3 rendelkezik bizonyos tulajdonságokkal (1. ábra) és egy alapvető mottóval: a három félidő játékéval (2. ábra). Megvalósítástól függően vannak konkrét célkitűzései is (diagram lent).

1. ábra¹¹⁶

5

¹¹⁵ „Football3 kézikönyv”, 6. o.

¹¹⁶ „Football3 kézikönyv”, 6. o.

2. ábra¹¹⁷

Objectives of football3

The overall objective of football3 is to promote key life skills and empower youth to become leaders in their communities. With its strong emphasis on dialogue and conflict resolution, football3 provides both players and mediators with knowledge and life skills, including the following:

¹¹⁷„Futball3 kézikönyv”, 9. o.

2. lépés: A futball3 módszertan és eszközök felülvizsgálata céljaik szempontjából a projekt célkitűzéseire való igazítás végett

A) A futball3 célkitűzések adaptálása

Ahogy a Futball 3 eszköztár felülvizsgálatában (DIALECT projekt-termék, 2020. május) megfogalmazódott,¹¹⁸ „a DIALECT projekt kontextusában a futball3 módszertan adaptálását vizionáljuk, hogy kezelni tudjuk a megcélzott közösségek legégetőbb társadalmi kihívásait: az idegengyűlöletet, a rasszizmust és a társadalmi kirekesztést”.¹¹⁹

Az EKKE által vezetett, minden részt vevő országban (Görögország, Magyarország, Olaszország és Szerbia) végzett szociológiai kutatási tanulmány (DIALECT projekt-termék, 2020 szeptember) alapján várhatóan a projekt célkitűzéseinek teljesítése érdekében „átfogó, koherens és a releváns (tan)terv”-et¹²⁰ kell a futball3 eszköztár felülvizsgálatával felépíteni, hogy megfeleljen a DIALECT projekt célkitűzéseinek, pontosabban azoknak, amelyek a futballon keresztül diszkriminációellenes és rasszizmusellenes oktatás szempontjából relevánsak, annak érdekében, hogy reagáljon az azonosított célcsoportok igényeire, és végül fokozza a közösségépítést a társadalmi és politikai polarizáció elleni küzdelemben.

Ahogy a kutatási eredmények jelezték, erős korreláció mutatkozik a szegénység és a populizmus között, és megnövekedett a valószínűsége hogy a hátrányos helyzetű fiatalok a szélsőséges politikai mozgalmakhoz vonzódnak, sodródjanak. Ezenkívül a kutatási tanulmány feltárja azt a tényt, hogy az idegengyűlölet és a rasszista események továbbra is kísértik az amatőr és a profi labdarúgást, ugyanakkor hangsúlyozza azt a tényt is, hogy a sport és a különösen futball fokozza a társadalmi kohéziót, és elősegítheti a migránsok és menekültek társadalmi beilleszkedését. A futballnak ez a kétszeres ereje a migránsok és menekültek helyzetét illetően – különösen Magyarországon, Szerbiában, Olaszországban és Görögországban – lesz kezelve, felhasználva a projekt által. „A foci3 révén arra fogunk törekedni, hogy kihasználjuk a futball pozitív hatását a migránsok és menekültek társadalmi elfogadására és integrációjára, és ezáltal hozzájáruljunk a rasszista és idegengyűlölő retorika leküzdéséhez mind a futballban, mind pedig a társadalom egészében”.¹²¹

Az elképzelés az, hogy a futballt mint hatásos eszközt használva, előmozdítsuk az emberi jogok érvényesülését, küzdjünk az intolerancia és az idegengyűlölet ellen, fokozzuk a közösségépítést és a változások erős hálózatát alakítsuk ki a serdülők, szüleik, helyi sportszakemberek és úttörő futballisták összefogásával. A cél az, hogy változásokat

¹¹⁸ Vanessa Thiele (streetfootballworld), Futball3 eszköztár felülvizsgálata, 2020. május, DIALECT projekt-termék.

¹¹⁹ Vanessa Thiele (streetfootballworld), Futball3 eszköztár felülvizsgálata, 2020. május, DIALECT projekt-termék, p. 4

¹²⁰ Streetfootballworld 2014, kiadás, p. 46ff.

¹²¹ Vanessa Thiele (streetfootballworld), Futball3 eszköztár felülvizsgálata, 2020. május, DIALECT projekt-termék, p. 5

hozzunk a helyi közösségekbe a foci révén, előmozdítjuk a „másik” elfogadása értékeinek érvényesülését, és megerősítjük a szolidaritást. Valamennyi partner (ActionAid Hellas és a Társadalmi Kutatás Nemzeti Központja - EKKE (Görögország), ActionAid Italy, OLTALOM Sportegyesület (Magyarország), Football Friends (Szerbia), Street Football World (Németország)) együttműködik a foci más módon történő játszásában és a „Foci mindenkéért” üzenet közvetítésében az egyenlőség és az aktív állampolgárság értékei révén .

A fentiek mind azt jelzik, hogy a cselekvési terv ezen kezdeti lépésében a football3 módszertant és eszköztárat **a DIALECT projekt hatóköréhez és a megcélzott populációk igényeihez kell igazítani**. Ebből a célból ki kell egészíteni a football3 módszertanának célkitűzéseit, hogy kezelni lehessen **az** összes megcélzott ifjúsági csoport **társadalmi integrációjának koncepcióját**. Legfontosabban pedig a football3 módszertan célkitűzései kiegészítendőek **a bevándorló és menekült célcsoportok befogadásának irányába, elősegítve a társadalmi integrációjukat és kezelve sajátos szükségleteiket is**. Mint már említettük a football3 által közvetített társadalmi üzenetre tekintettel, szerzői egy csokor társadalmi célkitűzés felállítását javasolják, melyeket ellérését meg lehet kísérelni a football3 révén. Ilyenek a nemek közötti egyenlőség, az egészségügy, a szociális integráció, a béketeremtés, a foglalkoztathatóság és az állampolgári részvétel.¹²² „A társadalmi téma, amely a projektünk szempontjából leginkább relevánsnak tűnik, a társadalmi integráció”¹²³. Így football3 módszertant és eszközöket kell igazítani az akcióterv kezdeti lépése során, hogy foglalkozzon a **társadalmi integráció teljesebb mértékben történő előmozdításával**. Ebben az összefüggésben a meglévő football3 anyagokat (azaz eszközkészleteket) felül fogják vizsgálni a meglévő módszertan kiaknázása, adaptálása és továbbfejlesztése érdekében (amelyet számos más társadalmi kérdés, például a nemek közötti egyenlőség kezelésére már teszteltek) a társadalmi és kulturális szempontból vegyes, helyi szintű serdülői közösségekben előforduló rasszizmus, idegengyűlölet és az intolerancia egyéb formái megelőzésének és a velük való küzdelemnek a kérdéséhez.

B) A football3 célkitűzéseinek adaptálása a football révén történő közösség építés és az intolerancia megelőzése érdekében - ésszerű iránymutató intézkedések

A kutatási eredmények azt mutatták, hogy az elhúzódo gazdasági és társadalmi válság, valamint az Európában zajló menekült- és migrációs válság, valamint a COVID_19 járvány minden részt vevő országban kihatott a politikai, társadalmi és kulturális légkörre. Az eredmények azt mutatják, hogy a felmerült új és összetett társadalmi kérdések között a társadalmi és politikai polarizáció továbbra helyt kap, olyan társadalmi éghajlatot teremtve, amely termékeny talajt biztosít az intolerancia, a diszkrimináció, a rasszizmus és az idegengyűlölet növekedéséhez. A populista csoportok és pártok továbbra is kulcsfontosságú szerepet játszanak az intolerancia és a xenofóbia érzelmeinek kiaknázásában. Annak ellenére, hogy a fiatalok politikai érdeklődése és kapcsolódó politikai részvételük alacsonynak tűnik, a bizonyítékok arra utalnak, hogy a főleg Európa hátrányos helyzetű közösségeiből származó fiatalokat és serdülőket vonzzák és közelítik meg a populista csoportok, és fokozottan fenyegetik őket a

¹²²Vanessa Thiele (streetfootballworld), Football3 eszköztár felülvizsgálata, 2020. május, DIALECT projekt-termék.

¹²³ Vanessa Thiele (streetfootballworld), Football3 eszköztár felülvizsgálata, 2020. május, DIALECT projekt-termék, p. 5

radikalizálódás és a gyűlöletbeszéd és az intoleráns retorika általi befolyásolódás, amelyek főleg az etnikai kisebbségi csoportok, köztük a menedékkérők és a menekültek felé irányulnak.

Ezenkívül a szegénység, a társadalmi kirekesztettség és a lehetőségek hiánya megkönnyíti annak kockázatát, hogy a fiatalok diszkriminációt tapasztaljanak, vagy hogy rasszista és idegengyűlölő gondolatok befolyásolják őket. A szakirodalmi áttekintés azt mutatja, hogy a gyermekek szegénységének és társadalmi kirekesztettségének magas aránya, különösen egyes gyermekcsoportok esetében, hozzájárulhat az intolerancia kialakulásához. Ami a releváns társadalmi mutatókat illeti, „a Görögországban, Olaszországban, Magyarországon és Szerbiában a 0-17 éves gyermekek szegénységéről és társadalmi kirekesztéséről szóló legfrissebb rendelkezésre álló (összehasonlítható) statisztikai adatok az EU-SILC 2018-on alapulnak (amelynek referencia jövedelmi periódusa a 2017. év). Ezen adatok szerint a szegénység és / vagy a társadalmi kirekesztés veszélyének kitett gyermekek aránya - noha az elmúlt években enyhe csökkenést mutatott - továbbra is magas szinten marad ebben a négy országban.¹²⁴ 2018-ban különösen a 0-17 éves gyermekek 33,3% -a volt szegénység és / vagy társadalmi kirekesztés veszélyének kitéve Görögországban, 30,6% Olaszországban, 35,9% Szerbiában és 23,8% Magyarországon, ami továbbra is magasabb, mint az EU-27 megfelelő aránya (azaz 23,4% 2018-ban). Ami azonban növekvő aggodalomra ad okot, az az a tény, hogy azok a gyermekek (0–17 év közöttiek), akiknek legalább egy külföldi születésű szülője volt, nagyobb mértékben voltak kitéve a szegénység kockázatának (Görögországban +19,0, Görögországban +18,2 és Olaszországban +4,4) Magyarországon), mint a honos szülők gyermekei. Az egyetlen kivétel Szerbia volt, ahol a migráns háttérű gyermekek szegénységi kockázati rátája alacsonyabb volt, mint a honos szülők gyermekeiéi (azaz -6,0 százalékpont)”.¹²⁵

Kutatási tanulmányunk megerősítette más kutatók azon érveit is, miszerint a sport fontos szerepet játszik a migránsok és különösen a gyermekek társadalmi befogadásának előmozdításában azáltal, hogy elősegíti a bevándorlók és a honos állampolgárok közötti kapcsolatok fenntartását közösségi szinten. Ezenkívül a sport szabályosan irányított gyakorlata elősegíti a kölcsönös tiszteletet és toleranciát, és eszköz lehet a diszkrimináció, az előítéletek és a sztereotípiák elleni küzdelemben. Ebben a tekintetben a sport és különösen a labdarúgás gyakorlata segítheti a befogadó és a bevándorló közösségeket az egymás megismerésében azáltal, hogy összehozza az embereket, és hidat képez a különféle hátterek és az egyedi személyiségek között, eszközként szolgálva a sokféleségben való együttélés kultúrájának erősítésére. Ezen a ponton azonban fontos hangsúlyozni, hogy az elmúlt években elért eredmények ellenére a labdarúgás továbbra is számos, a rasszizmussal és az etnikai diszkriminációval kapcsolatos kihívással néz szembe, miközben nem elhanyagolható számú esemény a gyermek- és az ifjúsági labdarúgást érintette. Számos tanulmány és nem hivatalos adat

¹²⁴ Eurostat, adatbázis, EU-SILC felmérés [ilc_peps01], Adatok kivonva: 2020.4.28., Mint Capella A., (EKKE), „A futball3 eszközkészletek felülvizsgálata és a projekt részeként használt kulcsfontosságú elemek és a szükséges módszertani módosítások azonosítása” (WP.2.7.), Vanessa Thiele (streetfootballworld), Futball3 eszközkészlet felülvizsgálata, 2020. május, DIALECT projekt-termék melléklete, pp. 13–14.

¹²⁵ Capella A., (EKKE), „A futball3 eszközkészletek felülvizsgálata és a projekt részeként használt kulcsfontosságú elemek és a szükséges módszertani módosítások azonosítása” (WP.2.7.), Vanessa Thiele (streetfootballworld), Futball3 eszközkészlet felülvizsgálata, 2020. május, DIALECT projekt-termék melléklete, pp. 13–14.

elegendő okot ad arra a feltételezésre, hogy az intolerancia és az xenofóbia sürgető probléma, amely hivatásos és amatőr szinten is szinte minden európai országban érinti a futballt. Ami azonban növekvő aggodalomra ad okot, az az a tény, hogy a populista csoportok és pártok megpróbálják kihasználni a labdarúgás népszerűségét az ifjúság körében, manipulálva a résztvevők és a szurkolók érzelmeit a propaganda megvalósítása, valamint az intolerancia és a diszkrimináció terjesztése érdekében.

A fenti részletezett társadalmi és politikai légkör közepette az olyan mechanizmusok kifejlesztése, melyek értelemmel-teli kamasz és ifjúsági részvételt segítenek elő a közügyekben és a helyi közösségek életében, elengedhetetlenek a serdülők és a fiatalok számára, hogy gyakorolhassák polgári, politikai, gazdasági, szociális és kulturális jogait. A fent részletezett társadalmi és politikai légkörben, a sport messze több, mint egy luxus vagy szórakozási forma: a sport egy hatékony eszköz. Innovatív és hatékony eszköz, amely segíti a meglévő erőfeszítéseket, amelyek a konkrét célok elérésére, így például a nevelésnek, a nemek közötti egyenlőségnek, a bevándorlók integrációjának, a betegségek csökkentésének, a gyermekek jól-létének stb. támogatására irányulnak. És ami fontosabb, hogy a sportok egy egyetemes értékrenden osztoznak és azt terjesztik. Valójában a sport a **fair play**-re tanít, amely összetett fogalom, mely magában foglal számos olyan értéket, amelyek nemcsak a sport világában hasznosak, de a hétköznapi életben is, például a tiszteletet, az egyenlőséget, a gondoskodást, az örömet és a toleranciát. Ez egy másik alapvető jogra, az **inklúzióra** tanítja meg az embereket. A sport segíthet a diszkrimináció tárgyává vált vagy marginalizált embereknek, mint például a migránsoknak, kulturálisan különböző vagy fogyatékkal élő embereknek, hogy elfogadottnak és a közösség részének érezzék magukat. Mindezen okokból a sport a gyermekek fejlesztésének hatékony eszköze .

Még konkrétan, kutatásaink kimutatták, hogy a futballt nagyra értékelik a serdülők az utcákon és azokon kívül is. Ennélfogva, alkalmas játék a **közösségépítés** végrehajtására. A futball elősegíti a becsületességet, a fair play, az önmagunk és mások tiszteletének, a szabályok betartásának, és a csapatmunkának az érvényesülését. A helyi közösségeken belül ezeknek az értékeknek a betartása napjainkra szükségessé vált. A serdülők lehetnek a tolerancia közösségi építésének úttörői. Születésük pillanatától kezdve nagyon lenyűgözöek, és a serdülőkor kezdete előtt elkezdik kialakítani véleményüket és nézeteiket a világról. Ezért annak érdekében, hogy optimalizáljuk a társadalmi kohéziót a fiatalok asszimilációja alapjainak maximálásán keresztül, a fejlesztő oktatás, amely egyesíti a kognitív készségeket és értékeket, alkalmas eszköz, amely hatékonyabbá válik, ha alkalmazzák őket olyan tevékenységek révén, amelyeket a gyerekek szeretnek. Így könnyebb bevonni őket, és lehet koncentráltabban végezni a tevékenységeket, miközben képessé teszi őket arra, hogy értékítéleteket alkossanak és megerősíti kognitív tudásukat és a képességeiket.

A futball3 filozófiájának, módszertanának és eszközeinek alkalmazása fokozza a közösségépítést a társadalmi és politikai polarizáció elleni küzdelemben. Azáltal, hogy **világos szocio-demográfiai jellemzőkkel és különböző etnikai háttérrel bíró serdülőket, valamint mindkét nembeli fiatalokat von be** jobban késszé teszi őket a tájékozott döntések meghozatalára, érzékenyen viselkedve és tiszteletben tartva másokat. Ez az önbizalom és a vezetői attitűdök kifejlődéséhez is hozzájárul, miközben támogatja a finom átmenetet a gyermekkorból a felnőttkorba. A futball3 javíthatja a megerősítési folyamatot azáltal, hogy megkérdőjelezi a nemi normákat, csökkenti a korlátozásokat, és a lányoknak és a nőknek nagyobb szabadságot, hozzáférést biztosít a nyilvános terekhez és több lehetőséget fizikai, pszichofizikai fejlődésükhöz. A futball3 hatékony eszköz lehet a **lányok és a nők megerősítésében**,

mivel gyakran kizárják őket a részvételtől, és nem élvezhetik a férfiak által uralt sport által kínált fizikai és pszichoszociális előnyöket. Továbbá, amint a lányok elkezdnek egy konkrét sportban részt venni, új interperszonális készségeket szereznek és hozzáférést új lehetőségekhez, amely lehetővé teszi számukra, hogy jobban résztvegyenek az iskolai és a közösségi életben. Ebben a tekintetben, futball3 nemileg vegyes csapatai szemben állnak azoknak a sztereotípiáknak a megerősítésével, melyek gátolják a lányok testi fejlődését, és minden résztvevővel és közösségi cselekvővel teljes mértékben megértetik a gyakorlatban azokat a módokat, ahogy a fiúk és a lányok kibontakoztatják képességeiket. Ugyanez vonatkozik a fogyatékkal élő gyerekek bevonására is.

Ezen túlmenően, **a migráns és menekült serdülők bevonása** a játék filozófiájába, módszertanába és eszközeibe fokozza a közösségépítést a társadalmi és politikai polarizáció elleni küzdelemben. Kutatási eredményeink e tekintetben felfedik általában a futball szerepét, és különösen a futball3 szerepét a bevándorlók társadalmi befogadásának elősegítésében, és különösen a gyermekek befogadásának elősegítésében, mely azáltal történik meg, hogy létrehozza és fenntartja a kapcsolatot a bevándorlók és a honos állampolgárok között, közösségi szinten. Ezenkívül, a futball3 helyesen irányított gyakorlata elősegíti a kölcsönös tiszteletet és toleranciát, és eszköz lehet a diszkrimináció, az előítéletek és a sztereotípiák elleni küzdelemben. Ebben a tekintetben a futball3 gyakorlata segíthet a befogadó és a bevándorló közösségeknek abban, hogy megismerjék egymást az emberek összehozása és azáltal, hogy hidat ver a különböző hátterek és egyedi személyiségek között, eszközként közreműködve az olyan értékek érvényesülésének előmozdításában, melyek azt célozzák, hogy meg legyen erősítve a sokféleségben való együttélés kultúrája.

A kutatási eredmények azt mutatták, hogy a fiatal migránsok általában ellenállóak, ambiciózusak és alkalmazkodóképesek. Azonban, míg a bevándorló fiatalok gyakran a társadalmi kirekesztéssel, a család szétesésével, és a társadalmi védelem hiányával néznek szembe, a fiatal bevándorló nők és lányok a visszaélések, a megkülönböztetés és a nemi alapú erőszak, beleértve a szexuális erőszakot nagyobb kockázatának vannak kitéve. A meghatározott etnikai vagy kulturális csoportokba tartozó fiatal migránsok különös nehézségekkel küzdenek. Kutatásaink arra mutatnak, hogy koruknál és fejlődési szakaszuknál fogva, a bevándorló fiatalok jobban ki vannak téve az olyan migrációs tapasztalatoknak, melyek elszigetelődést, kirekesztődést és a bizonytalanságot eredményeznek. A bevándorlók által megtapasztalt kockázatok a fiatalok esetén súlyosbodnak, különösen a 18 évnél fiatalabbak esetén, különösen akkor, amikor rendhagyó helyzeteknek vannak kitéve, és a kizsákmányolás, embercsempészet, kirekesztés, megfigyelés, fogvatartás és deportálás fenyegetésével találják szembe magukat.

Kockázatok szembe a bevándorlók kerülnek súlyosbítja az a helyzet a fiatalok, különösen thos e szerint 18 éves korig, különösen, ha azok szabálytalan helyzetek és fenyegetések a. A fiatal migránsok, különösen a lányok és a fiatal nők, ki vannak szolgáltatva az emberjogi jogszétségeknek, például a gyermekházasságnak, a szexuális kizsákmányolásnak, az erőszaknak és a fizetés nélküli munkának. Sok fiatal migráns szembesül a készségek leértékelődésével és a bizonytalan foglalkoztatással az úgynevezett „3-D” munkahelyeken (dirty, dangerous and dehumanizing = piszkos, veszélyes és megalázó), annak ellenére, hogy felsőfokú, vagy szakmai képesítéssel bírnak. Mi több, a vándorlási folyamat során a fiatalok elveszíthetik társas hálózataikat, és szülők vagy családtagok nélkül maradhatnak, akik iránymutatást és gondoskodást tudnának biztosítani számukra. Koruknál és fejlődési szakaszuknál fogva, a bevándorló fiatalok jobban ki vannak téve az olyan migrációs tapasztalatoknak, melyek elszigetelődést, kirekesztődést és a bizonytalanságot

eredményeznek. Különösen érintheti őket az idegengyűlölet és a diszkrimináció, és további marginalizációtól szenvedhetnek a helyi nyelv folyékony ismeretének hiánya, az új és az övéktől különböző kulturális normák, valamint az új országban érvényes törvények és rendeletekkel kapcsolatos nem kielégítő információ miatt. Különösen fenyegeti a kirekesztés veszélye az egyedül utazó fiatal migránsokat, a kísérő nélküli kiskorúakat, a serdülőket, akik a szülői migráció idején otthon maradnak, és azokat, akik migráns szülőktől születtek a célországokban. E kockázatok leküzdése, fejlesztési potenciáljuk és származási és befogadó országaikhoz való hozzájárulásuk növelése érdekében a fiatal migránsoknak meg kell tudniuk valósítani jogaikat megkülönböztetés nélkül, ideértve az oktatáshoz, az egészséghez, a munkához, a családi élethez való jogot és a döntéshozatalban és a közösségi életben való részvételhez való jogot. A rendelkezésre álló adatok azt mutatják, hogy a migráns fiatalok nagyobb valószínűséggel tapasztalják a kizsákmányolást, a készségekhez és a szakképzéshez való elégtelen hozzáférést, a társadalmi marginalizálódást és a kirekesztést. A társadalmi részvétel és befogadás a football3 politikai kereteivel érhető el, amely hatékonyan kielégítheti a migránsok különböző igényeit, valamint rezonálhat tapasztalataikra, kihívásaikra és lehetőségeikre. A migráns fiatalok és a serdülőkorúak ilyenén részvétele érvényesíti a véleménynyilvánításhoz, az információkhoz, a lelkiismerethez, az egyesüléshez és a békésgyülekezéshez fűződő egyetemes emberi jogaikat.

A labdarúgás módszertanának és eszközeinek szempontjából releváns kutatási eredmények alapján a football3 célkitűzéseinek két sajátos aspektusára kell különös figyelmet fordítani a football3 módszertanának és eszközeinek adaptálásában a migráns fiatalok aktív, a játékokban történő részvételének megvalósításához:

➤ **a versenyképesség kezelése**

➤ **a fair – play kezelése**

A versenyképesség kezelése nem könnyű feladat. Kutatásaink igazolták a vonatkozó korábbi feltételezéseket rámutatva, hogy a hátrányos helyzetű közegekből származó fiatalok (mind a honosak, mind a bevándorlók), amikor ígéretes, jó football-játékosként tűnnek fel, akkor nem lehet olyan könnyen meggyőzni őket, hogy kövessék a football3 folyamat befogadó mechanizmusait. A football3 arra az ideálra épül, hogy „a győzelem nem olyan fontos az ifjúság fejlődésében”. Mint az egyik a görög válaszadó fogalmazott: „Szép elgondolás azt mondani a gyerekeknek, hogy >> nem számít az eredmény<<, de ha épp arra készülsz, hogy profi legyél, akkor hamar rájössz, hogy ez minden, ami számít. Minél hamarabb magadévá teszed a győztes mentalitást, annál jobb.” Ezenkívül, ezek a fiatalok főbenjáró nehézséggel szembesülnek, amikor meg akarják győzni őket, hogy mentalitásuk súlypontját tegyék át a verseny és a pontozás nagyra értékeléséről, valamint a football révén megvalósuló egyéni szakmai karierről a társadalmi szolidaritás és a kifejezett csapatmunka nagyra értékelésére. Ebben a tekintetben a football3 elvi alapvetését a résztvevők minden kategóriájának kifejezetten el kell magyarázni, különösen annak a kontrasztnak a fényében, mely az egyéni kompetitív álláspontok és az inkluzív közösségépítés között áll fent. Ezen gyerekek meggyőzésének ereje edzőik és képzőik, valamint a profi football edzők kezében van!

A fair-play kezelése jóval könnyebb feladat, mindazonáltal rendkívül fontos a projekt célkitűzéseinek eléréséhez. Ahogy a fiatalok felnőnek, a jóval és rosszal, valamint az igazsággal és tisztességgel kapcsolatos érzéküket úgy fejlesztik ki, hogy megfigyelik a körülöttük lévő világot és azoknak az embereknek a cselekedeteit, akikben

bíznak és akiket szeretnek. Ez segíti őket a bölcs döntések meghozatalában, és arra ösztönzi őket, hogy járuljanak hozzá a körülöttük lévő világ jobbá tételéhez. Azok a tizenévesek, akik erősen érzékelik a jót és a rosszat, nagyobb valószínűséggel válnak stabil, egészséges felnőttekké, és tisztában vannak helyükkel ebben a bonyolult világban, amelyben élünk. Ezeket az ideálokat beleviszik másokkal való kapcsolataikba, ideértve a barátokat, romantikus partnereket, iskolájukat és munkahelyüket. A kutatási eredmények megerősítették azt az állítást, hogy a társadalmi integráció legjobb mutatója az egyéni szinten a „hovatartozás érzetének” kialakulása.

Kutatásunk továbbá kimutatta, hogy a migráns fiatalok és serdülők részvétele a futball3 tevékenységekben megkönnyíti hozzáférésüket a közösségi csoportokhoz, egyesületekhez, ifjúsági szövetségekhez és más civil társadalmi szervezetekbe, vagyis beilleszkednek a közösségi életbe; a migránsok inkluzív részvétele kritikus abból a szempontból, hogy figyelembe vegyük nézeteiket, igényeiket és tapasztalataikat; a fiatal migránsok részvétele a futball3 minden lépésében létfontosságú betekintést nyújt a politikaalkotásba, javítja a hatékony eszközök végrehajtását és erősíti a beavatkozások fenntarthatóságát. Mindent egybevetve, a **kormányok és helyi hatóságok fokozhatják a részvételt és a közösségek kohézióját építve az ilyen értelemmel teli beavatkozásokra.**

Olyan **mechanizmusok** kifejlesztése, melyek elősegítik az értelmes serdülő és ifjúsági részvételt a közügyekben és a fogadó közösségekben elengedhetetlen, hogy érvényesüljenek polgári, politikai, gazdasági, szociális és kulturális jogaik. A migráció által érintett serdülők és fiatalok részvételének és társadalmi beilleszkedésének elősegítése érdekében helyi, nemzeti és regionális szintű megfontolt politikák és programok kulcsfontosságúak a jólétük és az integrációjuk elősegítése, valamint a társadalmi befogadás fenntartása szempontjából. Részvételük megkönnyítése az ifjúsági, a szakszervezeti és a civil társadalmi szervezetekben különösen értékesnek bizonyulhat. A DIALECT projekt célkitűzései a futball3 megvalósításával, hogy a migráns ifjúsági közösségeket bevonják a befogadó társadalmakba, a fenti célokat szolgálják.

C) A futball3 célkitűzéseinek adaptálása a közösség építésének kezelésére a futball révén az intolerancia visszaszorítása érdekében (célzott quid vonalak, intézkedések és eszközök)

Amint az a javaslatban szerepel, az akcióterv egy átfogó megközelítés megalkotására irányul, amely az adaptált football3 foglalkozások révén megakadályozza az intoleranciát és különösen az idegengyűlöletet helyi szinten, ugyanazzal az eszközzel, amelyet gyakran használnak a fiatalok radikalizálására. nevezetesen a futballal, miközben elősegíti a közösségépítést és az összetartást. A végső cél a 12-18 éves serdülők (migráns és nem migráns háttérrel rendelkező fiúk és lányok) megerősítése a meglévő sztereotípiák és előítéletek felszámolására, az elterjedt mítoszok felszámolására és az új értékek ápolására, megakadályozva az intoleráns hiedelmek és attitűdök szárba szökkenését pozitív csoportközi kapcsolatok révén. Ebből a célból a következőket célozza meg:

3. lépés: A tevékenységek rangsorolása

A) A társadalmi tér meghatározása: Miért fontos megérteni a közösségi hátrányokat?

Amint azt a DIALECT pályázat megfogalmazta, a projekt célja a futball3 felhasználása a

közösség-építéshez és a polarizáció megszakításához azokon a közösségi területeken, ahol ez a legkiemelkedőbb és legerősebb. Ilyen területek magukban foglalnak hátrányos helyzetű közösségi területeket mind a négy országban. Meg kell jegyezni, hogy a közösségi hátrány a közösségben lakók jellemzőinek (pl. foglalkoztatási vs. munkanélküliségi ráta, szegénység, iskolázottsági szintek, drog- és alkoholfogyasztás, etnikai enklávék jelenléte stb.), valamint azoknak a társadalmi és környezeti kontextusoknak a hatásai közötti kölcsönhatásból fakad, amelyek közepette léteznek (azaz "helyhatások" vagy "szomszédsági hatások", mint például gyenge szociális hálózatok, gyenge példaképek és a lehetőség-szerkezetek viszonylagos hiánya). A hagyomány szerint az előnyt és a hátrányt szinte kizárólag a gazdasági tényezőkkel teszik egyenértékűvé. Tehát egy hátrányos helyzetű közösséget általában olyannak tekintenek, amelyben a népesség viszonylag nagy része a nemzeti medián jövedelem alapján kiszámított szegénységi küszöb alá esik. Talán a legjelentősebb probléma az, hogy a szegénységi küszöb mérések elfedik a hátrányos helyzet komplexitását és hatókörét, és azt sugallják, hogy a gazdasági vagy az újraelosztási megoldások önmagukban is megfelelő válaszok. A problémával kapcsolatos fokozódó tudatosság számos társadalomtudóst arra készítetett, hogy dolgozzanak ki új, gazdagabb tartalmú, árnyaltabb hátrányos helyzet fogalmat. Az 1990-es években gyorsan növekedett az érdeklődés a "társadalmi tőke" fogalma iránt. Közösségi szinten a társadalmi tőke általában erős és egészséges társadalmi normákra és hálózatokra, valamint az általuk nyújtott számos előnyre és haszonra utal. Pontosabban, Putnam (1995) a társadalmi tőkét "a társadalmi szerveződés olyan jellemzőiként határozta meg, mint a hálózatok, normák és a társadalmi bizalom, amelyek megkönnyítik a koordinációt és az együttműködést a kölcsönös előnyök érdekében".¹²⁶ Ugyanebben az időben a "társadalmi befogadás" és a "társadalmi kirekesztés" fogalma erősen befolyásolta az elméletet és a politikát. Így, a közösségi hátrányos helyzet területei nélkülözik az olyan indikátorokat, mint például: részvétel a társadalomban a foglalkoztatáson keresztül és a szolgáltatásokhoz való hozzáférés; kapcsolat (társas kötelek) a családdal, a barátokkal és a helyi közösséggel; hatékony politikák a személyes válságok (pl. betegség, családi halálozás) kezelésére; és a meghallgatás lehetősége. Így a kirekesztő közösségek az életlehetőségek korlátozása szempontjából különböztethetők meg; az emberek azon képességének korlátozása szempontjából, hogy tőkét kovácsoljanak a létező lehetőségekből; végül a kirekesztés társadalmi és gazdasági dimenziói szempontjából.

Annak érdekében, hogy ki legyenek választva azok a közösségi területek, melyek társadalmi és politikai polarizációtól szenvednek, a futball3 akciók végrehajtása érdekében, hogy megelőzzék az intolerancia és különösen a xenofóbia kialakulását helyi szinten, elősegítve a közösség építését és a kohézió érvényesülését, az alábbi kulcsfontosságú azonosító kritériumokat kell használni:

- Fokozott szegénységi és munkanélküliségi ráta
- Gyenge szociális hálózatok
- Gyenge példaképek
- A lehetőség-szerkezetek relatív hiánya
- Az etnikai zárványok észrevehető létezése
- Megnövekedett szavazati arány a politikai szélsőséges és populista pártok javára
- Polgárok alacsony politikai részvétele
- Gyenge környezeti körülmények

¹²⁶ Putnam, RD (1995). Csak bowling: Amerika csökkenő társadalmi tőkéje. *Journal of Democracy*, 6 (1), 65–78.

- A rasszizmus, az idegengyűlölet, a gyűlöletbeszéd és az intolerancia esetei

A fentiek által meghatározott társadalmi környezetben belül – amint ezt kutatási eredmények is támogatják – nyilvánvalóvá válik, hogy a futball egy olyan **társadalmi tér**, ahol a közösség és a személyes identitás építése zajlik fokozott relevanciával és jelentőséggel a fiatalok számára. Ezenkívül a futball sok országban a nemzeti identitás és büszkeség forrása, míg a futballközösségek történelmileg lehetőséget nyújtanak a kollektív identitások felépítésére. Ebből a szempontból az empirikus eredmények megerősítik, hogy a futball3 hatékony, eredményes és fenntartható eszköz a társadalmi befogadással kapcsolatos életkézségek és értékek előmozdítására. A résztvevők megtanulják, hogyan lehetnek jobb szomszédok, diákok és polgárok. A futball3 platformot kínál a releváns társadalmi kérdések kezelésére és a kollektív reflexiók megvalósításához, egyesítve a közösségeket **a pályán és a pályán kívül**.

A futball3 kézikönyv és eszközök szerzői az alábbi módon írják le a futballpályát, mint a társadalmi integráció előmozdítására alkalmas társadalmi teret: „A futballpálya egy biztonságos és befogadó környezetként szolgálhat, amely különösen fontos az olyan marginalizált csoportok számára, mint a menekültek, etnikai kisebbségek, fogyatékkal élők vagy hajléktalanok. A csapatmunka és tisztelet megtapasztalása a pályán minden játékost képessé teszi arra, hogy úgy érzék, egy kollektív egész részei.”¹²⁷

B) A rasszizmus és az intolerancia kezelése : miért fontos őket azonosítani?

Mivel a DIALECT projekt célja a migráns fiatalok iránti bizonyított intolerancia átalakítása a migránsok társadalmi integrációjává és, ennél fogva, a társadalmi kohézióvá, elkerülve az ifjúság politikai radikalizálódását, fontos, hogy a futball3 elvi alapvetés, módszertan és eszközök megvalósításába bevonják a rasszizmus, diszkrimináció, gyűlölet-intolerancia és társadalmi kirekesztés fogalmait.

Az intolerancia elleni általános küzdelem érdekében az embernek képesnek kell lennie annak azonosítására. Az etnicitás és a társadalmi pozíció közötti kapcsolatnak vannak olyan aspektusai, melyeket általában figyelmen kívül hagy a szakirodalomban tükröződő kutatás. Például a társadalmi pozíció mérései gyakran egyképpen nem adnak számot a hátrányok életpálya során történő felhalmozódásáról és / vagy az ökológiai hatások szerepéről, amelyet az etnikai kisebbségi csoportok hátrányos helyzetű lakónegyedekben való koncentrációja okoz. A sok más megközelítés által figyelmen kívül hagyott fenti kapcsolat egy másik aspektusa a rasszizmus áldozatává válásnak a hatása a csoport társadalmi identitására, társadalmi helyzetére és szocioökonómiai helyzetére gyakorolt hatása szempontjából. Ennek eredményeként annak vizsgálata, hogy a társadalmi és gazdasági hátrányok hogyan strukturálhatják a különböző etnikai csoportok tapasztalatait, viszonylag felszínesnek bizonyult. A diszkriminációról kimutatták, hogy előfordul a köz- és magánélet szinte minden aspektusában előfordul, az egyén mindennapi élete során tapasztalt „napi szóváltás”-tól a komolyabb eseményekig, mint például egy rasszista fizikai támadás áldozatává válásig. Például szerte Európában széles körű bizonyíték van a bevándorlók és a menedékkérők iránti intoleranciára . Ez látható a szélsőjobboldali választási pártok növekedésében Európa egyes országaiban az 1990-es

¹²⁷ Streetfootballworld 2014, p. 46

évek óta.

A rasszizmus számos módon léphet be az emberek életébe. Alapulhat „faj”-on / etnicitáson, valláson vagy nemzetiségen és ha kombinálódik az identitás más negatívan sztereotipizált aspektusaival, akkor a halmozott diszkrimináció élményeit képes produkálni. Közvetlenül megtapasztalható a személyek közötti megkülönböztetés vagy egy intézmény diszkriminatív politikája révén. De mivel a rasszizmusról már többször kimutatták, hogy legalább részben az etnikai csoportokból származó sok ember szocioökonómiai hátrányával társítható, a kézzelfogható feltárás szükséges, hogy teljes mértékben megértsük, hogyan hat a rasszizmus az emberek életére.¹²⁸

Az intolerancia és a rasszista diszkrimináció ideális azonosítási és mérési sémájában – „egy intolerancia mérési sémá”-ban¹²⁹ – nemcsak a „faj”, a rasszizmus és a faji megkülönböztetés elemzését befolyásoló fogalmi kérdéseket kell ismerni, hanem szem előtt kell tartani a különféle mérési kérdéseket is. A „Faj”, a Rasszizmus, és Faji Megkülönböztetés, valamint az Interperszonális (Egyéni) Rasszizmus mérése és elemzése, a releváns incidensek mérésével társított fő probléma a felismerést illeti, mind azok számára, akik a rasszizmus kérdéseinek feltárásával foglalkoznak, mind annak áldozataira. Annak meghatározása, hogy pontosan mi jelent és mi nem jelent rasszizmust, összetett, és ez gyakran következtelenségekhez vezet az adatgyűjtésben. Így a kérdéseknek és a mérési skáláknak nem szabad homályosnak vagy általánosnak lennie, feltárva például az elmúlt év vagy egy egész élet tapasztalatait, vagy azt a gyakoriságot, amellyel valaki általában van kitéve a rasszizmusnak.

Egyes kérdések azonban az „intolerancia mérési sémá”-ban – melyek gyümölcsözőnek bizonyulnak a rasszizmus, a gyűlölet és a diszkrimináció azonosításában és kezelésében a futball3 módszertan megvalósítása során – azért vannak, hogy magukba foglalják annak vonatkozó tájékoztató szemináriumait, értékelését, és viselkedési változás eszköz-kérdéseit, mint – csak jelzésszerűen – az alábbiak:

A tiszteletlenség formái, mint például:

- kevésbé udvariasan vagy tisztelettel kezelnek, mint más embereket;
- a többi emberhez képest gyengébb szolgáltatást kapsz;
- az emberek úgy viselkednek, mintha azt gondolnák, hogy nem vagy okos;
- az emberek úgy viselkednek, mintha félnének tőled;
- az emberek úgy viselkednek, mintha őszintétlennek, tisztességtelennek tartanának;
- az emberek úgy viselkednek, mintha jobbnak gondolnák magukat nálad;
- csúfolnak vagy sértegetnek;
- fenyegetnek vagy zaklatnak;
- vásárlás közben követnek.

A diszkrimináció olyan formái, mint:

¹²⁸ Indikatíve lásd: Saffron Karlsen és James Yzet Nazroo: MEASURING AND ANALYZING “RACE,” RACISM, AND RACIAL DISCRIMINATION, https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/30220584/social_epidemiology_methodology.pdf

¹²⁹ Úgy, mint Allison C. Aosved, Patricia J. Long, Emily K. Voller (2009), Measuring Sexism, Racism, Sexual Prejudice, Ageism, Classism, and Religious Intolerance: The Intolerant Schema Measure”, Journal of applied Psychology Vol. 39, 10. szám, Először publikálva: 2009. október 1., <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2009.00528.x>

- az emberek sértegetnek más embereket,
- gúnyolódhatnak a másikon, nevetségessé teszik
- tisztességtelenül bánni velük, mert egy bizonyos faji / etnikai csoporthoz tartoznak, vagy más nyelvet beszélnek, vagy másképp néznek ki.
- Az embereket megütik, vagy durván kezelik;
- a sértegetik őket vagy csúfolják őket;
- durván vagy tisztességtelenül bánnak velük;
- fenyegetve vannak;
- egy boltban vagy étteremben megtagadják a kiszolgálásukat
- késedelmes szolgáltatásoknak vannak kitéve;
- a kizárják őket vagy figyelmen kívül hagyják őket az iskolában, a játékokban, a szomszédság körében felmerülő feladatokban.

A faji megkülönböztetés, a gyűlölet és az intolerancia formái, az olyan kérdések feltárásában, mint:

- valaha is igazságtalanul elbocsátottak, nem alkalmaztak, vagy elutasították az előléptetésedett;
- valaha a rendőrség igazságtalanul megállított, átkutatott/megmotozott, kikérdezett fizikai fenyegetéssel vagy bántalmazással élt irányodban;
- egy tanár vagy tanácsadó bármikor igazságtalanul eltanácsolt-e a tanulás folytatásától;
- valaha is igazságtalanul megakadályozták abban, hogy a környékre költözzél, mert a bérbeadó vagy az ingatlanügynök nem volt hajlandó házat vagy lakást eladni neked vagy bérbeadni;
- valaha olyan környékre költöztél, ahol a szomszédok megnehezítették az életedet a családdal;
- valaha másnál rosszabb szolgáltatást kaptál vízvezeték-szerelőtől vagy autószerelőtől.

Fontos azonban megkülönböztetni az úgynevezett „súlyos” vagy „élet” eseményeket, a „krónikus stresszorok”-tól és a „napi szóváltások/problémák”-tól. A mindennapi szóváltások, melyet „mindennapi diszkriminációnak” is neveznek, a mindennapi élet részének tekintett krónikus vagy epizodikus események, amelyek hatását kisebbnek és viszonylag rövid távúnak érzik: negatív bánásmód vagy ellenségesség, amelyet nem tartanak elég súlyosnak ahhoz, hogy „faji alapú zaklatás”-nak minősüljön. A „nagyobb” tapasztalatoktól eltérően a napi gondokkal kapcsolatos információkat gyakran nem gyűjtik össze a felmérések. Bizonyítékok vannak azonban arra, hogy a faji indíttatású mindennapi szóváltásnak nagyobb hatása lehet, mint a napi szóváltás más formáinak, mivel fájdalmas emlékeket idézhetnek elő a múltbeli rasszista tapasztalatokkal és az előítéletek közösségi történeteivel kapcsolatban úgy, ahogy más napi gondok nem. A faji indíttatású mindennapi szóváltásnak inkább lehet halmozott hatása, vagy kombinálódhat más rasszista tapasztalatokkal, mely még súlyosabb következményekhez vezet. A tapasztalatok ezen aspektusainak figyelmen kívül hagyása tehát a rasszizmus emberek életére gyakorolt hatásának komoly alábecsüléséhez vezethet. Az intolerancia azonosításának tehát közvetlen információkon kell alapulnia, és a diszkrimináció számos oldalával kell foglalkoznia, fel kell tennie a kérdést az egyes helyzetekben és helyszíneken alkalmazott tisztességtelen bánásmód különféle típusairól, és el kell kerülni a tapasztalatokkal vagy a tudatossággal kapcsolatos globális/általános kérdéseket. Szintén fontos annak a tartománynak az értékelése, amelyben a rasszizmus

bekövetkeznek, a nagysága és az időbeli jellemzői az eseménynek, a kapcsolódó fenyegetés, és az egyéb egyedi jellemzők és stresszorok hatása.

Ugyanakkor érvek lettek felsorakoztatva amellet, hogy más jogellenes cselekedetekkel ellentétben a rasszizmust nem kell személyesen átélni ahhoz, hogy a fenyegetettség érzete kialakulhasson, az interperszonális incidenseket „a közösség egésze elleni támadásnak” tekintve. Amint az lett szögezve, *a faji erőszak és zaklatás megkülönböztető jegye nem egyszerűen az, hogy különböző faji vagy etnikai csoportok tagjait érinti; a megkülönböztető jegye az, hogy az akció faji indíttatású. A faji indíttatású magatartás tehát nem egy személyt, mint pusztán egyént célzó támadás, hanem egy kategória vagy csoport tagja elleni támadás. Ez látható olyan megállapításokban, amelyek azt sugallják, hogy a rasszizmus fenyegetésével vagy félelmével élők száma nagyobb, mint azok, akik a rasszizmus tényleges személyes tapasztalatairól számolnak be.*¹³⁰ Ennek feltárására néhány tanulmány rákérdez, a válaszadók más emberek (ebben az esetben a családtagok) rasszista élményeivel kapcsolatos tudására. Más tanulmányok közvetlenebb módon rákérdeztek az embereknek a rasszizmus áldozatává válásával kapcsolatos aggályaira. Csak az egyén tényleges tapasztalatainak mérése nem tárhatja fel a rasszizmus ismerete által kiváltott fenyegetés hatásait egy közösségben, ha ez nem tükröződik a megkérdezettek tényleges tapasztalataiban.¹³¹

B) A populációk megszólítása: Kit kell képezni?

A közösségépítés helyi szinten és a foci3 révén történő elősegítése érdekében, a kapacitásépítő akciókon alapuló válaszként, a résztvevő fiatal férfiakat és nőket egy előre kiválasztott hátrányos helyzetű térség 12-16 éves honos és migráns **serdülői populációjából** kell kiválasztani, különösen a legszívesebben részt vevő, de megerősítésre szoruló személyek közül. A beállított korhatár leginkább **identitás felépítésére** nézve fontos.

II. Feladat: A populációk megerősítése és képessé tétele a futball3 játék hatókörében

1. lépés: A fiatalok megerősítése

Az ifjúság megerősítése / képessé tétele (szerepvállalása – angolul „empowerment”) olyan folyamat, amelyben a gyermekeket és a fiatalokat arra ösztönzik, hogy vállalják életük irányítását. Teszik ezt helyzetük kezelésével, majd intézkednek annak érdekében, hogy javítsák az erőforrásokhoz való hozzáférésüket, és hiedelmeik, értékeik és attitűdjeik révén átalakítsák tudatosságukat.

A fiatalok megerősítésének / képessé tételének irányelvei

¹³⁰ J. Michael Oakes, Jay S. Kaufman (2006) szerk., METHODS IN SOCIAL EPIDEMIOLOGY, John Wiley & Sons, Inc. p. 114 ff.

¹³¹ Bővebben lásd: Nemzeti Kutatási Tanács (National Research Council). 2004. *Measuring Racial Discrimination*. Washington, DC: The National Academies Press. <https://doi.org/10.17226/10887>. “Attitudinal and Behavioral Indicators of Discrimination” p. 162 ff.

1. **Saját helyzet kezelése** a rasszizmussal, a diszkriminációval, a gyűlölettel, az intoleranciával megküzdeni képes egyéni védekezési mechanizmusok kialakítására tekintve. Vagyis képessé tétel a fiatalok „védhető terének” kiépítésére
2. a jogok igényléséhez és az intolerancia kezeléséhez. Ezt minden futball3 játékszakaszon meg kell tenni, de leginkább a futball3 előkészítő szakaszában (a játékot megelőző szakaszban, lásd alább, folytatólagosan). Ebből a célból a vonatkozó futball3 eszközöknek tartalmazniuk kell az összes fenti „intolerancia formát” annak érdekében, hogy minden résztvevő tisztában legyen velük.
3. A fiatalok bevonása a **döntéshozó folyamatokba**. Ez a migráns fiatalok számára a leginkább elengedhetetlen. Résztételük érvényesíti és megvalósítja a kifejezéshez, az információhoz, a lelkiismerethez, az egyesüléshez és a békés gyülekezéshez fűződő egyetemes emberi jogait, amint ezt a jelen szöveg korábbi szakaszai bemutatták. A futball3 befogadó részvétele elengedhetetlen ahhoz, hogy felkészítse őket a közösségi életben való befogadó részvételre.
4. Az **ifjúság hangjának** tisztelete. Őszinte véleményeik és elképzeléseik megértése és megvalósítása. Kritikus jelentősége van, hogy figyelembe vegyék nézeteiket, igényeiket, tapasztalataikat és javaslataikat annak érdekében, hogy önbecsülésük és önbizalmuk épüljön az igények nyilvános terekben történő artikulálása során.
5. A **méltányos hozzáférés** megkönnyítése mind a honos, mind a migráns, mind a férfi, mind a női fiatalok számára, amint azt a futball3 filozófiája eddig is elősegítette.
6. Hajlandóság a **felnőtt hatalom és privilégiumok megosztására** annak érdekében, hogy a közösség jobb hely legyen mind a **fiatalok**, mind a felnőttek számára. Mint már említettük, a serdülők részvétele, de ami a legfontosabb: a fiatal migránsok részvétele a nyilvános terekben lezajló folyamat minden lépésében (futball3) és a fontos társadalmi szereplőkkel és a változások ágenseivel (helyi közösségek és sporthatóságok, szülei és szomszédok, stb.)vel történő hálózatépítési tevékenységek, valamint a megvalósítás és a monitorozás bevonása létfontosságú betekintést nyújt a politika formálásába, elősegíti a hatékony végrehajtást és erősíti a beavatkozások fenntarthatóságát, ahol a fiatalok kulcsszerepet kapnak .

2. lépés: A szülők inkluzív részvétele a tudatosságfokozó tevékenységekben. A szülői elkötelezettség igénye

A megerősítés (empowerment) egy különböző társadalmi szereplőket érintő általános folyamat, ami az önálló kompetencia, a közösségi befolyás és a készségfejlődés fokozott érzetéhez vezet. A serdülők megerősítésében való szülői részvétellel kapcsolatos kérdések kezelése érdekében egy sor stratégia, program és intervenció került azonosításra. Ezek a fiatalok fejlődésével kapcsolatos szülői támogatás általános kategóriájába tartoznak. Általánosságban a szülői támogatás a szülők, mint gyerekeik elsődleges gondozóiként végzett, családi fókuszú beavatkozására vonatkozik. Ezek magukban foglalhatják a gyermeknevelési stratégiákat, a gyermekek oktatási vagy érzelmi / viselkedési kérdéseit, és az önbizalom, valamint az önmeghatározás fokozásához szükséges képességfejlesztést. A szülői gyakorlatok magukban foglalhatják még az érdekképviseletet vagy az önellátási technikákat is. A legfontosabb szál ezek közül az aktív, tájékozott, és bevonódott állampolgári lét előmozdítása.

A tényleges társadalmi helyzetek azonban, amint azt a kutatási eredmények is

kimutatták, messze elmaradnak egy ilyen ideális szülői környezettől, a DIALECT projekt serdülői célpopulációit tekintve. A mind a négy országban végzett hátrányos helyzetű területeket vizsgáló tanulmányunk azt mutatta, hogy bár a szülők gondoskodnak gyermekeik fejlődéséről, a strukturális és kulturális korlátok akadályozzák őket abban, hogy messzire tekintő célok és tevékenységek mellett köteleződjenek el. Bizonyos esetekben, a szülők úgy tűnik, rendkívül védik gyerekeiket attól való félelmükben, hogy a serdülők kitétetnek a hátrányos helyzetű térségben pragmatikus vagy nem-pragmatikus kockázatoknak. Más esetekben, vonakodnak átadni a vezetést sportszakembereknek, még akkor sem, ha meg vannak győződve azok vonatkozó képességeiről és tehetségeiről. A legtöbb esetben a jelenlegi gazdasági helyzet közepette a munkájukkal kapcsolatos aggodalmak akadályozzák őket abban, hogy elkötelezzék magukat, mivel sokkal életbevágóbb prioritásaik vannak. A migránsok esetében a szülők és a serdülők egyaránt szembesülnek a többszörös megkülönböztetés kockázatával, és a kísérő nélküli kiskorúak esetében állami hivatalokat neveznek ki szülői gondviselőként. A DIALECT projekt célkitűzéseinek eléréséhez azonban elengedhetetlen a szülők vagy a gondviselők bevonási stratégiájának megvalósítása.

A szülői elköteleződésre vonatkozó irányelvek

A bemutatott irányelvek konszenzuson alapuló ajánlásokat azonosítanak avval kapcsolatban, hogy hogyan lehet megerősíteni a szülők elkötelezettségét, és egy strukturált és többé-kevésbé professzionizált szülői támogatást biztosítani;

- a) A szülői bevonódás / elkötelezettség és támogatás valószínűbben célba ér, ha nem megbélyegző.
- b) A szülői bevonódás / elkötelezettség és támogatás valószínűbben célba ér, amikor tájékozott, és a tevékenységek pozitív hatását demonstrálja (azaz a futball3 filozófiával, akciókkal és eredményekkel kapcsolatosan).
- c) A szülők bevonási programjainak rugalmasaknak kell lenniük, hogy megfeleljenek mind a munkahelyi igényeknek, mind a családi szükségleteknek. Így nagyobb valószínűséggel lesznek sikeresek. Ez azt jelenti, hogy a szülők számára elérhető és alkalmas helyeken és időpontokban kell *szolgáltatásokat* nyújtani.
- d) A szülők bevonási programjainak költséghatékonyaknak kell lenniük, vagyis esetünkben teljesen ingyenesnek. Megvalósíthatatlan, célszerűtlen, vagy költséges programokat, amelyek nem illeszkednek bele a jelenlegi költségvetési megszorítások rendszerébe egyszerűen nem lehet széles körben megvalósítani vagy könnyen fenntartani.
- e) A szülői bevonódás / elkötelezettség és támogatás valószínűbben célba ér, ha idejekorán felajánlják őket, a futball3 végrehajtási programjának előkészítési szakaszától kezdve.

Nyomós érvek szólnak amellet, hogy a szülőket bevonják a foci3 megvalósításába. A családok biztosítják azt az elsődleges társadalmi kontextust, amelyben a gyerekek működnek, továbbá ők alakítják az eredmények szempontjából kritikus attitűdöket. A szülők tudása gyermekeikről, a családi körülményekről és a szociokulturális kontextusról elengedhetetlenek az érvényes értékelésekhez és a megfelelő intervenciós tervezéshez. A szülők folyamatos részvételének és a rokoni beavatkozások fontosságát kutatási eredmények igazolják, továbbá jelzik nemcsak azt, hogy a gyerekek érzelmi és viselkedési

problémák jellemzően eszkalálódnak szülői jelenlét hiányában, hanem a kísérő nélküli bevándorló kiskorúak szülőkapcsolatának visszaállításával járó stressz által is ez történik. Ezeknek a kihívásoknak az előrejelzése és megelőzése szükségszerűen implicálja a szülők és gondviselők aktív bevonását addig, amíg gyermekeik még gondozásban vannak annak biztosítására, hogy a szülők megértsék gyermekeik kibontakozó fejlődési szükségleteit, és tudjanak (személyiség)fejlesztési stratégiákat tanulni és megvalósítani „a pályán kívül” is, otthon vagy a nevelőotthoni/nevelőszülői keretek között. A bevándorló vagy kisebbségi csoport serdülői számára tartósan fennálló szülői és családi kapcsolatok kulturális és társadalmi értékével kapcsolatos kutatási eredmények hangsúlyozták a folyamatos családi és / vagy gondviselői részvétel fontosságát sok gyermek hosszú távú jól-létében.

Ekképpen, az alábbi két utolsó legfontosabb irányelvet kell hozzátenni a DIALECT projekt hatóköréhez:

- Az Ifjúsági Megerősítésének Beágyazása a Gyermekjóléti Hivatalok / Gyámügyi Struktúrák és Rendszerek Missziójába.
- A Gyermekjóléti Hivatalok / Gyámügyi Struktúrák és Rendszerek aktív bevonása a Multikulturális Kompetencia kiépítésébe.

Ezek az irányelvek a gyermekjóléti tanácsadó csoportok aktív szerepvállalását és részvételét ajánlják és hangsúlyozzák a gyermekjóléti hivatalok abbéli felelősségét, hogy megkönnyítsék a fiatalok képességeinek optimalizálását az iskolában, a társas és közösségi területeken. Továbbá, a gyermekjóléti hivatalok multikulturális kompetenciát mutatnak azáltal, hogy lehetőséget adnak az ifjúság megerősítésére és bevonására az etnikai, kulturális és vallási tevékenységekbe és a közösségek és családjaik kulturális hagyományaival harmóniában lévő személyes identitásuk kifejlesztésébe. A multikulturális kompetencia az alábbiakat foglalja magában: (a) képesség a saját tudatosság fokozására a személyes elfogultságokkal, feltételezésekkel, attitűdökkel és világnézetekkel kapcsolatban, (b) a kultúrák, a történelem, a világnézetek, nyelvek és sokféle tapasztalat konkrét ismeretét, és (c) olyan készségek repertoárját, amelyek lehetővé teszik az ember számára, hogy hatékonyan beavatkozhatson személyes és szakmai területeken. Ezen hivatalok, különösen azok bevonásával, melyek kompetensek a faj, vallás, nem és szexuális orientáció terén, és bátorítva ezeket az ifjúsági és gyermekjóléti tevékenységekben, hozzá fog járulni a gondozásukban lévő ifjúság egészséges fejlődéséhez.

Ami fontosabb a DIALECT projekt célkitűzéseivel kapcsolatban az a szülők bevonása a fiatalok politikai részvétele, marginalizációja fogalma fontosságának és radikalizáció kockázatának köszönhetően.

Az Ifjúság Politikai Részvétele általában a politikai rendszer olyan hagyományos mechanizmusaiba való bevonódásra vonatkozik, mint a választásokon való szavazás és csatlakozás politikai szervezetekhez. Az állampolgárság ezen hagyományosabb formái képviselik az uralkodó paradigmát az ifjúság demokratikus politikai rendszerben való polgári és politikai magatartásának konceptualizálásában. Az állampolgárság egyik felfogása a résztvevő állampolgáré, aki a hagyományos csatornákon keresztül - szavazáson, helyi civil szervezeteken keresztül - aktívan részt vesz a politikai rendszerben, hogy hozzájáruljon közösségének és nemzetének jólétéhez. A marginalizált fiatalok helyzetére szabott polgári / politikai fejlődés fogalmi keretei azonban nagyobb hangsúlyt

fektetnek az általuk tapasztalt faji / etnikai és társadalmi-gazdasági korlátokra és a társadalmi struktúrán belüli relatív helyzetükre. Az ifjúság társadalmi-politikai fejlődésének és a társadalmi igazságosság fejlődésének modelljei felvázolják, hogy a marginalizálódott fiatalok hogyan fejlesztik ki a társadalmi egyenlőtlenségek elemzésének képességét, hogyan köteleződnek el erkölcsileg a társadalmi és politikai változások megteremtése mellett, valamint hogyan fognak cselekvésbe a társadalmi-politikai egyenlőtlenségek csökkentése érdekében. Az egyenlőtlenségek csökkentése iránti elkötelezettség központi jelentőségű azon koncepciók szempontjából is, hogy hogyan erősítetnek meg az emberek az aktivizmus, a szélsőséges politikai csoportok, a radikalizáció és/vagy a közösségi szervezés mellett való elköteleződésre. Röviden szólva, azok a fiatalok, akik úgy elkötelezettek érzik magukat a társadalmi változás kiváltása iránt, nem érzik hasonlóan elkötelezettek magukat kollektív politikai érdekek hagyományos politikai folyamatokon keresztül érvényesítése iránt. Nem világos, hogy az igazságtalan társadalmi rend megváltoztatása iránti elkötelezettség „átáramlik-e” és előre jelzi-e a hagyományos politikai részvételt, vagy pedig a társadalmi egyenlőtlenségek erkölcsi elutasítása különbözik-e a választási folyamatban való részvételtől.

A *Szülői Politikai Szocializációt* fontosnak tartja a szakirodalom, és egyes esetekben prediktívnek tekintik a marginalizált fiatalok társadalmi változások iránti elkötelezettségére és politikai részvételükre vonatkozóan. A szülők létfontosságú szerepet játszanak a fiatalok polgári / politikai fejlődésében és részvételében. Általánosságban elmondható, hogy a szülők arra szocializálják gyermekeiket, hogy legyenek (vagy ne legyenek) állampolgárok és politikai aktorok. A szülők úgy biztosítják a politikai szocializációt, hogy a politikai részvétel modelljét nyújtják, megbeszélik a társadalmi és politikai eseményeket gyermekeikkel, és más hasonlókkal. A megbeszélések különösen fontos aspektusai lehetnek a szülői politikai szocializációnak a fiatalok társadalmi egyenlőtlenségekkel kapcsolatos tudatosságának és az igazságtalan társadalmi rend megváltoztatása iránti elkötelezettségének előmozdításában. A kutatások azt mutatják, hogy a társakkal és szülőkkel a társadalmi és politikai kérdésekről folytatott megbeszélések elősegítik a marginalizált fiatalok társadalmi cselekvésben való részvételét (ami a társadalmi változás iránti elkötelezettség viselkedési megnyilvánulása), és a politikai részvételt, valamint a hagyományos polgári / közösségi tevékenységekben való részvételüket. Ennek megfelelően a szülői politikai vita (a szülői politikai szocializáció kulcsfontosságú elemének) szerepe létfontosságú a fiatalok elkötelezettségének és politikai részvételének előrejelzésében az idő múlásával.¹³² A következő séma segítségével teljesebben meg lehet érteni hogyan játszanak a szülők kulcsszerepet a marginalizált fiatalok polgári / politikai részvétele egymástól eltérő formáinak kiváltásában, figyelembe véve a faji / etnikai, generációs, és szocioökonómikus különbségeket.

I. séma:¹³³

¹³² Diemer M., A. „A marginalizált fiatalok politikai részvételének elősegítése: A szülői politikai szocializáció és az ifjúság szociopolitikai fejlődésének longitudinális szerepei”, Am J Community Psychol (2012) 50: 246–256 DOI 10.1007/s10464-012-9495 -9.

¹³³ Diemer M., A. „A marginalizált fiatalok politikai részvételének elősegítése: A szülői politikai szocializáció és az ifjúság szociopolitikai fejlődésének longitudinális szerepei”, Am J Community Psychol (2012) 50: 246–256 DOI 10.1007/s10464-012-9495 -9., p. 249

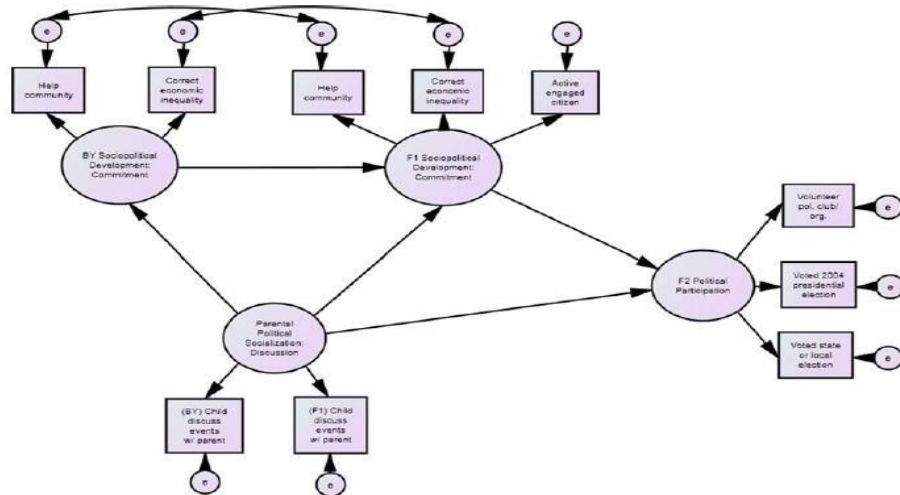

Fig. 1 Conceptual model

II. Séma:¹³⁴

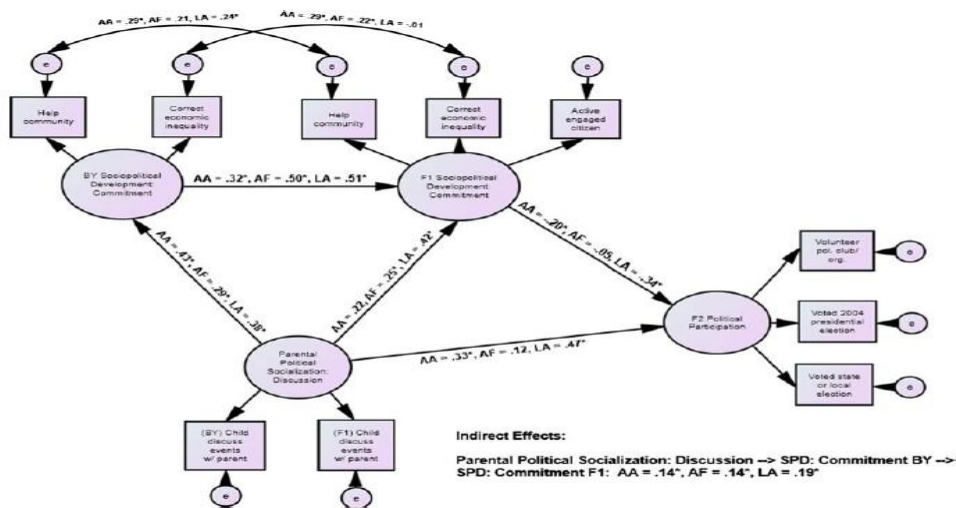

Fig. 2 Structural model. Note: $N = 618$ for the lower-SES Asian American subsample, $N = 986$ for the lower-SES African American subsample, and $N = 670$ for the lower-SES Latino/a subsample.

Standardized regression coefficients are noted for each path; coefficients significant at $p < 0.05$ are indicated with an asterisk (*)

A szülők bevonásának utolsó lépéseként egyfajta „hatásértékelési gyakorlatot” kell végrehajtani a *Látens Konstrukciók Mutatói segítségével*¹³⁵ annak érdekében, hogy értékelhessük szerepüket a közösség társadalmi-politikai fejlődésében.

¹³⁴ Diemer M., A. „A marginalizált fiatalok politikai részvételének elősegítése: A szülői politikai szocializáció és az ifjúság szociopolitikai fejlődésének longitudinális szerepei”, *Am J Community Psychol* (2012) 50: 246–256 DOI 10.1007/s10464-012-9495 -9., p. 252

¹³⁵ Diemer M., A. „A marginalizált fiatalok politikai részvételének elősegítése: A szülői politikai szocializáció és az ifjúság szociopolitikai fejlődésének longitudinális szerepei”, *Am J Community Psychol* (2012) 50: 246–256 DOI 10.1007/s10464-012-9495 -9., p. 252

Társadalmi-politikai Fejlődés – Elkötelezettség:

Fontos felmérni, hogy a szülők mit gondolnak arról, mennyire fontos segíteni másokat a közösségükben, mennyire fontos megváltoztatni a társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségeket, valamint aktív és tájékozott állampolgárnak lenni. Ezek a mutatók arra használatosak, hogy megmérjük velük a társadalmi és politikai változások előidézése iránti elkötelezettséget, valamint a társadalmpolitikai ellenőrzés, részvételi kompetencia és a megerősítés (empowerment) leírására alkalmas fogalmakként szolgálnak.

Ugyanezek az eszközök alkalmazhatók a részt vevő fiatalokra, mert a fiatalok számos életkorral összefüggő és a politikai részvétellel kapcsolatos megszorítást tapasztalnak meg, mint például, hogy nem jogosultak csatlakozni számos szervezethez, és a részvétel iránti elkötelezettség a fiatalok társadalmi cselekvése konceptualizációjának egy fejlődési szempontból érzékeny módja lehet.

Szülői Politikai Szocializáció:

Eszközök, amelyek azonosítják, hogy a résztvevők, önbevallásuk szerint, milyen gyakorisággal „vitatják meg a közösségi, országos és világeseményeket egyik vagy mindkét szülővel, vagy gondviselővel”.

Politikai Részvétel

Eszközök, melyek azonosítják, hogy a résztvevők „önkénteskedtek-e valamely politikai klubban vagy szervezetben az elmúlt 2 évben”, vagy „szavaztak-e a legutóbbi választásokon”, valamint „szavaztak-e helyi vagy országos választáson az elmúlt 2 évben.”

3. lépés: A legfontosabb intézményi és civil szervezeti stakeholderek (érdekelt felek) bevonása.

Az intézményi és közösségi ágensek döntő fontosságúak a hátrányos helyzetű és a migráns fiatalok lakhatáshoz, oktatáshoz, egészségügyi ellátáshoz és a részvételhez való hozzáférés biztosításában, valamint a kirekesztés megelőzésében. Azok a nemzeti politikák, amelyek ösztönzik integrációt és befogadást támogatják a helyi hatóságokat a befogadó városok és városrészek kialakulásának elősegítésében, és ekképpen a migránsok – különösen a fiatal nő és férfi migránsok – hozzájárulását a fejlődéshez. A migránsok és nők szövetségeivel való érintkezési felület alapvető fontosságú; így hálózatépítési tevékenységeket és az idegengyűlölet megelőzésében és leküzdésében résztvevő kulcsfontosságú intézményi és CSO érdekeltek közötti bevonódás elősegítését kell megvalósítani.

A kulcsfontosságú intézményi és civil társadalmi érdekeltek bevonásának irányelvei

1) A kulcsfontosságú közösségi érdekeltek és a változás ágenseinek azonosítása: Kik az érdekeltek (stakeholderek)?

Annak eldöntése, hogy kit nevezünk stakeholdernek, kit tekintünk érdekelt félnek attól függ, hogy mi a stakeholder meghatározása. Annak eldöntése során, hogy mi tesz valakit stakeholderré, a következőket kell figyelembe venni: 1) Projekt- központú meghatározás; 2) Külső egyének és csoportok, akik magukat stakeholdernek tekintik, anélkül, hogy a projekt szervezeti stakeholdernek tekintenék őket; 3) Olyan egyének és csoportok, akik úgy vélik, hogy érintené őket a projekt valamely célkitűzésének elérése; 4) A stakeholder meghatározásának a leggyakoribb módja, hogy annak tekintjük azokat az

emercsoportokat, akiknek megkülönböztethető kapcsolata van a projekt célkitűzéseivel és tartalmával. Ennek megfelelően a DIALECT projekt célkitűzései szerint a **legfontosabb érdekeltek (stakeholderek)** a következők:

- helyi közösségek
- A projekt végrehajtásában résztvevő populációk
- az érdekelt felek (stakeholderek) képviselői, például szakszervezetek vagy egyesületek
- NGO-k vagy „aktivisták”, akik egyenként, vagy mint érdekelt felek (stakeholderek) képviselőiként lettek figyelembe véve
- kormányhivatalnokok (közhivatalnokok és helyi hivatalnokok), szabályozók, és más politika-csinálók
- a média
- a nyilvánosság általában
- akadémikusok és kutatók
- jövő nemzedékek
- elmúlt generációk
- sportszakértők
- futballszakemberek és szakértők

Az alábbiakban felsoroljuk azokat a szűrő kérdéseket, melyek **megkönnyítik az érdekelt felek (stakeholderek) feltérképezését, azonosítását:**

- 1) Kik a jelenlegi és potenciális érdekeltjeink (stakeholdereink)?
- 2) Melyek az érdekeik / jogaik?
- 3) Hogyan befolyásolják az egyes érdekelt felek a projekt végrehajtását (ld. kihívások és lehetőségek)?
- 4) Hogyan gyakorolunk hatást az egyes érdekelt felekre?
- 5) Jelenlegi stratégiánk milyen feltételezéssel él az egyes fontos stakeholderekkel kapcsolatban, (rendelkezés, nyilvánosság és hálózatépítés)?
- 6) Melyek a jelenlegi „környezeti változók”, amelyek hatással vannak ránk és érdekeltjeinkre?
- 7) Hogyan mérjük ezeket a változókat és azok hatását?
- 8) Hogyan „jegyezzük a pontokat” az érintettek (stakeholderekre) vonatkozóan (kockázatok és előnyök)?

Az stakeholderek bevonása

A stakeholdereknek képesnek kell lenniük aktívan és célszerűen részt venni:

- a futball3 tevékenységek közösségi szintű megvalósításában, minden fázisban
- a DIALECT projekt „futball mindenkiért” üzenetének terjesztésében
- a politika-csinálásban
- az eredmények terjesztésében, disszeminációjában

A legfontosabb stakeholderek bevonása a következőket célozza:

- a futball3 előmozdítása magasabb (állami és / vagy önkormányzati) kormányzati szférákban új funkciókra helyezve a felelősséget
- a közösségi elvárások növelése – ahol egy adott közösség fejlesztéseket igényel a meglévő települési vonatkozó szolgáltatások terén, vagy új szolgáltatások

nyújtását; és

- •szolgáltatni a politika-választás érdekében – ahol a konkrét helyhatóságok önként kiterjesztik a szolgáltatásaik körét és/vagy fokozzák azokat.

A sikeres bevonás és elkötelezés elemei

A hálózatépítés elemzésével Pope és Lewis (2008)¹³⁶ a hatékony partnerség öt elemét határozta meg:

- 1) „a kapcsolatok építésének jó elősegítője”,
- 2) „a megfelelő döntéshozók az asztalnál, a hozzájárulás iránti elköteleződéssel”
- 3) „világos cél”,
- 4) „jó folyamat” és
- 5) „folyamatos motiváció a bajnokok és az értékelés révén”

A sikeres hálózatépítésnek öt eleme van:¹³⁷

- 1) kommunikáció,
- 2) nyitottság és bizalom,
- 3) tervezés,
- 4) ethosz és
- 5) irány

A hálózatépítés **facilitátort, segítő igényel**, vagyis valakit, akinek megvan a készsége, hogy létrehozson egy kapcsolatot, és fenntartsa a bizalmat a résztvevők között, mivel azok nem feltétlenül tartják magukat egymástól függőnek. A facilitátorok kritikus szerepei a következők:

- Kapcsolatok (ki)építése
- Az együttműködés elősegítése
- A munka madártávlatból történő szemlélése, és annak biztosítása, hogy minden elkészüljön
- Olyan kapacitások biztosítása a résztvevők számára, amelyekben egyébként hiányt szenvednek
- Segítség az állami bürokrácián való keresztül-navigálásban, amennyiben szükséges
- Lehetőségek és erőforrások azonosítása

Ekképp, egy segítőnek, facilitátornak a következő készségekre van szüksége:

- Kommunikációs, networking, facilitációs és tárgyalási készségek
- Projektmenedzsment készségek
- A helyi viszonyok ismerete és bizonyos státusz a közösségben, vezetői szinten
- Az állami és helyi önkormányzatok működésének ismerete
- Minden partner által függetlennek van tekintve
- Nagyon kedves, személyes és lelkes

Mások úgy vélik, hogy egy facilitátornak kell: beszélnie a megfelelő nyelvet,

¹³⁶ Pope, J. és J. Lewis (2008). "Improving Partnership Governance: Using a Network Approach to Evaluate Partnerships in Victoria." The Australian Journal of Public Administration 67(4): pp.443-456., uo. p. 448

¹³⁷ Trafford, S. és T. Proctor (2006). "Successful joint venture partnerships: public-private partnerships." International Journal of Public Sector Management 19 (2006) 117-129, uo. p.120.

és bírni hálózatépítési és szervezési készségeket, vezetői képességet demonstrálnia, bejárása legyen sokféle társadalmi körbe, hogy lehessen benne bízni, lássa a nagy képet, és azt, hogy a partnerek hogyan járulnak hozzá.¹³⁸

A **hálózatépítés** leginkább azért fontos, hogy reklámozzuk, megvalósítsuk és terjesszük a **Közösségépítő Kezdeményezéseket**, mint a DIALECT projekt által javasoltat 1) bővítve a kezdeményezés szerepét és hatókörét; 2) demonstratív projekteket kifejlesztve; 3) támogatva a szomszédsági revitalizációs programokat; 4) elősegítve az állampolgár-központú kormányzat működését. A networking leginkább azért fontos, hogy **javítsuk a szociális és gazdasági eredményeket az állam leghátrányosabb helyzetű területein.**

3. Futball3 Megvalósítás: tervezés és megvalósítás

I. feladat: Előkészítő tevékenységek

1. lépés: A résztvevők (ki)képzése

A résztvevőket ki kell oktatni a futball3 innovatív filozófiájára. Mint írtuk, a futball3-at az utcai futball ihlette. Kihhasználja azonban az utcai futball oktatási potenciálját annak biztosításával, hogy a **párbeszéd** és a **fair play** szerves részét képezze a játéknak. A futball3, melyet három félidejéről (a meccs előtti megbeszélésről, a tényleges focimeccsről, és a játék utáni megbeszélésről) neveztek el, felhasználja a hagyományos futball szabályait, valamint más konkrét – rögzített és nyitott szabályokat – amelyeket a játékosok határoznak meg a mediátor iránymutatásával, és amelyek célja, hogy szociális és fejlődési előnyöket biztosítsanak a résztvevő gyerekeknek / kamaszoknak, és ekképpen, a szüleiknek és közösségeiknek. Bárki játszhatja bárhol, és bármilyen társadalmi témával foglalkozhat. Nincsenek játékvezetők. Ehelyett a **mediátorok** facilitálják a két csapat közötti megbeszélést és kísérik figyelemmel a mérkőzést.¹³⁹

Ekképpen, a résztvevőknek egy jó képet kell kapniuk a fenti innovatív funkciókról, a módszertanra vonatkozó minden háttér-információval együtt. Egy lépésről-lépésre történő magyarázatot kell biztosítani arról, hogyan kell végrehajtani a futball3-at, egyúttal világossá téve ezen innovatív eszköz működését.

A futball3 csapat a következő résztvevői kategóriákból áll:¹⁴⁰

¹³⁸ Idézi Hikaru Horiguchi (2017): „Networks for local governance: A case study of the Kindergarten Cluster Management framework in Victoria”, publikálatlan, Ph.D. értekezés.

¹³⁹ „Futball3 kézikönyv”, p. 7.

¹⁴⁰ „Futball3 kézikönyv”, p. 7.

A résztvevőknek jól képzetteknek kell lenniük ahhoz, hogy megértsék a játék három félidőre épülő filozófiáját (3. ábra):

3. ábra¹⁴¹

¹⁴¹ „Futball3 kézikönyv”, p. 8

2. lépés: A játékszabályok kiválasztása

Amint azt a játék kézikönyve leírja, „a football3 felhasználható egyszeri mérkőzésekre és versenyekre, vagy egy hónapos vagy egész éves program létrehozására. A meccs előtti és utáni megbeszéléseket ideális esetben a pályán kívüli témák kezelésére kell felhasználni, a játékosok személyes kérdéseitől kezdve a közösségük kihívásaiig.¹⁴² Amint azt már említettük, „a felkészülés kulcsfontosságú a sikeres football3 program lebonyolításához”.¹⁴³ A football3 program megfelelő megtervezésének és végrehajtásának biztosítása érdekében a tervezés e kezdeti lépésében meg kell határozni a játékszabályokat. A football3 mérkőzés szabályai kombinációi a „rögzített szabályok”-nak, amelyek minden meccsen megegyeznek, és a „nyitott szabályok”-nak, amelyekről tárgyalni lehet a meccs előtti megbeszélés során. Tehát ki kell választani a football3 program vagy verseny kezdetén a rögzített szabályokat, és meg kell határozni azok meccsre való alkalmazását. Ugyanez vonatkozik a nyitott szabályokra is, amelyek meccsenként eltérhetnek, attól függően, hogy a csapatok miben egyeztek meg. Ezek egy hatékony eszközt képeznek, melyek hangsúlyozzák a fair playt és a konkrét társadalmi kérdéseket, melyekkel az adott alkalom foglalkozik. Ezen túlmenően, a fiatal játékosokat és mediátorokat ösztönözni kell arra, hogy kreatívan válasszák meg a nyitott szabályokat, és fejlesszenek ki új szabályokat, amelyek gazdagítják a játékot. Bizonyos példákat a futball3 eszközkészlet explicite idéz (a MELLÉKLET szerint).

A játék azon célkitűzésének megvalósítása során, hogy minden alkalommal és előre meghatározzák a futball3 szabályokat, a hátrányos helyzetű fiatalok és különösen a migráns fiatalok társadalmi integrációjának kérdését célzó DIALECT projekt megvalósítása érdekében módosítani kell a szabályokat. Mivel „a futball3 révén arra fogunk törekedni, hogy kihasználjuk a futball pozitív hatását a migránsok és menekültek társadalmi elfogadására és integrációjára, és ezáltal hozzájáruljunk a rasszista és idegengyűlölő retorika fékezéséhez mind a futballban, mind az egész társadalomban”,¹⁴⁴ a következő megjegyzések lettek téve az eszközkészlet felülvizsgálata során, hogy tartalmazza a következőket:

„A javasolt rögzített és nyílt szabályok kell, hogy:

- •hogy úgy mutassák be a futball3 játékot, mint jó szórakozás, ahol a serdülők együtt játszanak és barátkoznak
- •ösztönözzék mindenki részvételét a sokféleség ünneplésével és megbecsülésével
- •tiszteljék a különbségeket és más embereket, amikor fociznak
- •felajánlják minden kamasznak a lehetőséget arra, hogy aktívan részt vegyen a futballmeccsen.
- •ismerjék fel, hogyan befolyásolhatja egy egyedi cselekedet mások érzéseit és véleményét, valamint azt a tényt, hogy a különbségek gazdagíthatják mindenki tapasztalatait
- •előmozdítsák a fair playt, a párbeszédet, a társadalmi értékeket, a nemek

¹⁴² „Futball3 kézikönyv”, p. 8

¹⁴³ „Futball3 kézikönyv”, p. 12

¹⁴⁴ Vanessa Thiele (streetfootballworld), Futball3 eszköztár felülvizsgálata, 2020. május, DIALECT projekt-termék. p. 5

- integrációját és a személyes felelősséget
- előmozdítsák azokat a lehetőségeket, amelyek segítségével mindenki a lehető legteljesebb mértékben meg tudja valósítani potenciálját
- hangsúlyozzák a migránsok részvételét a meccsen, figyelembe véve potenciális többszörös sebezhetőségüket
- arra indítják a játékosokat, hogy tulajdonítsanak a folyamatnak annyi értéket, amennyit az eredménynek adnak
- „behozzák a játékba a tisztelet és méltányosság értékeit”.¹⁴⁵

3. lépés: Alakítsd ki a pontozási rendszert és készítsd el a mérkőzés űrlapját

A football3 módszertana arra ösztönzi a résztvevőket, hogy módosítsák a hagyományos football pontozási rendszerét, abból a célból, hogy hangsúlyozzák a pozitív versenyt és a személyes elszámoltathatóságot. Tehát a football3 ötvözi a mérkőzés pontjait (azaz a megszerzett gólokért járó pontokat) a fair play pontokkal (azaz a csapatok által a meccs utáni megbeszélés során odaítélt pontokkal) a mérkőzés győztesének megállapításához.

A minden egyes pont-kategóriához hozzárendelt súly kifejezi, hogy a hangsúly egyaránt helyeződik a nyeresre és a sportszerű játéokra. A football3 számos formájában előfordulhat, hogy a csapatok veszítenek a pályán, de a meccs utáni megbeszélés során elegendő fair play pontot kapnak a mérkőzés megnyeréséhez (4. ábra). A pontozási struktúra megalkotása során döntő fontosságú, hogy egyértelmű kritériumok legyenek megállapítva arra nézve, hogy mi szerint ítélik oda a fair play pontokat, mindezt azért, hogy biztosítva legyen a mérkőzés utáni beszélgetés átláthatósága.

A DIALECT projekt esetében, annak érdekében, hogy megtaláljuk a megfelelő egyensúlyt a megfelelő pontozási rendszer meghatározásakor, feltétlenül figyelembe kell venni a projekt versenyre és a fair játéokra külön-külön helyezett hangsúlyát. Minél nagyobb súly helyeződik a fair play pontokra, annál nagyobb jelentőség tulajdonítatik a mérkőzés előtti és utáni megbeszélésnek, és a folyamatot facilitáló, segítő mediátoroknak.

A fair play pontok szórakoztató eszközként is felhasználhatók a társadalmi integráció társadalmi témájának megerősítésére a foci3 használata révén, amint azt a DIALECT projekt is kezeli. A pont-struktúrák indikatív példái a football3 kézikönyvben vannak bemutatva (a MELLÉKLET szerint).

Lásd még a football3 weboldalát, ahol további információk találhatóak a streetfootballworld által a football3 versenyeken alkalmazott pontrendszeréről).

4. ábra:¹⁴⁶

¹⁴⁵ Capella A., (EKKE), „A football3 eszközkészletek felülvizsgálata és a projekt részeként használt kulcsfontosságú elemek és a szükséges módszertani módosítások azonosítása” (WP.2.7.), Vanessa Thiele (streetfootballworld), Football3 eszközkészlet felülvizsgálata, 2020. május, DIALECT projekt-termék melléklete, pp. 13–14.

¹⁴⁶ „Football3 kézikönyv”, p. 15

The football3 points system

A mérkőzés űrlapjának elkészítése szintén az egyik alapvető előkészítő tevékenység:

A mérkőzés űrlapja a mediátorok legfontosabb eszköze. Az alapvető, meccsel kapcsolatos információk, a meccs előtt elfogadott nyitott szabályok, a szerzett gólok és az utolsó pontok rögzítésére szolgál. A mediátornak ki kell töltenie egy űrlapot minden általa mediált mérkőzésről. Előre el kell készíteni, hogy a mérkőzés információi folyamatosan rögzíthetők legyenek, nevezetesen az alábbiak:

- •A mérkőzés során szerzett gólok száma.
- •A meccs-pontok, a fair play pontok, és az egyes csapatok összesített pontjainak száma.
- • A legfontosabb rögzített szabályok meccs előtti összegzése.
- •A két csapat meccs előtti megbeszélése során megállapított nyitott szabályok feljegyzése.
- •Az egyes csapatok meccs alatti viselkedésének feljegyzése a meccs utáni megbeszéléshez.¹⁴⁷

4. lépés: A terep előkészítése

Mint azt már említettük a futball **egy olyan társadalmi tér**, ahol a közösségi és a személyes identitás építése zajlik fokozott jelentőséggel és relevanciával a fiatalok számára. A futball3 platformot kínál a releváns társadalmi kérdések kezeléséhez és kollektív reflexiók elvégzéséhez, egyesítve a közösségeket a pályán és azon kívül. Ezzel összefüggésben, a futball3 filozófiája szerint a játék bárhol játszható: az utcán, egy piszkos kis placcon, vagy egy füves pályán. Ideális esetben kis pályán (pl. 40 x 20 m vagy kisebb) játszásk, kis kapukkal (pl. 2 m magas, 3 m széles vagy kisebb), ami csökkenti a játékosok lehetséges számát egy csapatban (pl. öt és hét között oldalanként). A kisebb pályákat könnyebb és olcsóbb biztosítani és fenntartani, és a kisebb csapatok biztosítják, hogy a játékosok képességeiktől függetlenül jobban részt vegyenek a meccsen. Javasolt, hogy legyen egy extra hely a játékosoknak a megfelelő bemelegítéshez.

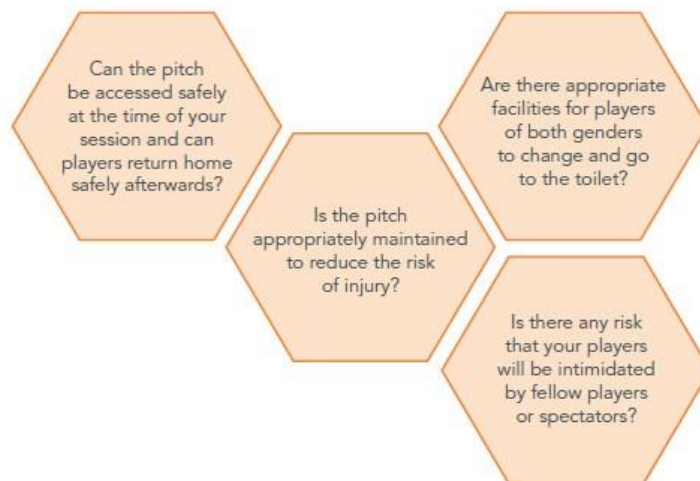
¹⁴⁷ „Futball3 kézikönyv”, p. 15

Ilyeténképpen, egy futball3 alkalom előkészítése során, legyen az mérkőzés vagy verseny, az összes résztvevő biztonságának biztosítása az alapvető törekvés (5. ábra).

5. ábra:¹⁴⁸

Safe place

The safety of the players is the most important consideration when deciding where to play.

Az egyéb elemek az alábbiakat foglalják magukba: A játékosok számára biztosítani kell az ivóvizet és az elsősegély-készletet. Ideális esetben a mediátorok és az edzők képzett elsősegélynyújtók, akik sérülés esetén megfelelően tudnak reagálni. A futball3 csak akkor lehet sikeres, ha minden játékos jól érzi magát a saját környezetében. A pálya mellett fontos meghatározni egy helyet – egy területet a megbeszélés számára – ahol a játékosok részt vehetnek a meccs előtti és utáni megbeszéléseken, amelynek csendesnek és világosan kijelöltnek kell lennie, hogy a játékosok a figyelem-elterelés és félbeszakítás veszélye nélkül elmerülhessenek a beszélgetésben. Amint ez jelentőséggel ki lett emelve „*ha a megbeszélés területe nincs elzárva, és külső megfigyelők meghallgathatják a beszélgetést, a játékosok kényelmetlenül érezhetik magukat, ha nyíltan beszélnek.*”¹⁴⁹ Számos anyagot és pihenési lehetőséget (ideértve a mérkőzés-ürlapokat, vagy a gyógyszeres dobozokat stb., ld. a MELLÉKELT kézikönyv 20–21. oldalán) szintén elő kell készíteni annak érdekében, hogy a játék zökkenőmentesen, és a játékosok öröme haladjon előre, a játékosok öröme és a játék iránti érdeklődésük fenntartása mellett.

II. Feladat: Képzés a Futball3 megvalósítására

A futball3 innovatív tulajdonságainak köszönhetően minden résztvevőt megfelelő képzésben kell részesíteni.

¹⁴⁸ „Futball3 kézikönyv”, pp. 20–21

¹⁴⁹ „Futball3 kézikönyv”, pp. 20–21

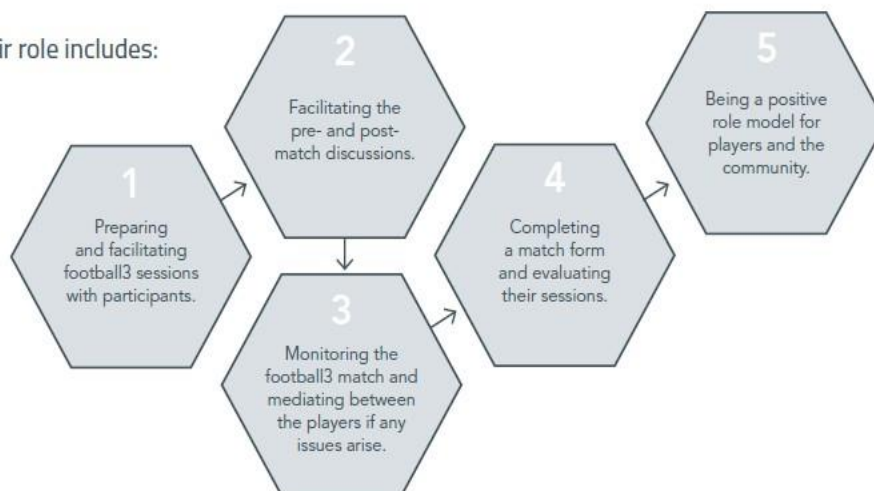
1. lépés: A mediátorok kiválasztása és (ki)képzése

Az edzők helyett a football3 mediátorokat von be abból a célból, hogy figyelemmel kísérjék a mérkőzést és annak eredményeit. Ennélfogva, fontos a **mediátorok** képzése **annak érdekében**, hogy segítsen nekik megérteni és megmagyarázni a focit3-at a játékosoknak, és sikeresen teljesíteni feladataikat. Az képzésnek folyamatosnak kell lennie, és értékesnek, személyes értelemben mind a mediátorok, mind a te football3 programod számára. A mediátorok készségeinek fejlesztése érdekében egy hosszabb távú, információs és aktív részvételen alapuló alkalmakon és szemináriumokon keresztüli képzési program kifejlesztése ajánlott. A football3 végrehajtása alkalmasszerűen biztosíthatja a lehetőséget a tapasztalt football3 játékosoknak, hogy mediátorként lépjenek fel, mely megadhatja számukra a fontos szerep érzetét, inspirálhatja őket arra, hogy kitöltsék azt, és segítsék a projekt disszeminációját. A mediátorok lehetnek fiatal vezetők, edzők vagy tanárok, és mindkét nemet képviselniük kell, hogy tükrözzék a csapatok nemi egyensúlyát. Figyelembe véve a mediátorok szerepjellemzőit, tanácsos kerülni, hogy mediátorként domináns személyeket alkalmazzanak, mert a résztvevők esetleg nem szívesen beszélnek a jelenlétükben. A mediátorok kiválasztása során szintén meg kell fontolni és biztosítani, hogy a mediátorok inkább legyenek hajlandóak és képesek ösztönözni a játékosokat és dicsérni a pozitív viselkedést, mint büntetni a negatívát.¹⁵⁰ Lásd még az alábbi 6. ábrát:

6. ábra:¹⁵¹

Mediators are fundamental to the success of football3.

Their role includes:

Továbbá, amint az kifejtésre került a felülvizsgálati eszköztár jelentésben, különös hangsúlyt kell helyezni a mediátor fontosságára a **biztonságos és tiszteletteljes környezet** létrehozásában és a **a játékosok abbéli támogatásában, hogy előmozdítsák a**

¹⁵⁰ „Football3 kézikönyv”, p. 21

¹⁵¹ „Football3 kézikönyv”, p. 21

(a DIALECT projekt megvalósításának) fent említett értékeit.¹⁵² Szintén, amint azt megjegyeztük, „különös hangsúlyt kell fektetni a mediátor szerepére, hogy hatékonyan tudják ellátni feladataikat”, vagyis:

- •gondoskodjon minden serdülő részvételéről az olyan kérdések elkerülésével, amelyek sérthetik a résztvevőket vagy belső konfliktusokat okozhatnak.
- •jó interperszonális kapcsolatokat alakítson ki a csoporton belül
- •bátorítsa a migráns serdülőket kultúrájuk és identitásuk kifejezésére, népszerűsítésére
- •tegye lehetővé minden játékos számára, hogy úgy érezze, hogy egy kollektív egész részének számítanak, „ők és mi” nélkül
- •segítse elő annak a meggyőződésnek a kialakulását, hogy minden hang számít, hogy minden kamasz-játékos értékes a játékban, hogy senki nem „kevesebb, mint ...”
- •a meccs előtti és utáni megbeszélések során a kamaszok arr vonatkozó kommunikációjának megkönnyítése, hogy közösségeik milyen kihívásokkal néznek szembe
- •ismerje fel, mi szükséges ahhoz, hogy a migráns serdülők szívesebben látottak érezzék magukat
- •biztosítsa az összekapcsolódás lehetőségét azokon a félelmeken és előítéleteken felülkerekedve, melyek létezhetnek a kamaszok között
- •a játék előtti és utáni beszélgetéseket a migránsok nyelvi képességeihez igazítsa
- •ismerje meg az EU-ba és az egyes országokba irányuló migráció alapvető tényeit és mintáit, és értse meg a „migráns”, „menekült” és „menedékkérő” szavak szokásos használatát
- •biztosítsa azt, hogy a verseny ösztönzése és a csapatok létrehozása ne erősítse meg a különböző kultúrák közötti vagy a közösségen belüli megosztottságot
- •mutasson kommunikációs, döntés-hozási és konfliktus-mediációs képességeket”.¹⁵³

A mediátorok személyiségjellemzőiről a futball3 kézikönyv hasznos információkat nyújt.¹⁵⁴

2. lépés: Az Edzők Kiválasztása és (Ki)képzése

¹⁵² Vanessa Thiele (streetfootballworld), Futball3 eszköztár felülvizsgálata, 2020. május, DIALECT projekt-termék.

¹⁵³ Capella A., (EKKE), „A futball3 eszközkészletek felülvizsgálata és a projekt részeként használt kulcsfontosságú elemek és a szükséges módszertani módosítások azonosítása” (WP.2.7.), Vanessa Thiele (streetfootballworld), Futball3 eszközkészlet felülvizsgálata, 2020. május, DIALECT projekt-termék melléklete, pp. 13–14.

¹⁵⁴ „Futball3 kézikönyv”, p. 21

A résztvevők **edzőként** való kiválasztása a futball3 filozófiáján belül különös figyelmet érdemel, mivel az edző szerepe a foci3-ban nagyon eltér a szokásos futballtól. A futball3-ban az edzőknek nem az kell, hogy a legfontosabb szempont legyen, hogy biztosítsák csapatuk győzelmét, hanem hogy pozitívan járuljanak hozzá a mérkőzéshez, tekintet nélkül a végső eredményre. Sok edző számára ez egy nehéz váltás, és bátorítást igényelnek, hogy új szerepüket magukévá tegyék. Kutatási eredményeink azt mutatták, hogy a hivatásos edzők örömmel teszik magukévá a futball3 tevékenységeket és vesznek részt azokban. Mindazonáltal szükség van az edzők pozitív részvételének biztosítására a azáltal, hogy bevonjuk őket az adott futball3 program kifejlesztésébe, és a mediátorok és a játékosok futball3 meccs vagy verseny előtt történő kiképzésébe, annak érdekében, hogy támogathassák a folyamatot.

A tapasztalt edzők hasznos bepillantást abba, hogyan érdemes egy adott futball3 programot fejleszteni. A DIALECT projekt esetében, a tapasztalt edzők által nyújtott bepillantás fontos: a kutatási eredményeink azt mutatják, hogy az edzők elég tudással rendelkeznek arról, milyen módokon és hogyan konstruálódik a futball-szurkolók identitása, milyen szerepet játszanak a szurkolói klubok, hogyan szivárognak be a szélsőséges pártok a sportszarnokokba, valamint arról, a hátrányos helyzetű fiatalok a politikai radikalizálódás milyen kockázataival néznek szembe. Másfelől, abba is hasznos bepillantást nyújthatnak, hogy milyenek a fiatalok sport kultúráján belüli bevonásán keresztüli közösségépítést előmozdító tevékenységek, és ötleteket adhatnak a társadalmi polarizáció helyi közösségi szinten történő megszakítására.

A futball3 korábbi megvalósításai megmutatták, hogy sok szervezet számára a futball3 programok fő segítője, facilitátora az edző. Lebonyolítanak alkalmakat, olykor még meccsek mediátoraként is közreműködnek. Azonban, a legtöbb hivatásos karrier-edző elgondolása szerint, a futball3 megvalósítása támogatásának érdekében, szükség van a játék-folyamat kezdetétől való bevonásukra, hogy biztosítani lehessen, hogy támogadják a folyamatot, mivel a túlságosan kompetitív edzők az egyik legnagyobb kihívást intézhetik a futball3 sikeres megvalósításához. Ez megvalósítható a bevonás ábrán is bemutatott alábbi szakaszaival: (7. ábra).

7. ábra:¹⁵⁵

¹⁵⁵ „Futball3 kézikönyv”, pp. 2, 6

3. lépés: Játékosok kiválasztása és (ki)képzése

A futball3, mint bármely más focimeccs, egy labda elrúgásával kezdődik. A labda elrúgásának szakasza előtt azonban, kardinális fontosságú, hogy a játékosok be legyenek vezetve a futball3-ba, és megértsék céljait. Mint fentebb említettük, sok olyan személy számára, aki korábban csak normál futballt játszott, alkalmazkodásra van szükség ahhoz, hogy megszokják a futball3-at, és azt, hogy az a párbeszédre, a konszenzusos konfliktusmegoldásra, a fair playre, a nemek közötti egyenlőségre és a személyes felelősségre fekteti a hangsúlyt. Ahogy kutatási eredményeink megmutatták, az egyik, a DIALECT projekt foci3 megvalósításával kezelendő legfontosabb kihívás az ígéretes ifjúsági játékosok versengő és individualista konfrontációjának leküzdése. Az olyan fiatalok bevonása, mint a futball3 játékosai, a jelen projekt egyik fő eredménye lenne, amelynek célja a kollektív lelkiismeret és a társadalmi összetartozás érzésének helyreállítása a helyi közösség szintjén.

A folyamat a következőket foglalja magában: miután a mediátorok kiképzésre kerültek, tartaniuk kell egy bemutató foglalkozást a futball3-ról a játékosok számára. Az ilyen foglalkozásoknak a futball3 verseny kezdete előtt vagy egy új futball3 program első foglalkozásaként kell lezajlaniuk. A képzés végén, a játékosoknak teljesen fel kell tudni fogniuk a futball3 célkitűzéseit, a három félidőt, a szabályokat és szerepüket. Indikatív és értékes foglalkozás-példákat tartalmaz a futball3 módszertani eszköztár (lásd a MELLÉKELT létező eszközöket és segédanyagokat), mivel az eszköztár módosítva lesz, hogy megfeleljen a DIALECT projekt céljainak.

4. Ideje focizni!

Mint már említettük, a futball3 mérkőzés folyamata három külön szakaszból áll:

I. feladat: Első féldió: meccs előtti megbeszélés

A meccs előtti szakaszban a mediátor összehozza a játékosokat, és megbeszélést szerveznek, melynek során kiválasztják a játékban a játékosok által használni kívánt szabályokat és megegyeznek róluk. Ez egy olyan tanulási folyamat, amely bevonja és ösztönzi a játékosokat. A meccs előtti megbeszélés során a DIALECT projekt fő kérdésével, azaz a társadalmi integrációval és a társadalmi és politikai polarizáció közösségépítéssel történő megszakításával foglalkoznak, és a játékosokat arra ösztönzik, hogy válasszák ki a témához kapcsolódó szabályokat. Bizonyos releváns, példaként szolgáló elképzelések lesznek kitalálva a projekt eszközmódosító oldalán. Ehhez értékes lehet a tolerancia-indexről szóló előző vita.

Amint megegyezés született a szabályokról, a meccs előtti megbeszélés eredményeit a mediátor felviszi a mérkőzés űrlapjára, és megkezdődhet a mérkőzés. A meccs előtti megbeszélésen csak az egyes csapatok játékosai vesznek részt, és egy csendes helyen (pl. a pályán vagy a közelben) kell zajlania, ahol a játékosok megszakítás vagy a figyelem elterelődése nélkül folytathatják a beszélgetést.

A futball3 kézikönyv bizonyos tippet ad az edzőknek, amelyekkel megkönnyíthetik bevonódásukat, mint például:

- Bátorítsd a csapatodat, hogy gondolja át, még a meccs előtti megbeszélés előtt, azokat a szabályokat, amelyeket használni szeretne.
- Biztosítsd, hogy a csapat megfelelően melegítsen be, és időben érkezzen a mérkőzés előtti megbeszélésre.
- Teremts pozitív légkört a csapatok között azáltal, hogy bevonod az ellenfeleket a bemelegítésbe.
- Ösztönözd az összes csapattagot, hogy teljes mértékben folytasson párbeszédet a másik csapattal.
- Ne avatkozz bele a megbeszélésbe – hagyd, hogy a játékosok vállaljanak felelősséget mérkőzésükért.
- Intézz kihívást a játékosokhoz avval kapcsolatban, hogy mutassanak tiszteletet a mediátor iránt, mivel munkájuk kihívásokkal teli és a játékosok felé irányuló támogatása elengedhetetlen.¹⁵⁶

Ez a szakasz nagyon fontos, mert amint azt kutatási eredményeink kimutatták, a legtöbb serdülő nagyon szégyenlős, nem szívesen osztják meg a véleményüket, nehezen kezelik a „nehéz” vagy fájdalmas kérdéseket, például a diszkriminációt, a gyűlöletet és az intoleranciát, és egy olyan iskolai és társadalmi rendszerben kapnak oktatást őket, amely, bizonyos esetekben intézményi diszkriminációt eredményez. A lányoknak nagyobb nehézségekkel kell szembenézniük a férfiak által uralt labdarúgó világba való belépés során, a migráns serdülők pedig kulturális korlátokkal szembesülnek. Másrészt, biztosnak kell lenni afelől, hogy az edzők teljesen megértették a futball3 innovatív jellemzőit.

A fenti nehézségek bizonyos fajtáinak leküzdéséhez a futball3 kézikönyv bizonyos

¹⁵⁶ „Futball3 kézikönyv”, p. 30

tippeket nyújt a mediátorok számára, például:

- A játékosokat ösztönözni kell, hogy legyenek kreatívak és örömeiket leljék a nyílt szabályok kiválasztásában, és ösztönözni kell őket, hogy ne mindig válasszák ugyanazokat a szabályokat.
- Biztosítani kell azt, hogy mindkét csapat és minden játékos részt vegyen a párbeszédben. Ha egy csapat vagy egy játékos uralja a vitát, ki kell kérni mások véleményét.
- Nem szabad hagyni, hogy edzők, nézők vagy szülők befolyásolják a vitát – meg kell győződni arról, hogy csak a csapatok vesznek részt a párbeszédben. Ha valaki beavatkozik, kérje udvariasan, hogy távozzon.
- Több közvetítőt is igénybe lehet venni. Ez különösen hasznos lehet, ha a csapatok különböző nyelveket beszélnek, és fordításra van szükség. Ha több mediátort veszel igénybe, győződj meg arról, hogy van közös nyelvük, és partnerségben működnek a félreértések elkerülése érdekében.
- Ösztönözni kell a csapatokat, hogy egyezzenek meg arról, hogyan akarnak együtt a pályára lépni (pl. összekeverve, kézen fogva, stb.), az egység hangsúlyozása érdekében.¹⁵⁷

II. Feladat: Második féldió: a mérkőzés

Amint azt a futball3 kézikönyve leszögezi, „a futball3 célja annak biztosítása, hogy mindenki élvezze az élményt a győzelemtől és a vereségtől függetlenül, megtartva ugyanakkor a versenyszerű meccs izgalmát. A mediátorok azért vannak jelen, hogy támogassák a csapatokat ebben a folyamatban, és rögzítsék a mérkőzés eredményeit. Az edzőknek, a szülőknek és a nézőknek bátorítást kell nyújtaniuk, és a játékosokkal együtt meg kell ünnepelniük a futball erejét az új készségek fejlesztése és a viselkedés átalakítása terén”.¹⁵⁸ A futball3 mérkőzések rövidek, intenzívek és nagyon sok öröm rejlik bennük. A vegyes nemű csapatok az egészséges verseny szellemében lépnek kapcsolatba egymással. A mérkőzés a játékosoké, és az ő felelősségük, hogy biztosítsák azt, hogy a sportszerűség szellemében zajlik le. Ha például a labda kimegy, a játékosok döntenek el, kié lesz. Ha egy játékos ellen szabálytalankodnak, kézfeltartással jelzik a szabadrúgást.

Ebben a szakaszban az edzőknek pozitív ösztönzést kell nyújtania a csapat számára annak érdekében, hogy tartsák tiszteletben a szabályokat, magukévá tegyék a fair play szellemét, mutassanak tiszteletet a mediátorok döntései iránt, hangsúlyozzák annak fontosságát, hogy egy csapatként játszanak, függetlenül a játékosok egyéni képességeitől, valamint biztosítani kell hogy minden játékos, a szülők és a szurkolók is biztassák a csapatot és ha valaki negatív befolyást gyakorol, udvariasan kérje meg őket, hogy hagyják abba, vagy távozzanak és gratuláljon a saját csapatnak és az ellenfélnek a mérkőzés végén, függetlenül attól, hogy ki nyert és ki veszített.

Ami a mediátorok álláspontját illeti a meccs alatt, az egyik legnagyobb kihívás annak megítélése, hogy mikor helyénvaló a pályán zajló konfliktusokba beavatkozni. „Míg fontos a játékosok számára elegendő időt biztosítani a konszenzusra jutáshoz, az is fontos, hogy a konfrontáció ne váljon agresszívvá”.¹⁵⁹ Azt is

¹⁵⁷ „Futball3 kézikönyv”, p. 31

¹⁵⁸ „Futball3 kézikönyv”, p. 32

¹⁵⁹ „Futball3 kézikönyv”, p. 33

ösztönözni kell a mediátoroknak, hogy a játékosok vállaljanak felelősséget meccsükért, továbbá ösztönözni kell a játékosokat, hogy eldöntsék, hogyan akarják a meccset elkezdni (például egy kezdőrúgással, odaadva a labdát az ellenfélnek, stb.), szorosan figyelemmel kell kísérniük a játékot, hogy az edzők, nézők stb. általi destrukciók nélkül folyjék le, jegyzeteket kell készíteniük a meccs alatt tett megfigyeléseikről, például a fair play pozitív példáiról vagy azokról az esetekről, amelyekben a csapatok nem tartották be a szabályokat, vagy különösen agresszíven játszottak. Ezekre a megjegyzésekre fontos hivatkozni a meccs utáni megbeszélés során. Bizonyos, adaptálható eszközöket a futball3 eszközkészlet tartalmaz (ld. MELLÉKLET).

III. feladat: harmadik félidő: a meccs utáni megbeszélés

„A harmadik félidő különlegesen jellemző a futball3-ra nézve, és döntő jelentőségű a módszertan átalakító ereje szempontjából”¹⁶⁰

Mint már említettük, a mérkőzés lejátszása után, mindkét csapat játékosainak van lehetősége saját személyes és csapatának viselkedésére reflektálni, valamint értékelni ellenfeleinek viselkedését a mediátor támogatásával. Mindkét csapat fel van kérve a fair play pontok ellenfeleknek való odaítélésére, melyek hozzáadódnak a mérkőzés pontjaihoz, meghatározva a végső győztest. A meccs utáni megbeszélés kiemeli az elszámoltathatóság és a konszenzus elérésének fontosságát. Ez szintén ideális környezet a játékosok és az egész közösség számára fontos témák kezelésére is.¹⁶¹ Konkrét iránymutatások a meccs utáni megbeszélések lefolytatásához, meg vannak adva a futball3 eszközkészletben, és ezek a hozzáigazíthatók a DIALECT projekt céljaihoz. A megbeszélés folyamata azonban a megvalósítás minden egyes esetében alapvetően ugyanaz marad.

Ekképpen, az edzőknek biztosítaniuk kell, hogy a saját csapat pihenjen egy rövidet és igyon egy kortyot mérkőzés utáni beszélgetés előtt, és bátorítania kell az összes játékost, hogy vegyen részt konstruktívan a mérkőzés utáni beszélgetésen. Ez kizárja a) a megbeszélés vagy a saját csapat által az ellenfeleknek odaítélt a fair play pontok számának manipulálását, mivel ez az ő felelőségük; b) a mediátorok tekintélyének aláásását cselekedeteik bírálata által. Ehelyett, együttműködési szellemben, mutassák meg támogatásukat a folyamat iránt, megkeresve az ellenfél edzőjét és együtt figyelemmel kísérve a meccs utáni megbeszélést, gratuláljanak mindkét csapatnak és a közvetítőnek a mérkőzés ürügyén, és miután a meccs eredményét kihirdették, mérlegeljék a saját csapattal kapcsolatos tapasztalataikat, és fontolják meg, min javíthatnak, hogy a következő mérkőzésen a lehető legtöbb fair play pontot kapják.¹⁶²

Másfelől viszont, a mediátornak pozitív módon kell foglalkoznia csapattagok azzal kapcsolatos nézeteltéréseivel, hogy hány fair play pontot kaptak, vagy azzal, hogy hogyan kell egy incidenst értelmezni a mérkőzés során. Fontos, hogy mindkét csapatnak lehetőséget adjon arra, hogy elmondja véleményét, és megpróbáljon egy olyan pontra eljutni, ahol mindkét csapat jól érzi magát, és nem csalódott a végeredmény miatt. A közvetítőnek jogában áll végső döntést hozni a megítélendő fair play pontok számáról. Ezt a lehetőséget azonban csak akkor szabad használni, ha a kompromisszum minden lehetőségét kimerítették, és ezt egyértelműen rögzíteni kell a mérkőzés úrlapján. A mediátoroknak avval is tisztában kell lenniük, hogy a csapatok néha a fair play pontokat

¹⁶⁰ „Futball3 kézikönyv”, p. 34

¹⁶¹ „Futball3 kézikönyv”, p. 34

¹⁶² „Futball3 kézikönyv”, p. 35

nem azon az alapon ítélik oda, hogy az ellenfélre mennyire sportszerűen, hanem annak alapján, hogy ők mennyi fair play pontot kaptak, vagy, hogy ellenfeikkel szemben előnyt szerezzenek (pl. egy versenyen). A mediátor kötelessége megvizsgálni a fair play pontok odaítélésének különféle lehetőségeit annak biztosítása érdekében, hogy a futball3 szellemiségét tiszteletben tartásuk, és a játékosok ne manipulálják a fair play pontok odaítélését.¹⁶³

IV. Feladat: Futball3 torna szervezése

Egy futball3 bajnokság hasznos ahhoz, hogy a futball3 mérkőzések megvalósítására építsen és terjessze a sikert széles körben. Ezért ígérték meg ezt a DIALECT projekt munkamoduljaiban és főbb projekt-termékeiben. Végül is a projekt társadalmi integrációt, közösségi kohéziót és a serdülők megerősítését célzó célkitűzései szélesebb hatókörű tevékenységeken keresztül konstruálására több esélyt kell adni, számos különböző társadalmi-gazdasági és etnikai háttérrel rendelkező futball3 csapatot bevonva és ki kell építeni tartós kapcsolatokat az olyan fontos tapasztalatok megosztása révén, mint amilyen például egy szervezett bajnokság keretein belüli futball3 meccsek végigjátszása. Ugyanakkor, a torna értékelési gyakorlatként szolgál jelezve a leszűrt tanulságokat és a még teljesítendő célokat. A futball3 bajnokság, amely messze esik a labdarúgó ligák filozófiai alapvetése alapján szerveződött bajnokságoktól, örömteli és erős szellemet vált ki a résztvevő csapatok körében biztosítva, hogy párbeszédet bocsátkozzanak egymással, és tiszteletet teremtsenek csapatuk és ellenfeik iránt.¹⁶⁴ Az adaptálható részletszabályokat és folyamatokat a futball3 eszköztár (ld. MELLÉKLET) ismerteti.

A sikeres futball3 verseny megszervezéséhez és lebonyolításához a következő lépéseket kell követni:

- Tervezze meg a tornát
- Készítse fel a mediátorokat és a játékosokat
- Valósítsa meg a tornát.

¹⁶³ „Futball3 kézikönyv”, p. 35

¹⁶⁴ „Futball3 kézikönyv”, pp. 36–7

5. A társadalmi környezet „pályán kívüli” részeinek bevonása

A DIALECT projekt célkitűzéseinek hatókörében, a futball3 megvalósításának hatékonysága úgy van felfogva, hogy az nemcsak a serdülők megerősítéséhez és identitás konstruálásához vezet, hanem a közösségi építéséhez is, a társadalmi kohéziót fokozó és elősegítő módon. Természetesen a társadalmi folyamatok lassan zajlanak, és a DIALECT projekt pozitív hatásai és hozzájárulása nem biztos, hogy azonnal megmutatkozik. Azonban, mint azt már fentebb említettük – és a kutatások eredményei is alátámasztják – a szülőknek, a változás helyi közösségi ágenseinek és az állami és önkormányzati hatóságoknak a bevonása a „pályán túli” társadalmi környezeteket érintő eredményekhez vezet, fokozva és előmozdítva a projekt célkitűzéseinek befolyását.¹⁶⁵

Ami a **szülőket** illeti, amint azt már megállapítottuk, ők nagy hatással vannak arra, hogy gyermekeik hogyan viszonyulnak egy új élményhez. Így, egy futball3 program elindításakor:

- •biztosítsad, hogy a szülők bevezetést kapnak a futball3 módszerbe.
- •szervezz egy bemutató meccset, amely világhosszá teszi a futball3-at és a program tervezett eredményeit és
- •adj nekik lehetőséget arra, hogy maguk is kipróbálják
- •támogasd a szülőket és a közösség tagjait saját létrehozásában mérkőzésük vagy tornájuk megszervezésében
- •vond be őket új játéktér kialakításába
- •reklámozd az eseményeket szórólapok terjesztésével
- •biztasd őket, hogy hozzák el barátaitak nézőként.

Az olyan helyeken, ahol a **sportoló lányok** még mindig nem gyakoriak, ez a folyamat különösen fontos a szülőknek a lányok vegyes nemű csapatokba történő bevonására vonatkozó támogatása biztosítása érdekében. Minél elkötelezettebbek a szülők, annál nagyobb az esélye, hogy sikeresen bevond a játékosokat. A közösség támogatásával a társadalmi változások nagyobb valószínűséggel következnek be.

A **közösségi cselekvők, hálózati partnerek és barátok bevonásának** végiggondolása elengedhetetlen lépés a DIALECT projekt hatókörének érvényesüléséhez és általános értelemben vett megvalósításához. A DIALECT projekt kontextusa szerint, hívd meg a civil szervezeteket, a nem kormányzati szervezeteket, az iskolákat és a tanárokat, az ifjúsági egyesületeket, a futballklubokat, a helyi - de az állami – kormányzati szerveket is, hogy vegyenek részt a folyamatban. Evégett:

- •Mutasd be az elérendő célokat és eredményeket, meghívva őket, hogy vegyenek részt egy futball3 foglalkozáson vagy tornán.
- •Kalauzold őket úgy, hogy első kézből való tapasztalatokat szerezzenek a folyamatról
- •Magyarázd el a megvalósítás feltételeit arra az esetre, ha esetleg maguk akarnák megvalósítani a futball3-at
- •Oszd meg a kialakult futball3-ra vonatkozó szakértelmet és tapasztalatokat a szervezetekkel, az iskolákkal vagy a helyi aktorokkal annak érdekében, hogy ők is

¹⁶⁵ „Futball3 kézikönyv”, p. 38

kifejleszthessék és javíthatóak saját foci3 programjaikat.

Az ilyen akciók biztosítják majd, hogy a futball3 tovább növekedik és javul, miközben a kamaszok megerősítésének bizonyos annak érdekében történő folyamatai, hogy politikai radikalizálódásuk kockázatát inkluzív közösségépítő folyamat révén leküzdjék, végső soron értékelve és támogatva lesznek.

6. Az eredmények értékelése

A folyamatos értékelési folyamat elengedhetetlen ahhoz, hogy felmérjük nemcsak a futball3 potenciáljának eredményeit, hanem annak átfogó társadalmi kérdések kezelésében való felhasználását is. Ebből a célból elengedhetetlen:

- Nyomon követni a futball3 metodológia szerinti eredményeket és a projekt célkitűzéseire igazított eszközöket
- Ø Azonosítani a társadalmi hatást a relatív hatás-eszközökön és -folyamatokon keresztül, melyek szintén a projekt célkitűzéseire lettek igazítva

7. Ki melyik feladat elvégzéséért felelős?

Amint az a pályázatban és a projekt végrehajtási kézikönyvében szerepel, a DIALECT konzorcium **partnerei számára** a jelen Akciótervre vonatkozóan az alábbiak szerint **jelölték ki a feladatokat és szerepeket**:

Partner száma és neve	Szerep a projektben
P1. ACTION AID HELLAS (AAH)	<ul style="list-style-type: none"> • Főpályázó (koordinátor), az 1. és 5. munkamodul (Work Package – WP) vezetője • EU szintű torna szervezése (WP4) • Úttörő szerepű futballisták azonosítása • Hálózatépítés a migráns közösségekkel • Szülők számára bemutató mérkőzések szervezése, csapatok létrehozása, játékosok (ki)képzése és • f3 torna szervezése helyi szinten (WP4)
P2. ETHIKO KENTRO KOINONIKON EREVNON (EKKE)	<ul style="list-style-type: none"> • Kedvezményezett (partner) / WP 2 vezetője • Cselekvési terv kidolgozása a polarizációt megszakító közösségépítéshez • Az EU-s együttműködési protokoll és a Polarizáció Megszakításának Kézikönyve (WP4) • Közpolitikai ajánlások (WP5)
P3. ACTIONAID INTERNATIONAL ITALIA ONLUS	<ul style="list-style-type: none"> • Kedvezményezett / a WP4 vezetője • Kapacitásépítési akciók lebonyolítása (WP3) • Úttörő szerepű futballisták azonosítása, • A migráns közösségekkel való hálózatosodás, • Szülők számára bemutató mérkőzések szervezése, • Meglévő csapatok azonosítása, • Játékosok (ki)képzése • f3 torna szervezése helyi szinten (WP4) • Média reprezentáció és újságírói tudósítás, közösségi média kampány és információ nap szervezése országos szinten (WP5)

P4. OLTALOM SPORTEGYESÜLET (OSE)	<ul style="list-style-type: none"> • Kedvezményezett • Bemutató mérkőzések (WP4) • Kapacitásépítési akciók lebonyolítása (WP3) • Úttörő szerepű futballisták azonosítása, • A migráns közösségekkel való hálózatosodás, • Szülők számára bemutató mérkőzések szervezése, • Csapatok létrehozása, • Játékosok (ki)képzése és • f3 torna szervezése helyi szinten (WP4) • Média reprezentáció és újságírói tudósítás, közösségi média kampány és információs nap szervezése országos szinten (WP5)
P5. FOND FOOTBALL FRIENDS ZA UNAPREDENJE SPORTSKOG OBRAZOVANJA KROZ FUTBAL (FF)	<ul style="list-style-type: none"> • Kedvezményezett • Bemutató mérkőzések (WP4) • Kapacitásépítési akciók lebonyolítása (WP3) • Úttörő szerepű futballisták azonosítása, • Hálózatosodás migráns közösségekkel, • Szülők számára bemutató mérkőzések szervezése, • Csapatok létrehozása, • Játékosok (ki)képzése és • f3 torna szervezése helyi szinten (WP4) • Média reprezentáció és újságírói tudósítás, közösségi média kampány és információs nap szervezése országos szinten (WP5)
P6. STREETFOOTBALLWORLD GGMBH (SFW)	<ul style="list-style-type: none"> • Kedvezményezett / a WP3 vezetője • Az f3 eszköztár felülvizsgálata (WP2) • Hatásvizsgálati jelentés (WP4) • A módszernépszerűsítése (WP5)
P7. MELISSA DIKTYO METANASTRION STIN ELLADA (Melissa Network)	<ul style="list-style-type: none"> • Kedvezményezett • Kétoldalú találkozók (WP4) • Hálózatosodás migráns közösségekkel • Gender mainstreaming akciók (WP2,3 és 4)

8. Mikor lesznek a feladatok elvégezve?

Bár a kezdeti ütemterv időközi változásoknak van kitéve a koronavírus járvány miatt, a partnerek az eredetileg megállapított alábbi határidők teljesítésében állapodtak meg:

a) Munkamodulok (Work Packages – WP) célkitűzései:

A WP címe: A projekt irányítása és koordinálása
WP vezető: ActionAid Hellas Célok: <ul style="list-style-type: none"> • A konzorciumi megállapodás elkészítése és aláírása • Projekt-, pénzügyi és tudományos menedzsment • Az irányítóbizottság megalakítása és működtetése • Monitoring, a projekt belső és külső értékelése • 5 projekttalálkozó szervezése
A WP címe: Akcióterv kidolgozása, a közösségépítés előmozdítása a futball révén, a polarizáció megszakítása mellett
WP vezető: EKKE Célok: <ul style="list-style-type: none"> • Vizsgálja felül a Futball3 eszköztárakat, és azonosítsa a projekt részeként felhasználandó kulcsfontosságú összetevőket és a szükséges módszertani módosításokat • A projekt módszertani / akció- tervének kidolgozása, a tolerancia és a közösségépítés elősegítése a futball révén

A WP címe: Kapacitásépítési akciók, a változás ágensei hálózatának kiépítése, elősegítve a foci révén történő közösségépítést

WP vezető: Street Football World

Célok:

- Egy integrált képzési eszköztár kifejlesztése
- Gyakornokok kiválasztása civil szervezetekből, önkormányzati / állami hatóságok dolgozóiból és a sportegyesületekből, hogy edzőként és mediátorként lépjenek fel
- Kapacitásépítési tevékenységek folytatása edzők / mediátorok (ki)képzése érdekében
- A helyi / állami hatóságok gyakornokainak szánt kapacitásnövelő tevékenységek végrehajtása

A WP címe: Közösségépítő futball játsszása, a megértési gyújtópontjainak helyi szintű létrehozása

WP vezető: ActionAid Italy

Célok:

- Úttörő szerepű futballisták azonosítása
- Hálózatépítés migráns közösségekkel és szervezetekkel közösségi szinten
- Szülők számára bemutató mérkőzések szervezése
- Serdülőkből álló csapatok létrehozása Görögországban, Szerbiában és Magyarországon
- Serdülők meglévő csapatainak azonosítása Olaszországban
- Képezze a játékosokat / kiválasztott serdülőket 4 országban (Görögország, Szerbia, Magyarország, Olaszország)
- Futball3 torna szervezése helyi szinten
- Futball3 torna szervezése uniós szinten
- EU protokoll létrehozása a helyi hatóságok, a civil szervezetek és a sportegyesületek közötti együttműködésről, valamint egy kézikönyv megalkotása
- Hatásértékelési gyakorlat elvégzése

A WP címe: A projekt disszeminációja: A „Futball MINDENKIÉRT” üzenetének népszerűsítése

WP vezető: ActionAid Hellas

Célok:

- Disszeminációs terv kidolgozása
- Disszeminációs anyagok, eszközök és csatornák kialakítása és működtetése
- A projekt média- és sajtó-reprezentációja
- Közösségi médiakampányok szervezése
- Konferencia és szakpolitikai workshop megszervezése
- Olyan akciók szervezése, amelyek elősegítik a projekt eredményeinek terjesztését, disszeminációját uniós szinten

b) Mikor lesznek ezek a feladatok elvégzve?

Bár a kezdeti ütemterv időközi változásoknak van kitéve a koronavírus járvány miatt, a partnerek az eredetileg megállapított alábbi határidők teljesítésében állapodtak meg:

Projekttermék (Deliverable – D) száma	Cím	Leírás	Vezető	Az EB határideje
D1	Projekt kézikönyv	Elektronikus, 25 oldal, EN	AAH	2020. április 30
D2	Helyzetjelentés	2 példányban nyomtatva / elektronikus, EN	AAH	2021. január 31
D3	Időközi belső értékelő jelentés	Elektronikus, 35 oldal, EN	AAH	2020. december 31
D4	Végső belső értékelési jelentés	Elektronikus, 50 oldal, EN	AAH	2021. december 31
D5	Külső értékelő jelentés	Elektronikus, 40 oldal, EN	AAH	2021. december 31

Projekttermék (Deliverable – D) száma	Cím	Leírás	Vezető	Az EB határideje
D6	Tudományos Bizottság és Irányító Bizottság ülései 1. fél	1. Napirend, 2. Aláírt jelenléti ív, 3. Jegyzőkönyv	AAH	2020. december 31
D7	Tudományos Bizottság és Irányító Bizottság ülései, 2. fél	1. Napirend, 2. Aláírt jelenléti ív, 3. Jegyzőkönyv	AAH	2021. december 31
D8	Projektalálkozók 1. fele	1. Indító értekezlet (M1 / Athén), 2. Előrehaladási értekezlet (M6 / Berlin) és 3. Időközi találkozó (M12 / Milánó). 1. Napirend, 2. Aláírt jelenléti ív, 3. Jegyzőkönyv	AAH	2021. január 31
D9	Projektalálkozók 2. fele	1. Előrehaladási értekezlet (M18 / Magyarország), 2. Záró értekezlet (M24 / Athén) 1. Napirend, 2. Aláírt jelenléti ív, 3. Jegyzőkönyv	AAH	2021. december 31
D12	Akcióterv	Elektronikus, 50 oldal, EN, GR, IT, SE, HU (A meglévő eszközöket egy mellékletben helyezzük el)	EKKE	2020. július 31. módosítva: 2020. szeptember 30-ra
D15	Futball3 eszköztárak felülvizsgálata	Rövid összefoglaló jelentés a felülvizsgálati folyamat tanulságaival együtt	SFW	2020. május 31
D18	Integrált Képzési Eszköztár	40 oldal, EN, GR, IT, SER, HU	SFW	2020. október 31. módosítva 2020. november 30-ra
D19	4 képzési szeminárium futballedzőknek	Négy 2 napos szeminárium edzőknek (minden résztvevő országban egy), 20 edző bevonásával. Meghívók, napirendek, aláírt jelenléti ívek	SFW	2020. december 31
D21	4 képzési szeminárium köztisztviselők számára	Négy 2 napos képzési szeminárium, összesen 40 köztisztviselő / helyi érdekelt fél (oktatási személyzet / helyi hatóságok képviselői) bevonásával 4 célországban (GR, IT, SER, HU) Meghívók, napirendek, aláírt jelenléti ívek	AAH	2021. január 31
D22	4 Részvételi műhely	1 workshop minden partnerországban (IT, GR, HU, SER) köztisztviselők, edzők és mediátorok bevonásával. Meghívók, napirendek, aláírt jelenléti ívek.	AAIT	2021. február 28
D23	Jelentés a kapacitásépítési akciókról	50 oldal, EN, GR, IT, SER, HU nyelven	SFW	2021. február 28

Projekttermék (Deliverable – D) száma	Cím	Leírás	Vezető	Az EB határideje
D20	4 mediátoroknak szóló képzési szeminárium	Négy 2 napos szeminárium mediátoroknak (minden részt vevő országban egy), összesen 50 mediátor bevonásával. Meghívók, napirendek, aláírt jelenléti ívek	SFW	2020. december 31
D24	6 Kétoldalú találkozó	Legalább 2 találkozó az ifjúsági vezetők és a migráns közösségek között országonként (Görögország, Magyarország és Szerbia) / összesen 6. Meghívók, napirendek, aláírt jelenléti ívek.	Melissa Network	2021. február 28
D25	3 bemutató mérkőzés	Minden országban egy bemutató mérkőzés szülőknek (összesen 3, Görögország, Magyarország és Szerbia), országonként legalább 20 gyermek (összesen 60) részvételével képek / poszterek / hirdetések / információs brosrák, levelek / csapatok összetétele / résztvevők listája / napirend / meghívó	OSE	2021. február 28
D26	40 bevezető foglalkozás játékosok számára	Negyven 4 órás bevezető futball foglalkozás minden országban, 500 kiválasztott serdülő és 40 mediátor bevonásával összesen a 4 résztvevő országban. képek / poszterek / hirdetések / információs brosrák, levelek / csapatok összetétele / résztvevők listája / napirend / meghívó.	AAIT	2021. július 31
D27	4 helyi torna	Minden országban egy helyi torna (időtartama -6 hónap) (GR, IT, HU, SER), összesen 40 csapat / 500 serdülő részvételével. 500 futball foglalkozás és 16 mellékesemény szülőknek (500 résztvevő) képek / poszterek / hirdetések / információs brosrák, levelek / csapatok összetétele / résztvevők listája / napirend / meghívó	AAIT	2021. szeptember 30
D28	1 nemzetközi torna	1 nemzetközi bajnokság Görögországban 4 labdarúgócsapat (minden résztvevő országból egy - összesen 48 serdülő) és 8 edző (csapatonként 2) részvételével, összesen 7 futball-foglalkozás összesen. Meghívók, fotók, aláírt jelenléti ívek.	AAH	2021. december 31

Projekttermék (Deliverable – D) száma	Cím	Leírás	Vezető	Az EB határideje
D29	EU-s Együttműködési Protokoll	15 oldalas dokumentum EN, GR, IT, HU és SER nyelven, amely a helyi hatóságok és a nem kormányzati szervezetek transznacionális szintű együttműködésének protokollját tartalmazza.	EKKE	2021. december 31
D30	Kézikönyv a polarizáció megszakításáról	25 oldalas jelentés EN, GR, IT, HU és SER nyelveken arról, hogyan lehet megelőzni a rasszizmust a futball, valamint a helyi és sporthatóságok közös erőfeszítései révén.	EKKE	2021. december 31
D31	Hatásvizsgálati jelentés	45 oldalas jelentés angol nyelven arról, hogyan változik meg a serdülők viselkedése az intolerancia és az idegengyűlölet szempontjából.	SFW	2021. december 31
D32	Disszeminációs terv	Elektronikus, 20 oldal angol nyelven	AAH	2020. március 31
D33	1 mikrohelyszín	Elektronikus EN, GR, IT, HU, SER nyelven	AAH	2020. március 31
D34	Disszeminációs anyag	5000 szórólap, 500 poszter, 4 banner, 4 sajtóközlemény és 4 db 5 oldalas hírlevél, mindegyik EN, GR, IT, HU, SER nyelven	AAH	2020. június 30
D35	Záró konferencia és közpolitikai műhely	Athénban 150 résztvevővel, köztük akadémikusok / kutatók, az érdekelt felek (stakeholderek) kulcsfontosságú csoportjainak képviselői és az EU-országok serdülőivel dolgozó szakemberek, 20 résztvevő a közpolitikai műhelyben	AAH	2021. december 31
D36	Közpolitikai ajánlások	15 oldalas jelentés EN nyelven, amely útmutatásokat nyújt a közhatóságok számára	EKKE	2021. december 31
D37	1 Webinárium	1 webinárium 20 résztvevő számára az ActionAid Szövetség tagjai és a területen működő civil szervezetek számára	AAH	2021. december 31
D38	4 Nemzeti Információs Nap	Egy nemzeti információs nap Görögországban, Olaszországban, Magyarországon és Szerbiában, egyenként 40 résztvevővel.	AAH	2021. december 31

Mérföldkövek (Milestones -MS):

Nem	Akció	Határidő
MS1	Disszeminációs anyagok létrehozása	2020.02.29
MS2	MEL keretrendszer kifejlesztése	2020.03.31
MS3	Külső értékelő alvállalkozóként való szerződötetése	2021.04.30.
MS4	Célterületek kiválasztása	2020.03.31
MS5	A Street Football World eszköztárának áttekintése	2020.05.31
MS6	Képzési eszköztár kifejlesztése	2020.11.30
MS7	A gyakornokok összes csoportjának kiválasztása	2020.11.30
MS8	Úttörő szerepű futballisták azonosítása	2020.12.31
MS9	Csapatok létrehozása mindegyik partnerországban	2021.03.31
MS10	A microsite (mikrohelyszín) kifejlesztése	2020.04.30
MS11	Disszeminációs anyagok létrehozása	2020.06.30

SERBIAN TRANSLATION

Izveštaj D2.3 "Akcioni plan"

Naziv projekta:

**„Ometanje polarizacije: izgradnja zajednica
tolerancije kroz fudbal - DIALECT“**

Amended date of deliverable:	30/09/2020
Actual submission date:	13/10/2020
Responsible partner:	EKKE
Dissemination level:	Public
Revision:	1.0

„Ovu publikaciju sufinansirao je Program Evropske unije za prava, jednakost i građanstvo (2014-2020)“

„Sadržaj ove publikacije predstavlja samo stavove autora i njegova je isključiva odgovornost. Evropska komisija ne prihvata nikakvu odgovornost za korišćenje informacija koje sadrži “.

Pregled sadržaja

1. Planiranje pretvaranja naše vizije u stvarnost

2. Dizajn i primena akcionog plana projekta

Zadatak I: Primena filozofije fudbala³ u kontekstu ovog projekta.

Korak 1: Potvrđivanje ideala alata i projektovanje adaptacija

Korak 2: Revizija fudbalske metodologije i alata kako bi njihovi ciljevi odgovarali ciljevima projekata

Korak 3: Određivanje prioriteta za aktivnosti

Zadatak II: Osnaživanje stanovništva u okviru fudbala³

Korak 1: Osnaživanje mladih

Korak 2: Inkluzivno učešće roditelja u aktivnostima za podizanje svesti. Potreba za angažovanjem roditelja

Korak 3: Angažovanje ključnih institucionalnih i OCD aktera.

3. Planiranje i primena fudbala³

Zadatak I: Pripremne aktivnosti

Korak 1: Obučavanje učesnika

Korak 2: Izbor pravila igre

Korak 3: Kreiranje sistema bodova i sastavljanje obrasca igre

Korak 4: Priprema tla

Zadatak II: Primena treninga za fudbal³

Korak 1: Izbor i obuka medijatora

Korak 2: Odabir i obuka trenera

Korak 3: Izbor i obuka igrača

4. Vreme za igranje fudbala!

Zadatak I: Prvo poluvreme: diskusija pred utakmicu

Zadatak II: Drugo poluvreme: meč

Zadatak III: Treće poluvreme: diskusija posle meča

Zadatak IV: Organizovanje fudbalskog³ turnira

5. Angažovanje okoline „van terena“

6. Evaluacija rezultata

7. Ko će raditi koji zadatka?

8. Kada će se zadaci izvršiti?

1. Planiranje pretvaranja naše vizije u stvarnost

1.1. Temelji ideja koji vode našu viziju

Do 2015. godine, Evropska komisija je već skrenula pažnju država članica na pitanja rastućeg rasizma, uspona populističkih partija i netolerantnog političkog diskursa, potvrđujući fundamentalni značaj slobode izražavanja i mišljenja, tolerancije i poštovanja jednakog dostojanstva svih ljudskih bića za demokratsko i pluralističko društvo.¹⁶⁶ Pozivajući se na Komisiju, štaviše, Evropa iz svoje istorije izvodi dužnost pamćenja, budnosti i borbe protiv porasta rasizma, protiv bilo koje vrste diskriminacije i/ili fobije (homofobija, transfobija, ksenofobija, islamofobija, romofobija, antisemitizam i idt.), kao i netolerancija, ponovo su potvrdili zaštitu i promociju univerzalnih i nedeljivih ljudskih prava, zalažući se za prava svakog čoveka; U tu istu venu uključeni su i govor mržnje i različiti oblici koje on može poprimiti, svestan štetnih efekata pretrpljenih od strane govora mržnje, rizika od otuđenja i radikalizacije koji proističu iz njegove upotrebe i štete po koheziju društva od neuspeha -pozabaviti se tim problemom (ECRI, 2015). Međutim, kako je navedeno u Predlogu ove istraživačke studije, prema Agenciji za osnovna prava EU (2018), još uvek nema napretka u sprečavanju i suzbijanju rasizma na nivou EU. U Evropi je 2016. godine zabeleženo 107.285 zločina rasne mržnje, brojevi koji ukazuju na razmere problema na nivou EU (Fundamental Rights Report, 2017).

Naše istraživanje u sve četiri zemlje koje su učestvovala u ovoj studiji¹⁶⁷ pokazalo je da, otkako su se masivni migracioni talasi kretali ka Evropi, došlo je do gomilanja nalaza o stavovima javnosti u suočavanju sa sve većim brojem došljaka stranog porekla. Ovi dokazi svedoče o procesu društvene transformacije i promene podvučene novim individualnim i kolektivnim samoodređenjem i istovremeno izgradnjom novih identiteta pripadanjem *drugim* zajednicama. Sve u svemu, svi nalazi pokazuju da je politička polarizacija i dalje prisutna u celoj Evropi, što je činjenica koja stvara socijalnu klimu koja pruža plodno tlo za rasizam, diskriminaciju i netoleranciju. Stoga, uzimajući u obzir pitanje izgradnje identiteta mladih u vremenima socijalne i političke polarizacije i odgovarajuće uloge populističkih grupa u regrutovanju i radikalizaciji adolescenata, naša istraživanja su potvrdila zaključke iznete u predlogu, da je rasizam u stvari ideologija koja podržava hijerarhijsku kategorizaciju rasa, zasnovanu na verovanjima o kolektivitetu unutar grupe i društvenom miljeu izvan grupe. Predrasude i stereotipi o „van-grupama“ formiraju stavove i mogu se prevesti u akcije kada su uslovi za to povoljni. Čini se da takvi uslovi vladaju proteklih godina sa generalizovanom ekonomskom krizom u Evropi i izbegličkom krizom. Istovremeno, socijalna isključenost doprinosi netoleranciji. Uprkos činjenici da se čini da su interesovanje mladih za politiku i s tim povezano političko učešće nisko, dokazi takođe sugerišu da se mladima obraćaju populističke grupe i stranke, kako bi se ponašale kao njihove pristalice prihvatajući njihove vrednosti. Na adolescente se takođe utiče putem internet, putem različitih populističkih grupa. Rezultati naših istraživanja takođe su potvrdili da su u procesu izgradnje identiteta mladi veoma ranjivi i podložni kampanjama populističkih partija, koje teže da pojednostave složenu stvarnost, šire politički cinizam i povećavaju rasne stereotipe.

¹⁶⁶ PREPORUKA ECRI OPŠTA POLITIKA BR. 15, O BORBI PROTIV GOVORA MRŽNJE, USVOJENOG 8. DECEMBRA 2015. Evropska komisija protiv rasizma i netolerancije (ECRI), Savet Evrope - 2016, Strazbur, str. 3-5

¹⁶⁷ Izveštaj o rezultatima primarnih i sekundarnih istraživanja, Atina, EKKE, 2020.

Dakle, svi dokazi dovode do zaključka da su potrebni moćni alati za izgradnju zajednice u prostoru socijalne i političke polarizacije. Pored toga, prema Preporukama EU (2016) za sprečavanje radikalizacije koja dovodi do ekstremizma, do mladih ljudi treba doći preko inovativnih alata, ne samo u oblastima obrazovanja i obuke, već i u oblasti sporta, mimo formalnih struktura. Sportske intervencije mogu promovirati pripadnost grupi i osećaj identiteta i identifikovane su kao efikasan način angažovanja posebno mladih koji su odvojeni od svojih zajednica i/ili školskog sistema. Fudbal je široko prepoznat kao društveni prostor, gde se odvija izgradnja zajednice i identiteta sa povećanim značajem za mlade. Fudbalske zajednice istorijski pružaju mogućnosti za izgradnju kolektivnih identiteta. Međutim, čini se da su u današnje vreme sve više politizovane.

Na osnovu gore navedenog, ovaj projekat usmeren je na adolescente u Evropi sa fokusom na četiri zemlje (Grčka, Italija, Srbija i Mađarska), suočene sa istovremeno povećanim rizikom od socijalne isključenosti adolescenata i širenja populističkih partija, kako bi se osiguralo da se trend radikalizovanja i padanja pod uticaj ekstremnih ideologija koje podstiču ksenofobiju reši u ranom stadijumu, prevencijom. Sveukupni cilj je sprečavanje netolerancije i posebno ksenofobije na lokalnom nivou, promovisanjem izgradnje zajednice i kohezije, koristeći isti alat koji se često koristi za radikalizaciju mladih, naime fudbal. Preciznije, metodologija fudbala³ inspirisana uličnim fudbalom biće adresirana i ocenjivana, a idealno se igra u etnički, kulturno i polno pomešanim timovima. Igrači se sastaju, formiraju timove, dogovaraju pravila i igraju fudbal, bez sudija, ali umesto toga, medijatori olakšavaju diskusiju između dve ekipe i nadgledaju utakmicu. Kao što je naznačeno, fudbal³ promovira samopouzdanje, poverenje i sigurnost, omogućavajući igračima da vrednosti koje nauče sprovedu u delo i angažuju se u svojim zajednicama. Angažovanje u skladu sa fudbal³ metodologijom podstiče informisano donošenje odluka i podstiče interesovanje za to kako se socijalni izazovi mogu prevazići. Naglasak na dijalogu i rešavanju sukoba omogućava igračima da shvate moć sporazumnog donošenja odluka, omogućavajući im da premoste kulturne razlike u društvenom okruženju koje su obeležene stalnim prilivom i odlivom članova zajednice.

S tim u vezi, projekat se odnosi na područje „sport za razvoj“, koje promovira ideju korišćenja sportskih aktivnosti za pružanje mogućnosti za lični razvoj i razvoj zajednice, sa efektima koji prevazilaze sferu fizičke aktivnosti, igrača i igre. Ova ideja zasnovana je na viziji da se ljubav ljudi prema fudbalu može iskoristiti za izgradnju prilika za pripadnost, rasni sklad i koheziju zajednice. Fudbal se bavi ovim pitanjima, jer svoje osnove temelji na: strukturnim promenljivim i društvenim procesima koji deluju na više nivoa kako bi uticali na zdravlje i socijalno ponašanje. Rezultati istraživanja o ovim pitanjima podvlače pozitivan uticaj fudbala na osećaj mladih ljudi koji učestvuju u njima i uvažavanje i angažovanje sa vršnjacima iz različitih sredina. Istraživanje je takođe otkrilo nepredviđene veze između učešća u fudbalskim aktivnostima i učenja stranih jezika, pozitivnog angažovanja u školi i izgradnje samopouzdanja.

Razmatrajući *rezultate istraživanja*, uspeali smo da izmerimo složenost koja leži u osnovi koncepta kulturne raznolikosti, integracije, tačnije integracije kroz sport. Iznad svega, istraživanja jasno pokazuju da je koncept kulturne raznolikosti u obrazovanju kroz sport razumljiv samo u kontekstu u kome se koristi. Pre svega razmatranjem istorije jedne zemlje možemo da razumemo kako ona uči o kulturoj raznolikosti, dakle šta znači integracija i na kraju razumemo način na koji se sport koristi u tu svrhu. Bavljenje sportom nije dovoljno za integrisanje društva. Istraživanja su pokazala da je obrazovanje putem sporta u Evropi, a posebno upotreba sporta za podsticanje znanja i integraciju onih koji su drugačiji, realnost na terenu. Zapravo, odgovarajući svetovi terenskog istraživanja i

terenskog rada su prečesto međusobno izolovani. Nekoliko izveštaja o istraživanjima pokazuje veliku vrednost istraživanja za one koji rade na terenu. Pruža se odvojen pogled na praksu, bolje razumevanje obima obrazovanja kroz sport i unos naučno utemeljenih znanja (potvrđivanje ili pobijanje pretpostavki). Ovo je jedna od mnogih zasluga sadašnjih projekata.

Dalje, istraživanje fudbala ukazuje na snažnu istrajnost predrasuda prema igračima, sudijama, trenerima ili menadžerima, koji se i dalje često smatraju stranim u ovom okruženju, nelegitimnim, apriori nesposobnim i jednostavno "neumesnim" s obzirom na pol. Ova pojava nagomilana je na problemu nasilja nad ženama. Takođe nedostaje medijsko izveštavanje o ženskim takmičenjima i sportovima, kako kvalitativno tako i kvantitativno; ne zaboravljajući samocenzuru samih žena. Pitanje o feminizaciji fudbala stoga podrazumeva sagledavanje faktora koji favorizuju diskriminaciju i rodne nejednakosti čiji su temelji i strukturne i institucionalne manifestacije istorijski i sociološki. Preispitivanje feminizacije fudbala je takođe proučavanje napretka i nivoa napretka postignutog u kratkom i dugom roku. Ispitivanje feminizacije fudbala stoga nas navodi i da sagledamo razvoj događaja koji je svet fudbala doživeo tokom proteklih decenija, ali pre svega da razmotrimo njegovu budućnost, njegove trendove i reforme koje treba sprovesti za stvarne promene, koje su održive. Proučavanje problema koji povezuju pol i fudbal je ambiciozno i ovaj projekat očigledno nema za cilj da sam odgovori na ovaj izazov. Suprotno tome, to je prekretnica u pokušaju da se donesu nova, skromna razmišljanja o radu koji trenutno obavljaju univerziteti, istraživačke ili nacionalne i međunarodne organizacije. U istom smislu, iako su uloženi značajni naponi da se prikupe svedočenja različitih aktera koji predstavljaju kulturne pristupe specifične za svaki region, ovaj izveštaj može da se primeni samo za evropsku perspektivu.

1.2. Ciljevi projekta

Projekat pod nazivom „Ometanje polarizacije: izgradnja zajednica tolerancije putem fudbala“ (DIALECT) uključuje izgradnju identiteta adolescenata i mladih u vremenima socijalne i političke polarizacije kako bi se osnažio u borbi protiv netolerancije i diskriminacije.

Ključni ciljevi predloženog projekta su: a) utvrđivanje i analiza međusobnih odnosa između fudbala i politike sa fokusom na interakcije u zajednici i aktivnosti povezane sa adolescentima; b) osnaživanje adolescenata (dečaka i devojčic) da razbiju postojeće stereotipe i neguju novi vrednosni okvir, sprečavajući pokretanje netolerantnih uverenja i stavova kroz pozitivan međugrupni kontakt, istovremeno utičući na njihove roditelje; c) stvaranje moćne mreže promena agenata na lokalnom nivou, koju čine omladinski lideri, OCD i lokalne/sportske vlasti, sa povećanim kapacitetima u smislu sprečavanja i rešavanja manifestacija rasizma i ksenofobije.

Unutar osnovnih ciljeva projekta postoje **specifični ciljevi** čiji je krajnji opseg stvaranje alata koji osnažuju adolescente i mlade veštinama donošenja odluka zasnovanim na informacijama i rešavanja sukoba, kritičnih u borbi protiv iracionalnih argumenata i stereotipnog razmišljanja koji vode ksenofobiji i razvoju kapaciteti ključnih lokalnih aktera (OCD i državni službenici) za sprečavanje i borbu protiv netolerancije, dok su umreženi za nadgledanje i rešavanje socijalne kohezije. Ovi specifični naponi treba da se realizuju efikasnim akcionim planom namenjenim postizanju sledećih ciljeva:

- Dizajnirati i primeniti holističku metodologiju izgradnje zajednice, sprečavajući i suzbijajući netoleranciju, istovremeno rešavajući disintegraciju zajednice, putem fudbala.
- Oснаžiti adolescente, njihove roditelje i lokalne vlasti, uključujući sportske profesionalce, da formiraju moćne mreže promena na lokalnom nivou narušavajući

polarizaciju stvaranjem polova tolerancije.

Gore navedeni ciljevi biće realizovani kroz **sljedeće aktivnosti**:

- a) Razvoj akcionog plana, promovišući izgradnju zajednice kroz fudbal, istovremeno narušavajući polarizaciju.
- b) Akcije za izgradnju kapaciteta, izgradnju mreže agenata promena koje promovišu izgradnju zajednice kroz fudbal.
- c) Igranje fudbala koji stvara zajednica, stvaranje polova za razumevanje na lokalnom nivou.
- d) širenje i promovisanje poruke „Fudbal za sve: stvaranje ekstremnih diskursa nebitnim“.

Dakle, **očekivani rezultati** projekta uključuju:

- a) Osnaženi adolescenti i omladina sa veštinama donošenja odluka zasnovanim na informacijama i rešavanja sukoba, kritičnih u borbi protiv iracionalnih argumenata i stereotipnog razmišljanja koje dovodi do ksenofobije.
- b) Razvijeni kapaciteti ključnih lokalnih aktera (OCD i državni službenici) za sprečavanje i borbu protiv netolerancije, istovremeno umreženi za nadgledanje i rešavanje socijalne kohezije.

Nakon završetka projekta, očekuje se da će projekat imati sledeće ključne rezultate po uključenim ciljnim grupama:

Što se tiče 500 **adolescenata koji učestvuju (migranti i ne-migranti)**, uključujući omladinske lidere (sa posebnim fokusom na one koji se suočavaju sa socijalnom isključenošću):

- Osnaženi adolescenti i mladi sa veštinama donošenja odluka na osnovu informacija i rešavanja sukoba, kritičnih u borbi protiv iracionalnih argumenata i stereotipnog razmišljanja koje dovodi do ksenofobije.
- Uspostavljeni obrasci ponašanja zasnovani na vrednostima tolerancije i razumevanja, o čemu svedoče izgrađeni međuetnički odnosi.
- Poboljšana pripadnost na nivou zajednice kroz fudbal, borba protiv individualizovanih osećanja otuđenosti i ekstremizma.
- Povećana svest o metodama regrutovanja i načinima uticanja koje koriste ekstremističke stranke, kao i o njihovim motivima.

Što se tiče 20 **fudbalskih trenera / socijalnih radnika** koji učestvuju:

- Povećani kapaciteti za praktične načine za promociju izgradnje zajednice i tolerancije kroz sportske aktivnosti.
- Poboljšano znanje o prepoznavanju i efikasnom rešavanju netolerancije na lokalnom nivou kroz sport, sa fokusom na učešće ekstremističke grupe u sportskim aktivnostima.

Što se tiče 700 **roditelja** adolescenata koji učestvuju:

- Destabilizovani osećaji netolerancije, strahova i frustracija u vezi sa ksenofobijom kroz izgradnju međuetničkih odnosa.
- Poboljšana percepcija multikulturnih zajednica, istovremeno priznajući vrednost različitosti i pozitivan uticaj koji međuetnički odnosi mogu imati na njihovu decu.
- Povećana svest o metodama regrutovanja/uticaja ekstremističkih grupa putem sporta.

Što se tiče 40 uključenih opštinskih i drugih javnih vlasti (**sportskih/obrazovnih vlasti**):

- Poboljšano znanje o postojećim rizicima lokalnih zajednica koje će biti radikalizovane i pod uticajem populističkih/ekstremističkih grupa i političkih partija, sa fokusom na adolescente i sport.
- Povećani kapaciteti opštinskog osoblja za dizajniranje, vođenje i nadgledanje napora u borbi protiv rasizma i ksenofobije kroz akcije izgradnje zajednice zasnovane na sportu.
- Pojačana saradnja između OCD i lokalnih vlasti, promovišući umrežavanje među njima,

istovremeno formirajući mrežu agenata promena u borbi protiv širenja vrednosti ksenofobije na lokalnom nivou, sa fokusom na adolescente.

Sve u svemu, očekuje se da će projekat poboljšati zajednicu, a time i socijalnu koheziju sprečavanjem mržnje i negovanjem tolerancije. Očekuje se da će sve pomenute ciljne grupe proizvesti multiplikatore koji će promovisati vrednosti tolerancije, međuetničke odnose, dok će destabilizovati ksenofobiju i širenje ekstremističkih grupa kroz sferu sporta. Napokon, projekat uključuje inovativne komponente kao što je a) upotreba istog „alata“ koji se koristi za uticanje i regrutovanje adolescenata u populističke i ekstremističke grupe na lokalnom nivou, naime fudbal; b) odluka o promovisanju promena ponašanja kroz fudbal, što može biti lakše od tradicionalnih metoda (podučavanje u školama itd.), privlačenje pažnje i interesovanja adolescenata; c) kapitalizacija testirane metodologije (fudbal3) i njen dalji razvoj i upotreba za izazove rasizma; d) holistički pristup - obraćanje adolescentima, njihovim roditeljima, OCD i lokalnim vlastima, uzimajući u obzir efekat *grudve snega* i umnožavanja koji to može imati; e) upotreba fudbala kao načina koji omogućava indirektno suočavanje sa rasizmom; f) činjenica da razvijena metodologija može preventivno delovati na obe grupe - istovremeno se bave ksenofobijom i radikalizacijom migranata; e) rodna perspektiva, evidentna kroz rodno mešovite fudbalske timove koji će se formirati u muškom sportu. Očekuje se da će projekat raditi kao komplementarnost sa ostalim inicijativama EU koje rade na integraciji migranata i izgradnji zajednice.

1.3. Dizajn i sprovođenje akcionog plana. Smernice projekta

Da bi se sprovedli ciljevi projekta, u ovoj fazi je imperativ utemeljiti Akcioni plan na rezultatima **sekundarnog i primarnog istraživanja**. Sledeća poglavlja su tome posvećena. Razvoj akcionog plana projekata uključuje akcije za izgradnju kapaciteta, kroz izradu priručnika, a koji će biti namenjen sportskim i drugim profesionalcima koji će delovati kao treneri; omladinski lideri koji će delovati kao medijatori; i državni službenici koji će nadgledati inicijativu, na osnovu razvijenih kapaciteta (WP3). On takođe uključuje sredstva i načine za sprovođenje aktivnosti (prema različitim modelima primene - obučiti trenere, usmeriti trening), kroz stvaranje etnički i polno pomešanih fudbalskih timova (u 3 zemlje) ili korišćenjem postojećih (u 1 zemlji), (WP4). Trebalo bi da se odnosi na pripreme korake umrežavanja sa migrantskim zajednicama i revijalne mečeve upućene roditeljima, kako bi se dobilo njihovo odobrenje. Takođe bi trebalo da se pozabavi pitanjem treninga adolescenata i formiranjem 40 fudbalskih timova iz 4 zemlje učesnice, kao i njihovim učešćem na lokalnim turnirima u periodu od 6 meseci, za šta je potrebno *emocionalno vreme* za razvoj odnosa. Kao deo utakmica organizovaće se aktivnosti podizanja svesti upućene roditeljima. Treba obratiti pažnju na lokalne zainteresovane strane koje će biti angažovane tokom svih aktivnosti projekta i nadgledati njihovu primenu. Poslednja faza projekta uključuje organizaciju međunarodnog turnira, gde će se sve izabrane reprezentacije sastati u Grčkoj. Ovo će delovati kao evropska poruka protiv netolerancije, promovišući različitost i narušavajući polarizaciju. Akcioni plan projekta treba da sadrži i njegov dizajn i uslove njegove primene.

Ukratko, ciljane metodologija/akcioni plan projekta uključuje:

- a) kratak i lak vodič za razumevanje razrade obrazloženja predložene metodologije (izgradnja zajednice putem fudbala radi sprečavanja netolerancije);
- b) ciljane smernice, mere, alati (kako identifikovati govor mržnje i netrpeljivost) i koraci

- za promociju izgradnje zajednice putem fudbala na lokalnom nivou (kao odgovor), zasnovani na akcijama za izgradnju kapaciteta (ko treba da bude obučen);
- c) opis aktivnosti podizanja svesti upućenih adolescentima (putem fudbala) i njihovim roditeljima;
- d) opis umrežavanja, promovisanje angažovanja između ključnih institucionalnih aktera i aktera OCD uključenih u sprečavanje i borbu protiv ksenofobije.

2. Dizajn i primena akcionog plana projekta

2.1. Cilj koji treba postići: dobro definisan opis

Cilj projekta je upotreba istog „alata“ koji se koristi za uticanje i regrutovanje adolescenata u populističke i ekstremističke grupe na lokalnom nivou, naime fudbal, u cilju promovisanja promena ponašanja koje privlače pažnju i interesovanje adolescenata, van formalne strukture (tj. obrazovanje). U tom cilju će se koristiti testirana metodologija (**fudbal3**), koja je usvojena u skladu sa potrebama kojima se projekat bavi. S tim u vezi, revidiraće se metodologija i alati fudbal3 kako bi se uklapali u ciljeve projekta i kako bi se metodologija fudbal3 prilagodila rešavanju najvećih socijalnih izazova izabranih zajednica: ksenofobija, rasizam i socijalna isključenost što dovodi do polarizacije i izgradnje netolerancije. Za ostvarivanje ovog cilja sledeći zadaci su imperativ.

Zadatak I: Primena filozofije fudbal3 u kontekstu ovog projekta.

Korak 1. Ponovno potvrđivanje ideala alata i projektovanje adaptacija

Prema osnivačima, „fudbal3 je jedinstven način igranja fudbala koji menja živote širom sveta. Zasnovan je na principu da su osnovne vrednosti fer-pleja, rodne ravnopravnosti, timskog rada i poštovanja jednako važne kao i fudbalska veština “. ¹⁶⁸Nazvan po svoja „tri poluvremena“ - dogovoru pred utakmicu, fudbalskoj utakmici i diskusiji posle meča - fudbal3 u svaku utakmicu uključuje ključne životne lekcije. U mešovitim polnim timovima igrači kolektivno odlučuju o pravilima pre utakmice. Nakon meča, oni razmišljaju o svom ponašanju i ponašanju protivnika, bodovima dodeljenim za golove kao i za fer igru. Kako je fudbal3 igra bez sudija, igrači moraju naučiti kako sami rešavati sukobe dijalogom i kompromisima. Fudbal3 ima jedinstveni osnovni koncept „*inspirisan uličnim fudbalom. Širom sveta igrači se sastaju, formiraju timove, dogovaraju se o pravilima i igraju fudbal. Fudbal3 koristi obrazovni potencijal uličnog fudbala osiguravajući da su dijalog i fer igra sastavni deo igre. Može ga igrati bilo ko, bilo gde i može se koristiti za obradu bilo koje društvene teme. Nema sudija. Umesto toga, medijatori omogućavaju diskusije između dva tima i nadgledaju utakmicu* “. ¹⁶⁹

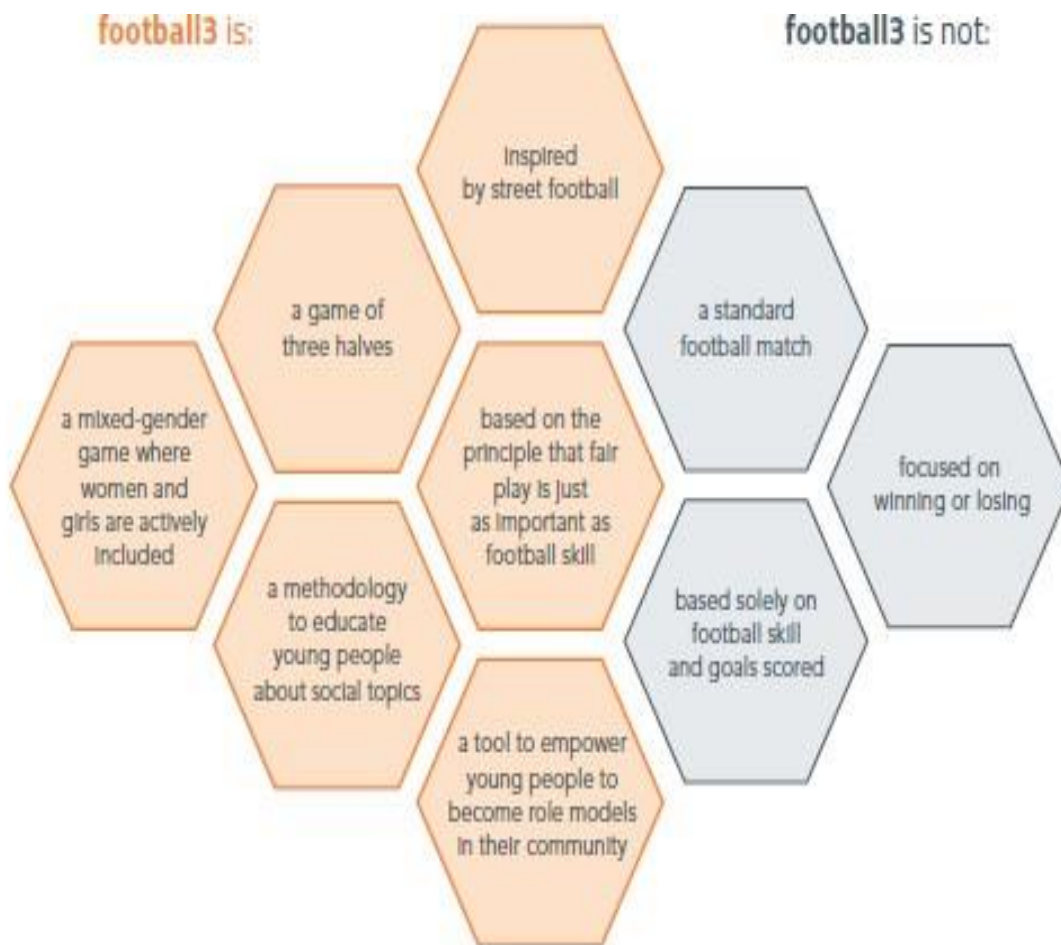
Prema tome, primenjuje se sveobuhvatna metodologija za rešavanje niza društvenih tema, kao što su rodna ravnopravnost, zdravlje i izgradnja mira. Fudbal3 osnažuje mlade ljude da preuzmu odgovornost za svoje postupke i pravedno se ophode prema drugima. Oni nauče da cene komunikaciju i uzajamno poštovanje, kako na terenu, tako i van njega. Centralna ideja uvek ostaje ista: **korišćenje same fudbalske igre za obrazovanje i osnaživanje mladih ljudi**. Međutim, jedna od snaga fudbala3 je njegova

¹⁶⁸ „Fudbal3 priručnik. Kako koristiti fudbal za društvene promene“, objavio Streetfootballworld gGmbH Berlin, Nemačka. Dostupno na: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>.

¹⁶⁹ Fudbal3 priručnik“, str. 6

prilagodljivost. Umesto da obezbedi krut alat, namera je da inspiriše korisnike da primene fudbal3 u skladu sa potrebama svakog slučaja i da stvore **nove materijale** koji će se baviti temama koje su svaki put relevantne za zadatke koji predstoje. Na ovaj način se metodologija i sadržaj¹⁷⁰ fudbala3 neprestano razvijaju. Kao što je šematski prikazano, fudbal3 poseduje određene osobine (dijagram 1) i osnovni moto: tri poluvremena (dijagram 2). Takođe ima specifične ciljeve nakon primene (dijagram u nastavku).

Dijagram 1¹⁷¹

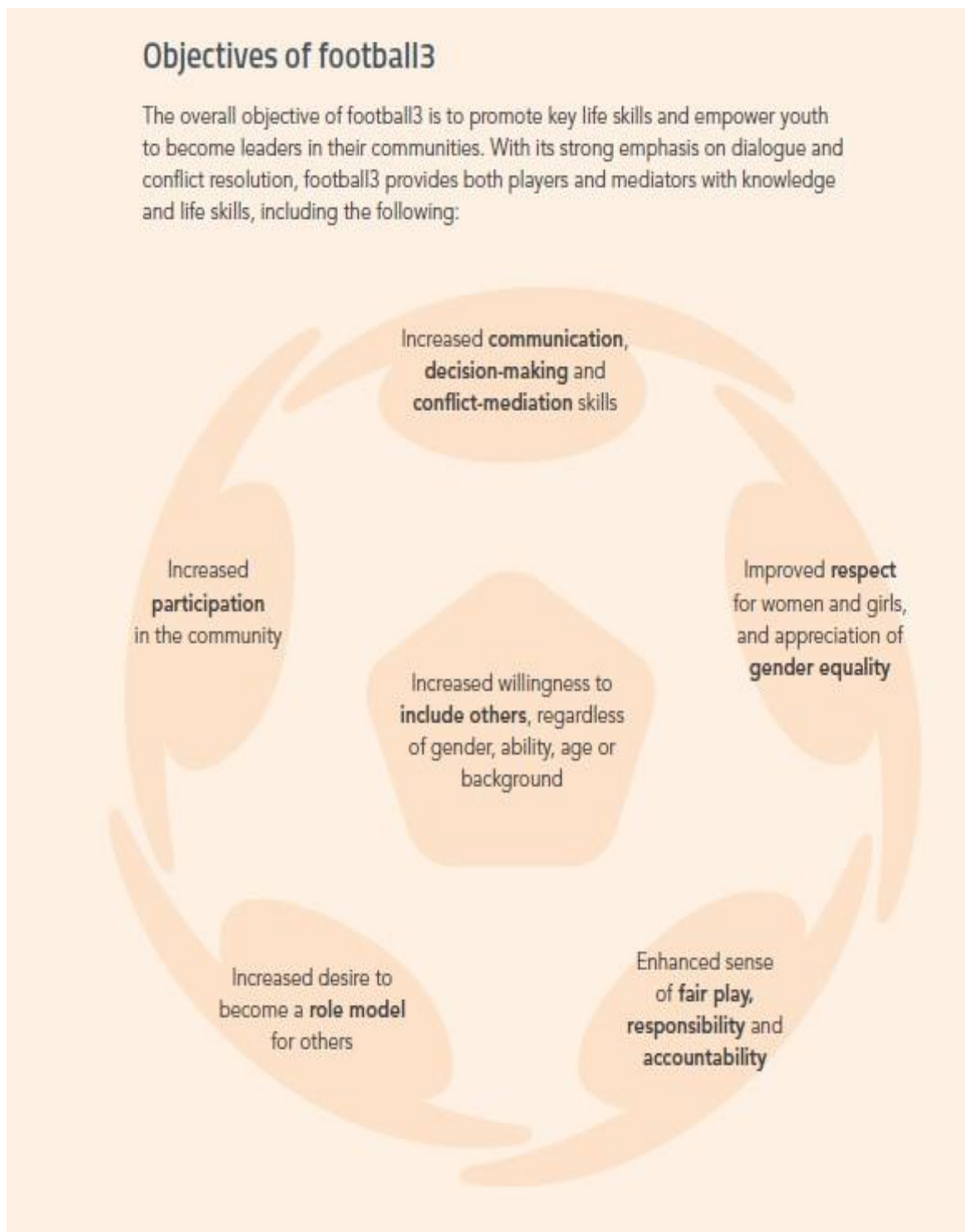

5

¹⁷⁰ „Fudbal3 priručnik“, str. 6.

¹⁷¹ „Fudbal3 priručnik“, str. 6.

Diagram 2¹⁷²

¹⁷² „Fudbal3 priručnik“, str. 9.

Korak 2: Revizija metodologije i alata fudbala3 kako bi njegovi ciljevi odgovarali ciljevima projekata

A) Prilagođavanje fudbal3 ciljeva

Kao što je navedeno u Pregledu priručnika Fudbal3 (DIALECT Deliverable, maj 2020),¹⁷³ „u kontekstu projekta DIALECT, zamislili smo da metodologiju fudbal-a3 prilagodimo da bi se bavila gorućim socijalnim izazovima ciljanih zajednica: ksenofobijom, rasizmom i socijalnom isključenošću“.¹⁷⁴

Na osnovu studije sociološkog istraživanja u svim zemljama učesnicama (Grčka, Mađarsk, Italij i Srbija), koju je vodio EKKE (DIALECT Deliverable, septembar 2020.), predviđa se da, kako bi se ispunili ciljevi projekta, „sveobuhvatan, koherentan i relevantan kurikulum“.¹⁷⁵, treba da bude izgrađen pregledom priručnika fudbala3 kako bi se ispunili ciljevi projekta DIALECT, I još specifičnije oni koji su relevantni za obrazovanje protiv diskriminacije i anti-rasizma kroz fudbal, kako bi se odgovorilo potrebama identifikovanih ciljnih grupa i na kraju poboljšala izgradnja zajednice u borbi protiv socijalnih i politička polarizacija.

Kako su rezultati istraživanja ukazali na jaku korelaciju siromaštva i populizma i povećanu verovatnoću da se mladi u nepovoljnom položaju pridržavaju ekstremističkih političkih pokreta. Dalje, istraživačka studija otkriva činjenicu da ksenofobija i rasistički incidenti i dalje proganjaju amaterski i profesionalni fudbal, istovremeno podvlačeći činjenicu da sport i fudbal naročito poboljšavaju socijalnu koheziju i mogu promovisati integraciju migranata i izbeglica u društvo. Ovom dvostrukom moći fudbala u pogledu situacije migranata i izbeglica, projekat će se posebno u Mađarskoj, Srbiji, Italiji i Grčkoj. „Kroz fudbal3 imaćemo za cilj da iskoristimo pozitivan uticaj fudbala na društveno prihvatanje i integraciju migranata i izbeglica i na taj način doprinesemo borbi protiv rasističke i ksenofobne retorike kako u fudbalu, tako i u društvu u celini“.¹⁷⁶

Ideja je da se korišćenjem fudbala kao moćnog alata za promociju ljudskih prava, bori protiv netrpeljivosti i ksenofobije, poboljša izgradnja zajednice i formira moćna mreža promena okupljajući adolescente, njihove roditelje, lokalne sportske profesionalce i pionire fudbala. Cilj je pokušaj uvođenja promena u lokalne zajednice putem fudbala, promovisanje vrednosti prihvatanja "drugog" i jačanje solidarnosti. Svi partneri, (ActionAid Hellas zajedno sa Nacionalnim centrom za društvena istraživanja - EKKE (Grčka), ActionAid Italija, Sportsko udruženje OLTALOM (Mađarska), Football Friends (Srbija), Street Football World (Nemačka) saraduju u igranju fudbala na drugačiji način i u prenošenju poruke „Fudbal za sve“ kroz vrednosti jednakosti i aktivnog građanstva.

Sve gore navedeno ukazuje da bi u ovom početnom koraku Akcionog plana fudbal3 metodologija i set alata **trebali biti prilagođeni tako da odgovaraju obimu projekta**

¹⁷³ Vanessa Thiele (streetfootballworldl), Fudbal3 pregled seta alata, May 2020, DIALECT Deliverable

¹⁷⁴ Vanessa Thiele (streetfootballworldl), Fudbal3 pregled seta alata, May 2020, DIALECT Deliverable

¹⁷⁵ Streetfootballworld 2014, izdanje, str. 46ff.

¹⁷⁶ Vanessa Thiele (streetfootballworldl), Fudbal3 pregled seta alat, May 2020, DIALECT Deliverable, str 5

DIALECT i potrebama ciljane populacije. U tom cilju, ciljevi metodologije fudbala3 treba dopuniti kako bi se pozabavili konceptom socijalne integracije svih ciljanih omladinskih populacija. Najvažnije ciljeve metodologije fudbal3 **treba dopuniti prema inkluzivnom učešću ciljnih grupa migranata i izbeglica, olakšavajući njihovu socijalnu integraciju, uvažavajući i njihove specifične potrebe.** Kao što je već napomenuto u vezi sa socijalnom porukom koju prenosi fudbal3, njeni autori predlažu niz društvenih ciljeva kojima se može težiti putem fudbala3: rodna ravnopravnost, zdravlje, socijalna integracija, izgradnja mira, zapošljivost i građanski aktivizam.¹⁷⁷ „Društvena tema koja se čini najrelevantnijom za naš projekat je **socijalna integracija**“.¹⁷⁸ Stoga, metodologiju i alate football3 treba prilagoditi u početnom koraku Akcionog plana kako bi se potpunije pozabavili **promocijom socijalne integracije.** U tom kontekstu, postojeći fudbal3 materijal (tj. Set alata) će se pregledati kako bi se kapitalizovala, prilagodila i dalje razvijala postojeća metodologija (koja je već testirana za bavljenje nizom drugih društvenih tema, poput rodne ravnopravnosti) po pitanju sprečavanja i borbe protiv rasizma, ksenofobije i drugih oblici netolerancije, između socijalno i kulturno pomešanih adolescenata na lokalnom nivou.

B) Prilagođavanje ciljeva fudbala3 radi bavljenja izgradnjom zajednice putem fudbala kako bi se sprečila netolerancija - racionalne akcije vođenja

Rezultati istraživanja pokazali su da je produžena ekonomska i socijalna kriza, zajedno sa trajnom izbegličkom i migracionom krizom u Evropi i pandemijom COVID-19, uticala na političku, socijalnu i kulturnu klimu u svim zemljama učesnicama. Nalazi ukazuju da je među novim i složenim socijalnim pitanjima socijalna i politička polarizacija i dalje na snazi, stvarajući socijalnu klimu koja pruža plodno tlo za porast netolerancije, diskriminacije, rasizma i ksenofobije. Populističke grupe i stranke još uvek igraju ključnu ulogu u kapitalizaciji osećanja netolerancije i ksenofobije. Uprkos činjenici da se čini da je interesovanje mladih za politiku i s tim povezano političko učešće slabo, dokazi ukazuju na to da mlade ljude i adolescente, uglavnom iz nerazvijenih zajednica širom Evrope, privlače, kao i da im se obraćaju populističke grupe i oni su suočeni sa povećanim rizikom od radikalizacije i uticaja govorom mržnje i netolerantnom retorikom usmerenom uglavnom prema etničkim manjinskim grupama, uključujući tražioce azila i izbeglice. Pored toga, siromaštvo, socijalna isključenost i nedostatak mogućnosti povećavaju rizik da mladi ljudi dožive diskriminaciju ili da budu pod uticajem rasističkih i ksenofobičnih ideja. Zapravo, pregled literature pokazuje da visoke stope siromaštva i socijalne isključenosti dece, posebno za neke grupe dece, mogu doprineti netoleranciji. Što se tiče relevantnih socijalnih pokazatelja, „najnoviji dostupni (uporedivi) statistički podaci o siromaštvu i socijalnoj isključenosti za decu uzrasta 0-17 godina u Grčkoj, Italiji, Mađarskoj i Srbiji zasnivaju se na EU-SILC 2018 (koji kao referentni period prihoda ima 2017. godinu). Prema tim podacima, procenat dece koja su bila izložena riziku od siromaštva i/ili socijalne isključenosti - iako su u poslednjih nekoliko godina pokazali blagi pad - i dalje su na visokom nivou u ove četiri države.¹⁷⁹ Konkretno, u 2018. godini 33,3% dece uzrasta od 0-17 godina bilo je u riziku od siromaštva i/ili socijalne isključenosti u Grčkoj, 30,6% u Italiji, 35,9% u Srbiji i 23,8% u Mađarskoj, bivajući više

¹⁷⁷ Vanessa Thiele (ulični fudbal), Pregled seta alata Fudbal3, maj 2020, DIALECT Deliverables.

¹⁷⁸ Vanessa Thiele (ulični fudbal), Pregled seta alata Fudbal3, maj 2020, DIALECT Deliverables, str 5

¹⁷⁹ Eurostat, baza podataka, EU-SILC anketa [ilc_peps01], Izdvojeni podaci: 28/4/2020 kao u Capella A., (EKKE), "Pregled Fudbal3 priručnik i identifikovanje ključnih komponenti koje će se koristiti kao deo projekta i potrebne metodološke izmene" (WP.2.7.), Priloženo Vanessi Thiele (streetfootballworld), Pregled priručnika Fudbal3, maj 2020, DIALECT Deliverable, str. 13-14.

od odgovarajućih stopa EU-27 (tj. 23,4% u 2018. godini). Ono što zabrinjava je, međutim, činjenica da su deca (uzrasta od 0 do 17 godina) sa najmanje jednim roditeljem strancem bila u većem riziku od siromaštva (+19,0 pp u Grčkoj, +18,2 pp u Italiji i +4,4 pp u Mađarska) nego deca sa roditeljima rođenim iz matične države. Jedini izuzetak je bila Srbija u kojoj su deca sa migrantskim poreklom imala nižu stopu rizika od siromaštva od dece čiji su roditelji rođeni u matičnoj zemlji (tj. -6,0 pp) ¹⁸⁰

Naša istraživačka studija takođe je potvrdila argumente drugih istraživača da je sport važan za promociju socijalne inkluzije migranata, a posebno dece, pomažući da se održi kontakt između migranata i državljana na nivou zajednice. Štaviše, pravilno vođena sportska praksa promoviše međusobno poštovanje i toleranciju i može biti sredstvo za borbu protiv diskriminacije, predrasuda i stereotipa. U tom pogledu, bavljenje sportom, a posebno fudbalom, može pomoći domaćim i migrantskim zajednicama da se međusobno upoznaju okupljanjem ljudi i pružanjem mosta između različitih sredina i pojedinačnih ličnosti, delujući kao instrument za promociju vrednosti usmerenih na jačanje kultura zajedničkog života u različitosti. Međutim, u ovom trenutku je važno naglasiti da se, uprkos napretku postignutom proteklih godina, fudbal se i dalje suočava sa nizom izazova povezanih sa rasizmom i etničkom diskriminacijom, dok se neznan broj incidenata odnosi na fudbal dece i omladine. Mnoga istraživanja i nezvanični podaci daju dovoljno razloga da se veruje da su netolerancija i ksenofobija hitan problem, koji pogađa fudbal na profesionalnom, ali i na amaterskom nivou, u gotovo svim evropskim zemljama. Ono što zabrinjava je činjenica da populističke grupe i stranke pokušavaju da iskoriste popularnost fudbala među mladima, manipulišući osećanjima učesnika i pristalica u cilju propagande i širenja netolerancije i diskriminacije.

U okviru gore navedene društvene i političke klime, razvoj mehanizama za podsticanje značajnog učešća adolescenata i mladih u javnim poslovima i lokalnim zajednicama je od suštinskog značaja za adolescente i omladinu da ostvare svoja građanska, politička, ekonomska, socijalna i kulturna prava. U okviru gore navedene društvene i političke klime, sport je mnogo više od luksuza ili oblika zabave: on je moćno sredstvo. To je inovativno i efikasno sredstvo koje pomaže postojećim naporima za postizanje specifičnih ciljeva kao što su oni koji se tiču obrazovanja, rodne ravnopravnosti, integracije migranata, smanjenja bolesti, promocije blagostanja dece itd. Što je još važnije, sport se širi i deli univerzalni okvir vrednosti. U stvari, sport podučava **fair play igru**, što je složeni koncept koji sadrži mnoge vrednosti koje nisu korisne samo u sportu, već i u svakodnevnom životu - na primer poštovanje, jednakost, briga, radost i tolerancija. Takođe ljude tera da nauče još jedno osnovno pravo: **inkluziju**. Sport može pomoći ljudima, koji mogu biti predmet diskriminacije ili marginalizovani, kao što su migranti, kulturno različiti ljudi ili osobe sa invaliditetom, da se osećaju delom zajednice i prihvaćeni. Iz svih ovih razloga sport je moćno sredstvo za razvoj dece.

Preciznije, naše istraživanje je pokazalo da je fudbal izuzetno cenjen među adolescentima na ulici i van nje. Stoga je pogodna igra za **izgradnju zajednice**. Fudbal promoviše iskrenost, fer igru, poštovanje sebe i drugih, poštovanje pravila, timski rad. U lokalnim zajednicama poštovanje ovih vrednosti danas je postalo neophodno. Adolescenti mogu biti pioniri u izgradnji zajednica tolerancije. Od trenutka kada su se rodili deca su vrlo dojmrljiva i počinju da formiraju svoja mišljenja i pogled na svet pre nego što dostignu adolescenciju. Shodno tome, da bi se optimizirala socijalna kohezija maksimiziranjem

¹⁸⁰ Capella A., (EKKE), „Pregled priručnike Fudbal3 i identifikacija ključnih komponenti koje će se koristiti kao deo projekta i potrebne metodološke izmene i dopune“ (WP.2.7.), U prilogu Vanesse Thiele (streetfootballworld), pregled priručnika Fudbal3, maj 2020. , DIALECT Deliverable, str. 13-14.

osnova za asimilaciju mladih, razvojno obrazovanje koje kombinuje kognitivne veštine i vrednosti je pogodno sredstvo koje postaje efikasnije kada se primenjuje kroz aktivnosti koje deca vole. Tako ih je lakše angažovati, i bivaju koncentrisaniji u aktivnostima, dok se osposobljavaju za donošenje vrednosnih sudova i jačaju svoja kognitivna znanja i sposobnosti.

Primena filozofije, metodologije i alata football3 pojačava izgradnju zajednice u borbi protiv socijalne i političke polarizacije. **Angažovanje adolescenata sa različitim socio-demografskim karakteristikama i različitog etničkog porekla, kao i omladine oba pola**, čini ih spremnijim za donošenje odluka, osećajući se i poštujući ostale. Takođe doprinosi razvoju samopouzdanja i liderskih stavova, istovremeno podržavajući delikatnu tranziciju između detinjstva i zrelosti. Fudbal3 može poboljšati proces osnaživanja osporavanjem rodničkih normi, smanjenjem ograničenja i pružanjem devojkama i ženama veće slobode, pristupa javnim prostorima i više mogućnosti za njihov fizički i psihofizički razvoj. Fudbal3 može biti efikasan alat za **osnaživanje devojčica i žena**, jer su često isključene iz učešća i uživanja u fizičkim i psihosocijalnim prednostima koje nudi sport kojim dominiraju muškarci. Štaviše, kako devojčice počinju da se bave određenim sportom, one takođe stiču nove međuljudske veštine i pristup novim mogućnostima, omogućavajući im da se više angažuju u životu škole i zajednice. S tim u vezi, rodno pomešani timovi fudbala3 protive se jačanju stereotipa koji sprečavaju fizički razvoj devojčica i čine sve učesnike i agente zajednice da u praksi potpuno razumeju različite načine na koje dečaci i devojčice razvijaju svoje sposobnosti. Isto važi i za angažovanje dece sa invaliditetom.

Dalje, **uključivanje adolescenata migranata i izbeglica** u filozofiju igre, metodologiju i alate pojačava izgradnju zajednice u borbi protiv socijalne i političke polarizacije. Rezultati naših istraživanja u ovom pogledu otkrivaju ulogu fudbala uopšte, i fudbala3 posebno, u promovisanju socijalne inkluzije migranata, a posebno dece, pomažući u održavanju kontakata i uspostavljanju odnosa između imigranata i državljana na nivou zajednice. Štaviše, pravilno vođena fudbal3 praksa promovise međusobno poštovanje i toleranciju i može biti sredstvo za borbu protiv diskriminacije, predrasuda i stereotipa. U tom pogledu, praksa fudbala3 može pomoći domaćim i migrantskim zajednicama da se međusobno upoznaju okupljajući ljude i pružajući most između različitih sredina i pojedinačnih ličnosti, delujući kao instrument za promociju vrednosti usmerenih na jačanje kulture zajedničkog života u raznolikosti.

Rezultati istraživanja pokazali su da su mladi migranti uglavnom otporni, ambiciozni i prilagodljivi. Međutim, dok se migrantska omladina često suočava sa socijalnom isključenošću, narušene porodice i odsustvom socijalne zaštite, mlade žene i devojke migranti su više izloženi riziku od zlostavljanja, diskriminacije i rodno zasnovanog nasilja, uključujući seksualno nasilje. Mladi migranti koji pripadaju određenim etničkim ili kulturnim grupama suočavaju se sa posebnim poteškoćama. Naše istraživanje je pokazalo da su zbog starosti i razvojne faze mladi migranti ranjiviji na migraciona iskustva koja rezultiraju izolacijom, isključenošću i nesigurnošću. Rizici sa kojima se suočavaju migranti pogoršavaju se u slučaju mladih, posebno onih mlađih od 18 godina, posebno kada su u neregularnim situacijama i suočeni sa pretnjama eksploatacije, trgovine, isključenja, pritvora i deportacije. Mladi migranti, posebno devojke i mlade žene, ranjivi su na kršenja ljudskih prava kao što su dečji brakovi, seksualno iskorišćavanje, nasilje i neplaćeni rad. Mnogi mladi migranti suočavaju se sa zapošljavanjem i nesigurnim zaposlenjem na takozvanim 3-D¹⁸¹ poslovima (prljavi, opasni i ponižavajući), uprkos

¹⁸¹ Dirty, dangerous, degrading

višim obrazovnim kvalifikacijama ili kvalifikacijama. Pored toga, tokom procesa migracije mladi ljudi mogu izgubiti svoje društvene mreže, a mogu biti i bez roditelja ili članova porodice koji pružaju smernice i negu.

Zbog starosti i razvojne faze, mladi migranti su ranjiviji na migraciona iskustva koja rezultiraju izolacijom, isključenošću i nesigurnošću. Na njih mogu posebno uticati ksenofobija i diskriminacija, a trpe i dalju marginalizaciju zbog nedostatka tečnog poznavanja lokalnog jezika, novih i različitih kulturnih normi i nedovoljnih informacija o zakonima i propisima u njihovoj novoj zemlji. Mladi migranti koji putuju sami, maloletnici bez pratnje, adolescenti koji ostaju kod kuće kada roditelji migriraju i oni rođeni od roditelja migranata u odredišnim zemljama posebno su izloženi riziku od isključenja. Da bi prevazišli ove rizike i poboljšali svoj razvojni potencijal i doprinos zemljama porekla i odredišta, mladi migranti moraju biti u mogućnosti da ostvare svoja prava bez diskriminacije, uključujući pravo na obrazovanje, zdravlje, posao, porodični život i učešće u donošenju odluka i životu zajednice. Dostupni podaci pokazuju da će migrantska omladina verovatnije doživeti eksploataciju, neadekvatan pristup veštinama i stručnom osposobljavanju, socijalnu marginalizaciju i isključenost. Društveno učešće i inkluzija mogu se postići političkim okvirom fudbala³ koji može efikasno zadovoljiti različite potrebe, iskustva, izazove i mogućnosti mladih migranata. Mladi migranti takvim učešćem ostvaruju svoja univerzalna ljudska prava na izražavanje, informisanje, savest, udruživanje i mirno okupljanje.

Na osnovu rezultata istraživanja, relevantnih za fudbalsku metodologiju i alate, dva posebna aspekta fudbala³ ciljeva zahtevaju posebnu pažnju u prilagođavanju fudbalske metodologije i alata za sprovođenje aktivnog učešća mladih migranata u igrama:

- **Rešavanje konkurentnosti**
- **Fer-plej**

Rešavanje problema konkurentnosti nije lak zadatak. Naše istraživanje je verifikovalo relevantne ranije pretpostavke ukazujući na to da mlade iz područja u nepovoljnom položaju (starosedeoci i migranti), kada se čine kao obećavajući dobri fudbaleri, možda neće biti tako lako nagovoriti da slede inkluzivne mehanizme procesa fudbala³. Fudbala³ zasnovan je na idealu da „pobeda nije toliko važna u razvoju mladih“. Kao što je rekao jedan od grčkih ispitanika: „Lepa je ideja reći deci: „ nije važno kakav je rezultat“, ali kada postajete profesionalac, brzo shvatite da je to sve što je važno. Što pre dobijete mentalitet porednika, to bolje.“. Dalje, ovi mladići nailaze na veliku poteškoću da izmene svoj mentalitet, sa vrednovanja takmičenja i bodovanja i individualne profesionalne karijere kroz fudbal ka onom koji vrednuje socijalnu solidarnost i eksplicitan timski rad. U tom pogledu, fudbala³ mora biti eksplicitno objašnjen svim kategorijama. Moć ubeđivanja ove dece leži u rukama njihovih trenera, kao i profesionalnih fudbalskih trenera!

Rad na fer igri je lakši zadatak, ali, bez obzira na to, izuzetno važan za postizanje ciljeva projekata: Kako mladi odrastaju, posmatrajući svet oko sebe i dela ljudi koje vole i kojima veruju oni razvijaju osećaj za dobro i zlo, a šta je pošteno i pravedno. To im pomaže da donosu mudre odluke i podstiče ih da doprinesu da svet oko sebe bude bolji. Tinejdžeri koji imaju snažan osećaj za dobro i zlo takođe imaju veću verovatnoću da postanu stabilni, zdravi odrasli ljudi sa jasnim osećajem svog mesta u ovom složenom svetu u kojem živimo. Oni te ideale nose u svojim odnosima sa drugima, uključujući prijatelje, romantične partnere, njihovom školom i radnim mestom. Kako su rezultati istraživanja potvrdili tvrdnju, najbolji pokazatelj socijalne integracije na individualnom nivou je razvoj „osećaja pripadnosti“.

Dalje, naše istraživanje je pokazalo da angažovanje mladih i adolescenata u fudbalu³ olakšava njihov pristup u zajednicama, sindikatima, udruženjima mladih i drugim organizacijama civilnog društva, odnosno njihovo uključivanje u život zajednice; inkluzivno učešće migranata je presudno za uzimanje u obzir njihovih stavova, potreba i iskustava; Učešće mladih migranata u svim koracima fudbala³ daje vitalne uvide za donošenje politika, poboljšava efikasno sprovođenje alata i jača održivost intervencija. Sve u svemu, **vlade i lokalne vlasti mogu poboljšati učešće i poboljšati koheziju zajednica kreirajući tako značajne intervencije.**

Razvoj **mehanizama za podsticanje značajnog učešća adolescenata i mladih u javnim poslovima i domaćim zajednicama** od suštinske je važnosti za ostvarivanje njihovih građanskih, političkih, ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava. Promišljene politike i programi na lokalnom, nacionalnom i regionalnom nivou za podsticanje učešća i socijalne inkluzije adolescenata i mladih pogođenih migracijama ključni su za promociju njihove dobrobiti i integracije, kao i za održavanje socijalne inkluzije. Olakšavanje njihovog učešća u omladinskim, civilnim društvima i sindikalnim organizacijama može se pokazati posebno vrednim. Ciljevi projekta DIALECT kroz primenu fudbala³ za uključivanje omladinskih migrantskih zajednica u društva domaćina predodređeni su za gore navedene ciljeve.

C) Prilagođavanje ciljeva fudbala³ za bavljenje izgradnjom zajednice putem fudbala kako bi se sprečila netolerancija (ciljane linije, mere i alati)

Kao što je navedeno u predlogu, Akcioni plan ima za cilj izgradnju sveobuhvatnog pristupa koji će kroz prilagođene sesije fudbala³ sprečiti netoleranciju i naročito ksenofobiju na lokalnom nivou, koristeći isti alat koji se često koristi za radikalizaciju mladih, naime fudbalska igra, istovremeno promovirajući izgradnju zajednice i koheziju. Krajnji cilj je osnažiti adolescente starosti 12-18 godina (dečake i devojčice sa migrantskim i ne-migrantskim poreklom) da razbiju postojeće stereotipe i predrasude, dekonstruišući uobičajene mitove i negujući nove vrednosti, kroz sprečavanje pokretanja netolerantnih uverenja i stavova kroz pozitivne međugrupne kontakte. U tom pogledu ciljamo sledeće:

Korak 3: Određivanje prioriteta za aktivnosti

A) Definisavanje socijalnog prostora: Zašto je važno razumeti nepovoljnost zajednice?

Kao što je navedeno u predlogu DIALECT-a, projekat ima za cilj upotrebu fudbala³ za izgradnju zajednice i narušavanje polarizacije u oblastima zajednice u kojima je ovo najistaknutije. Takva područja uključuju područja zajednice u nepovoljnom položaju u sve četiri države. Treba napomenuti da nedostatak u zajednici proizlazi iz međusobne povezanosti karakteristika stanovnika u zajednici (npr. stope nezaposlenosti, siromaštvo, nivo obrazovanja, upotreba droga i alkohola, prisustvo etničkih enklava itd.) i efekata socijalnog i ekološkog konteksta u kojem postoje (tj. „efekti mesta“ ili „efekti susedstva“, kao što su slabe društvene mreže, loši uzori i relativni nedostatak struktura prilika). Tradicionalno se prednost i nedostatak poistovećuju gotovo isključivo sa ekonomskim faktorima. Stoga se na zajednicu u nepovoljnom položaju obično gleda kao na zajednicu u kojoj srazmerno veliki procenat stanovništva pada ispod granice siromaštva, koja se izračunava na osnovu nacionalnog srednjeg dohotka. Možda je najznačajniji problem taj

što mere na granici siromaštva teže da veruju u složenost i obim nedostataka i podrazumevaju da su sama ekonomska ili redistributivna rešenja adekvatan odgovor. Povećavanje svesti o ovom problemu podstaklo je brojne društvene naučnike da razviju nove, bogatije konceptualizacije nedostataka. Devedesetih godina prošlog veka zabeležen je nagli porast interesovanja za koncept „socijalnog kapitala“. Na nivou zajednice, socijalni kapital se generalno odnosi na jake i zdrave socijalne norme i mreže i na brojne koristi koje oni rađaju. Preciznije, Putnam (1995) je socijalni kapital definisao kao „odlike društvene organizacije kao što su mreže, norme i socijalno poverenje koje olakšavaju koordinaciju i saradnju na obostranu korist“.¹⁸² Otprilike u isto vreme koncepti „socijalne inkluzije“ i „socijalne isključenosti“ imali su snažan uticaj na teoriju i politiku. Područjima zajednice u nepovoljnom položaju nedostaju neki od pokazatelja kao što su: učešće u društvu kroz zapošljavanje i pristup uslugama; povezanost (socijalne veze) sa porodicom, prijateljima i lokalnom zajednicom; efikasne politike za rešavanje ličnih kriza (npr. loše zdravlje, gubitak života); i mogućnost da se čuju. Dakle, zajednice se razlikuju u smislu ograničenja životnih prilika; ograničenja u sposobnosti ljudi da iskoriste postojeće mogućnosti; socijalne i ekonomske dimenzije isključenosti.

Da bi se odabrala područja zajednice koja pate od socijalne i političke polarizacije kako bi se sprovele akcije fudbala³ i sprečila netolerancija i naročito ksenofobija na lokalnom nivou, istovremeno promovišući izgradnju zajednice i koheziju, potrebno je koristiti ključne identifikatore kao što su:

- Povećane stope siromaštva i nezaposlenosti
- Slabe društvene mreže
- Loši uzori
- Relativni nedostatak struktura mogućnosti
- Značajan broj etničkih enklava
- Povećana stopa glasanja u korist političkih ekstremističkih i populističkih partija
- Nisko učešće građana u politici
- Loše okruženje
- Incidenti rasizma, ksenofobije, govora mržnje i netrpeljivosti

Unutar društvenog miljea, određenog gore navedenim, postaje očigledno - što potkrepljuju i rezultati istraživanja - da je fudbal **društveni prostor** u kojem se odvija izgradnja zajednice i ličnog identiteta sa povećanom relevantnošću i značajem za mlade. Pored toga, fudbal je izvor nacionalnog identiteta i ponosa za mnoge zemlje, dok fudbalske zajednice istorijski pružaju mogućnosti za izgradnju kolektivnih identiteta. U tom pogledu empirijski nalazi potvrđuju da je fudbal³ efikasno i održivo sredstvo za promociju životnih veština i vrednosti povezanih sa socijalnom inkluzijom. Učesnici uče

¹⁸² Putnam, R. D. (1995). Kuglati sam: američki socijalni kapital u opadanju. Journal of Democracy, 6 (1), 65-78.

kako da postanu bolji susedi, studenti i građani. Fudbal3 pruža platformu za rešavanje relevantnih društvenih pitanja i za kolektivno razmišljanje, ujedinjavanje zajednica **na terenu i van njega**.

Autori alata football3 opisuju fudbalsko igralište kao društveni prostor pogodan za promociju socijalne integracije na sledeći način: „Fudbalsko igralište može poslužiti kao sigurno i inkluzivno okruženje, što je posebno važno za marginalizovane grupe poput izbeglica, etničkih manjina, ljudi sa invaliditetom ili beskućnicima. Iskustvo timskog rada i poštovanja na terenu omogućava svim igračima da osećaju da su deo kolektivne celine“¹⁸³

B) Rešavanje problema rasizma i netolerancije: zašto je važno identifikovati ih?

Budući da je cilj projekta DIALECT transformirati evidentiranu netrpeljivost prema mladim migrantima u socijalnu integraciju migranata i, prema tome, socijalnu koheziju, izbjegavajući političku radikalizaciju mladih, važno je u provođenje fudbala3 uključiti racionalne, metodologije i alate koncepta rasizma, diskriminacije, netolerancije i socijalne isključenosti.

U borbi protiv netolerancije treba biti u stanju identifikovati je. Postoje aspekti odnosa između etničke pripadnosti i socijalnog položaja koji su u istraživanju literature uglavnom zanemareni. Na primer, mere socijalnog položaja često ne mogu da uzmu u obzir ni nagomilavanje nepovoljnosti tokom života i/ili ulogu ekoloških efekata proizvedenih koncentracijom etničkih manjinskih grupa u siromašnim stambenim oblastima. Još jedan aspekt gore navedenog odnosa koji se zanemaruje u mnogim pristupima je efekat žrtve rasizma u smislu njegovog uticaja na društveni identitet grupe, socijalni status i socioekonomski položaj. Kao posledica, ispitivanje načina na koji socijalni i ekonomski nedostatak može strukturirati iskustva različitih etničkih grupa ostalo je relativno površno. Pokazalo se da se diskriminacija javlja u gotovo svim aspektima javnog i privatnog života - od „svakodnevnih gnjavaža“ tokom svakodnevnog života do većih događaja, kao što je žrtva rasističkog fizičkog napada. Na primer, postoje široko rasprostranjeni dokazi o netrpeljivosti prema imigrantima i tražiocima azila širom Evrope. To se može videti u rastu krajnjih desničarskih izbornih partija u nekim evropskim zemljama od 1990-ih.

Rasizam može ući u život ljudi na više načina. Može se zasnivati na „rasi“/etničkoj pripadnosti, religiji ili nacionalnosti i u kombinaciji sa drugim negativno stereotipnim aspektima identiteta može stvoriti iskustva višestruke diskriminacije. Može se doživeti direktno kroz međuljudsku diskriminaciju ili se produžiti kroz diskriminujuće politike institucija. Ali, dok se više puta pokazalo da je rasizam povezan sa barem delom socijalno-ekonomske nepovoljnosti mnogih ljudi iz etničkih manjinskih grupa, potrebno je opipljivo istraživanje kako bi se u potpunosti razumelo kako rasizam utiče na živote ljudi.¹⁸⁴

U idealnoj shemi za identifikaciju i merenje netolerancije i rasističke diskriminacije „mera netolerantne šeme“¹⁸⁵ treba biti upoznat ne samo sa konceptualnim pitanjima koja

¹⁸³ streetfootballworld 2014, str. 46

¹⁸⁴ Indikativno je videti Šafrana Karlsena i Džejmsa Izeta Nazrua. MERENJE I ANALIZA „RASE“, RASIZMA I RASNE DISKRIMINACIJE, https://d1vktkts1kzle7.cloudfront.net/30220584/social_epidemiology_methodology.pdf

¹⁸⁵ Kao i u Allison C. Aosved, Patricia J. Long, Emily K. Voller (2009). Merenje seksizma, rasizma, seksualnih predrasuda, ejdzizma, klasizm i verska netolerancija: Mere shema netolerancije”, Journal of applied Psychologi Vol. 39, broj 10, prvi put objavljeno: 01 oktobra 2009, <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2009.00528.k>

utiču na analize „rase“, rasizma i rasne diskriminacije, već se takođe mora imati na umu različita pitanja merenja. Merenje i analiza „rase“, rasizma i rasne diskriminacije, kao i međuljudskog (pojedinačnog) rasizma, glavni problem povezan sa merenjem relevantnih incidenata odnosi se na prepoznavanje, kako onih koji istražuju pitanja rasizma, tako i njegovih žrtava. Definisane šta tačno čini, i šta ne predstavlja rasizam je složeno, što često dovodi do nedoslednosti u prikupljanju podataka. Stoga, pitanja i skale merenja ne bi trebalo da budu nejasna ili opšta, na primer - iskustva tokom protekle godine ili tokom života, niti učestalost kojom je neko generalno izložen rasizmu.

Međutim, određena pitanja u „meri netolerantne šeme“, plodna za identifikovanje i bavljenje rasizmom, mržnjom i diskriminacijom u primeni metodologije fudbal3, uključuju odgovarajuće informativne seminare, pitanja za procenu i promene ponašanja kao, indikativno, sledeće:

Oblici nepoštovanja kao što su:

- tretiranje sa manje učtivosti ili poštovanja nego prema drugim ljudima;
- primanje lošijih usluga u poređenju sa drugim ljudima;
- ljudi se ponašaju kao da misle da niste pametni;
- ljudi se ponašaju kao da vas se plaše;
- ljudi se ponašaju kao da misle da ste nepošteni;
- ljudi se ponašaju kao da misle da su bolji od vas;
- prozivanje ili vređanje;
- pretnja ili uznemiravanje;
- praćenje tokom kupovine.

Oblici diskriminacije kao što su:

- ljudi vređaju druge ljude,
- ismevanje
- postupanje nepravedno prema onima koji pripadaju određenoj rasnoj/etničkoj grupi ili govore drugi jezik ili izgledaju drugačije.
- grubo postupanje;
- vređanje ili prozivanje;
- nepravedno tretiranje;
- pretnje;
- odbijanje usluga u prodavnici ili restoranu
- kašnjenje u pružanju usluga;
- isključivanje ili ignorisanje u školi, u igrama ili na poslovima u komšiluku.

Pitanja o različitim formama rasističke diskriminacije, mržnje i netrpeljivosti:

- da su ikada bili nepravedno otpušteni, nisu angažovani ili uskraćeni za unapređenje;
- da ih je policija nekada nepravedno zaustavila, pretresala, ispitivala, fizički ugrožavala ili zlostavljala;
- da ih je učitelj ili savetnik nepravedno odvrćao od nastavka obrazovanja;
- da im je nepravedno bilo onemogućeno da se preseli u komšiluk, jer je stanodavac ili agencija za nekretnine odbila da proda ili iznajmi kuću ili stan;
- da li su se ikada preselili u susedstvo gde su komšije otežavale život;
- primanje lošijih usluga, u poređenju sa drugima, od vodoinstalatera ili automehaničara.

Međutim, važno je razlikovati ono što se naziva „glavnim“ ili „životnim“ događajima, „hroničnim stresorima“ i „svakodnevnom iritiranjem“. Svakodnevne gnjavaže, takođe nazvane „svakodnevna diskriminacija“, hronični su ili epizodni događaji koji se smatraju delom svakodnevnog života, čiji se uticaj smatra malim i relativno kratkotrajnim: negativan tretman ili neprijateljstvo koje se ne smatra dovoljno ozbiljnim da predstavlja „rasno uznemiravanje“. Za razliku od „glavnih“ iskustava, informacije o svakodnevnom iritiranju često se ne prikupljaju u anketama. Postoje dokazi, međutim, da rasno motivisano, svakodnevno iritiranje može imati veći uticaj od drugih oblika svakodnevnih gnjavaža, jer mogu pobuditi bolna sećanja u vezi sa prošlim rasističkim iskustvima i zajedničkim istorijama predrasuda na način na koji to ne mogu imati druga svakodnevna iritiranja. Rasno motivisane svakodnevne gnjavaže mogu imati više kumulativnog efekta ili se kombinovati sa drugim rasističkim iskustvima da bi proizvele teže posledice. Zanimljivo je ovih aspekata iskustva može, ozbiljno potceniti uticaj rasizma na živote ljudi. Dakle, identifikacija netolerancije treba da se zasniva na direktnim informacijama koje se bave višestrukim aspektima diskriminacije, postavljajući pitanja o različitim vrstama nepravilnog postupanja u određenim situacijama i lokacijama i izbegavajući globalna pitanja o iskustvima ili svesti. Takođe su važne procene domena u kojem se rasizam javlja, veličine i vremenskih karakteristika događaja, vezane pretnje i uticaj drugih individualnih karakteristika i stresora.

Istovremeno se tvrdi da za razliku od drugih nezakonitih radnji, rasizam nije trebalo lično doživljavati da bi stvorio osećaj ugroženosti - međuljudski incidenti se smatraju „napadom na zajednicu u celini“. Kao što je rečeno, prepoznatljiva karakteristika rasnog nasilja i uznemiravanja nije samo u tome što uključuje pripadnike različitih rasnih grupa ili etničkih grupa; već da je akcija rasno motivisana. Stoga rasno motivisano ponašanje nije napad usmeren na osobu čisto kao pojedinca, već napad na člana kategorije ili grupe. To se može videti u nalazima koji sugerišu da su oni koji žive sa pretnjom ili strahom od rasizma brojniji od onih koji izveštavaju o stvarnom ličnom iskustvu rasizma.¹⁸⁶ Da bi se ovo istražilo, neke studije takođe postavljaju pitanja o znanju ispitanika o iskustvima rasizma kod drugih ljudi (u ovom slučaju, članova porodice). Druge studije su se direktnije bavile pitanjem zabrinutosti ljudi da postanu žrtve rasizma. Merenje samo stvarnog iskustva pojedinca možda neće uspeti da istraži efekte pretnje koje stvara znanje o rasizmu u zajednici ako se to ne odražava u stvarnom iskustvu pitanih.¹⁸⁷

B) Bavljene populacijom: Ko treba da bude obučen?

Da bi se promovisala izgradnja zajednice kroz fudbal na lokalnom nivou, kao odgovor zasnovan na akcijama izgradnje kapaciteta, muški i ženski učesnici treba da budu izabrani iz domaće i migrantske **adolescentne populacije** starosti 12-16 godina iz unapred odabranog područja u nepovoljnom položaju, posebno među onima koji su najspremniji za učešće, ali takođe im je potrebno osnaživanje. Postavljena starosna granica je najvažnija za **izgradnju identiteta**.

Zadatak II: Osnaživanje stanovništva u okviru fudbala

Korak 1: Osnaživanje mladih

¹⁸⁶ J. Michael Oakes i S. Kaufman (2006), METODE U SOCIJALNOJ EPIDEMIOLOGIJI, John Wiley & Sons, Inc. Str. 114 ff.

¹⁸⁷ Za više pogledajte Nacionalno istraživačko veće. 2004. Merenje rasne diskriminacije. Washington, DC: The National Academies Press. <https://doi.org/10.17226/10887>. „Indikator stava i ponašanja diskriminacije“ str. 162 ff.

Oснаživanje mladih je proces u kojem se deca i mladi podstiču da preuzmu odgovornost za svoj život. Oni to čine baveći se svojom situacijom, a zatim preduzimanjem mere kako bi poboljšali svoj pristup resursima i transformisali svoju svest kroz svoja uverenja, vrednosti i stavove.

Oснаživanje omladinskih smernica

1. **Rešavanje vlastite situacije** s ciljem izgradnje individualnih odbrambenih mehanizama za borbu protiv rasizma, diskriminacije, mržnje, netolerancije. Odnosno, osnaživanje za izgradnju „odbranjivog prostora“ mladih za polaganje prava i bavljenje netolerancijom. To bi trebalo uraditi u svim fazama fudbal3 utakmice, ali što je najvažnije tokom pripremne faze (faza pred utakmicu, pogledajte sledeće). U tu svrhu bi relevantni fudbal3 alati trebalo da uključuju sve gore navedene „oblike netrpeljivosti“ kako bi ih svi učesnici bili svesni.
2. Uključivanje mladih u **proces donošenja odluka**. Ovo je najbitnije za mlade migrante. Njihovim učešćem ostvaruju se njihova univerzalna ljudska prava na izražavanje, informisanje, savest, udruživanje i mirno okupljanje, kao što je prikazano u prethodnim koracima ovog teksta. Inkluzivno učešće u Fudbalu3 je od suštinskog značaja za pripremu za inkluzivno učešće u životu zajednice.
3. Poštovanje **glasa mladih**. Razumeti i primeniti njihova iskrena mišljenja i ideje. Ključno je uzeti u obzir njihove stavove, potrebe, iskustva i preporuke, kako bi se izgradilo samopoštovanje i samopouzdanje u iznošenju tvrdnji u javnom prostoru.
4. Omogućavanje **jednakog pristupa** domaćih i migrantskih adolescenata, kako muškim tako i ženskim omladincima, što je do sada promovisala filozofija fudbala3.
5. Budite spremni da **podelite moć i privilegiju odraslih** kako biste zajednicu učinili boljim mestom i za **mlade** i za odrasle. Kao što je već rečeno, učešće adolescenata, ali što je najvažnije učešće mladih migranata u svim koracima procesa (fudbal3) koji se izvode u javnom prostoru i kroz aktivnosti umrežavanja sa važnim društvenim akterima i agentima promena (lokalna zajednica i sportske vlasti, njihovi roditelji i komšije itd.) i uključivanje primene i praćenja daje vitalne uvide za donošenje politika, poboljšava efikasnu primenu i jača održivost intervencija u kojima mladi dobijaju ključnu ulogu.

Korak 2: Inkluzivno učešće roditelja u aktivnostima za podizanje svesti. Potreba za angažovanjem roditelja

Oснаživanje je opšti proces koji uključuje različite društvene aktere i koji dovodi do pojačanog osećaja samokompetentnosti, uticaja zajednice i razvoja veština. Da bi se rešili problemi vezani za roditeljsko angažovanje za osnaživanje adolescenata, identifikovan je niz strategija, programa i intervencija. Oni spadaju u opštu kategoriju roditeljske podrške razvoju mladih. Generalno, roditeljska podrška odnosi se na porodične intervencije roditelja u njihovoj ulozi primarnog negovatelja svoje dece. To može uključivati roditeljske strategije, obrazovne ili emocionalne probleme/probleme u ponašanju kod dece, izgradnju veština za poboljšanje njihovog samopouzdanja i samoodređenja. Roditeljske prakse mogu čak uključivati i tehnike zagovaranja ili samodovoljnosti. Ključna nit svega ovoga je promocija aktivnih, informisanih i uključenih građana.

Međutim, stvarne socijalne situacije, kako su pokazali rezultati istraživanja, daleko zaostaju za tako idealnim roditeljskim okruženjem s obzirom na ciljane populacije adolescenata u projektu DIALECT. Naša studija u područjima u nepovoljnom položaju u sve četiri države pokazala je da iako roditelji brinu o razvoju svoje dece, strukturalna i kulturna ograničenja ih sprečavaju da budu angažovani ka dalekosežnijim ciljevima i aktivnostima. U nekim slučajevima roditelji izgledaju izuzetno zaštitnički nastrojeni prema svojoj deci zbog straha od izloženosti adolescenata pragmatičnim ili nepragmatičnim rizicima u nepovoljnom području. U drugim slučajevima, nerado prenose svoja ovlašćenja u vođenju sportskim agentima, čak i ako su uvereni u njihove odgovarajuće veštine i talente. U većini slučajeva strepnje zbog posla u trenutnoj ekonomskoj situaciji sprečavaju ih da budu angažovani, jer imaju najvažnije prioritete u životu. U slučaju migranata, roditelji i adolescenti podjednako se suočavaju sa rizikom višestruke diskriminacije, a u slučaju maloletnika bez pratnje državne agencije su imenovane da budu staratelji. Međutim, za postizanje ciljeva DIALECT projekata imperativ je primena strategije angažovanja roditelja ili staratelja.

Smernice za angažovanje roditelja

Predstavljene smernice identifikuju preporuke zasnovane na konsenzusu o tome kako se može ojačati angažman roditelja i pružaju strukturiranu i manje ili više profesionalizovanu podršku roditelja;

- a) Angažovanje i podrška roditelja će verovatno biti efikasnija, jer nije stigmatizirajuća.
- b) Angažovanje i podrška roditelja verovatno će biti efikasniji kada se informišu o pozitivnom uticaju aktivnosti (tj. na fudbal3 filozofiju, akcije i ishode).
- c) Programi angažovanja roditelja treba da budu fleksibilni kako bi udovoljili kako zahtevima posla, tako i porodičnim potrebama. Na ovaj način je veća verovatnoća da će biti uspešni. To znači pružanje usluga na lokacijama i u vremenu koja su dostupna i prikladna za roditelje.
- d) Programi angažovanja roditelja treba da budu isplativi, u našem slučaju je besplatno. Neizvodljivi, nepraktični ili skupi programi koji se ne uklapaju u trenutna fiskalna ograničenja jednostavno se ne mogu široko primeniti ili lako održati.
- e) Verovatnije je da će angažovanje i podrška roditelja biti efikasni ako se ponude rano, od pripreme faze fudbala3.

Postoje ubedljivi razlozi za uključivanje roditelja u sprovođenje fudbala3. Porodice pružaju primarni društveni kontekst u kojem deca funkcionišu i oblikuju stavove koji su presudni za ishode. Znanje roditelja o svojoj deci, porodičnim prilikama i socio-kulturnom kontekstu od suštinske je važnosti za validne procene i odgovarajuće planiranje intervencije. Na važnost stalnog učešća roditelja i rodbinskih intervencija ukazuju nalazi istraživanja koji ukazuju ne samo da dečji emocionalni problemi i problemi u ponašanju eskaliraju u slučajevima roditeljskog odsustva, već i na stres ponovnog uspostavljanja roditeljstva u slučaju maloletnika bez pratnje. Predviđanje i sprečavanje ovih izazova nužno znači aktivno angažovanje roditelja i staratelja dok su njihova deca još uvek na brizi kako bi se osiguralo da roditelji razumeju razvojne potrebe svoje dece i mogu da uče i sprovode razvojne strategije „van terena“, u kući ili u hraniteljskom domu. Dokazi

istraživanja u vezi sa kulturnom i socijalnom vrednošću održivih roditeljskih i porodičnih veza za adolescente migrante ili manjinskih grupa naglasili su važnost stalnog učešća porodice i/ili staratelja za dugoročnu dobrobit mnoge dece.

Dakle, dve poslednje smernice koje bi trebalo biti dodate projektu DIALECT su sledeće:

- Ugraditi osnaživanje mladih u misiju agencija za zaštitu dece/struktura i šema starateljstva.
- Aktivno angažovanje agencija za zaštitu dece/starateljskih struktura i šema u izgradnji multikulturalne kompetencije.

Ove smernice preporučuju aktivno angažovanje i učešće savetodavnih grupa za zaštitu dece i ističu odgovornost agencija za zaštitu dece da olakšaju optimizaciju veština mladih u domenu škole, socijalne zaštite i zajednice. Dalje, multikulturalne kompetencije agencije za zaštitu dece pokazuju multikulturalnu kompetentnost pružajući mogućnosti za osnaživanje i angažovanje mladih u etničkim, kulturnim i verskim aktivnostima i u razvoju njihovog ličnog identiteta u skladu sa kulturnom tradicijom njihovih porodica i zajednica. Multikulturalna kompetencija uključuje (a) sposobnost povećanja nečije svesti o ličnim predrasudama, pretpostavkama, stavovima i pogledima na svet, (b) specifično znanje o kulturama, istoriji, pogledima na svet, jezicima i raznim iskustvima i (c) repertoar veština koje omogućavaju da se efikasno interveniše u ličnom i profesionalnom domenu. Angažovanjem tih agencija, posebno onih sa nadležnostima u oblastima rase, religije, pola i seksualne orijentacije, i ohrabrivanjem mladih, aktivnosti zaštite deteta doprineće zdravom razvoju mladih u njihovoj nezi.

Ono što je važnije u odnosu na ciljeve projekta DIALECT je angažovanje roditelja usled značaja koncepta političkog učešća mladih, marginalizacije i rizika radikalizacije.

Političko učešće mladih generalno se odnosi na angažovanje sa tradicionalnim mehanizmima u političkom sistemu, poput glasanja na izborima i pridruživanja političkim organizacijama. Ovi tradicionalniji oblici građanstva predstavljaju dominantnu paradigmu u konceptualizaciji građanskog i političkog ponašanja mladih u demokratskom političkom sistemu. Jedno viđenje građanstva je stanovište građanina koji aktivno učestvuje u političkom sistemu tradicionalnim kanalima - glasanjem, lokalnim građanskim organizacijama - da bi doprineo boljitku svoje zajednice i nacije. Međutim, konceptualni okviri građanskog/političkog razvoja dizajnirani za marginalizovanu omladinu stavljaju veći naglasak na rasna/etnička i socioekonomska ograničenja koja doživljavaju, kao i njihov relativni položaj u socijalnoj strukturi. Modeli društveno-političkog razvoja i razvoja socijalne pravde opisuju kako marginalizovani mladi razvijaju sposobnost da analiziraju društvene nejednakosti, postaju moralno posvećeni stvaranju društvenih i političkih promena i preduzimaju mere za smanjenje sociopolitičkih nejednakosti. Posvećenost smanjenju nejednakosti takođe je od ključne važnosti za širu koncepciju o tome kako se ljudi osnažuju za aktivizam, ekstremističke političke grupe, radikalizaciju i/ili organizovanje zajednice. Ukratko, mladi koji se osećaju posvećenim stvaranju društvenih promena možda se neće osećati na sličan način posvećeni ostvarivanju svojih kolektivnih političkih interesa kroz tradicionalne političke procese. Nejasno je da li se posvećenost promeni nepravednog društvenog poretka "preliva", i predviđa li tradicionalno političko učešće ili se moralno odbacivanje društvenih nejednakosti razlikuje od učešća u izbornom procesu.

Roditeljska politička socijalizacija smatra se važnom u literaturi, a u nekim slučajevima se predviđa predanošću marginalizovane omladine da se zalažu za stvaranje društvenih promena i njihovo političko učešće. Roditelji igraju vitalnu ulogu u građanskom/političkom razvoju i učešću mladih. Generalno, roditelji socijalizuju svoju decu da budu (ili ne) građani i politički akteri. Roditelji pružaju političku socijalizaciju modeliranjem političkog učešća, raspravljanjem o društvenim i političkim događajima sa svojom decom i slično. Diskusije mogu biti posebno važan aspekt roditeljske političke socijalizacije u jačanju svesti kod mladih o socijalnim nejednakostima i posvećenosti promeni nepravednog društvenog poretka. Istraživanja sugerišu da vršnjачke i roditeljske diskusije o socijalnim i političkim pitanjima podstiču učešće marginalizovanih mladih u društvenim akcijama (bihevioralni izraz posvećenosti stvaranju društvenih promena) i političkom učešću, kao i njihovo učešće u tradicionalnim građanskim/zajedničkim aktivnostima. Shodno tome, uloga roditeljske političke rasprave (ključna komponenta roditeljske političke socijalizacije) od vitalnog je značaja u predviđanju posvećenosti i političkog učešća mladih tokom vremena.¹⁸⁸ U sledećim šemama može se potpunije shvatiti kako roditelji igraju ključne uloge u stvaranju različitih oblika građanskog/političkog učešća među marginalizovanim mladima, uzimajući u obzir rasne/etničke, generacijske i socioekonomske razlike.

Šema I:¹⁸⁹

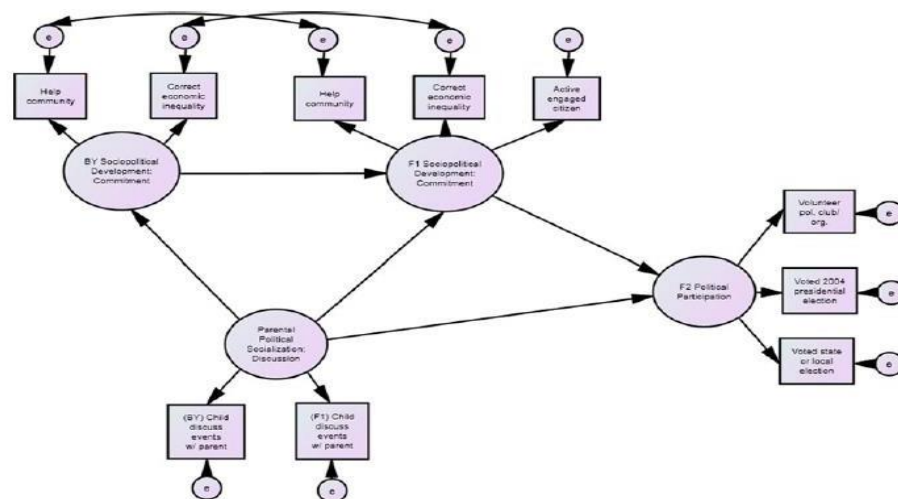

Fig. 1 Conceptual model

¹⁸⁸ Diemer M., A. 'Podsticanje političkog učešća marginalizovanih mladih: longitudinalne uloge roditeljske političke socijalizacije i sociopolitičkog razvoja mladih', Am J Community Psychol (2012) 50: 246–256 DOI 10.1007 / s10464-012-9495-9

¹⁸⁹ Diemer M., A. „Podsticanje političke participacije marginalizovanih mladih: longitudinalne uloge roditeljske političke socijalizacije i sociopolitičkog razvoja mladih“, Am J Community Psychol (2012) 50: 246–256 DOI 10.1007 / s10464-012-9495-9, pp 249.

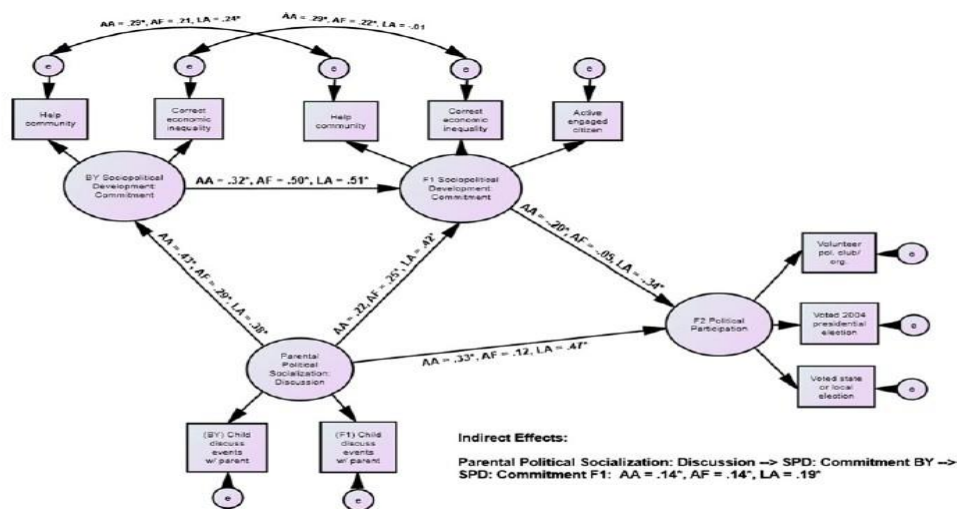
Šema II:¹⁹⁰

Fig. 2 Structural model. Note: $N = 618$ for the lower-SES Asian American subsample, $N = 986$ for the lower-SES African American subsample, and $N = 670$ for the lower-SES Latino/a subsample.

Standardized regression coefficients are noted for each path; coefficients significant at $p < 0.05$ are indicated with an asterisk (*)

Kao poslednji korak angažovanja roditelja je sprovođenje „vežbe procene uticaja“ pomoću *pokazatelja latentnih konstrukcija*,¹⁹¹ kako bi se procenila njihova uloga u društveno-političkom razvoju zajednice.

Društveno-politički razvoj - posvećenost

Važno je proceniti šta roditelji misle o tome koliko je važno pomoći drugima u njihovoj zajednici, promeniti socioekonomske nejednakosti i biti aktivan i informisan građanin. Ovi indikatori se koriste za merenje posvećenosti stvaranju društvenih i političkih promena, kao i pojmova sociopolitičke kontrole, participativne kompetencije i osnaživanja.

Isti instrumenti mogu se primeniti na učešće mladih, jer mladi imaju mnoga starosna ograničenja za političko učešće, kao što je nepogodnost za članstvo u mnogim organizacijama, i opredeljenje da budu učesnici može biti razvojno osetljiv način konceptualizacije socijalnog delovanja mladih.

Roditeljska politička socijalizacija:

¹⁹⁰ Diemer M., A. „Podsticanje političkog učešća marginalizovanih mladih: longitudinalne uloge roditeljske političke socijalizacije i sociopolitičkog razvoja mladih“, Am J Community Psychol (2012) 50: 246–256 DOI 10.1007 / s10464-012-9495-9, pp 252.

¹⁹¹ Diemer M., A. „Podsticanje političkog učešća marginalizovanih mladih: longitudinalne uloge roditeljske političke socijalizacije i sociopolitičkog razvoja mladih“, Am J Community Psychol (2012) 50: 246–256 DOI 10.1007 / s10464-012-9495-9, pp 252.

Instrumenti koji identifikuju učestalost prijavljivanja učesnika o „raspravljanju o zajedničkim, nacionalnim i svetskim događajima sa jednim ili oba roditelja ili staratelja”.

Političko učešće

Instrumenti koji identifikuju da li su učesnici „volontirali u političkom klubu ili organizaciji u protekle 2 godine“, ili su „glasali na poslednjim izborima“ i „da li su glasali na lokalnim ili državnim izborima u poslednje 2 godine . ”

Korak 3: Angažovanje ključnih institucionalnih i OCD aktera.

Institucionalni agenti i agenti iz zajednice su presudni za obezbeđivanje ugroženim i migrantskim mladima pristup smeštaju, školama, zdravstvenoj zaštiti, kao i za sprečavanje isključenja. Nacionalne politike koje podstiču integraciju i inkluziju podržavaju lokalne vlasti da promovišu inkluzivne gradove i četvrti, a time i doprinos razvoju migranata - posebno mladih žena i muškaraca migranata. Suštinski je važan odnos sa udruženjima migranata i žena; stoga bi trebalo primeniti aktivnosti umrežavanja, promovisanje angažovanja između ključnih institucionalnih i OCD zainteresovanih strana uključenih u sprečavanje i borbu protiv ksenofobije.

Ključne smernice za angažovanje zainteresovanih strana u institucijama i organizacijama civilnog društva

1) Identifikovanje ključnih aktera u zajednici i agenata promena: Ko su akteri?

Odluka o tome ko su zainteresovane strane zavisi od definicije onoga što je zainteresovana strana. Prilikom odlučivanja o tome šta čini zainteresovanu stranu, treba uzeti u obzir sledeće: 1) Definicija usredsređena na projekat 2) Van pojedinaca i grupa koji sebe smatraju zainteresovanim stranama, a da ih organizacije projekta ne smatraju zainteresovanim stranama 3) Pojedinci i grupe koji misle da bi na njih uticalo postizanje cilja projekta 4) Najčešći način utvrđivanja zainteresovanih strana je razmatranje grupa ljudi koji imaju prepoznatljiv odnos sa ciljevima i sadržajem projekta. U tom smislu, prema ciljevima projekta DIALECT, važne **zainteresovane strane** su sledeće:

- lokalne zajednice
- Populacije koje učestvuju u implementaciji projekta
- predstavnici zainteresovanih strana kao što su sindikati ili udruženja
- NVO ili „aktivisti“ koji se uzimaju u obzir pojedinačno ili kao predstavnici zainteresovanih strana
- vladini (javne, lokalne) zvaničnici, regulatori i drugi kreatori politike
- mediji
- javnost uopšte
- akademici i istraživači
- buduće generacije
- prošle generacije
- sportski stručnjaci
- fudbalski profesionalci i stručnjaci

Sledi lista pitanja za pregled kako bi se olakšalo **mapiranje zainteresovanih strana**:

- 1) Ko su naše sadašnje i potencijalne zainteresovane strane?
- 2) Koji su njihovi interesi/prava?
- 3) Kako svaka zainteresovana strana utiče na implementaciju projekta (izazovi i mogućnosti)?
- 4) Kako utičemo na svaku zainteresovanu stranu?
- 5) Koju pretpostavku čini naša trenutna strategija o svakom važnom učesniku (pružanje usluga, publicitet i umrežavanje)?
- 6) Koje su trenutne „promenljive životne sredine“ koje utiču na nas i naše zainteresovane strane?
- 7) Kako merimo svaku od ovih promenljivih i njihov uticaj?
- 8) Kako „održavamo uspeh“ sa našim zainteresovanim stranama (rizici i dobici)?

Uključivanja zainteresovanih strana

Zainteresovane strane treba da budu u mogućnosti da aktivno i smisleno učestvuju:

- u sprovođenju fudbala3 aktivnosti na nivou zajednice u svim fazama
- u širenju poruke projekta DIALECT „fudbal za sve“
- u kreiranju politike
- u širenju rezultata

Angažovanje ključnih aktera ima za cilj:

- Promovisanje fudbala3 u višim sferama vlada (javna i/ili lokalna uprava) koje preuzimaju odgovornost za nove funkcije;
- Povećavanje očekivanja zajednice - gde data zajednica zahteva poboljšanje postojećih opštinskih relevantnih usluga ili pružanje novih usluga; i
- Obezbeđivanje izbora politike - gde se određena veća dobrovoljno proširuju i/ili poboljšavaju svoje usluge.

Elementi uspešnog angažovanja

Analizom umrežavanja, Pope i Levis (2008)¹⁹² definisali su pet elemenata efikasnog partnerstva:

- 1) „dobar facilitator za izgradnju odnosa“,
- 2) „pravi donosioci odluka za stolom koji se obavezuju da daju svoj doprinos“,
- 3) „jasna svrha“,
- 4) „dobar proces“ i
- 5) „tekuća motivacija kroz šampionate i ocenjivanje“

Pet elemenata uspešnog umrežavanja:¹⁹³

- 1) komunikacija,
- 2) otvorenost i poverenje,

¹⁹² Pope, J. i J. Levis (2008). „Poboljšanje partnerskog upravljanja: Korišćenje mrežnog pristupa za partnerstva u Viktoriji.“ Australijski časopis za javnu upravu 67 (4): str.443-456, ibid. pp 448.

¹⁹³ Trafford, S. i T. Proctor (2006). „Uspešna partnerstva u zajedničkom ulaganju: javno-privatna partnerstva.“ Međunarodni časopis za upravljanje javnim sektorom 19 (2): str.117-129, ibid. str. 120.

- 3) planiranje,
- 4) etos i
- 5) pravac

Umrežavanju je potreban facilitator, to jest neko ko ima veštinu da uspostavi odnos i održi poverenje među učesnicima, jer oni sebe ne vide nužno međuovisno. Kritične uloge facilitatora su sledeće:

- Izgradnja odnosa
- Negovanje saradnje
- Neprestano posmatranje iz ptičje perspektive i uveravanje da je sve završeno
- Pružanje učesnicima kapacitete koji im nedostaju
- Pomoć u snalaženju u državnoj birokratiji ako je potrebno
- Identifikovanje mogućnosti i resursa

Dok su moderatoru potrebne sledeće veštine:

- Veštine komunikacije, umrežavanja, vođenja i pregovaranja
- Veštine upravljanja projektima
- Lokalno znanje i određeni položaj u zajednici na nivou liderstva
- Poznavanje rada državne i lokalne uprave
- Da ga svi partneri doživljavaju kao nezavisnog
- Da budu vrlo lični i entuzijastični

Drugi veruju da bi facilitator trebalo da: govori pravi jezik i poseduje veštine umrežavanja, ima organizacione veštine, pokaže vođstvo, uđe u razna okruženja, ima poverenja i vidi veliku sliku i kako partneri tome doprinose.¹⁹⁴

Umrežavanje je uglavnom važno za oglašavanje, sprovođenje i širenje inicijativa za **izgradnju zajednice** poput onog koji je predložio projekat DIALECT, u 1) proširivanju uloge i obima inicijative; 2) razvijanju demonstracijskih projekata; 3) podržavanju programa oživljavanja susedstva, 4) promovisanju vlade usredsređene na građane. Generalno, umrežavanje je uglavnom važno za **poboljšanje socijalnih i ekonomskih rezultata u najnerazvijenijim državama**.

3. Fudbal3: Implementacija planiranje i primena

Zadatak I: Pripreme aktivnosti

Korak 1: Obučite učesnike

Učesnike treba edukovati o fudbal3 inovativnoj filozofiji. Kao što je navedeno, football3 je inspirisan uličnim fudbalom. Međutim, on koristi obrazovni potencijal uličnog fudbala osiguravajući da su **dijalog i fair play** sastavni deo igre. Football3, nazvan po svoja 3 poluvremena (diskusija pre utakmice, fudbalska utakmica i diskusija posle utakmice) koristi tradicionalna fudbalska pravila zajedno sa drugim specifičnim - fiksnim i otvorenim pravilima - koja igrači određuju uz vođstvo medijatora, čiji je cilj donošenje

¹⁹⁴ Kako navodi Hikaru Horiguchi, (2017), „Mreže za lokalno upravljanje: studija slučaja okvira za upravljanje klasterima vrtića u Viktoriji“, neobjavljeno, doktorska disertacija.

socijalnih i razvojnih koristi deci/adolescentima koji učestvuju, a time i njihovim roditeljima i njihovoj zajednici. Može ga igrati bilo ko, bilo gde i može se koristiti za obradu bilo koje društvene teme. Nema sudija. Umesto toga, **medijatori** omogućavaju diskusiju između dva tima i nadgledaju utakmicu.¹⁹⁵

Stoga bi učesnici trebali dobro da razumeju gore navedene inovativne karakteristike zajedno sa svim osnovnim informacijama o metodologiji. Treba postići detaljno objašnjenje kako primeniti fudbal3, čineći takođe jasnim i inovativni alat.

Fudbalski tim čine sledeće kategorije učesnika:¹⁹⁶

¹⁹⁵ „Fudbal 3 priručnik” str. 7.

¹⁹⁶ „Fudbal 3 priručnik” str. 7.

Učesnici bi trebali biti dobro obučeni da shvate filozofiju igre u tri poluvremena (dijagram 3):

Dijagram
3¹⁹⁷

Korak 2: Izbor pravila igre

Kao što je navedeno u priručniku za igru, „fudbal3 se može koristiti za jednokratne mečeve i turnire ili za stvaranje mesečnog ili godišnjeg programa. Diskusije pre i posle meča idealno je koristiti za rešavanje tema izvan terena, od ličnih problema sa kojima se

¹⁹⁷ „Fudbal 3 priručnik” str. 8.

igrači suočavaju do izazova u njihovim zajednicama“.¹⁹⁸ Kao što je takođe rečeno, „priprema je ključna za vođenje uspešnog programa fudbala“.¹⁹⁹ Da bi se osiguralo da je program fudbal-a3 pravilno planiran i sproveden, u ovom početnom koraku planiranja treba postaviti pravila igre.

Pravila fudbal-3 utakmice kombinacija su „fiksni pravila“, koja su ista za svaku utakmicu, i „otvorenih pravila“, koja su otvorena za pregovore, raspravu i dogovor pred svaku utakmicu. Dakle, treba odabrati fiksna pravila na početku fudbalskog programa ili turnira i utvrditi njihovu primenu na mečeve. Isto važi i za pravila otvorenog tipa koja se mogu razlikovati od meča do meča, u zavisnosti od toga oko čega se timovi dogovore. Oni su moćno sredstvo za isticanje poštene igre i specifičnih socijalnih tema sa kojima se povremeno suočavaju. Dalje, mlade igrače i medijatore treba podsticati na kreativnost u odabiru otvorenih pravila i razvijanje novih pravila koja će obogatiti igru. Određeni primeri su izričito navedeni u priručniku fudbal3 (kao DODATAK).

U ostvarivanju cilja igre, svaki put i pred fudbalski meč, neophodno je utvrditi pravila f3, kako bi se postigli ciljevi *DIALECT* projekta koji se bave pitanjem socijalne integracije omladine u nepovoljnom položaju i posebno mladih migranata, pravila treba izmeniti. Budući da ćemo „kroz fudbal3 težiti pozitivnom uticaju fudbala na društveno prihvatanje i integraciju migranata i izbeglica i na taj način doprineti borbi protiv rasističke i ksenofobne retorike kako u fudbalu tako i u društvu u celini“,²⁰⁰ date su sledeće primedbe u pregledu alata da bi se uključilo sledeće:

„Predložena fiksna i otvorena pravila moraju:

- Predstavite igru fudbal3 kao dobru zabavu u kojoj se adolescenti igraju zajedno i sklapaju prijateljstva
- Podstiču učešće svih, slaveći i uvažavajući različitost
- Poštuju razlike i druge ljude kada igraju fudbal
- Ponuditi svakom adolescentu priliku da aktivno učestvuje u fudbalskoj utakmici.
- Prepoznati kako pojedinačna akcija može uticati na osećanja i mišljenja drugih i činjenicu da razlike mogu obogatiti iskustva svih
- Promovišu poštenu igru, dijalog, društvene vrednosti, rodnu integraciju i ličnu odgovornost
- Promovišu mogućnosti u kojima svi mogu ostvariti svoj puni potencijal
- Naglasiti učešće migranata u meču uzimajući u obzir njihove potencijalne višestruke ranjivosti
- Pozvati igrače da daju onoliko vrednosti procesu koliko daju ishodu
- Unesite vrednosti poštovanja i jednakosti u igru“.²⁰¹

Korak 3: Kreirajte sistem bodova i izradite formular za utakmicu

Fudbal3 metodologija podstiče učesnike da modifikuju strukturu *bodova* tradicionalnog fudbala kako bi naglasili pozitivnu konkurenciju i ličnu odgovornost. Dakle, fudbal3

¹⁹⁸ „Fudbal 3 priručnik“ str. 8.

¹⁹⁹ „Fudbal 3 priručnik“ str. 12

²⁰⁰ Vanessa Thiele (streetfootballworld), Pregled priručnika Fudbal3, maj 2020, DIALECT isporučeno, pp 5.

²⁰¹ Capella A., (EKKE), „Pregledajte Fudbal3 priručnik i identifikujte ključne komponente koje će se koristiti kao deo projekta i potrebne metodološke izmene i dopune“ (WP.2.7.), Priloženo Vanessi Thiele (streetfootballworld), Pregled priručnika Football3, maj 2020. , DIALECT Deliverable, str. 13-14.

kombinuje bodove u meču (tj. Bodove za postignute golove) sa poenima fer igre (tj. Bodove koje timovi dodeljuju tokom diskusije posle meča) da bi odredio pobednika meča. Ponder dodeljen svakoj kategoriji bodova daje značaj i pobeđi i poštenom igranju.

U mnogim oblicima fudbala³ moguće je da timovi izgube na terenu, ali da u diskusiji posle meča dobiju dovoljno poena za fer utakmicu da bi pobedili u meču (dijagram 6). Pri utvrđivanju strukture bodova presudno je uspostaviti jasne kriterijume za dodeljivanje poena fer-pleja kako bi se osigurala transparentnost u diskusiji posle meča.

U slučaju projekta *DIALECT*, kako bi se pronašla prava ravnoteža prilikom određivanja odgovarajućeg bodovnog sistema, neophodno je razmotriti naglasak projekta na konkurenciji, odnosno na fer igri. Što se veća težina pridaje poenima igranja, to se veći značaj daje diskusijama pre i posle meča i posrednicima koji olakšavaju proces.

Poeni poštene igre takođe se mogu koristiti kao zabavno sredstvo za jačanje socijalne teme, socijalne integracije korišćenjem fudbala³, kako je opisano u projektu *DIALECT*. Indikativni primeri strukture bodova izloženi su u priručniku fudbal-a³ (u prilogu). Takođe pogledajte veb stranicu fudbal³ za više informacija o sistemu bodova koji koristi u streetfootballworld turnire fudbala-a³).

Dijagram 4:²⁰²

The football3 points system

Izrada forme za utakmicu takođe je jedna od osnovnih pripremnih aktivnosti:

Forma meča je najvažnije sredstvo za posrednike. Koristi se za beleženje osnovnih informacija o utakmici, otvorenih pravila dogovorenih pre meča, postignutih golova i konačnih poena. Medijator mora popuniti obrazac za svaku utakmicu u kojoj posreduje. Mora se unapred pripremiti za beleženje i snimanje informacija o utakmici na način na koji će se to sprovesti, tj. Sledeće:

- Broj postignutih golova tokom meča.
- Broj meč bodova, fer plej poena i ukupan broj poena za svaki tim.
- Dajte rezime najvažnijih fiksnih pravila pre meča.
- Snimite otvorena pravila oko kojih su se dve ekipe dogovorile u raspravi pre meča.
- Vodite beleške o ponašanju svake ekipe tokom meča za diskusiju posle meča.²⁰³

²⁰² „Fudbal 3 priručnik” str. 15.

Korak 4: Priprema tla

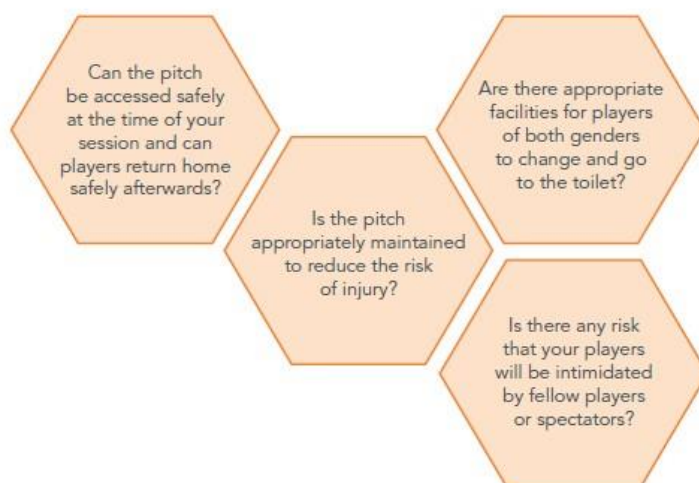
Kao što je već rečeno, fudbal je **društveni prostor** u kojem se odvija izgradnja identiteta zajednice i ličnog identiteta sa povećanom relevantnošću i značajem za mlade. Fudbal3 pruža platformu za bavljenje relevantnim socijalnim pitanjima i za sprovođenje kolektivnih razmišljanja, ujedinjavajući zajednice na terenu i van njega. S tim u vezi, fudbal3 filozofija postavlja igru za igranje bilo gde: na ulici, zemljanom terenu ili travnatom terenu. U idealnom slučaju igra se na malom terenu (npr. 40 x 20 m i manjem) sa malim ciljevima (npr. 2 m visok, 3 m širok ili manji), što smanjuje broj igrača u timu (npr. Između pet i sedam godina). Manji teren je lakše i jeftinije osigurati i održavati, a manji timovi osiguravaju da igrači više učestvuju u meču, bez obzira na njihovu sposobnost. Preporučuje se dodatni prostor za pravilno zagrevanje igrača.

Dakle, dok pripremate fudbal3 sesiju, utakmicu ili turnir, sigurnost svih učesnika je osnovni poduhvat (dijagram 7).

Dijagram 5: ²⁰⁴

Safe place

The safety of the players is the most important consideration when deciding where to play.

Ostali elementi uključuju sledeće: Igrači treba da imaju pristup vodi za piće i kompletu za prvu pomoć. U idealnom slučaju, medijatori i treneri su obučeni pomagači koji mogu na odgovarajući način odgovoriti u slučaju povrede. Fudbal3 može biti uspešan samo ako se svi igrači osećaju prijatno u svom okruženju. Pored terena, važno je identifikovati mesto - prostor za diskusiju - gde igrači mogu učestvovati u diskusijama pre i posle meča, koji treba da budu tihi i jasno obeleženi, tako da igrači mogu da učestvuju u razgovoru bez ometanja ili prekida. Kao što je važno napomenuti „*ako područje za diskusiju nije izdvojeno i posmatrači mogu da slušaju diskusiju, igrači se mogu osećati nelagodno kada govore o svojim mislima*“²⁰⁵. Brojni materijali i odmorišta (uključujući

²⁰³ „Fudbal 3 priručnik“ str. 18.

²⁰⁴ „Fudbal 3 priručnik“ str. 20-21.

²⁰⁵ „Fudbal 3 priručnik“ str. 20-21.

obrasce za mečeve ili kutije sa lekovima itd., kao što je navedeno u PRILOŽENOM priručniku, str. 20-21) takođe treba unapred pripremiti kako bi igra nesmetano tekla, zarad uživanja igrača, održavajući ih zainteresovanim za igru.

Zadatak II: Primena treninga za fudbal3

Zbog inovativnih karakteristika fudbala3 svi učesnici treba da budu adekvatno obučeni.

Korak 1: Izbor i obuka medijatora

Fudbal3 umesto trenera uključuje medijatore koji nadgledaju utakmicu i njene ishode. Zbog toga je važno obučiti **medijatore kako bi im** pomogli da razumeju i objasne fudbal3 igračima i da uspešno ispune svoje zadatke. Trening mora biti u toku i dragocen je kako lično za medijatore, tako i za vaš fudbal3 tim. Da bi se poboljšale veštine medijatora, preporučljiv je razvoj dugoročnijeg programa obuke putem informativnih i aktivnih participativnih sesija i seminara. Primena fudbala3 može ponekad pružiti priliku iskusnim fudbalerima -f3- da deluju kao medijatori, što će im pružiti osećaj za ulogu, nadahnuti ih da je ispune i pomoći u širenju projekta. Medijatori mogu biti mlade osobe, treneri ili nastavnici i trebalo bi uključiti oba pola kako bi odražavali rodnu ravnotežu timova. Uzimajući u obzir karakteristike uloge medijatora, preporučljivo je izbegavati stavljanje dominantnih osoba kao medijatora, da se učesnici ne bi osećali neprijatno u razgovoru u njihovom prisustvu. Izbor medijatora takođe treba uzeti u obzir i radije se pobrinuti da li su voljni i sposobni da podstaknu igrače i pohvale pozitivno ponašanje, a ne kažnjavanje negativnog ponašanja.²⁰⁶ Takođe pogledajte donji dijagram 8:

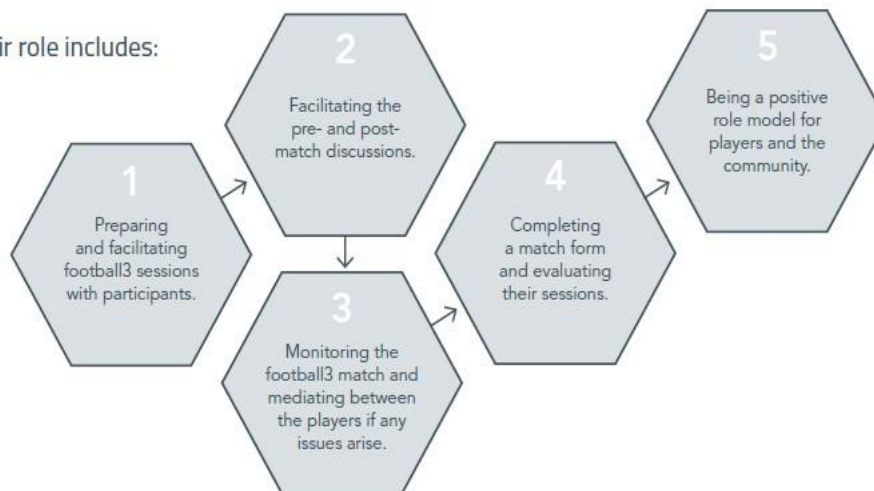
Diagram 6:²⁰⁷

²⁰⁶ „Fudbal 3 priručnik” str. 21.

²⁰⁷ „Fudbal 3 priručnik” str. 21.

Mediators are fundamental to the success of football3.

Their role includes:

Dalje, kako je navedeno u izveštaju o pregledu alata, poseban naglasak treba staviti na važnost medijatora za **stvaranje sigurnog okruženja i za podršku igračima u promociji gore pomenutih vrednosti (primene projekta DIALECT)**.²⁰⁸ Takođe, kao što je napomenuto, „poseban naglasak treba staviti na ulogu medijatora kako bi mogli efikasno obavljati svoje zadatke“, to jest:

- Osigurati učešće svih adolescenata izbegavanjem pitanja koja mogu vređati učesnike ili stvoriti unutrašnje sukobe.
- Uspostaviti dobre međuljudske odnose unutar grupe
- Ohrabriti adolescente migrante da promovišu svoj identitet i kulturu
- omogućiti svim igračima da osećaju da su deo kolektivne celine bez „njih i nas“
- Promovisati uverenje da je svaki glas važan, da su svi adolescenti vredni igre, da niko nije „manji od“
- Olakšati komunikaciju između adolescenata o izazovima sa kojima se suočavaju njihove zajednice tokom diskusija pre i posle igre
- Shvatiti šta je potrebno kako bi se adolescentima migrantima pomoglo da se osećaju dobrodošlo
- Osigurati povezanost prevazilaženjem strahova i predrasuda koje mogu postojati među adolescentima
- Prilagoditi diskusiju pre i posle igre jezičkim sposobnostima migranta
- Znati o osnovnim činjenicama i obrascima migracije u EU i u određenim zemljama i razumeti standardnu upotrebu reči „migrant“, „izbeglica“ i „azilant“
- Osigurati da podsticanje takmičenja i stvaranje timova ne ojača postojeće podele u različitim kulturama ili u zajednici
- Predstavlja veštine komunikacije, donošenja odluka i posredovanja u sukobu“. ²⁰⁹

²⁰⁸ Vanessa Thiele (streetfootballworld), Football3 toolkit review, May 2020, DIALECT Deliverable, pp.

²⁰⁹ Capella A., (EKKE), "Review Football3 Toolkits and identify key components to be used as part of the project and methodological amendments needed" (WP.2.7.), Annexed to Vanessa Thiele (streetfootballworld), Football3 toolkit review, May 2020, DIALECT Deliverable, annexed.

O karakteristikama ličnosti medijatora, priručnik fudbal3 pruža korisne informacije.²¹⁰

Korak 2: Odabir i obuka trenera

Izbor učesnika za **trenera** u okviru filozofije fudbala3 zaslužuje posebnu pažnju, jer se uloga trenera u fudbalu3 veoma razlikuje od standardnog fudbala. U fudbalu3, glavna briga trenera ne bi trebalo da bude da obezbede pobjedu svog tima, već da daju pozitivan doprinos meču, bez obzira na konačni ishod. Za mnoge trenere ovo je težak zaokret i potreban im je podsticaj kako bi prihvatili svoju novu ulogu. Rezultati naših istraživanja pokazali su da su profesionalni treneri rođeni da prihvate i uključe se u fudbal3 aktivnosti. Međutim, postoji potreba da se osigura pozitivno angažovanje trenera tako što ćete ih uključiti u razvoj vašeg F3 programa i uključiti ih u trening medijatora i igrača pre F3 utakmice ili turnira kako bi mogli da podrže proces.

Iskusni treneri su u mogućnosti da pruže korisne uvide o tome kako poboljšati svoj F3 program. U slučaju projekta *DIALECT* važan je uvid iskusnih trenera: naši rezultati istraživanja pokazali su da su treneri dovoljno upućeni u sredstva i načine na koje se konstruiše identitet ljubitelja fudbala, o ulozi koju navijačke i ekstremističke grupe prodiru u sportsku arenu, o rizicima sa kojima se mladi u nepovoljnom položaju suočavaju da se politički radikalizuju. S druge strane, oni mogu pružiti koristan uvid u aktivnosti koje promovisu izgradnju zajednice kroz učešće mladih u sportskoj kulturi i pružiti ideje o narušavanju socijalne polarizacije na nivou lokalne zajednice.

Prethodna primena fudbala3 pokazala je da je trener za mnoge organizacije glavni pokretač programa fudbala3. Oni vode seanse ili čak deluju kao medijatori na utakmicama. Međutim, zbog racionalnosti većine profesionalnih trenera u karijeri, da bi podržali primenu fudbala3, oni moraju biti uključeni u proces igre od samog početka kako bi bili sigurni da podržavaju taj proces, jer previše konkurentni treneri mogu predstavljati jednu od najvećih izazova za uspešnu primenu fudbala3. To se može postići kroz sledeće faze uključivanja dijagramski predstavljene: (dijagram 9).

Dijagram 7:²¹¹

²¹⁰ „Fudbal 3 priručnik” str. 21

²¹¹ „Fudbal 3 priručnik” str. 26

Korak 3: Izbor i obuka igrača

Fudbal3 započinje kao i svaka druga fudbalska igra šutiranjem lopte. Pre, međutim, stadijuma lopte koju treba šutnuti, presudno je da se igrači upoznaju sa fudbalom3 i razumeju njegove ciljeve. Kao što je gore rečeno za mnoge koji su ranije igrali samo standardni fudbal, potrebno je prilagođavanje da bi se navikli na fudbal3 i njegov naglasak na dijalogu, sporazumno rešavanju sukoba, fer igri, rodnoj ravnopravnosti i ličnoj odgovornosti. Kako su naši rezultati istraživanja pokazali da je jedan od najvažnijih izazova sa kojima se rešava implementacija F3 *DIALECT* projekta borba protiv konkurentskog i individualističkog sučeljavanja fudbalske igre sa perspektivnim omladinskim igračima. Kako bi se angažovali takvi mladići kao što su f3 igrači, bilo bi glavno dostignuće ovog projekta čiji je cilj vraćanje osećaja kolektivne savesti i društvene pripadnosti na nivou lokalne zajednice.

Proces uključuje sledeće: Kada se medijatori obuče, oni bi trebalo da održaju uvodnu sesiju o fudbalu3 za igrače. Takve sesije bi trebale trajati pre početka turnira fudbala3 ili kao prva sesija u novom programu fudbala3. Do kraja treninga, igrači bi trebalo da budu u stanju da u potpunosti shvate ciljeve fudbala3, tri poluvremena, pravila i svoju ulogu. Indikativni, ali dragoceni primeri sesija uključeni su u priručnik za metodologiju fudbal3 (pogledajte PRILOG postojećim alatima/smernicama i materijalima), jer će priručnik biti izmenjen kako bi odgovarao ciljevima projekta *DIALECT*.

3. Vreme za igranje fudbala!

Kao što je rečeno, proces fudbalske utakmice uključuje tri različite faze:

Zadatak I: Prvo poluvreme: diskusija pred utakmicu

U fazi pred utakmicu medijator okuplja igrače i organizuje se diskusija da bi se izabrala i dogovorila pravila koja igrači žele da koriste u igri. To je proces učenja koji uključuje i stimuliše igrače. Tokom rasprave pred utakmicu glavno pitanje projekta *DIALECT*, a to je socijalna integracija i izgradnja zajednice radi narušavanja socijalne i političke polarizacije, u početku se obraća i igrači se podstiču da odaberu pravila relevantna za ovu temu. Određene relevantne ideje, koje će poslužiti kao primeri, biće ubačeni u dopunjene alate projekta. Za ovo bi prethodna rasprava o indeksu tolerancije mogla biti od koristi.

Jednom kada se postigne dogovor o pravilima, posrednik zapisuje rezultate diskusije pred utakmicu na obrazac utakmice i utakmica može započeti. Diskusija pred utakmicu uključuje samo igrače iz svake ekipe i trebalo bi da se odvija u tihom prostoru (npr. Na terenu ili u blizini) gde igrači mogu da učestvuju u razgovoru bez ometanja ili prekida.

Priručnik fudbala³ pruža određene savete trenerima kako bi im olakšali angažman, kao što su:

- Ohrabrite svoj tim da razmisli o pravilima koja bi trebalo koristiti u raspravi pred utakmice.
- Uverite se da se tim pravilno zagrejavao i stigao na vreme na raspravu pred utakmicu.
- Izgradite pozitivnu atmosferu između timova uključivanjem protivnika u zagrevanje.
- Ohrabrite sve članove tima da se u potpunosti uključe u dijalog sa drugim timom.
- Ne mešajte se u diskusiju - neka igrači preuzmu odgovornost za svoj meč.
- Izazovite igrače da iskažu poštovanje medijatorima, jer imaju izazovan posao i podrška igrača je presudna.²¹²

Ova faza je veoma važna jer, kao što su pokazali rezultati našeg istraživanja, većina adolescenata je vrlo sramežljiva, nerado deli mišljenje, ima poteškoća u rešavanju „teških“ ili bolnih pitanja kao što su diskriminacija, mržnja i netrpeljivost koja se obrazuju u školi i sistemu društva koja u određenim slučajevima proizvodi institucionalnu diskriminaciju. Devojčice se suočavaju sa većim poteškoćama pri ulasku u svet fudbala kojim dominiraju muškarci, a migranti adolescenti suočeni su sa kulturnim ograničenjima. S druge strane, mora biti siguran da su treneri u potpunosti razumeli inovativne karakteristike fudbala³.

Da biste prevazišli određene poteškoće gorenavedene vrste, priručnik Fudbal³ pruža određene savete za medijatore, kao što su:

- Igrače treba podsticati da budu kreativni i da se zabavljaju odabirom otvorenih pravila, kao i da ne biraju uvek ista pravila.
- Osigurajte da su obe ekipe i svi igrači uključeni u dijalog. Ako jedan tim ili igrač dominira diskusijom, zatražite mišljenje drugih.
- Ne dozvolite trenerima, gledaocima ili roditeljima da utiču na diskusiju - pobrinite se da su samo timovi uključeni u dijalog. Ako se neko meša, učtivo zatražite da se odalji.
- Možete koristiti više od jednog medijatora. Ovo može biti posebno korisno ako timovi govore različite jezike i ako je potreban prevod. Ako koristite

²¹² „Fudbal 3 priručnik” str. 30.

više od jednog medijatora, pobrinite se da oni govore istim jezikom i rade u partnerstvu kako bi se izbegli nesporazumi.

- Ohrabrite timove da se dogovore kako žele zajedno da uđu na teren (npr. Pomešani zajedno, držeći se za ruke itd.) Kako bi naglasili svoje jedinstvo.²¹³

Zadatak II: Drugo poluvreme: meč

Kao što je navedeno u priručniku fudbala3, „*namera fudbala3 je da obezbedi da svi uživaju u iskustvu bez obzira na pobedu i poraz, a da i dalje održavaju uzbuđenje takmičarske utakmice. Medijatori su tu da podrže timove u ovom procesu i zabeleže rezultate meča. Treneri, roditelji i gledaoci treba da pruže ohrabrenje i da zajedno sa igračima slave moć fudbala da razviju nove veštine i transformišu ponašanje*“.²¹⁴ Fudbal3 mečevi su kratki, intenzivni i zabavni. Mešoviti timovi međusobno komuniciraju u duhu zdravog takmičenja. Utakmica pripada igračima i njihova je odgovornost da osiguraju da se igra pošteno. Na primer, ako lopta završi van terena, igrači odlučuju ko će je posedovati. Ako je igrač fauliran, oni (sami igrači) podižu ruku da označe slobodan udarac.

U ovoj fazi treneri bi trebali pozitivno ohrabriti tim kako bi poštovali pravila, prihvatili duh fer igre, pokazali poštovanje odlukama medijatora, naglasili važnost igranja kao tim bez obzira na sopstvene sposobnosti igrača, osigurali da svi igrači, roditelji i navijači ohrabruju tim i ako neko negativno utiče, ljubazno ga zamolite da se zaustavi ili odmakne i čestita sopstvenom timu i protivnicima na kraju meča, bez obzira na to ko je pobedio, a ko izgubio.

Što se tiče stava medijatora tokom meča, jedan od najvećih izazova je procena kada je prikladno intervenisati u sukobu na terenu. „*Iako je igračima dozvoljeno vreme da postignu konsenzus, takođe je važno osigurati da sukob ne postane agresivan*“.²¹⁵ Takođe, posrednici treba da podstaknu igrače da preuzmu odgovornost za svoj meč, treba da podstaknu igrače da odluče kako žele da započnu meč (npr. Početnim udarcem, dodavanjem lopte protivničkom timu itd.), Pažljivo nadgledaju igru bez mešanja trenera, gledalaca itd., vode beleške o zapažanjima tokom meča, kao što su pozitivni primeri fer igre ili situacije u kojima se timovi ne pridržavaju pravila ili igraju posebno agresivno. Ove napomene će biti važne za pozivanje u diskusiji nakon meča. Određeni alati, koji podležu adaptaciji, nalaze se u priručniku fudbala3 (DODATO).

Zadatak III: Treće poluvreme, diskusija nakon meča

„*Treće poluvreme je jedinstveno za fudbal3 i presudno je za transformativnu snagu metodologije*“.²¹⁶

Kao što je navedeno, nakon odigrane utakmice, igrači oba tima imaju priliku da razmisle o svom ponašanju i ponašanju svog tima, a takođe procenjuju ponašanje svojih protivnika uz podršku medijatora. Svaka ekipa traži da svojim protivnicima dodele fer plej poene, koji se dodaju na bodove za meč kako bi se odredio ukupni pobednik. Diskusija nakon meča naglašava važnost odgovornosti i postizanja konsenzusa. Takođe je idealno

²¹³ „Fudbal 3 priručnik“ str. 31.

²¹⁴ „Fudbal 3 priručnik“ str. 32.

²¹⁵ „Fudbal 3 priručnik“ str. 33.

²¹⁶ „Fudbal 3 priručnik“ str. 34.

okruženje za obrađivanje tema koje su važne za igrače i zajednicu u celini.²¹⁷ Konkretno smernice za vođenje rasprave posle meča postavljaju se u priručniku fudbala³, podložno prilagođavanju ciljevima projekta DIALECT. Međutim, proces rasprave ostaje u svakom slučaju primene u osnovi isti.

Stoga treneri treba da osiguraju da se njihov tim brzo odmori i osveži pre diskusije i podstaknu sve igrače da konstruktivno učestvuju u diskusiji posle meča. Ovo isključuje a) manipulaciju diskusijom ili brojem fer plej poena, koji sopstveni tim dodeljuje protivnicima, jer je to njihova odgovornost; b) podrivanje medijatora kritikujući njihove postupke. Umesto da u duhu saradnje pokažete svoju podršku procesu, tako što ćete potražiti protivničkog trenera i zajedno posmatrati diskusiju posle meča, čestitajte obema ekipama i medijatoru na utakmici nakon objavljivanja rezultata meča, reflektujte na iskustvo sa sopstvenim timom i razmotrite kako se mogu poboljšati, kako bi u sledećem meču dobili maksimalne fer plej poene.²¹⁸

S druge strane, medijatori bi trebalo pozitivno da se nose sa neslaganjima članova tima oko toga koliko su fer plej poena dobili ili sa načinom na koji se incident tumači tokom meča. Važno je da obe ekipe imaju priliku da kažu svoje mišljenje i pokušati doći do tačke u kojoj se obe ekipe osećaju prijatno i nisu frustrirane konačnim rezultatom. Medijator je ovlašćen da donese konačnu odluku o broju fer plej poena koji će se dodeliti. Ovu opciju, međutim, treba koristiti samo ako su iscrpljene sve mogućnosti za kompromis i treba to jasno navesti u formi meča. Medijatori takođe treba da budu svesni da „timovi ponekad dodeljuju poene za fer plej ne na osnovu toga koliko su fer igrali njihovi protivnici, već na osnovu toga koliko su fer plej poena dobili ili da bi stekli prednost nad protivnicima (npr. Na turniru). Dužnost medijatora je da istraži različite opcije za dodelu fer plej poena kako bi se osiguralo da se poštuje duh fudbala³ i da igrači ne manipulišu dodeljivanjem fer plej poena.“²¹⁹

Zadatak IV: Organizovanje fudbal³ turnira

Turnir fudbal³ je koristan kako bi se nadogradilo sprovođenje fudbal³ utakmica i u velikoj meri širi uspeh. To je obećano u okviru radnih paketa i glavnih rezultata projekta DIALECT. Nakon svih ciljeva projekta u cilju socijalne integracije, koheziji zajednice i osnaživanju adolescenata treba pružiti više šansi za izgradnju kroz aktivnosti šireg obima, angažovanje više fudbal³ timova različitih socijalno-ekonomskih i etničkih grupa i izgradnju trajnih odnosa kroz deljenje važnih iskustava poput igranja fudbala³ na organizovanom turniru. U isto vreme, turnir služi kao vežba procene koja pokazuje naučene lekcije i ciljeve koje treba još ostvariti. Turnir fudbal³ organizovan daleko od racionalne filozofije fudbalskih liga, prijatan je i stvara jak duh među timovima koji učestvuju, osiguravajući da međusobno stupaju u dijalog i razvijaju poštovanje za svoj tim i protivnike.²²⁰ Detalji pravila i procesi opisani su u predmetu adaptacije, a nalaze se u priručniku fudbala³ (PRILOŽENO).

²¹⁷ „Fudbal 3 priručnik“ str. 34.

²¹⁸ „Fudbal 3 priručnik“ str. 35.

²¹⁹ „Fudbal 3 priručnik“ str. 35.

²²⁰ „Fudbal 3 priručnik“ str. 36-7

Da biste organizovali i sproveli uspešan turnir fudbal3, sledite sledeće korake:

- Planirajte turnir
- Pripremite medijatore i igrače
- Sprovedite turnir.

4. Angažovanje okruženja „terena“

U okviru ciljeva projekta *DIALECT*, efikasnosti primene fudbala3 podrazumeva se vođenje ne samo do osnaživanja adolescenata i izgradnje identiteta već i do izgradnje zajednice na način da se poboljša i olakša socijalna kohezija. Naravno, socijalni procesi teku sporo i pozitivni efekti i doprinos projekta *DIALECT* možda neće biti odmah pokazani. Međutim, kao što je gore rečeno - *i prema rezultatima istraživanja* - angažovanje roditelja, agenata promene lokalne zajednice, državne i opštinske vlasti dovode do rezultata koji utiču na poboljšanje i unapređenje ciljeva projekta u društvenom okruženju „izvan terena“.²²¹

S obzirom na to da su **roditelji** već utvrđeni, roditelji imaju veliki uticaj na to kako njihova deca pristupaju novom iskustvu. Dakle, nakon pokretanja programa fudbala3:

- Obavezno upoznajte roditelje sa metodologijom.
- Organizovati egzibicionu utakmicu koja objašnjava fudbal3 i predviđene ishode programa i
- Pružiti im priliku da ga sami isprobaju
- Podržati roditelje i članove zajednice u stvaranju sopstvenih utakmica ili turnira
- Uključite ih u stvaranje novih prostora za igru
- Promoviše događaje cirkulišući flajere
- Podstaknite ih da dovode svoje prijatelje da gledaju.

Na mestima **gde nije uobičajeno da se devojke bave** sportom, ovaj proces je posebno važan za obezbeđivanje roditeljske podrške za učešće devojčica u mešovito rodnim timovima. Što su roditelji više angažovani, to je veća šansa da uspešno angažujete igrače. Uz podršku zajednice, veća je verovatnoća da će doći do društvenih promena.

Uzimanje u obzir angažovanja **agenata iz zajednice i umrežavanja partnera i prijatelja je imperativni** korak ka opsegu i širokoj primeni projekta *DIALECT*. U skladu sa kontekstom projekta *DIALECT*, pozovite OCD, nevladine organizacije, škole i nastavnike, udruženja mladih, fudbalske klubove, lokalne - ali i državne - vlade da se uključe u proces. U tom cilju:

- Pokažite ciljeve i dostignuća koja treba postići tako što ćete ih pozvati da učestvuju u fudbal3 sesiji ili turniru.
- Vodite ih da to iskuse iz prve ruke
- Objasnite uslove primene u slučaju da možda žele da je sami primene

²²¹ „Fudbal 3 priručnik“ str. 38

- Podelite razvijenu fudbalsku ekspertizu i iskustva sa organizacijama, školama ili lokalnim agentima kako bi mogli da razvijaju i unapređuju sopstvene fudbal3 programe.

Takve akcije će osigurati da fudbal3 nastavi da raste i poboljšava se, dok će istovremeno biti procenjeni i podržani određeni procesi osnaživanja adolescenata u cilju borbe protiv rizika njihove političke radikalizacije kroz inkluzivan proces izgradnje zajednice.

6. Procenite rezultate

Tekući postupak evaluacije je imperativ kako bi se procenili rezultati ne samo na osnovu potencijala fudbala3 već i na osnovu njegove upotrebe u rešavanju širokih društvenih pitanja. U tu svrhu je neophodno:

- Pratite rezultate u smislu metodologije fudbala3 i alata prilagođenih ciljevima projekta
- Identifikujte socijalni uticaj pomoću alata i procesa relativnog uticaja koji su takođe prilagođeni ciljevima projekta

7. Ko će se uključiti u izvršavanje zadatka?

Kao što je navedeno u predlogu i priručniku za implementaciju projekta, **partneri u konzorcijumu DIALECT su raspoređeni na odgovornosti i uloge relevantne za ovaj Akcioni plan, kako sledi:**

Broj i ime partnera	Uloga u projektu
P1. ACTION AID HELLAS (AAH)	<ul style="list-style-type: none"> • Koordinator / vođa radnih grupa 1 i 5 • Organizacija turnira na nivou EU (WP4) • Identifikacija pionirskog fudbalera • Umrežavanje sa migrantskim zajednicama • Organizovati izložbene utakmice za roditelje, sastaviti timove, obučiti igrače i • Organizovati f3 turnir na lokalnom nivou (WP4)
P2. ETHIKO KENTRO KOINONIKON EREVNON (EKKE)	<ul style="list-style-type: none"> • Korisnik/vođa WP2 • Razviti akcioni plan za izgradnju zajednice koja narušava polarizaciju • EU protokol o saradnji i Priručnik za narušavanje polarizacije (WP4) • Preporuke za javnu politiku (WP5)

<p>P3. ACTIONAID INTERNATIONAL ITALIA ONLUS</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Korisnik / vođa WP4 • Sprovođenje akcija za izgradnju kapaciteta (WP3) • Identifikacija pionirskog fudbalera, • Umrežavanje sa migrantskim zajednicama, • Organizovati izložbene utakmice za roditelje, • Identifikovanje postojeće timove, • Obučavanje igrača • Organizovati f3 turnir na lokalnom nivou (WP4) • Medijsko i novinarsko izveštavanje, organizacija kampanje za društvene medije i info dan na nivou zemlje (WP5)
<p>P4. OLTALOM SPORTEGYESULET (OSE)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Korisnik • Izložbene utakmice (WP4) • Sprovođenje akcija za izgradnju kapaciteta (WP3) • Identifikacija pionirskog fudbalera, • Umrežavanje sa migrantskim zajednicama, • Organizovati izložbene utakmice za roditelje, • Stvaranje timova, • Obučiti igrače i • Organizovati f3 turnir na lokalnom nivou (WP4) • Medijsko i novinarsko izveštavanje, organizacija kampanje za društvene medije i info dan na nivou zemlje (WP5)
<p>P5. FOND FOOTBALL FRIENDS ZA UNAPREĐENJE SPORTSKOG OBRAZOVANJA KROZ FUTBAL (FF)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Korisnik • Izložbene utakmice (WP4) • Sprovođenje akcija za izgradnju kapaciteta (WP3) • Identifikacija pionirskog fudbalera, • Umrežavanje sa migrantskim zajednicama, • Organizovati izložbene utakmice za roditelje, • Stvaranje timova, • Obučavanje igrača i • Organizovati f3 turnir na lokalnom nivou (WP4) • Medijsko i novinarsko izveštavanje, organizacija kampanje za društvene medije i info dan na nivou zemlje (WP5)
<p>P6. STREETFOOTBALLWORLD GGMBH (SFW)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Korisnik / vođa WP3 • Pregled f3 alata (WP2) • Izveštaj o proceni uticaja (WP4) • Promocija metodologije (WP5)
<p>P7. MELISSA DIKTYO METANASTRION STIN ELLADA (Melissa Network)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Korisnik • Bilateralni sastanci (WP4) • Umrežavanje sa migrantskim zajednicama • Akcije rodne ravnopravnosti (WP2,3 i 4)

1. Kada će biti izvršeni zadaci?

Iako je početni red vožnje podložan privremenim promenama zbog pandemije korona virusa, partneri su se složili da će prvobitno ispuniti datume, kako sledi:

a) Ciljevi radnih paketa:

Naslov WP-a: Upravljanje i koordinacija projekta

<p>WP lider: ActionAid Hellas</p> <p>Ciljevi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priprema i potpisivanje ugovor o konzorcijumu • Projektno, finansijsko i naučno upravljanje • Formiranje i rad Upravnog odbora • Monitoring, interna i eksterna evaluacija projekta • Organizovati 5 projektnih sastanaka
<p>Naslov WP-a: Izrada akcionog plana, promocija izgradnje zajednice kroz fudbal uz istovremeno narušavanje polarizacije:</p>
<p>WP lider: EKKE</p> <p>Ciljevi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Pregled priručnike Football3 i identifikacija ključne komponente koje će se koristiti kao deo projekta i potrebne metodološke izmene ○ Razvoj metodologije / akcionog plana projekta, promovisanje tolerancije i izgradnje zajednice kroz fudbal
<p>Naslov WP-a: Akcije za izgradnju kapaciteta, izgradnja mreže agenata promena koji promovišu izgradnju zajednice kroz fudbal</p>
<p>WP lider: Svet uličnog fudbala</p> <p>Ciljevi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razvoj integrisanog priručnika za obuku • Odabir polaznika iz OCD-a, opštinskih / javnih vlasti i Sportskih udruženja da budu treneri i posrednici • Sprovođenje aktivnosti za izgradnju kapaciteta u cilju izgradnje trenera / medijatora • Sprovođenje aktivnosti za izgradnju kapaciteta upućene pripravniciima iz lokalnih / javnih vlasti
<p>Naslov WP-a: Igranje fudbala u izgradnji zajednice, stvaranje polova za razumevanje na lokalnom nivou</p>
<p>WP lider: ActionAid Italija</p> <p>Ciljevi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikovanje fudbalere Pionire • Umrežavanje sa migrantskim zajednicama i organizacijama na nivou zajednice • Organizovanje izložbene utakmice za roditelje • Stvaranje timove adolescenata u Grčkoj, Srbiji i Mađarskoj • Identifikujte postojeće timove adolescenata u Italiji • Obuka igrača/odabirih adolescenata u 4 države (Grčka, Srbija, Mađarska, Italija) • Organizovati turnir football3 na lokalnom nivou • Organizovati football3 turnir na nivou EU • Stvoriti EU protokol o saradnji između lokalnih vlasti, OCD i sportskih udruženja i izrada priručnika • Sprovesti vežbu procene uticaja
<p>Naslov WP-a: Širenje projekta: Promovisanje poruke „Fudbal za SVE“</p>
<p>WP lider: ActionAid Hellas</p> <p>Ciljevi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izrada plana diseminacije • Razvoj materijala za širenje, alata i kanala i njihov rad • Medijsko i novinarsko izvještavanje o projektu • Organizovanje kampanja na društvenim mrežama • Organizacija konferencije i radionice o politikama • Organizovati akcije koje promovišu širenje rezultata projekta na nivou EU

a) Kada će ovi zadaci biti izvršeni?

Iako je početni plan zavšetka podložan privremenim promenama zbog pandemije korona virusa, partneri su se složili da će prvobitno ispuniti datume, kako sledi:

Isporuke No	Naslov	Opis	Opis	Rok za EK
D1	Priručnik za projekte	Elektronski, 25 stranica, EN	AAH	30 Apr 020
D2	Izveštaj o napretku	Štampano u 2 primerka / elektronski, EN	AAH	31 Jan 2021

Isporuke No	Naslov	Opis	Opis	Rok za EK
D3	Privremeni izveštaj interne procene	Elektronski, 35 stranica, EN	AAH	31 Dec 2020
D4	Završni izveštaj interne procene	Eletronski, 50 strana, ENG	AAH	31 Dec 2021
D5	Izveštaj o spoljnoj evaulaciji	Elekteonski, 40 strana, ENG	AAH	31 Dec 2021
D6	Sastanci naučnog i upravnog odbora, 1.polovina	1. dnevni red, 2.potpisna lista prisutnosti, 3. zapisnici	AAH	31 Dec 2020
D7	Sastanci naučnog odbora i upravnog odbora, 2. polovina	1. dnevni red, 2. Potpisna lista prisutnosti 3. zapisnici	AAH	31 Dec 2021
D8	Projektni sastanci, prva polovina	1. Početni sastanak (M1/ Atina), 2. Sastanak napretka (M6 / Berlin) i 3. Privremeni sastanak (M12 / Milano). 1. Dnevni red 2potpisana lista prisutnosti, 3. Zapisnici	AAH	31 Jan 2021
D9	Projetni sastanak Druga polovina	1. Sastanak o napretku (M18 / Mađarska), 2.završni sastanak (M24 /Atina) 1. Dnevni red, 2. Potpisana lista prisutnosti, 3. Zapisnici	AAH	31 Dec 2021
D12	Plan akcije	Elektronski, 50 stranica, ENG, GR, IT, SE,HU (Postojeći alati biće stavljeni u prilogu)	EKKE	31 Jul 202 Izmenjeno do 30 Sept. 2020
D15	Pogledajte fudbal 3 priručnik	Kratki rezime izveštaja, uključujući zaključke procesa pregleda	SFW	31 Maj 2020
D18	Integrisani priručnik za obuku	40 strana, in ENG, GR, IT, SER, HU	SFW	31 Okt 2020 Izmenjeno do 30 Nov. 2020
D19	4 trening seminara namenjenih fudbalskim trenerima	Četiri dvodevna seminara za trenere (po jedan u svakoj zemlji učesnici koji uključuju 20 trenera) Pozivnice, dnevni red, liste prisutnosti	SFW	31 Dec 2020
D21	4 seminara namenjenih državnim službenicima	Četiri dvodevna seminara za obuku u kojima je ukupno učestvovalo 40 državnih službenika/lokalnih zainteresovanih strana(obrazovno osoblje/predstavnici lokalnih vlasti)u 4 ciljane zemlje (Grčka,Italija, Srbija, Mađarska)	AAH	31 Jan 2021
D22	4 Participativne radionice	1 radionica u svakoj partnerkoj zemlji (Italija, Srbija, Grčka, Mađarska) Koja uključuje državne službenike, trenere, medijatore. Pozivnice, dnevni red, potpisane liste prisutnosti.	AAIT	28 Feb 2021
D23	Izveštaj o akcijama izgradnje kapaciteta	50 strana, na ENG, GR, IT, SRB, HU jeziku	SFW	28 Feb 2021

Isporuke No	Naslov	Opis	Opis	Rok za EK
D20	4 Seminaru upućena medijatorima	Četiri dvodnevna seminaru za medijatore (po jedan u svakoj zemlji učesnici) u kojima je ukupno učestvovalo 50 medijatora. Pozivnice, dnevni red, potpisane liste prisutnosti.	SFW	31 Dec 2020
D24	6 Bilateralnih sastanaka	Najmanje 2 sastanka između omladinskih lidera i migrantskih zajednica u svakoj zemlji (Grčka, Mađarska i Srbija) / ukupno 6. Pozivnice, dnevni red, potpisane liste prisutnosti.	Melissa Network	28 Feb 2021
D25	3 Egzibiciona meča	Jedna revijalna utakmica za roditelje u svakoj zemlji (Grčka, Mađarska i Srbija-3 ukupno), uz učešće najmanje 20 dece po zemlji (ukupno 60) slike/plakati/oglasi/informativno pismo/sastav timova/spisak učesnika/dnevni red/poziv	OSE	28 Feb 2021
D26	40 Uvodne sesije za igrače	Četrdeset četvoročasovnih uvodnih fudbalskih sesija u svim zemljama, u kojima je učestvovalo 500 izabranih adolescenata i ukupno 40 medijatora u 4 zemlje učesnice. slike / plakati / oglas / informativno pismo / sastav timova / spisak učesnika / dnevni red / poziv.	AAIT	31 Jul 2021
D27	4 Lokalna turnira	Po jedan lokalni turnir (trajanje -6 meseci) u svakoj zemlji (GR, IT, HU, SER) uz učešće ukupno 40 timova / 500 adolescenata. 500 fudbalskih sesija i 16 pratećih događaja za roditelje (500 učesnika) slike / plakati / oglas / informativno pismo / sastav timova / spisak učesnika / dnevni red / poziv	AAIT	30 Sep 2021
D28	1 Međunarodni turnir	1 međunarodni turnir u Grčkoj uz učešće 4 fudbalske ekipe (po jedna iz svake zemlje učesnice - ukupno 48 adolescenata) i 8 trenera (po 2 za svaki tim), ukupno 7 fudbalskih sesija. Pozivnice, fotografije, potpisane liste prisutnosti.	AAH	31 Dec 2021
D29	Protokol o saradnji EU	Dokument na 15 stranica na EN, GR, IT, HU i SRB pruža protokol o saradnji između lokalnih vlasti i nevladinih organizacija na transnacionalnom nivou.	EKKE	31 Dec 2021

Isporuke No	Naslov	Opis	Opis	Rok za EK
D30	Priručnik za ometanje polarizacije	25 stranica izvještava na ENG, GR, IT, HU i SRB o tome kako sprečiti rasizam kroz fudbal i zajedničkim naporima lokalnih i sportskih vlasti	EKKE	31 Dec 2021
D31	Izveštaj o proceni uticaja	45 stranica izvještava na engleskom jeziku, predstavljajući promene ponašanja adolescenata u smislu netolerancije i ksenofobije.	SFW	31 Dec 2021
D32	Plan diseminacije	Elektronski, 20 stranica na ENG	AAH	31 Mart 2020
D33	1 mikrosajt	Elektronski na ENG, GR, IT, HU, SRB	AAH	31 Mart 2020
D34	Materijal za diseminaciju	5000 flajera, 500 plakata, 4 natpisa, 4 saopštenja za štampu i 4 biltena od po 5 stranica na engleskom, grčkom, italijanskom, hrvatskom, srpskom	AAH	30 Jun 2020
D35	Završna konferencija i radionica o javnoj politici	U Atini je 150 učesnika, uključujući akademike / istraživače, predstavnike ključnih grupa zainteresovanih strana i praktičare koji rade sa adolescentima iz zemalja EU, 20 učesnika u radionici javnih politika	AAH	31 Dec 2021
D36	Preporuke za javnu politiku	Izveštaj na ENG od 15 stranica predstavlja smernice za javne vlasti	EKKE	31 Dec 2021
D37	1 Vebinar	1 vebinar za 20 učesnika iz organizacije i nevladinih organizacija na terenu	AAH	31 Dec 2021
D38	4 Nacionalna info dana	Jedan nacionalni info dan u Grčkoj, Italiji, Mađarskoj i Srbiji sa po 40 učesnika.	AAH	31 Dec 2021

Milestones:

No	Postupak/Akcija	Rok
MS1	Napravljen material za diseminaciju	29/02/2020
MS2	Razvijen MEL okvir	31/03/2020
MS3	Spoljni evaluator podugovora	30/04/2021
MS4	Odabrana ciljna područja	31/03/2020
MS5	Pregled Street football alata	31/05/2020
MS6	Izrađen priručnik za obuku	31/11/2020
MS7	Odabrane su sve grupe učesnika	30/11/2020
MS8	Pionirski fudbaleri su identifikovani	31/12/2020
MS9	Oformljeni su timovi u svim zemljama partnerima	31/03/2021
MS10	Razvoj mikroprostora	30/04/2020
MS11	Napravljen je material za diseminaciju	30/06/2020

ITALIAN TRANSLATION

Deliverable D2.3

"Piano d'azione"

Titolo del progetto:
"Sconfiggere la polarizzazione: costruire comunità fondate sul rispetto reciproco attraverso il calcio - DIALECT"

Numero del progetto: 848445 - REC-AG-2018

Data modificata della versione finale:	30/09/2020
Data effettiva di presentazione:	13/10/2020
Partner responsabile:	EKKE
Livello di diffusione:	Pubblico
Revisione:	1.0

"La presente pubblicazione è stata cofinanziata dal programma Diritti, uguaglianza e cittadinanza dell'Unione Europea (2014-2020)"

"Il contenuto della presente pubblicazione rappresenta esclusivamente il punto di vista dell'autore ed è di sua esclusiva responsabilità. La Commissione Europea non si assume alcuna responsabilità per l'uso che può essere fatto delle informazioni ivi contenute".

Indice dei contenuti

9. Pianificazione per trasformare la nostra visione in realtà

10. Progettazione e realizzazione del Piano d'azione del progetto

Sfida I: Implementazione della filosofia Football3 nel contesto del presente progetto.

Fase 1: Riaffermare gli ideali dello strumento e illustrarne l'adattabilità

Fase 2: Revisione degli obiettivi della metodologia e degli strumenti di Football3 al fine di adattarli agli obiettivi del progetto

Fase 3: Ordinare le attività in base alla priorità

Sfida II: Empowerment della popolazione nell'ambito dell'esperienza di gioco Football3

Fase 1: Empowerment dei giovani

Fase 2: Partecipazione inclusiva dei genitori con attività di sensibilizzazione. L'importanza del coinvolgimento dei genitori

Fase 3: Coinvolgere i principali stakeholder istituzionali e delle OSC.

11. Pianificazione e realizzazione del progetto Football3

Sfida I: Attività preparatorie

Fase 1: Formazione dei partecipanti

Fase 2: Selezione delle regole del gioco

Fase 3: Creare il sistema a punti e stabilire il modulo per la partita

Fase 4: Preparare il terreno

Sfida II: Formazione per la realizzazione del progetto Football3

Fase 1: Selezione e formazione dei mediatori

Fase 2: Selezione e formazione degli allenatori

Fase 3: Selezione e formazione dei giocatori

12. È ora di giocare a calcio!

Sfida I: Primo tempo: confronto pre-partita

Sfida II: Secondo tempo: la partita

Sfida III: Terzo tempo: confronto post-partita

Sfida IV: Organizzare un torneo di Football3

13. Coinvolgere l'ambiente "fuori dal campo"

14. Valutare i risultati

15. Chi si occuperà di svolgere ogni compito?

16. Quando saranno portati a termine i vari compiti?

3. Pianificazione per trasformare la nostra visione in realtà

3.1. I concetti fondamentali alla base della nostra visione

Già nel 2015 la Commissione Europea aveva richiamato l'attenzione immediata degli Stati membri sui temi del crescente razzismo, dell'ascesa dei partiti populistici e dell'intolleranza nei dibattiti politici, riaffermando l'importanza fondamentale della libertà di espressione e di opinione, della tolleranza e del rispetto della pari dignità di tutti gli esseri umani per una società democratica e pluralistica.²²² Ricordando altresì che l'Europa eredita dalla propria storia il dovere di ricordare, vigilare e lottare contro l'ascesa del razzismo, contro ogni tipo di discriminazione e/o fobia (omofobia, transfobia, xenofobia, islamofobia, antiziganismo, antisemitismo ecc.), così come di intolleranza, la Commissione ha riaffermato la tutela e la promozione dei diritti umani universali e indivisibili, difendendo i diritti di ogni essere umano; in questa stessa categoria di pregiudizi sono stati inclusi l'incitamento all'odio e le diverse forme che esso può assumere, nella consapevolezza degli effetti dannosi subiti da coloro che ne diventano oggetto, del rischio di alienazione e radicalizzazione da parte di chi li agiscono e del deterioramento della coesione di società incapaci di affrontarli (ECRI, 2015). Tuttavia, come affermato nella Proposta del presente studio di ricerca, secondo l'Agenzia dell'UE per i diritti fondamentali (2018), non sono ancora stati compiuti progressi significativi in termini di prevenzione e lotta al razzismo nell'Unione. Nel 2016 sono stati registrati in totale 107.285 reati di odio razziale in Europa, cifre che indicano la portata del problema a livello di UE (Relazione sui diritti fondamentali, 2017).

La nostra ricerca in tutti e quattro i paesi partecipanti al presente studio²²³ ha dimostrato che, da quando le massicce ondate migratorie si sono spostate verso l'Europa, si riscontra un numero sempre crescente di posizioni e atteggiamenti assunti dalle società ospitanti nel confronto con il crescente numero di nuovi arrivati di origine straniera. Questa testimonianza è prova di un processo di trasformazione e cambiamento sociale sottolineato a sua volta da nuovi modelli di autodeterminazione individuale e collettiva e, allo stesso tempo, dalla costruzione di nuove identità di appartenenza ad *altre* comunità. Nel complesso, tutti i risultati dimostrano che la polarizzazione politica è in atto in tutta l'Europa, fatto che sta generando un clima sociale che costituisce terreno fertile per il razzismo, la discriminazione, l'odio e l'intolleranza. Così, nel prendere in analisi la questione di come l'identità dei giovani viene a formarsi in un'epoca di polarizzazione sociale e politica, nonché il rispettivo ruolo dei gruppi populistici nel proselitismo e nella radicalizzazione degli adolescenti, i risultati della nostra ricerca hanno riaffermato le illusioni illustrate nella proposta, ossia che il razzismo è, di fatto, un'ideologia che sostiene una categorizzazione gerarchica delle razze, basata sulle convinzioni sulla collettività interna al gruppo e sull'ambiente sociale esterno al gruppo. I pregiudizi e gli stereotipi sui soggetti "esterni al gruppo" generano il manifestarsi di atteggiamenti e possono essere tradotti in azione quando le condizioni sono favorevoli. A fronte della crisi economica generalizzata in Europa e la crisi dei rifugiati, tali condizioni sembrano prevalere negli ultimi anni. Allo stesso tempo, l'esclusione sociale fomenta l'intolleranza. Sebbene il loro

²²² RACCOMANDAZIONE DI POLITICA GENERALE ECRI N. 15, SULLA LOTTA CONTRO L'INCITAMENTO ALL'ODIO, ADOTTATA L'8 DICEMBRE 2015 Commissione Europea contro il razzismo e l'intolleranza (ECRI), Consiglio d'Europa - 2016, Strasburgo, pag. 3-5.

²²³ Versione finale della ricerca primaria e secondaria, Atene, EKKE, 2020.

interesse per la politica e la partecipazione alla stessa sembrano essere scarsi, i dati disponibili indicano anche che i giovani sono attratti e avvicinati da gruppi e partiti populistici che desiderano annoverarli tra i propri sostenitori vedendoli al tempo stesso abbracciare i loro valori. Gli adolescenti vengono inoltre influenzati dai gruppi populistici online. I risultati della nostra ricerca hanno inoltre verificato che nel processo di costruzione dell'identità, i giovani sono altamente vulnerabili e suscettibili alle campagne dei partiti populistici, che tendono a semplificare realtà complesse, a disseminare cinismo politico e ad aumentare gli stereotipi razziali.

Pertanto, tutti i dati dimostrano la necessità di strumenti efficaci per la costruzione di comunità nello spazio della polarizzazione sociale e politica. Inoltre, secondo le Raccomandazioni dell'UE (2016) per la prevenzione della radicalizzazione che porta all'estremismo, la comunicazione con i giovani dovrebbe avvenire attraverso strumenti innovativi che superano le strutture formali, non solo nel campo dell'istruzione e della formazione, ma anche in quello dello sport. Gli interventi nell'ambito sportivo possono incrementare il senso di appartenenza al gruppo e il senso di identità e sono stati identificati come un modo efficace per coinvolgere soprattutto i giovani più distaccati dalle loro comunità e/o dal sistema scolastico. Il calcio è stato ampiamente riconosciuto come uno spazio sociale, all'interno del quale la costruzione della comunità e dell'identità si verifica in modo sempre più significativo tra i giovani. Da sempre le comunità calcistiche forniscono l'opportunità di costruire un'identità collettiva. Tuttavia, al momento sembrano essere realtà sempre più politicizzate.

Sulla base di quanto sopra, il presente progetto si è rivolto agli adolescenti in Europa, in particolare quelli provenienti da quattro paesi (Grecia, Italia, Serbia e Ungheria) che si trovano ad affrontare contemporaneamente un rischio sempre maggiore di esclusione sociale degli adolescenti e la diffusione di partiti populistici, al fine di garantire che la tendenza ad essere radicalizzati e influenzati da ideologie estremiste che alimentano la xenofobia venga affrontata quanto prima attraverso un approccio preventivo. L'obiettivo generale è quello di scongiurare l'intolleranza e in particolare la xenofobia a livello locale, promuovendo invece la costruzione della comunità e la coesione all'interno della stessa, avvalendosi dello stesso strumento che è stato spesso utilizzato per la radicalizzazione dei giovani: il calcio. Più specificamente verrà applicata e valutata la metodologia Football3 che trae ispirazione dal calcio di strada e che idealmente si gioca in squadre miste dal punto di vista etnico, culturale e di genere. I giocatori si incontrano, formano le squadre, si accordano sulle regole e giocano a calcio, senza arbitri, ma alla presenza di mediatori il cui ruolo consiste nel facilitare le discussioni tra le due squadre e monitorare la partita. Come è stato indicato, la Football3 promuove la fiducia in se stessi e negli altri, consentendo ai giocatori di mettere in pratica i valori appresi e di assumere un ruolo attivo all'interno delle loro comunità. Il coinvolgimento attraverso la metodologia Football3 stimola l'attivazione di un processo decisionale informato, nonché l'interesse per il modo in cui le sfide sociali possono essere superate. L'enfasi sul dialogo e sulla risoluzione dei conflitti permette ai giocatori di cogliere il potere del processo decisionale consensuale, permettendo loro di colmare le differenze culturali in un ambiente sociale caratterizzato da un costante afflusso e deflusso di membri della comunità.

A questo proposito il progetto si riferisce all'area "sport per lo sviluppo", che incentiva l'idea di utilizzare le attività sportive per offrire opportunità di sviluppo a livello personale e comunitario, con effetti che vanno ben oltre la sfera dell'attività fisica, del giocatore (d'élite) e dello sviluppo del gioco. Tale idea si basa sulla visione che l'amore delle persone per il calcio può diventare uno strumento per costruire opportunità che

generino un senso di appartenenza, di armonia razziale e di coesione della comunità. Il calcio affronta queste tematiche poiché si basa sia su variabili strutturali che su processi sociali che agiscono su più livelli per influenzare contemporaneamente la salute e il comportamento sociale. I risultati della ricerca su questi temi sottolineano l'impatto positivo del calcio sulla consapevolezza di sé da parte dei e delle giovani partecipanti e sull'apprezzamento e l'interazione con coetanei provenienti da diversi contesti. La ricerca ha inoltre identificato correlazioni inaspettate tra la partecipazione alle attività calcistiche e l'apprendimento delle lingue straniere, l'impegno positivo in ambito scolastico e lo sviluppo della fiducia in se stessi.

Considerando *i risultati della ricerca* siamo stati in grado di valutare la complessità alla base dei concetti di diversità culturale, di inte(g)razione e, più precisamente, di inte(g)razione attraverso lo sport. In particolar modo, la ricerca mostra chiaramente che il concetto di diversità culturale nell'educazione attraverso lo sport è comprensibile solo nel contesto all'interno del quale viene utilizzato. È soprattutto contemplando la storia di un paese che possiamo comprendere come al suo interno venga appresa la diversità culturale, quindi il significato che assume il concetto di integrazione, e in ultima analisi il modo in cui lo sport viene utilizzato a tale scopo. Impegnarsi nello sport non è sufficiente per intraprendere percorsi inclusivi nella società. La ricerca ha dimostrato che l'educazione attraverso lo sport in Europa, e in particolare l'utilità dello sport nel favorire la conoscenza e l'inte(g)razione del "diverso" è un dato di fatto. In effetti, le rispettive sfere della ricerca sul campo e dell'azione sul campo sono troppo spesso isolate l'una dall'altra. Diversi rapporti dimostrano il grande valore della ricerca per chi opera sul campo. Essa offre una visione distaccata delle pratiche, una migliore comprensione della portata dell'educazione attraverso lo sport e un apporto di conoscenze su base scientifica (confermando o confutando eventuali supposizioni), e questo è uno dei molti meriti dei progetti attuali.

Inoltre, le ricerche sul calcio evidenziano la forte persistenza di pregiudizi nei confronti di giocatori, arbitri, allenatori o manager, spesso ancora considerati come estranei a questo ambiente, illegittimi, a priori incompetenti e semplicemente "fuori luogo" per via del loro genere. Questo fenomeno si somma al problema della violenza contro le donne. Manca anche una copertura mediatica delle competizioni e dello sport femminile, dal punto di vista sia qualitativo che quantitativo, senza dimenticare l'autocensura delle donne stesse. Interrogarsi sulla femminilizzazione del calcio significa quindi guardare ai fattori che favoriscono la discriminazione e le disparità di genere le cui basi e manifestazioni strutturali e istituzionali hanno radici storiche e sociologiche. Analizzare la femminilizzazione del calcio significa anche studiare i progressi e le leve del progresso fatto sul breve e lungo termine, nonché guardare quindi agli sviluppi che il mondo del calcio ha vissuto negli ultimi decenni, ma soprattutto considerare il suo futuro, le sue tendenze e le riforme da porre in essere affinché avvenga un cambiamento reale e sostenibile. Studiare le questioni di genere legate al calcio è ambizioso e il presente progetto non intende ovviamente affrontare questa sfida da solo. Al contrario, vuole essere un punto di riferimento che cerca di apportare nuove, modeste riflessioni al lavoro attualmente svolto da università, enti di ricerca o organizzazioni nazionali e internazionali. Allo stesso modo, sebbene siano stati fatti notevoli sforzi per raccogliere le testimonianze di diversi attori che rappresentano gli approcci culturali specifici di ciascuna regione, questo rapporto non può che rivendicare una prospettiva europea.

3.2. Obiettivi del progetto

Il progetto dal titolo "Sconfiggere la polarizzazione: costruire comunità fondate sul rispetto reciproco attraverso il calcio" (DIALECT), coinvolge adolescenti e giovani che

vivono la fase di sviluppo della propria identità in un'epoca di polarizzazione sociale e politica, al fine di fornire loro gli strumenti per combattere l'intolleranza e la discriminazione.

Gli obiettivi principali del progetto proposto sono: a) identificare e analizzare le correlazioni tra calcio e politica, prestando particolare attenzione alle interazioni e alle attività della comunità legate agli adolescenti; b) dare agli adolescenti (ragazzi e ragazze) gli strumenti necessari a sconfiggere gli stereotipi esistenti e a coltivare nuovi sistemi di valori, ostacolando così l'insorgere di convinzioni e atteggiamenti intolleranti attraverso un contatto positivo tra gruppi, comprendendo nella sfera d'influenza anche i genitori; c) creare una potente rete di soggetti che assumano il ruolo di agenti del cambiamento a livello locale, composta da animatori, OSC e autorità locali/sportive, maggiormente in grado di prevenire e gestire le manifestazioni di razzismo e xenofobia.

All'interno degli obiettivi del progetto troviamo **obiettivi specifici** che puntano a raggiungere l'obiettivo ultimo, ossia quello di creare strumenti che permettano agli adolescenti e ai giovani di prendere decisioni informate e di risolvere i conflitti, capacità fondamentali per combattere gli argomenti irrazionali e il pensiero stereotipato che portano alla xenofobia, e ai principali stakeholder locali (OSC, operatori e funzionari pubblici) di diventare in grado di prevenire e combattere l'intolleranza, facendo parte al contempo di una rete per monitorare e gestire la coesione sociale. Tali sforzi specifici devono essere attuati attraverso un efficace Piano d'azione che si concentra sui seguenti obiettivi:

- a) Progettare e implementare una metodologia olistica di costruzione della comunità, prevenendo e combattendo l'intolleranza, affrontando al contempo la disgregazione della comunità utilizzando il calcio come strumento.
- b) Dare agli adolescenti, ai loro genitori e alle autorità locali, compresi i professionisti dello sport, la possibilità di formare reti efficaci che apportino cambiamenti a livello locale sconfiggendo i meccanismi di polarizzazione attraverso la creazione di poli di comprensione e rispetto reciproco.

Gli obiettivi di cui sopra saranno realizzati attraverso le seguenti **attività**:

- a) Sviluppo di un Piano d'azione che promuova la costruzione della comunità attraverso il calcio, sconfiggendo al contempo la polarizzazione.
- b) Azioni di sviluppo delle capacità, costruendo una rete di agenti del cambiamento che incentivano la costruzione della comunità avvalendosi del calcio come strumento.
- C) Giocare a calcio per creare un senso di comunità, creando poli di comprensione a livello locale.
- d) Diffondere e promuovere il messaggio del "Calcio per tutti e tutte: rendere irrilevanti i discorsi estremisti".

Quindi, i **risultati previsti** per il progetto includono:

- a) Adolescenti e giovani in grado di prendere decisioni informate e di risolvere conflitti, capacità fondamentali per combattere gli argomenti irrazionali e il pensiero stereotipato che portano alla xenofobia.
- b) Principali stakeholder locali (OSC e funzionari pubblici) in grado di prevenire e combattere l'intolleranza, e al contempo facenti parte di una rete per monitorare e gestire la coesione sociale.

Il progetto, una volta portato a termine, dovrebbe aver ottenuto i seguenti risultati fondamentali in ciascun gruppo target coinvolto:

- A) Per quanto riguarda i 500 **adolescenti** partecipanti (**migranti e non**) compresi i giovani mediatori di comunità (con particolare attenzione a quelli che si trovano ad affrontare l'esclusione sociale):

-Adolescenti e giovani in grado di prendere decisioni informate e di risolvere conflitti, capacità fondamentali per combattere gli argomenti irrazionali e il pensiero stereotipato che portano alla xenofobia.

- Modelli comportamentali consolidati basati su valori di tolleranza e comprensione, riscontrati nelle relazioni interetniche costruite.

- Rafforzamento del senso di appartenenza a livello di comunità attraverso il calcio, e lotta contro i sentimenti individualizzati di alienazione e di estremismo.

- Maggiore consapevolezza dei metodi adottati dai partiti estremisti per fare proselitismo e influenzare il pubblico, nonché dei loro principi.

Per quanto riguarda i 20 **allenatori/educatori** partecipanti:

- Miglioramento delle capacità per mettere in pratica strategie concrete per incentivare la costruzione della comunità e la tolleranza attraverso le attività sportive.

- Miglioramento delle conoscenze per identificare e affrontare in modo efficace e tempestivo l'intolleranza a livello locale attraverso lo sport, con particolare attenzione al coinvolgimento di gruppi estremisti nelle attività sportive.

Per quanto riguarda i 700 **genitori** degli adolescenti partecipanti:

- Sconfitta dei sentimenti di intolleranza, paura e frustrazione legati alla xenofobia, attraverso la costruzione di relazioni interetniche.

- Migliore percezione delle comunità multiculturali e riconoscimento del valore della diversità e dell'impatto positivo che le relazioni interetniche possono avere sui propri figli.

- Maggiore consapevolezza dei metodi di proselitismo/influenza adottati dai gruppi estremisti attraverso lo sport.

Per quanto riguarda le 40 **autorità municipali e le altre autorità pubbliche (autorità sportive/didattiche)** coinvolte:

-Maggiore conoscenza dei rischi esistenti per le comunità locali in termini di radicalizzazione e influenza da parte di gruppi e partiti politici populistici/estremisti, con particolare attenzione agli adolescenti e allo sport.

-Rafforzamento delle capacità del personale del comune di progettare, guidare e monitorare gli sforzi compiuti per combattere il razzismo e la xenofobia attraverso azioni di costruzione di comunità basate sullo sport.

-Rafforzamento della cooperazione tra le OSC e le autorità locali, incentivando la creazione di reti e formando al contempo una rete di agenti del cambiamento per combattere la diffusione di principi xenofobici a livello locale, con particolare attenzione ai bisogni degli adolescenti.

Nel complesso, il progetto dovrebbe sortire un effetto positivo sulla comunità favorendo quindi la coesione sociale, scongiurando episodi di odio e promuovendo la tolleranza. È auspicabile che i soggetti facenti parte dei gruppi target di cui sopra agiscano come moltiplicatori che promuovono valori di tolleranza e relazioni interetniche, disincentivando la xenofobia e la diffusione di gruppi estremisti nel mondo dello sport. Dopotutto il progetto si avvale di azioni innovative quali a) l'utilizzo dello stesso "strumento" che viene messo in campo per influenzare e attrarre adolescenti in gruppi populistici ed estremisti a livello locale, ovvero il calcio; b) la decisione di promuovere il cambiamento comportamentale attraverso il calcio, approccio che può risultare più facile rispetto ai metodi tradizionali (insegnamento nelle scuole ecc.), suscitando l'attenzione e l'interesse degli adolescenti; c) la capitalizzazione di una metodologia testata (Football3) e il suo ulteriore sviluppo e utilizzo per contrastare il razzismo; d) l'approccio olistico rivolto agli adolescenti, ai loro genitori, alle OCS e alle autorità locali, tenendo in considerazione l'effetto domino moltiplicatore che questo può avere; e) l'uso del calcio come mezzo per affrontare indirettamente il razzismo; f) il fatto che la metodologia

sviluppata possa funzionare in modo preventivo per entrambi i gruppi, affrontando contemporaneamente le problematiche della xenofobia e della radicalizzazione dei migranti; e) la prospettiva di genere, evidenziata attraverso la formazione di squadre di calcio miste in uno sport dominato dal sesso maschile. Il progetto dovrebbe funzionare in modo complementare con altre iniziative dell'UE che si occupano di integrazione dei migranti e di costruzione delle comunità.

1.3. Progettazione e realizzazione del Piano d'azione. Linee guida del progetto

Al fine di realizzare gli obiettivi del progetto è indispensabile, in questa fase, un **Piano d'azione informato sui risultati della ricerca secondaria e primaria**. I seguenti capitoli sono dedicati a questo. Lo sviluppo del Piano d'azione del progetto prevede azioni volte a sviluppare le capacità dei soggetti coinvolti, attraverso un toolkit mirato pensato per gli sportivi e altri professionisti che svolgeranno la funzione di allenatori, per gli animatori che svolgeranno la funzione di mediatori e per i funzionari pubblici che monitoreranno l'iniziativa sulla base delle capacità sviluppate (WP3). Il Piano d'azione contiene anche i mezzi e modalità per le attività di implementazione (secondo diversi modelli di implementazione: formazione dei formatori, formazione diretta), affronta il tema della creazione di squadre di calcio miste dal punto di vista etnico e di genere (in 3 paesi) o del coinvolgimento di quelle esistenti (in 1 paese), (WP4) e menziona le fasi preparatorie dell'interazione con le comunità di migranti, incluse le partite amichevoli aperte ai genitori, finalizzate a ottenere l'approvazione di questi ultimi. Il Piano d'azione affronta anche la questione della formazione degli adolescenti e della creazione di 40 squadre di calcio nei 4 paesi partecipanti, nonché la loro partecipazione a tornei locali per un periodo di 6 mesi, ossia un tempo emotivo necessario per lo sviluppo delle relazioni. Nell'ambito delle partite saranno programmate attività di sensibilizzazione rivolte ai genitori. L'attenzione dovrebbe essere rivolta agli stakeholder locali che saranno coinvolti durante le attività previste dal progetto e ne monitoreranno l'attuazione. L'ultima fase del progetto prevede l'organizzazione di un torneo internazionale, durante il quale le squadre nazionali selezionate si incontreranno in Grecia. Ciò fungerà da messaggio europeo contro l'intolleranza e a favore delle diversità, volto a scongiurare la polarizzazione. Il Piano d'azione del progetto dovrebbe includere anche la sua progettazione e gli estremi della sua attuazione.

In breve, il Piano d'azione del progetto comprende:

- i) una guida breve e di facile comprensione per capire la logica alla base della metodologia proposta (costruzione della comunità attraverso il calcio per sconfiggere l'intolleranza);
- j) linee guida, indicatori e strumenti mirati (come identificare i discorsi di incitamento all'odio e all'intolleranza) e passaggi da seguire per incentivare la costruzione della comunità attraverso il calcio a livello locale (come azione di risposta), sulla base di azioni volte a sviluppare le capacità dei soggetti coinvolti (soggetti da formare);
- k) descrizione delle attività di sensibilizzazione rivolte agli adolescenti (attraverso il calcio) e ai loro genitori;
- l) descrizione delle attività di networking, favorendo il coinvolgimento dei principali stakeholder istituzionali e delle OSC coinvolti nella prevenzione e nella lotta contro la xenofobia.

2. Progettazione e realizzazione del Piano d'azione del progetto

2.1. L'obiettivo da raggiungere: una descrizione ben definita

L'obiettivo del progetto è quello di utilizzare lo stesso "strumento" che viene utilizzato per influenzare e attrarre adolescenti in gruppi populistici ed estremisti a livello locale, ovvero il calcio, al fine di promuovere il cambiamento comportamentale attirando l'attenzione e l'interesse di questa categoria di soggetti al di fuori dei contesti formali (cioè l'istruzione). A tal fine verrà utilizzata una metodologia testata (**Football3**), che verrà comunque declinata in funzione delle esigenze affrontate dal progetto. A questo proposito, la metodologia Football3 e gli strumenti di cui si avvale saranno rivisti al fine di soddisfare gli obiettivi del progetto e di rendere la metodologia stessa adatta ad affrontare le sfide sociali più spinose delle comunità interessate: la xenofobia, il razzismo e l'esclusione sociale che portano alla polarizzazione e all'intolleranza. Al fine di raggiungere tale obiettivo le seguenti attività sono imprescindibili.

Sfida I: Implementazione della filosofia Football3 nel contesto del presente progetto.

Fase 1. Riaffermare gli ideali dello strumento e illustrarne l'adattabilità

Secondo i suoi fondatori, *"Football3 è un modo unico di giocare a calcio che sta cambiando la vita di molti, in tutto il mondo. Si basa sul principio che i valori fondamentali del fair play, della parità di genere, del lavoro di squadra e del rispetto sono importanti quanto l'abilità calcistica"*.²²⁴ Scandita dai suoi "tre tempi" (confronto pre-partita, partita di calcio vera e propria e confronto post-partita), ogni partita di Football3 offre lezioni di vita fondamentali. Nelle squadre miste per genere e provenienze, i giocatori decidono in gruppo le regole prima della partita. Dopo la partita, riflettono sul loro comportamento e su quello dei loro avversari, e i punti vengono assegnati sia per i gol che per il fair play. Poiché la Football3 si gioca senza arbitri, i giocatori devono imparare a risolvere da soli i conflitti attraverso il dialogo e il compromesso. La Football3 ha un concetto di base unico *"ispirato al calcio di strada. Giocatori e giocatrici di tutto il mondo si incontrano, formano le squadre, si accordano sulle regole e giocano a calcio. La metodologia Football3 sfrutta il potenziale educativo del calcio di strada assicurandosi che il dialogo e il fair play siano parte integrante del gioco. Può partecipare chiunque, in qualunque parte del mondo e per affrontare qualsiasi questione sociale. Non ci sono arbitri. Vi sono invece i mediatori che facilitano le discussioni tra le due squadre e monitorano la partita"*.²²⁵

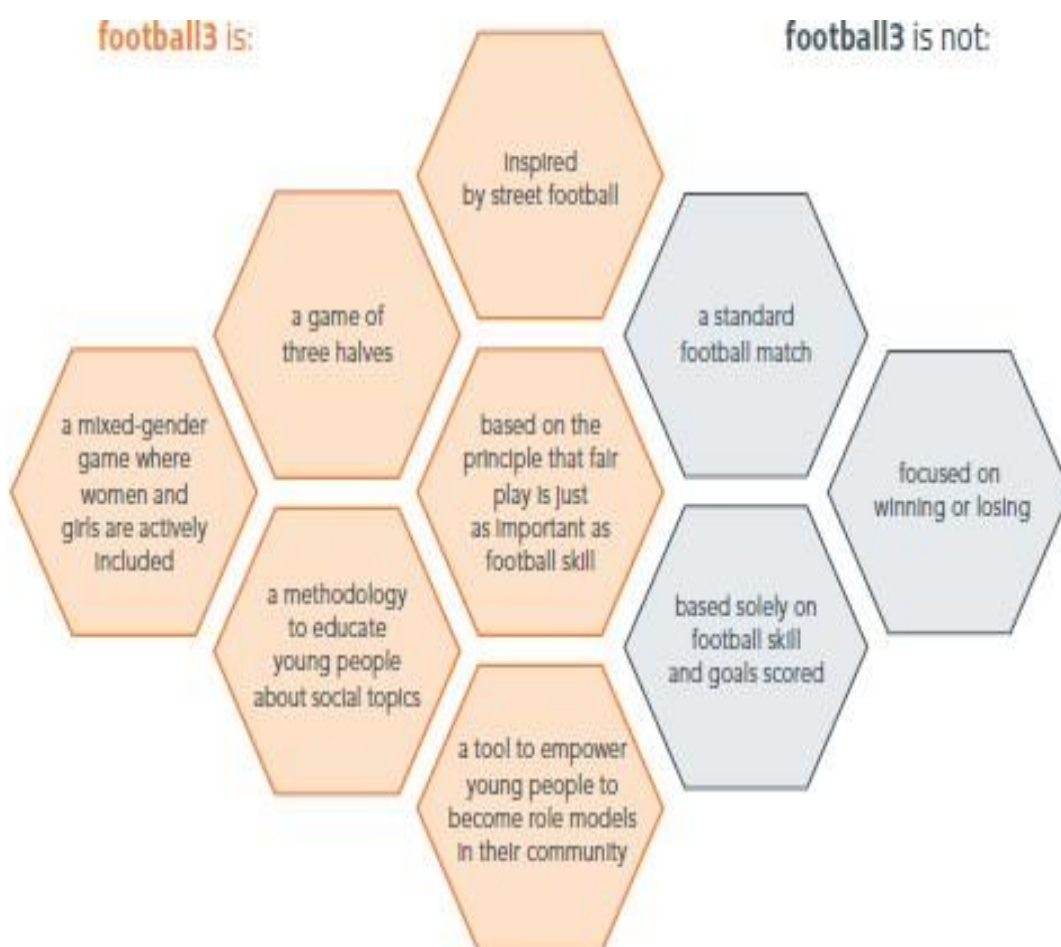
In questo modo, viene applicata **una metodologia completa** per affrontare una serie di temi sociali, come la parità di genere, la salute e il consolidamento della pace. La Football3 consente ai giovani di assumersi la responsabilità delle proprie azioni e di trattare gli altri in modo equo. Insegna loro a dare valore alla comunicazione e al rispetto reciproco, sia in campo che nella vita di tutti i giorni. L'idea centrale rimane sempre la

²²⁴ "Football3 handbook. How to use football for social change", pubblicato da Streetfootballworld gGmbH Berlino - Germania. Consultabile all'indirizzo: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>.

²²⁵ "Football3 handbook", pag. 6.

stessa: **utilizzare il gioco del calcio stesso per educare e responsabilizzare i giovani.** Uno dei punti di forza della metodologia Football3 è proprio la **sua adattabilità**. Invece di fornire uno strumento rigido, l'intenzione è quella di ispirare gli utenti ad applicare la Football3 a seconda delle esigenze di ciascun caso, e di creare **nuovi materiali** per affrontare ogni volta argomenti che possano tornare utili per situazioni da affrontare in futuro. In questo modo la metodologia e i contenuti della Football3 sono in continua evoluzione. Come illustrato nei vari diagrammi,²²⁶ la Football3 è caratterizzata da determinate qualità (diagramma 1) e da una filosofia di base: quella dei tre tempi (diagramma 2). La metodologia si prefigge di raggiungere obiettivi specifici attraverso la sua implementazione (diagramma sotto riportato).

Diagramma 1²²⁷

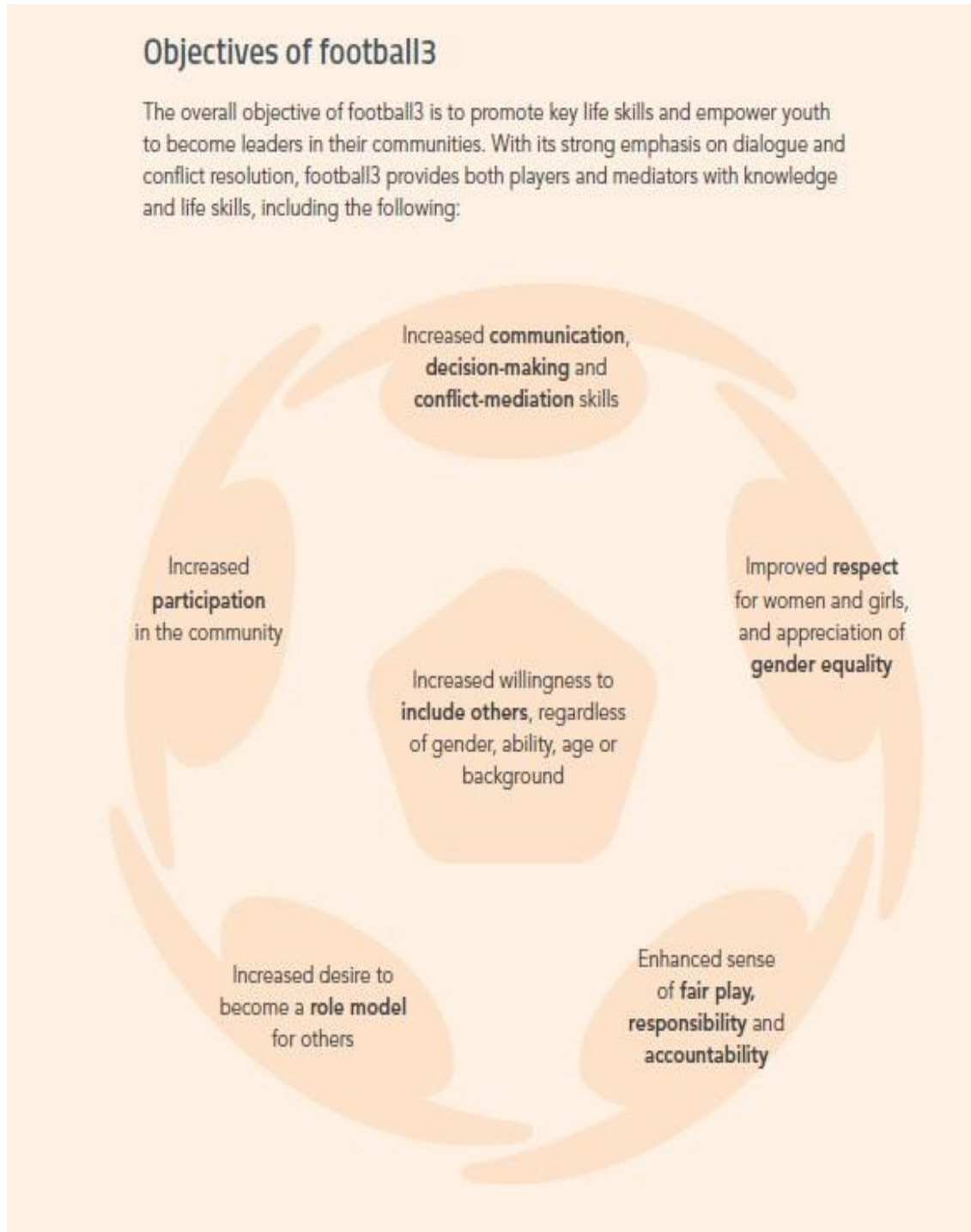
5

²²⁶ "Football3 handbook", pag. 6.

²²⁷ "Football3 handbook", pag. 6.

Diagramma 2²²⁸

²²⁸ "Football3 handbook", pag. 9.

Fase 2: Revisione degli obiettivi della metodologia e degli strumenti di Football3 al fine di adattarli agli obiettivi del progetto

G) Adattare gli obiettivi di Football3

Come dichiarato nella revisione del toolkit della Football3 (Versione finale di DIALECT, maggio 2020),²²⁹ *"nel contesto del progetto DIALECT, prevediamo di rendere la metodologia Football3 adatta ad affrontare le sfide sociali più spinose delle comunità interessate: la xenofobia, il razzismo e l'esclusione sociale"*.²³⁰

Da uno studio di ricerca sociologica svolto in tutti i paesi partecipanti (Grecia, Ungheria, Italia e Serbia), condotto da EKKE (Versione finale di DIALECT settembre 2020), emerge la necessità di redigere *"un curriculum completo, coerente e pertinente"*,²³¹ rivedendo il toolkit della Football3, al fine di: a) raggiungere gli obiettivi del progetto DIALECT e più specificamente quelli relativi al campo dell'educazione contro la discriminazione e il razzismo attraverso il calcio, b) rispondere alle esigenze dei gruppi interessati e, infine, c) costruire una comunità ancor più coesa nella lotta alla polarizzazione sociale e politica.

Dai risultati della ricerca è emersa una forte correlazione tra povertà e populismo e una maggiore propensione nei giovani svantaggiati ad aderire a movimenti politici estremisti. Inoltre, lo studio di ricerca rivela il fatto che gli episodi di xenofobia e razzismo pervadono ancora il mondo del calcio amatoriale e professionale, sottolineando anche il fatto che lo sport e il calcio in particolare possono rafforzare la coesione sociale e sono in grado di favorire l'integrazione dei migranti e dei rifugiati con la società. Questo duplice potere del calcio nei confronti della situazione di migranti e rifugiati, soprattutto in Ungheria, Serbia, Italia e Grecia, sarà trattato dal progetto. *"Attraverso la Football3 punteremo a far leva sull'impatto positivo che il calcio ha sull'accettazione sociale e sull'integrazione dei migranti e dei rifugiati, contribuendo così a combattere la retorica razzista e xenofoba sia nel calcio che nella società nel suo complesso"*.²³²

L'idea è quella di avvalersi del calcio come potente strumento per promuovere i diritti umani, combattere l'intolleranza e la xenofobia, rendere la comunità più coesa e formare un'efficiente rete di cambiamento che riunisca adolescenti, genitori, sportivi locali e pionieri del mondo del calcio. L'obiettivo è quello di cercare di apportare cambiamenti all'interno delle comunità locali attraverso il calcio, promuovere i valori dell'accettazione dell'"altro" e rafforzare la solidarietà. Tutti i partner, (ActionAid Hellas insieme al Centro Nazionale di Ricerche Sociali EKKE (Grecia), ActionAid Italia, Associazione Sportiva OLTALOM (Ungheria), Football Friends (Serbia), Street Football World (Germania)) stanno cooperando per introdurre un modo diverso di giocare a calcio e per trasmettere il messaggio del "Calcio per tutti" attraverso i valori dell'uguaglianza e della cittadinanza attiva.

Tutto ciò indica che in questa fase iniziale del Piano d'azione la metodologia e il toolkit Football3 **dovrebbero essere adattati all'ambito del progetto DIALECT e alle esigenze delle popolazioni interessate**. A tal fine gli obiettivi della metodologia Football3

²²⁹ Vanessa Thiele (streetfootballworld), revisione del toolkit di Football3, maggio 2020, Versione finale di DIALECT.

²³⁰ Vanessa Thiele (streetfootballworld), revisione del toolkit di Football3, maggio 2020, Versione finale di DIALECT.

²³¹ Streetfootballworld 2014, edizione, p. 46 e segg.

²³² Vanessa Thiele (streetfootballworld), revisione del toolkit di Football3, maggio 2020, Versione finale di DIALECT, pag. 5.

dovrebbero essere ulteriormente approfonditi per affrontare **il concetto di inclusione sociale** di tutti i giovani interessati. In particolare, gli obiettivi della metodologia Football3 dovrebbero essere approfonditi al fine di migliorare la **partecipazione inclusiva dei gruppi target di migranti e rifugiati, facilitandone l'integrazione sociale e rispondendo anche ai loro bisogni specifici**. Come già osservato citando il messaggio fondamentale della Football3, i suoi autori propongono una serie di obiettivi sociali che possono essere perseguiti: la parità di genere, la salute, l'integrazione sociale, il consolidamento della pace, l'occupabilità e l'impegno civico.²³³ *“Il tema sociale che risulta più in linea con il nostro progetto è quello dell'integrazione sociale”*²³⁴. Pertanto, in una fase iniziale del Piano d'azione, la metodologia e gli strumenti della Football3 dovrebbero essere resi idonei a gestire in modo **più completo la promozione dell'integrazione sociale**. In questo contesto il materiale esistente relativo alla Football3 (cioè i toolkit) sarà oggetto di revisione al fine di capitalizzare, adattare e sviluppare ulteriormente la metodologia esistente (già testata per affrontare una serie di altri temi sociali quali la parità di genere) per gestire al meglio la questione della prevenzione e della lotta al razzismo, alla xenofobia e ad altre forme di intolleranza, tra adolescenti provenienti, a livello locale, da contesti sociali e culturali diversi.

H) Adattare gli obiettivi di Football3 alla gestione della costruzione della comunità attraverso il calcio per prevenire l'intolleranza: azioni basate su fondamenti logici

I risultati della ricerca hanno dimostrato che la prolungata crisi economica e sociale, la crisi dei rifugiati e delle migrazioni in Europa e la pandemia di Covid-19 hanno influenzato il clima politico, sociale e culturale in tutti i paesi partecipanti. I risultati indicano che tra le nuove e complesse questioni sociali emerse, la polarizzazione sociale e politica è ancora in atto, fatto che sta generando un clima sociale che costituisce un terreno fertile per l'insorgere dell'intolleranza, della discriminazione, del razzismo e della xenofobia. I gruppi e i partiti populistici giocano ancora un ruolo chiave nella capitalizzazione dei sentimenti di intolleranza e xenofobia. Sebbene l'interesse dei giovani per la politica e la loro relativa partecipazione alla stessa sembrano essere scarse, i dati disponibili indicano che i giovani e gli adolescenti, provenienti principalmente da comunità svantaggiate in tutta Europa, sono attratti e avvicinati da gruppi populistici e sono per questo esposti a un rischio maggiore in termini di radicalizzazione e di incitamento all'odio e alla retorica dell'intolleranza, soprattutto ai danni di gruppi etnici minoritari, tra cui i richiedenti asilo e i rifugiati.

Inoltre, la povertà, l'esclusione sociale e la mancanza di opportunità aumentano il rischio per i giovani di subire discriminazioni o di essere influenzati da idee razziste e xenofobe. In effetti, la letteratura mostra che gli alti tassi di povertà ed esclusione sociale infantile, in particolare per alcuni gruppi di ragazzi, possono contribuire all'intolleranza. Per quanto riguarda gli indicatori sociali pertinenti, *“gli ultimi dati statistici disponibili (equiparabili) sulla povertà e l'esclusione sociale per i bambini e ragazzi da 0 a 17 anni in Grecia, Italia, Ungheria e Serbia si basano sull'EU-SILC 2018 (avente come periodo di riferimento il reddito dell'anno 2017). Secondo questi dati, le percentuali di ragazzi a rischio di povertà e/o di esclusione sociale (sebbene abbiano subito una leggera diminuzione negli ultimi anni) si mantengono su livelli elevati nei quattro paesi*

²³³ Vanessa Thiele (streetfootballworld), revisione del toolkit di Football3, maggio 2020, versione finale di DIALECT.

²³⁴ Vanessa Thiele (streetfootballworld), revisione del toolkit di Football3, maggio 2020, versione finale di DIALECT, pag. 5.

interessati.²³⁵ In particolare, nel 2018, il 33,3% dei ragazzi tra 0 e 17 anni era a rischio di povertà e/o di esclusione sociale in Grecia, il 30,6% in Italia, il 35,9% in Serbia e il 23,8% in Ungheria, cifre superiori alla media dei 27 stati membri dell'UE (ovvero il 23,4% nel 2018). Ciò che desta crescente preoccupazione, tuttavia, è il fatto che i ragazzi (da 0 a 17 anni) con almeno un genitore nato all'estero sono più a rischio di povertà (+19,0 pp in Grecia, +18,2 pp in Italia e +4,4 pp in Ungheria) rispetto ai ragazzi con genitori nati nel paese preso in esame. L'unica eccezione è la Serbia, dove i ragazzi con un background migratorio hanno un tasso di rischio di povertà più basso rispetto ai figli di genitori originari della Serbia (ossia -6,0 pp)".²³⁶

Il nostro studio di ricerca ha anche riconfermato le argomentazioni di altri ricercatori secondo cui lo sport è importante per favorire l'inclusione sociale dei migranti, e soprattutto dei ragazzi, aiutando a mantenere i contatti a livello comunitario tra immigrati e non. Inoltre, la pratica sportiva correttamente governata promuove il rispetto e la tolleranza reciproci e può essere uno strumento di lotta contro la discriminazione, i pregiudizi e gli stereotipi. In questo senso, la pratica dello sport e in particolare del calcio, può aiutare le comunità di accoglienza e le comunità di immigrati a conoscersi, avvicinando le persone e creando un punto d'incontro tra le diverse provenienze e le singole personalità, fungendo da strumento di promozione di valori volti a rafforzare la cultura della convivenza nella diversità. Tuttavia, è importante a questo punto sottolineare che, nonostante i progressi compiuti negli anni passati, il calcio continua ad affrontare una serie di sfide legate al razzismo e alla discriminazione etnica, mentre si è inoltre verificato un numero non trascurabile di episodi nell'ambito del calcio giovanile e infantile. Molti studi e dati non ufficiali forniscono ragioni sufficienti per credere che l'intolleranza e la xenofobia siano un problema pressante, che riguarda il calcio sia a livello professionistico che amatoriale, in quasi tutti i paesi europei. Ciò che desta crescente preoccupazione, tuttavia, è il fatto che gruppi e partiti populistici cercano di approfittare della popolarità del calcio tra i giovani, manipolando i sentimenti dei partecipanti e dei tifosi per fare propaganda e diffondere l'intolleranza e la discriminazione.

All'interno del clima sociale e politico di cui sopra, lo sviluppo di meccanismi che favoriscono la partecipazione significativa degli adolescenti e dei giovani agli affari pubblici e alle comunità locali è essenziale affinché essi possano esercitare i propri diritti civili, politici, economici, sociali e culturali. In questo clima sociale e politico, lo sport è molto più di un lusso o di una forma di intrattenimento: è uno strumento potente. Si tratta di uno strumento innovativo ed efficace per aiutare gli sforzi in atto a raggiungere obiettivi specifici come quelli riguardanti l'istruzione, la parità di genere, l'integrazione dei migranti, la riduzione delle malattie, la promozione del benessere dei minori, ecc. Ma soprattutto, lo sport diffonde e condivide un quadro universale di valori. Lo sport, infatti, insegna il **fair play**, un concetto composto che comprende molti valori utili non solo nello sport, ma anche nella vita di tutti i giorni, come ad esempio il rispetto, la parità, la cura, la

²³⁵ Eurostat, database, indagine EU-SILC [ilc_peps01], Dati estratti: 28/4/2020 come in Capella A., (EKKE), "Review Football3 Toolkits and identify key components to be used as part of the project and methodological amendments needed" (WP.2.7.), allegato a Vanessa Thiele (streetfootballworld), revisione del toolkit di Football3, maggio 2020, Versione finale di DIALECT, pagg. 13-14.

²³⁶ Capella A., (EKKE), "Review Football3 Toolkits and identify key components to be used as part of the project and methodological amendments needed" (WP.2.7.), Annexed to Vanessa Thiele (streetfootballworld), revisione del toolkit di Football3, maggio 2020, Versione finale di DIALECT, pagg. 13-14.

gioia e la tolleranza. Insegna anche un altro diritto fondamentale: **l'inclusione**. Lo sport può aiutare le persone che possono subire discriminazioni o essere vittime di emarginazione, come i migranti, le persone culturalmente diverse o con disabilità, a sentirsi accettate e parte della comunità. Per tutti questi motivi, lo sport è un potente strumento nella crescita dei ragazzi.

In particolare, la nostra ricerca ha dimostrato che il calcio è molto apprezzato dagli adolescenti, in contesto informali – come la strada - e non. Pertanto, il calcio è un gioco adatto a favorire la **costruzione della comunità**. Il calcio promuove l'onestà, il fair play, il rispetto di sé e degli altri, l'adesione alle regole, il lavoro di squadra. All'interno delle comunità locali l'adesione a questi valori è diventata oggi una necessità. Gli adolescenti possono essere pionieri nella costruzione di comunità fondate sul rispetto reciproco. I giovani possono essere molto suggestionabili e cominciano a plasmare la propria opinione e visione del mondo prima di raggiungere l'adolescenza. Di conseguenza, nell'ottica di favorire la coesione sociale sfruttando la propensione dei giovani all'interazione, l'educazione incentrata sullo sviluppo che combina competenze e valori cognitivi è uno strumento adatto, che diventa più ancor più efficace se applicato ad attività che piacciono ai ragazzi. In questo modo, è più facile coinvolgere i giovani e farli concentrare sulle attività, dando loro al tempo stesso la possibilità di esprimere giudizi di valore e rafforzando le loro conoscenze e capacità cognitive.

L'utilizzo della filosofia, della metodologia e degli strumenti Football3 intensifica il processo di costruzione di una comunità che lotta contro la polarizzazione sociale e politica. **Il coinvolgimento di adolescenti con caratteristiche socio-demografiche distinte e di diversa estrazione etnica, nonché di giovani di entrambi i sessi**, rende questi ultimi più in grado di prendere decisioni consapevoli e di dimostrarsi sensibili e rispettosi nei confronti degli altri. Ciò contribuisce inoltre allo sviluppo della fiducia in sé e della leadership, fornendo al contempo un supporto per la delicata fase di transizione tra la fanciullezza e l'età adulta. La Football3 può migliorare il processo di empowerment migliorando la parità di genere, riducendo le restrizioni sociali e offrendo alle ragazze e alle donne più libertà, accesso agli spazi pubblici e maggiori opportunità per il loro sviluppo fisico e psicofisico. La Football3 ha tutte le carte in regola per essere uno strumento efficace per **l'empowerment di donne e ragazze**, spesso escluse dalla possibilità di partecipare e dai benefici fisici e psicosociali offerti da uno sport dominato dal sesso maschile. Inoltre, man mano che le ragazze iniziano a praticare lo sport mediante la metodologia in questione, acquisiscono nuove capacità relazionali e ottengono la possibilità di accedere a nuove opportunità che consentono loro di acquisire un ruolo maggiormente attivo nella vita scolastica e comunitaria. A questo proposito, le squadre Football3 di genere misto si scontrano per sfatare gli stereotipi che inibiscono lo sviluppo delle ragazze e, fanno sì che tutti i partecipanti e gli agenti della comunità comprendano appieno e con un approccio pratico i diversi modi in cui i ragazzi e le ragazze sviluppano le proprie capacità. Lo stesso vale per il coinvolgimento dei ragazzi con disabilità.

Inoltre, **il coinvolgimento degli adolescenti migranti e rifugiati** nella filosofia, nella metodologia e negli strumenti del gioco, intensifica il processo di costruzione di una comunità che lotta contro la polarizzazione sociale e politica. I risultati della nostra ricerca in questo senso rivelano il ruolo del calcio in generale, e della Football3 in particolare, nel favorire l'inclusione sociale dei migranti, soprattutto dei ragazzi, contribuendo a mantenere i contatti e a instaurare rapporti a livello comunitario tra cittadini immigrati e non. Inoltre, l'applicazione della Football3 promuove il rispetto e la tolleranza reciproci e può essere uno strumento di lotta contro la discriminazione, i pregiudizi e gli stereotipi. In questo senso, giocare a Football3 può aiutare le comunità di accoglienza e le comunità di

immigrati a conoscersi, avvicinando le persone e creando un punto d'incontro tra le diverse provenienze e le singole personalità, fungendo da strumento di promozione di valori volti a rafforzare la cultura della convivenza nella diversità.

I risultati della ricerca hanno dimostrato che i giovani migranti sono generalmente resilienti, ambiziosi e adattabili. Tuttavia, mentre i giovani migranti si trovano molto spesso ad affrontare l'esclusione sociale, il disgregarsi della famiglia e l'assenza di protezione sociale, le giovani donne e le ragazze migranti sono più a rischio di abusi, discriminazione e violenza di genere, compresa la violenza sessuale. Incontrano particolari difficoltà i giovani migranti appartenenti a specifici gruppi etnici o culturali. La nostra ricerca ha indicato che, a causa della loro età e della fase di sviluppo, i giovani migranti sono più vulnerabili alle esperienze di migrazione che portano all'isolamento, all'esclusione e all'insicurezza. I rischi cui sono esposti i migranti si aggravano nel caso dei giovani, soprattutto di età inferiore ai 18 anni, in particolare quando si trovano in situazioni di irregolarità e sono esposti a minacce di sfruttamento, tratta, esclusione, denuncia, detenzione ed espulsione. I giovani migranti, specialmente le ragazze e le giovani donne, sono vulnerabili alle violazioni dei diritti umani quali il matrimonio infantile, lo sfruttamento sessuale, la violenza e il lavoro non retribuito. Molti giovani migranti si trovano ad affrontare la dequalificazione e il precariato dovendo svolgere lavori sporchi, pericolosi e degradanti (anche conosciuti come "3-D jobs"), nonostante abbiano un'istruzione superiore o qualifiche professionali. Inoltre, durante il processo migratorio i giovani possono perdere i propri contatti sociali e ritrovarsi senza genitori o parenti che li aiutino ad orientarsi e si prendano cura di loro. A causa della loro età e della fase di sviluppo, i giovani migranti sono più vulnerabili alle esperienze di migrazione che portano all'isolamento, all'esclusione e all'insicurezza. Essi possono in particolare subire atti xenofobici e discriminatori, e soffrono di un'ulteriore emarginazione dovuta alla mancanza di conoscenza della lingua locale, a norme culturali nuove e diverse e a un'informazione insufficiente sulle leggi e i regolamenti in vigore nel nuovo paese in cui vivono. Tra le categorie particolarmente a rischio di esclusione troviamo i giovani migranti che viaggiano da soli, i minori non accompagnati, gli adolescenti che rimangono a casa quando i genitori emigrano e quelli nati da genitori migranti nei paesi di destinazione. Per superare tali rischi e migliorare il loro potenziale di sviluppo e il loro contributo ai paesi di origine e di destinazione, ai giovani migranti deve essere data la possibilità di esercitare i propri diritti senza discriminazioni, compresi il diritto all'istruzione, alla salute, al lavoro, alla vita familiare e alla partecipazione al processo decisionale e alla vita di comunità. I dati disponibili mostrano che i giovani migranti hanno maggiori probabilità di sperimentare lo sfruttamento, l'accesso limitato allo sviluppo delle competenze e alla formazione professionale, l'emarginazione sociale e l'esclusione. La partecipazione e l'inclusione sociale possono essere ottenute tramite il quadro di politiche di Football3: esso è infatti in grado di rispondere efficacemente alle diverse esigenze, esperienze, sfide e opportunità dei giovani migranti. La partecipazione dei giovani migranti e degli adolescenti permette loro di esercitare i propri diritti umani universali di espressione, accesso all'informazione, libertà di coscienza, associazione e riunione pacifica.

Sulla base dei risultati della ricerca pertinenti alla metodologia e agli strumenti tipici del calcio, vi sono due aspetti particolari degli obiettivi di Football3 che necessitano di un'attenzione specifica nell'adattare la metodologia e gli strumenti del progetto per far sì che i giovani migranti partecipino attivamente ai giochi:

➤ La competitività

➤ Il fair play

Affrontare la competitività non è un compito facile. La nostra ricerca ha verificato precedenti ipotesi rilevanti e sottolineato che, quando emergono come promesse del calcio, i giovani provenienti da aree svantaggiate (sia autoctoni che migranti) potrebbero risultare restii ad apprezzare i meccanismi inclusivi del processo previsto dalla Football3. La Football3 si basa sull'ideale che "vincere non è così importante nello sviluppo dei giovani". Come dichiara un intervistato coinvolto nel progetto in Grecia: "È una bella idea dire ai ragazzi "il risultato non importa", ma quando hai l'opportunità di diventare un professionista, ti rendi subito conto che è quella l'unica cosa che conta. Prima si ottiene la mentalità vincente, meglio è". Inoltre, risulta estremamente difficile convincere questa categoria di giovani a cambiare la propria mentalità, passando da una considerazione che mette al primo posto la competizione, il punteggio e la carriera calcistica professionale individuale, a una che dà valore alla solidarietà sociale e al lavoro di squadra. A questo proposito la logica a monte della Football3 deve essere esplicitamente illustrata a tutte le categorie di partecipanti, soprattutto in considerazione del contrasto tra la competitività individuale e la costruzione di comunità inclusive. La capacità di persuasione di questi ragazzi è nelle mani dei loro allenatori e formatori, così come degli allenatori di calcio professionisti!

Il fair-play è un tema più facile da affrontare ma, tuttavia, estremamente importante per raggiungere gli obiettivi del progetto. Man mano che crescono, i giovani sviluppano una percezione di ciò che è giusto e ciò che è sbagliato, e di ciò che è giusto e ciò che è equo, guardando il mondo che li circonda e le azioni delle persone che amano e di cui si fidano. Questo li aiuta a fare scelte sagge e li incoraggia a contribuire a rendere il mondo che li circonda un posto migliore. Gli adolescenti che hanno un forte senso del giusto e dello sbagliato hanno anche maggiori probabilità di diventare adulti sani ed equilibrati, con una chiara percezione di qual è il loro posto nel mondo complesso in cui viviamo. Essi applicheranno questi ideali nelle relazioni con gli altri, compresi gli amici, i partner, l'ambiente a scuola e il posto di lavoro. I risultati della ricerca hanno confermato che il miglior indicatore dell'integrazione sociale a livello individuale è lo sviluppo del "senso di appartenenza".

Inoltre, la nostra ricerca ha dimostrato che il coinvolgimento dei giovani migranti e degli adolescenti nelle attività di Football3 ne facilita l'accesso ai gruppi della comunità, ai sindacati, alle associazioni giovanili e ad altre organizzazioni della società civile, ovvero ne agevola l'inclusione nella vita di comunità; la partecipazione inclusiva dei migranti è fondamentale per tener conto dei loro punti di vista, dei loro bisogni e delle loro esperienze; la partecipazione dei giovani migranti a tutte le fasi di Football3 apporta un contributo vitale per la definizione delle politiche, migliora l'implementazione di strumenti efficaci e rafforza la sostenibilità degli interventi. Nel complesso, **i governi e le autorità locali possono migliorare le partecipazioni e rafforzare la coesione delle comunità basandosi su tali interventi significativi.**

Lo sviluppo di **meccanismi che favoriscano la partecipazione attiva degli adolescenti e dei giovani alla vita delle comunità ospitanti** è essenziale per far sì che essi possano esercitare i loro diritti civili, politici, economici, sociali e culturali. Politiche e programmi pensati a livello locale, nazionale e regionale per incentivare la partecipazione e l'inclusione sociale degli adolescenti e dei giovani toccati dall'esperienza migratoria sono fondamentali per promuoverne il benessere e l'integrazione, nonché per sostenere l'inclusione sociale. Facilitare la loro partecipazione alla società civile giovanile e alle organizzazioni sindacali può rivelarsi una scelta di particolare importanza. Gli obiettivi del progetto DIALECT attraverso l'implementazione della metodologia Football3 sono

pensati per questi scopi.

- I) **Adattare gli obiettivi di Football3 alla gestione della costruzione della comunità attraverso il calcio per prevenire l'intolleranza (linee guida, indicatori e strumenti guidati)**

Come indicato nella proposta, il Piano d'azione punta a ideare un approccio globale che, attraverso le sessioni di Football3 adattate al progetto, scongiuri i fenomeni di intolleranza e in particolare di xenofobia a livello locale, utilizzando lo stesso strumento spesso utilizzato per la radicalizzazione dei giovani, ovvero il gioco del calcio, incentivando al contempo la costruzione e la coesione della comunità. L'obiettivo finale è quello di fornire agli adolescenti di età compresa tra i 12 e i 18 anni (ragazzi e ragazze con un background migratorio e non) gli strumenti necessari a sconfiggere gli stereotipi e i pregiudizi esistenti, sfatare i miti comuni e coltivare nuovi valori, scongiurando l'insorgere di convinzioni e atteggiamenti intolleranti attraverso un contatto positivo tra gruppi. A tal fine quanto segue è stato reso oggetto di analisi:

Fase 3: Ordinare le attività in base alla priorità

- E) **Definire lo spazio sociale: Perché è importante comprendere lo svantaggio della comunità?**

Come indicato nella proposta, il progetto DIALECT mira ad utilizzare la metodologia Football3 per favorire percorsi di sviluppo di comunità e interrompere la polarizzazione nelle aree particolarmente esposte a tale rischio. Esse includono le aree di comunità svantaggiate in tutti e quattro i paesi. È importante notare che lo svantaggio di una comunità emerge dall'interazione tra le caratteristiche dei residenti in una comunità (ad esempio tassi di occupazione e disoccupazione, povertà, scolarizzazione, abuso di droghe e alcol, presenza di enclaves etniche, ecc.) e gli effetti del contesto sociale e ambientale in cui sussistono (cioè, "effetti di luogo" o "effetti quartiere", quali reti sociali deboli, modelli da seguire poco esemplari e una relativa mancanza di strutture che offrano opportunità). Tradizionalmente, i vantaggi e gli svantaggi sono stati equiparati quasi esclusivamente a fattori economici. Pertanto, una comunità svantaggiata è solitamente vista come una comunità in cui una percentuale relativamente alta della popolazione si trova al di sotto della soglia di povertà, calcolata sulla base del reddito medio nazionale. Forse il problema più significativo, tuttavia, è che gli indicatori in materia di soglia di povertà tendono a smentire la complessità e la portata dello svantaggio, dando per scontato che le soluzioni economiche o redistributive siano risposte adeguate e sufficienti. La crescente consapevolezza di questo problema ha spinto alcuni scienziati sociali a sviluppare concettualizzazioni di svantaggio nuove e più ricche. Gli anni Novanta hanno visto crescere rapidamente l'interesse per il concetto di "capitale sociale". A livello di comunità, il capitale sociale si riferisce generalmente a norme e reti sociali forti e sane, e ai numerosi benefici che ne derivano. In particolare, Putnam (1995) ha definito il capitale sociale come "caratteristiche di un'organizzazione sociale quali le reti, le norme e la fiducia sociale che agevolano il coordinamento e la cooperazione finalizzati a un beneficio reciproco".²³⁷ Quasi contemporaneamente, i concetti di "inclusione sociale" ed "esclusione sociale" hanno fortemente influenzato la teoria e la politica. Pertanto, alle aree svantaggiate della

²³⁷ Putnam, R. D. (1995). Bowling alone: America's declining social capital. *Journal of Democracy*, 6(1), 65-78.

comunità mancano tutti o alcuni indicatori quali: la partecipazione alla società attraverso l'occupazione e l'accesso ai servizi, l'interazione (legami sociali) con la famiglia, gli amici e la comunità locale, politiche efficaci per affrontare le crisi personali (quali malattia, lutto), e la possibilità di essere ascoltati. Di conseguenza, le comunità caratterizzate da meccanismi di esclusione si distinguono in termini di minore quantità di opportunità, limitazioni alla capacità delle persone di capitalizzare le opportunità esistenti, proporzioni sociali ed economiche dell'esclusione.

Al fine di selezionare le aree della comunità colpite da polarizzazione sociale e politica da sottoporre alle azioni di Football3 volte a scongiurare episodi di intolleranza e in particolare di xenofobia a livello locale, favorendo al contempo la costruzione e la coesione della comunità, devono essere utilizzati identificatori chiave, ad esempio:

- Tassi di povertà e di disoccupazione più elevati
- Reti sociali deboli
- Modelli da seguire poco esemplari
- Relativa mancanza di strutture che offrano opportunità
- Notevole presenza di enclavi etniche
- Aumento dei tassi di voto a favore di partiti politici estremisti e populistici
- Scarsa partecipazione politica dei cittadini
- Contesto ambientale poco favorevole
- Episodi di razzismo, xenofobia, incitamento all'odio e intolleranza

All'interno di un ambiente sociale determinato da quanto sopra, diventa evidente (come dimostrano anche i risultati della ricerca) che il calcio è **uno spazio sociale** in cui la costruzione di un'identità comunitaria e personale avviene in modo più rilevante e significativo per i giovani. Inoltre, il calcio costituisce un punto di riferimento dell'identità nazionale ed è motivo di orgoglio per molti paesi, e da sempre le comunità calcistiche forniscono l'opportunità di costruire un'identità collettiva. A questo proposito i risultati empirici confermano che la Football3 è uno strumento efficiente, efficace e sostenibile per promuovere abilità e valori legati all'inclusione sociale. I partecipanti imparano a diventare vicini di casa, studenti e cittadini migliori. La Football3 costituisce una base da cui affrontare questioni sociali rilevanti e condurre riflessioni collettive, unendo le comunità **sia in campo che nella vita di tutti i giorni**.

Gli autori del manuale e degli strumenti della Football3 descrivono il campo di calcio come uno spazio sociale adatto a promuovere l'integrazione sociale come segue: *"Il campo da calcio può rappresentare un ambiente sicuro e inclusivo, che è particolarmente importante per i gruppi emarginati come i rifugiati, le minoranze etniche, le persone con disabilità o i senzatetto. L'esperienza del lavoro di squadra e del rispetto in campo fa sì che tutti i giocatori si sentano parte di una collettività"*.²³⁸

B) Affrontare il razzismo e l'intolleranza: perché è importante identificarli?

L'obiettivo del progetto DIALECT è quello di far sì che l'intolleranza riscontrata nei confronti dei giovani migranti si trasformi in opportunità di integrazione sociale e di conseguenza in coesione sociale, evitando la radicalizzazione politica dei giovani. Per tale

²³⁸ streetfootballworld 2014, p. 46

ragione nella logica dell'intervento e nella rilettura degli strumenti della Football3, sono affrontati i concetti di razzismo, discriminazione, odio, intolleranza ed esclusione sociale.

Per combattere l'intolleranza in generale occorre essere in grado di identificarla. Vi sono aspetti del rapporto tra etnia e posizione sociale che sono stati generalmente ignorati nella ricerca letteraria. Ad esempio, gli indicatori della posizione sociale spesso non tengono conto né dell'accumularsi dello svantaggio nel corso della vita, né del ruolo degli effetti ecologici prodotti dalla concentrazione di gruppi etnici minoritari in aree residenziali degradate. Un altro aspetto della relazione di cui sopra ignorato da molti approcci è l'effetto di essere vittima del razzismo, in termini di effetti sull'identità sociale, sullo status sociale e sulla posizione socioeconomica del gruppo. Di conseguenza, l'indagine sul modo in cui lo svantaggio sociale ed economico possa plasmare le esperienze dei diversi gruppi etnici è rimasta relativamente superficiale. È stato dimostrato che la discriminazione si verifica in quasi tutti gli aspetti della vita pubblica e privata, dai "problemi quotidiani" che si verificano nella vita di tutti i giorni agli eventi di maggiore incidenza, quali essere vittima di un'aggressione fisica di matrice razzista. Ad esempio, i dati dimostrano una diffusa intolleranza nei confronti degli immigrati e dei richiedenti asilo in tutta Europa, di cui è anche prova la crescita dei partiti elettorali di estrema destra in alcuni paesi europei a partire dagli anni Novanta.

Il razzismo può entrare nella vita delle persone in svariati modi. Può basarsi su "razza"/etnicità, religione, nazionalità e, se combinato con altri aspetti identitari negativamente stereotipati, può portare a situazioni di discriminazione multipla. Può essere vissuta in modo diretto concretizzandosi nella discriminazione interpersonale o perpetuata attraverso le politiche discriminatorie di un'istituzione. Ma sebbene sia stato ripetutamente dimostrato che il razzismo è associato almeno in parte allo svantaggio socioeconomico di molte persone appartenenti a gruppi etnici minoritari, è necessaria un'analisi concreta per comprendere appieno il modo in cui il razzismo influisce sulla vita delle persone.²³⁹

Secondo un metodo ideale di identificazione e rilevamento dell'intolleranza e della discriminazione razzista - *"un metodo di rilevamento dell'intolleranza"*,²⁴⁰ sarebbe auspicabile essere consapevoli non solo delle problematiche concettuali che influenzano le analisi della "razza", del razzismo e della discriminazione razziale, ma anche di quelle legate al rilevamento degli stessi, ossia del rilevamento e analisi della "razza", del razzismo e della discriminazione razziale, nonché del razzismo interpersonale (individuale). Il problema principale del rilevamento degli episodi rilevanti riguarda il riconoscimento degli stessi, sia da parte di coloro che analizzano le questioni legate al razzismo, sia da parte delle vittime. Definire esattamente ciò che costituisce o meno un episodio di razzismo è complesso, e questo porta spesso a incoerenze nella raccolta dei dati. Pertanto, le domande e le scale di misura non dovrebbero essere vaghe o generiche, prendendo in esame, ad esempio, le esperienze dell'ultimo anno o di una vita intera o la frequenza con cui qualcuno è generalmente esposto al razzismo.

²³⁹ Indicativamente, vedasi Saffron Karlsen e James Yzet Nazroo
MEASURING AND ANALYZING "RACE," RACISM, AND RACIAL DISCRIMINATION,
https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/30220584/social_epidemiology_methodology.pdf

²⁴⁰ Come in Allison C. Aosved, Patricia J. Long, Emily K. Voller (2009), Measuring Sexism, Racism, Sexual Prejudice, Ageism, Classism, and Religious Intolerance: The Intolerant Schema Measure", Journal of applied Psychology Vol. 39, 10ma edizione, prima pubblicazione: 1 ottobre 2009,
<https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2009.00528.x>

Tuttavia, per individuare e affrontare i casi di razzismo, odio e discriminazione nell'ambito di applicazione della metodologia Football3, alcuni elementi sono da includere nella valutazione del cambiamento comportamentale come, ad esempio:

Forme di mancanza di rispetto quali:

- essere trattati con meno cortesia o rispetto di altre persone;
- ricevere un servizio più scadente rispetto ad altre persone;
- le persone si comportano come se pensassero che non sei intelligente;
- le persone si comportano come se avessero paura di te;
- le persone si comportano come se pensassero che tu sia disonesto;
- le persone si comportano come se pensassero di essere migliori di te;
- essere chiamati con nomignoli dispregiativi o essere insultati;
- essere minacciati o molestati;
- essere seguiti all'interno di un negozio.

Forme di discriminazione quali:

- persone che insultano altre persone,
- le prendono in giro
- le trattano ingiustamente perché appartengono a un certo gruppo razziale/etnico, parlano un'altra lingua o hanno un aspetto diverso.
- le persone vengono picchiate o trattate in modo sgarbato,
- vengono insultate o chiamate con nomignoli dispregiativi,
- vengono trattate in modo maleducato o ingiustamente,
- vengono minacciate,
- viene loro negato il servizio in un ristorante o negozio,
- i servizi di cui usufruiscono subiscono ritardi,
- vengono escluse o ignorate a scuola, nei giochi, sul lavoro all'interno del quartiere.

Forme di discriminazione razzista, odio e intolleranza, nell'esplorazione di questioni quali:

- essere stati ingiustamente licenziati, non assunti o vedersi negare una promozione;
- essere stati ingiustamente fermati, perquisiti, interrogati, minacciati fisicamente o maltrattati dalla polizia;
- essere stati ingiustamente scoraggiati da un insegnante o da un consulente dal continuare gli studi;
- essersi visti negare ingiustamente la possibilità di trasferirsi in un quartiere perché un affittuario o agente immobiliare si è rifiutato di vendere o affittare una casa o un appartamento;
- essersi trasferiti in un quartiere in cui i vicini hanno reso la vita difficile alla persona in questione o alla famiglia;
- aver ricevuto un servizio più scadente, rispetto ad altri, da parte di un idraulico o di un meccanico.

Tuttavia, è importante distinguere tra quelli che sono stati chiamati eventi "importanti" o "determinanti", "fattori di stress cronici" e "problemi quotidiani". Le seccature quotidiane, chiamate anche "discriminazioni quotidiane", sono eventi cronici o

episodici considerati parte della vita quotidiana, il cui impatto è percepito come minore e relativamente a breve termine: un trattamento discriminatorio o un'ostilità che non è considerata abbastanza grave da costituire una "molestia razziale". A differenza delle esperienze più "segnanti", le informazioni relative ai problemi quotidiani spesso non vengono incluse nei sondaggi. È stato tuttavia dimostrato che i problemi quotidiani a sfondo razziale possono avere un impatto maggiore rispetto ad altre forme di problemi quotidiani, in quanto possono evocare ricordi dolorosi relativi a esperienze razziste passate e storie di pregiudizi comuni in un modo non paragonabile ad altri problemi quotidiani. I problemi quotidiani a sfondo razziale possono avere più di un effetto cumulativo o combinarsi con altre esperienze razziste, con conseguenze più gravi. Ignorare questi aspetti dell'esperienza può quindi far sì che l'impatto del razzismo sulla vita delle persone sia seriamente sottovalutato. Pertanto, l'identificazione delle situazioni di intolleranza dovrebbe basarsi su informazioni dirette, affrontare le molteplici sfaccettature della discriminazione, interrogarsi sui diversi tipi di trattamento iniquo in particolari situazioni e luoghi, ed evitare domande troppo generiche sulle esperienze o su quanto il soggetto sia consapevole. Altrettanto importanti sono le valutazioni del contesto all'interno del quale si verifica l'episodio di razzismo, l'entità e le caratteristiche temporali dell'evento, la minaccia associata e l'impatto di altre caratteristiche individuali e fattori di stress.

Allo stesso tempo, è stato sostenuto che, a differenza di altri atti illeciti, il razzismo non deve essere stato vissuto personalmente per dare vita alla sensazione di essere minacciati, poiché gli episodi interpersonali sono visti come "un attacco alla comunità nella sua interezza". Come è stato affermato, *la caratteristica distintiva della violenza e delle molestie razziali non è semplicemente il fatto che coinvolgano membri di diversi gruppi razziali o etnici, quanto il fatto che la razza sia il movente. Un comportamento a sfondo razziale, quindi, non è un attacco rivolto a una persona in quanto individuo, ma un attacco a un membro di una categoria o di un gruppo. Questo può essere osservato in alcuni dati rilevati che suggeriscono che coloro che vivono con la minaccia o la paura del razzismo sono più numerosi di quelli che riferiscono un'effettiva esperienza di razzismo vissuta in prima persona.*²⁴¹ Per esplorare questo aspetto, alcuni studi verificano anche se l'intervistato è a conoscenza delle esperienze di razzismo vissute da altre persone (in questo caso, i membri della famiglia). Altri studi hanno chiesto in modo più diretto alle persone se sono state vittime di razzismo. Valutare solo l'esperienza reale di un individuo può non essere sufficiente ad esplorare gli effetti della minaccia costituita dal razzismo in una comunità se questo non si riflette nell'esperienza reale di quanti vengono intervistati.²⁴²

F) Rivolgersi alle popolazioni: chi coinvolgere nella formazione?

Al fine di promuovere la costruzione della comunità a livello locale attraverso la Football3, per attivare una reazione basata su azioni volte a sviluppare le capacità, i giovani e le giovani partecipanti dovrebbero essere selezionati tra **gli adolescenti** autoctoni e migranti di età compresa tra i 12 e i 16 anni di un'area svantaggiata

²⁴¹ J. Michael Oakes Jay S. Kaufman (2006) eds, METHODS IN SOCIAL EPIDEMIOLOGY, John Wiley & Sons, Inc. pag. 114.

²⁴² Per saperne di più vedasi National Research Council. 2004. *Measuring Racial Discrimination*. Washington, DC: The National Academies Press. <https://doi.org/10.17226/10887>. "Attitudinal and Behavioral Indicators of Discrimination" pg. 162.

preselezionata, soprattutto tra quelli più disposti a partecipare ma anche bisognosi di empowerment. Il limite di età fissato è molto importante per la **costruzione dell'identità**.

Sfida II: Empowerment della popolazione nell'ambito dell'esperienza di gioco Football3

Fase 1: Empowerment dei giovani

L'**empowerment giovanile** è un processo in cui i ragazzi e i giovani sono incoraggiati a prendere in mano la propria vita. Lo fanno affrontando la loro situazione e poi intervengono per migliorare il loro accesso alle risorse e trasformare la loro coscienza attraverso le loro convinzioni e i loro valori e atteggiamenti.

Linee guida per l'empowerment dei giovani

17. **Affrontare la propria situazione** con l'obiettivo di costruire meccanismi di difesa individuale contro il razzismo, la discriminazione, l'odio, l'intolleranza. Vale a dire, l'empowerment come strumento per la creazione di uno "spazio difendibile" in cui i giovani possano rivendicare i propri diritti e affrontare l'intolleranza. Questo dovrebbe essere fatto in tutte le fasi della partita di Football3, ma soprattutto durante la fase preparatoria (fase pre-partita). A tal fine gli strumenti pertinenti offerti da Football3 dovrebbero includere tutte le "forme di intolleranza" di cui sopra, in modo che tutti i partecipanti ne siano consapevoli.
18. Includere i giovani nei **processi decisionali**. Questo aspetto è di somma rilevanza per i giovani migranti. La loro partecipazione è espressione dei loro diritti umani universali di espressione, informazione, libertà di coscienza, associazione e riunione pacifica, come esposto nei passaggi precedenti del presente testo. La partecipazione inclusiva al progetto Football3 è essenziale per prepararli alla partecipazione inclusiva alla vita di comunità.
19. Rispettare la **voce dei giovani**. Comprendere e mettere in pratica le loro sincere opinioni e idee. È fondamentale tenere conto dei loro punti di vista, dei loro bisogni, delle loro esperienze e dei loro suggerimenti, al fine di permettere loro di maturare l'autostima e la sicurezza necessarie a dare voce a quanto vogliono rivendicare nello spazio pubblico.
20. Agevolare l'**accesso equo** delle giovani e dei giovani autoctoni e migranti, come promosso dalla filosofia di Football3 fino ad ora.
21. Essere disposti a **condividere il potere e i privilegi di cui si gode in quanto adulti** per rendere la comunità un luogo migliore sia per i **giovani** che per gli adulti. Come già affermato, la partecipazione degli adolescenti ma soprattutto dei giovani migranti a tutte le fasi di un processo (Football3) che si svolge in uno spazio pubblico e attraverso attività di networking con importanti attori sociali e agenti del cambiamento (comunità locale e autorità sportive, genitori e vicini di casa ecc.), e che comprende fasi di implementazione e monitoraggio, apporta un contributo vitale per la definizione delle politiche, migliora l'implementazione efficace degli strumenti e rafforza la sostenibilità degli interventi in cui i giovani acquisiscono un ruolo fondamentale.

Fase 2: Partecipazione inclusiva dei genitori con attività di sensibilizzazione. L'importanza del coinvolgimento dei genitori

L'empowerment è un processo generale che coinvolge diversi attori sociali e che porta a un maggiore senso di autocompetenza, influenza nei confronti della comunità e sviluppo delle competenze. Per affrontare le problematiche relative al coinvolgimento dei genitori nell'empowerment degli adolescenti è stata individuata una serie di strategie, programmi e interventi. Questi rientrano nella categoria generale del sostegno dei genitori nella fase di sviluppo dei giovani. In generale, il sostegno da parte dei genitori si concretizza in interventi incentrati sul nucleo familiare attuati da parte dei genitori in qualità di assistenti primari dei loro figli. Essi possono trattare argomenti quali strategie di genitorialità, problematiche educative o emotive/comportamentali nei ragazzi, formazione di competenze per aumentare la fiducia in se stessi e l'autodeterminazione. Le pratiche legate alla genitorialità possono inoltre includere tecniche in materia di autosufficienza o di tutela di terzi. Il filo conduttore di tutto questo è la formazione di futuri cittadini attivi, informati e coinvolti.

Tuttavia, come dimostrato dai risultati della ricerca, le situazioni sociali reali sono molto lontane dall'ambiente genitoriale ideale di cui sopra, considerando gli adolescenti per i quali è stato pensato il progetto DIALECT. Il nostro studio nelle aree svantaggiate di tutti e quattro i paesi ha dimostrato che, sebbene i genitori si prendano cura dello sviluppo dei propri figli, i vincoli strutturali e culturali impediscono loro di essere coinvolti in obiettivi e attività di più ampio respiro. In alcuni casi, i genitori risultano estremamente protettivi nei confronti dei propri figli a causa del timore di saperli esposti ai rischi effettivi o meno dell'area svantaggiata in cui vivono. In altri casi, i genitori rinunciano a definire con gli educatori sportivi la propria autorità di figure guida. Nella maggior parte dei casi le ansie generate dal lavoro nell'attuale situazione economica impediscono loro di rivestire un ruolo attivo, dedicato ad altre priorità nella vita. Nel caso dei migranti, sia i genitori che gli adolescenti sono a rischio di discriminazione multipla e nel caso dei minori non accompagnati sono le agenzie statali a svolgere il ruolo di tutori. Tuttavia, per raggiungere gli obiettivi del progetto DIALECT è indispensabile l'attuazione di una strategia di coinvolgimento dei genitori o dei tutori.

Linee guida per il coinvolgimento dei genitori

Le linee guida presentate contengono indicazioni per rafforzare il coinvolgimento dei genitori:

- k) Il coinvolgimento e il sostegno dei genitori sono probabilmente più efficaci se non rischiano di sfociare in una stigmatizzazione.
- l) Il coinvolgimento e il sostegno dei genitori sono probabilmente più efficaci se i soggetti sono al corrente dell'impatto positivo delle attività (cioè sulla filosofia, le azioni e i risultati della Football3).
- m) È consigliabile ideare programmi di coinvolgimento dei genitori flessibili, in modo da soddisfare sia le esigenze lavorative che quelle familiari. In questo modo le probabilità di riuscita aumentano. Ciò significa fornitura di *servizi* in luoghi e in orari accessibili e comodi per i genitori.
- n) I programmi di coinvolgimento dei genitori dovrebbero essere sostenibili in termini economici: nel nostro caso, gratuiti. Programmi impossibili, poco pratici o costosi, che non rientrano nei vincoli fiscali attuali, non possono essere implementati su vasta scala né facilmente sostenuti.
- o) L'impegno e il sostegno dei genitori sono più efficaci se vengono offerti in

anticipo, a partire dalla fase preparatoria del programma di implementazione della Football3.

Vi sono valide motivazioni per coinvolgere i genitori nell'implementazione della Football3. Le famiglie rappresentano il contesto sociale primario all'interno del quale i ragazzi attivano e danno vita gli atteggiamenti che determineranno il raggiungimento dei risultati del progetto. Il modo in cui i genitori conoscono i propri figli, la situazione familiare e il contesto socio-culturale è essenziale per poter formulare una valutazione valida e pianificare adeguatamente gli interventi. L'importanza del coinvolgimento continuo dei genitori e degli interventi familiari è evidenziata dai risultati delle ricerche che indicano che i problemi emotivi e comportamentali dei ragazzi tendono ad aumentare non solo in assenza dei genitori, ma anche in seguito allo stress di ristabilire la genitorialità nei confronti dei migranti minori non accompagnati. Anticipare e prevenire queste sfide implica necessariamente un coinvolgimento attivo di genitori e tutori mentre i minori sono ancora in affidamento, per garantire che i genitori comprendano i bisogni evolutivi dei loro figli e possano imparare e attuare strategie di sviluppo "fuori dal campo" anche in casa o nel contesto dell'affidamento. I dati emersi dalla ricerca sul valore culturale e sociale dei legami genitoriali e familiari duraturi per gli adolescenti migranti o appartenenti a gruppi minoritari hanno sottolineato l'importanza del coinvolgimento continuo della famiglia e/o del tutore per il benessere a lungo termine di molti ragazzi.

Pertanto, due linee guida finali che dovrebbero essere incluse nell'ambito del progetto DIALECT sono le seguenti:

- Includere l'empowerment dei giovani negli obiettivi degli enti/tutori e dei programmi per la tutela dei minori.
- Coinvolgere attivamente gli enti/tutori e i programmi per la tutela dei minori nella costruzione di competenze multiculturali.

Queste linee guida sottolineano l'importanza del coinvolgimento attivo e della partecipazione di gruppi di consulenza per la tutela dei minori, e sottolineano le responsabilità degli enti di tutela dei minori nel facilitare l'ottimizzazione delle competenze dei giovani nei settori scolastici, sociali e comunitari. Inoltre, gli enti multiculturali di tutela dei minori mostrano una competenza multiculturale fornendo opportunità di empowerment e coinvolgimento dei giovani in attività etniche, culturali e religiose e nello sviluppo delle loro identità personali nell'ambito delle tradizioni culturali delle loro famiglie e delle loro comunità. La competenza multiculturale comporta (a) la capacità di far acquisire ai soggetti coinvolti una maggiore consapevolezza dei pregiudizi personali, delle supposizioni, degli atteggiamenti e delle visioni del mondo, (b) una conoscenza specifica delle culture, della storia, delle visioni del mondo, delle lingue e delle diverse esperienze, e (c) un repertorio di competenze che consentono di intervenire in modo efficace in ambiti personali e professionali. Il coinvolgimento in particolare degli enti esperti in materia di culturale, religione, genere e orientamento sessuale e la promozione di attività di tutela dell'infanzia e dei giovani contribuirà al sano sviluppo dei giovani di cui si occupano tali realtà.

Ciò che è più importante in relazione agli obiettivi del progetto DIALECT è il coinvolgimento dei genitori alla luce dell'importanza del concetto di partecipazione politica dei giovani, dell'emarginazione e dei rischi di radicalizzazione.

La *partecipazione politica giovanile* indica generalmente il coinvolgimento degli stessi nei meccanismi tradizionali del sistema politico, quali il voto alle elezioni e l'adesione a organizzazioni politiche. Queste forme più tradizionali di cittadinanza rappresentano il paradigma dominante nella concettualizzazione del comportamento civico e politico giovanile in un sistema politico democratico. Una visione della cittadinanza prevede la partecipazione attiva del cittadino al sistema politico attraverso i canali tradizionali (il voto, le organizzazioni civiche locali) per contribuire al benessere della propria comunità e della propria nazione. Tuttavia, i quadri concettuali in termini di sviluppo civico/politico progettati per i giovani emarginati pongono maggiore enfasi sui limiti culturali e socioeconomici che essi vivono e sulla loro relativa posizione all'interno della struttura sociale. I modelli di sviluppo socio-politico giovanile e di sviluppo della giustizia sociale delineano il modo in cui i giovani emarginati sviluppano la capacità di analizzare le disuguaglianze sociali, si impegnano moralmente ad apportare cambiamenti sociali e politici e agiscono per ridurre le disuguaglianze socio-politiche. L'impegno a ridurre la disparità è anche di somma importanza per concezioni più vaste rispetto a come le persone diventano in grado di impegnarsi nell'attivismo, nei gruppi politici estremisti, nella radicalizzazione e/o nell'organizzazione della comunità. In breve, i giovani che desiderano apportare un cambiamento sociale possono non sentirsi altrettanto desiderosi di concretizzare i loro interessi politici collettivi attraverso processi politici tradizionali. Non è chiaro se l'impegno a cambiare una situazione sociale ingiusta "sfoci" e rappresenti il passo precedente alla tradizionale partecipazione politica o se un rifiuto morale delle disuguaglianze sociali non vada di pari passo con la partecipazione al processo elettorale.

La *socializzazione politica dei genitori* è considerata importante in letteratura e in alcuni casi è considerata predittiva dell'impegno dei giovani emarginati a produrre un cambiamento sociale e della loro partecipazione politica. I genitori svolgono un ruolo vitale nello sviluppo e nella partecipazione civica e politica dei giovani. In generale, sono i genitori a spingere i propri figli a essere (o non essere) cittadini e attori politici. I genitori avviano i figli sul percorso della socializzazione politica partecipando loro stessi alla vita politica, discutendo di eventi sociali e politici con i loro figli e simili. La discussione può rivelarsi un aspetto particolarmente importante della socializzazione politica dei genitori al fine di sensibilizzare i giovani sui temi delle disparità sociali e sul desiderio di cambiare una situazione sociale ingiusta. La ricerca suggerisce che le discussioni tra pari e tra genitori su questioni sociali e politiche favoriscono la partecipazione dei giovani emarginati all'azione sociale (l'espressione comportamentale dell'impegno a produrre un cambiamento sociale) e alla politica, nonché la loro partecipazione alle tradizionali attività civiche/della comunità. Di conseguenza, la discussione politica dei genitori (una componente chiave della socializzazione politica dei genitori) pone le fondamenta del futuro impegno e della futura partecipazione politica dei giovani.²⁴³ I seguenti diagrammi illustrano più approfonditamente il modo in cui i genitori svolgono un ruolo chiave nel generare forme disparate di partecipazione civica/politica tra i giovani emarginati, in considerazione delle disparità etniche, generazionali e socio-economiche.

Diagramma I:²⁴⁴

²⁴³ Diemer M., A. 'Fostering Marginalized Youths' Political Participation: Longitudinal Roles of Parental Political Socialization and Youth Sociopolitical Development', Am J Community Psychol (2012) 50:246–256 DOI 10.1007/s10464-012-9495-9.

²⁴⁴ Diemer M., A. 'Fostering Marginalized Youths' Political Participation: Longitudinal Roles of Parental Political Socialization and Youth Sociopolitical Development', Am J Community Psychol (2012) 50:246–256 DOI 10.1007/s10464-012-9495-9, pag. 249.

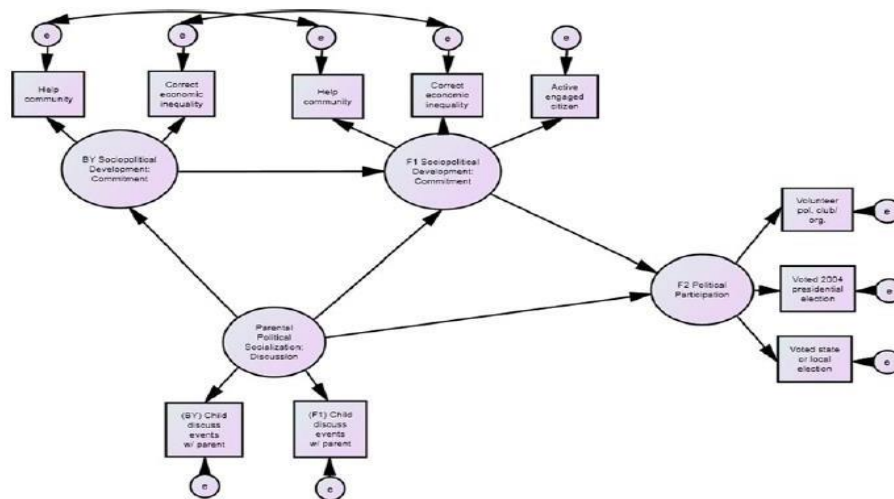

Fig. 1 Conceptual model

Diagramma II.²⁴⁵

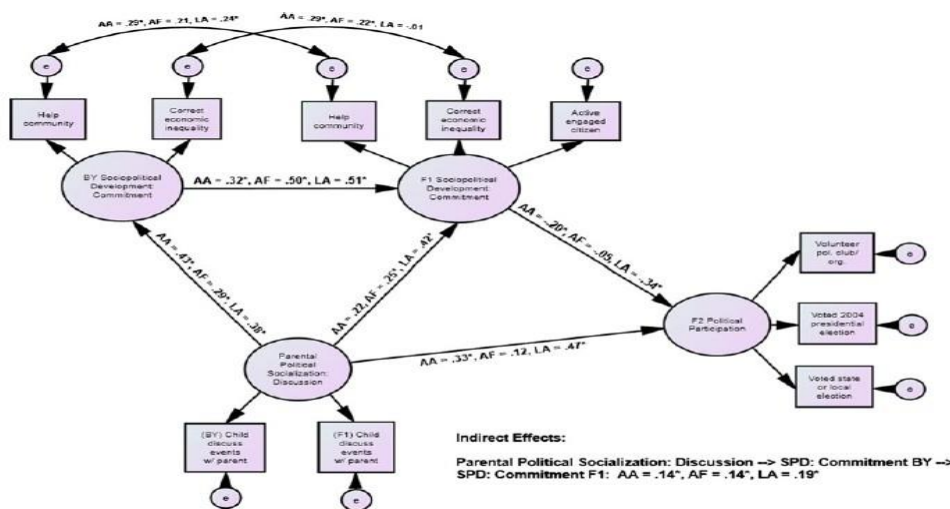

Fig. 2 Structural model. Note: $N = 618$ for the lower-SES Asian American subsample, $N = 986$ for the lower-SES African American subsample, and $N = 670$ for the lower-SES Latino/a subsample.

Standardized regression coefficients are noted for each path; coefficients significant at $p < 0.05$ are indicated with an asterisk (*)

La fase finale del coinvolgimento dei genitori consiste nel condurre una sorta di "esercizio di valutazione dell'impatto" attraverso gli *Indicators of latent construct*²⁴⁶ al fine di valutarne il ruolo nello sviluppo socio-politico della comunità.

²⁴⁵ Diemer M., A. 'Fostering Marginalized Youths' Political Participation: Longitudinal Roles of Parental Political Socialization and Youth Sociopolitical Development', *Am J Community Psychol* (2012) 50:246–256 DOI 10.1007/s10464-012-9495-9, pp. 252.

Impegno in termini di sviluppo socio-politico

È importante valutare quanto i genitori reputino importante aiutare gli altri nella loro comunità, intervenire sulle disparità socioeconomiche ed essere cittadini attivi e informati. Questi indicatori sono utilizzati per misurare l'impegno ad apportare un cambiamento a livello sociale e politico, così come le nozioni di controllo socio-politico, di competenza partecipativa e di empowerment.

Gli stessi strumenti possono essere applicati ai giovani partecipanti trattandosi di una categoria che subisce molti limiti alla partecipazione politica legati all'età quali l'inammissibilità ad aderire a molte organizzazioni, e il desiderio di essere partecipativi può essere un modo rilevante dal punto di vista dello sviluppo per concettualizzare l'azione sociale dei giovani.

Socializzazione politica dei genitori:

Strumenti che identificano la frequenza autodenunciata dal partecipante con cui "discute di eventi legati alla comunità, nazionali e mondiali con uno o entrambi i genitori o tutori".

Partecipazione politica

Strumenti che identificano se i partecipanti hanno "fatto volontariato presso una realtà o un'organizzazione politica negli ultimi 2 anni", o hanno "votato alle ultime elezioni" e hanno "votato alle elezioni locali o nazionali negli ultimi 2 anni".

Fase 3: Coinvolgere i principali stakeholder istituzionali e delle OSC.

Gli agenti istituzionali e comunitari sono fondamentali per garantire l'accesso dei giovani svantaggiati e migranti ad alloggi, scuole, assistenza sanitaria e partecipazione attiva, nonché per prevenire l'esclusione. Le politiche nazionali che incoraggiano l'integrazione e l'inclusione sostengono le autorità locali a incentivare lo sviluppo di città e quartieri inclusivi, e quindi ad accogliere positivamente i contributi dei migranti (in particolare di giovani migranti, sia ragazzi che ragazze) allo sviluppo. L'interazione con le associazioni di migranti e di donne è essenziale. Di conseguenza, è consigliabile implementare le attività di networking e quelle finalizzate al coinvolgimento tra i principali stakeholder istituzionali e delle OSC coinvolti nella prevenzione e nella lotta alla xenofobia.

Linee guida per il coinvolgimento dei principali stakeholder istituzionali e delle OSC

3) Identificare i principali stakeholder della comunità e gli agenti del cambiamento: Chi sono gli stakeholder?

Decidere chi sono gli stakeholder dipende dalla definizione stessa di stakeholder. Nel decidere come definire uno stakeholder, andrebbe considerato quanto segue: 1) Definizione basata sul progetto 2) Individui e gruppi esterni che si considerano stakeholder senza che le organizzazioni del progetto li considerino stakeholder 3) Individui e gruppi che pensano di essere interessati dal raggiungimento dell'obiettivo del progetto 4) Il modo più comune per determinare gli stakeholder è quello di considerare gruppi di persone che sono inequivocabilmente legati agli obiettivi e ai contenuti del

²⁴⁶ Diemer M., A. 'Fostering Marginalized Youths' Political Participation: Longitudinal Roles of Parental Political Socialization and Youth Sociopolitical Development', Am J Community Psychol (2012) 50:246–256 DOI 10.1007/s10464-012-9495-9, pp. 252.

progetto. A questo proposito, secondo gli obiettivi del progetto DIALECT, gli **stakeholder importanti** sono i seguenti:

- comunità locali
- popolazioni che partecipano alla realizzazione del progetto
- rappresentanti degli stakeholder, quali sindacati o associazioni
- ONG o "attivisti" che sono stati considerati individualmente o come rappresentanti degli stakeholder
- governi (pubblici, locali), funzionari, enti di controllo e altri decisori politici
- mass media
- il pubblico in generale
- accademici e ricercatori
- generazioni future
- generazioni passate
- esperti di sport
- professionisti ed esperti di calcio

Di seguito è riportato un elenco di domande di ricognizione per **facilitare l'individuazione degli stakeholder**:

- 1) Chi sono i nostri attuali e potenziali stakeholder?
- 2) Quali sono i loro interessi/diritti?
- 3) Come influisce ogni stakeholder sull'implementazione del progetto (sfide e opportunità)?
- 4) Che tipo di impatto abbiamo su ogni stakeholder?
- 5) Quali previsioni può fare la nostra attuale strategia per ogni stakeholder importante (fornitura, pubblicità e networking)?
- 6) Quali sono le attuali "variabili ambientali" che riguardano noi e i nostri stakeholder?
- 7) Come si misura ciascuna di queste variabili e il loro impatto?
- 8) Come "teniamo il punteggio" con i nostri stakeholder, (rischi e benefici)?

Coinvolgimento degli stakeholder

Gli stakeholder dovrebbero essere in grado di partecipare attivamente e in modo significativo:

- a tutte le fasi della realizzazione delle attività di Football3 a livello di comunità
- alla diffusione del messaggio "calcio per tutti" del progetto DIALECT
- all'ideazione di politiche
- alla diffusione dei risultati

Il coinvolgimento dei principali stakeholder punta a:

- Promuovere la Football3 in una sfera superiore all'interno dei governi (pubblici e/o locali) che hanno la responsabilità delle nuove funzioni;
- Aumentare le aspettative della comunità quando questa richiede un miglioramento dei servizi esistenti nel comune o la fornitura di nuovi servizi; e
- Fare seguito alle scelte politiche, laddove specifici comitati scelgono di espandere e/o migliorare volontariamente i loro servizi.

Elementi per un coinvolgimento efficace

Attraverso la loro analisi del networking, Pope e Lewis (2008) hanno²⁴⁷ definito cinque elementi per una collaborazione efficace:

- 1) "un buon facilitatore per instaurare relazioni",
- 2) "i giusti decisori al tavolo con l'intenzione di dare un contributo",
- 3) "uno scopo chiaro",
- 4) "un procedimento valido" e
- 5) "una motivazione continua tramite la valutazione sui soggetti campioni "

Cinque sono gli elementi per creare una **rete di successo**:²⁴⁸

- 1) comunicazione,
- 2) apertura e fiducia,
- 3) pianificazione,
- 4) etica e
- 5) direzione

La creazione di una rete ha bisogno di un facilitatore, cioè di qualcuno che abbia la capacità di instaurare un rapporto e di mantenere la fiducia tra i partecipanti in quanto questi non necessariamente si considerano interdipendenti. I compiti fondamentali dei facilitatori sono i seguenti:

- Instaurare rapporti
- Promuovere la cooperazione
- Mantenere una visione d'insieme del lavoro e assicurarsi che tutto venga completato
- Fornire ai partecipanti gli strumenti di cui altrimenti non sarebbero dotati
- Assistenza nella gestione della burocrazia statale, se necessario
- Identificare opportunità e risorse

Un facilitatore ha quindi bisogno delle seguenti competenze:

- Capacità di comunicazione, di networking, di agevolazione e di negoziazione
- Capacità di gestione dei progetti
- Conoscenze del contesto locale e una certa posizione all'interno della comunità in termini di leadership
- Conoscenza del funzionamento del governo statale e locale
- Essere considerati indipendenti da qualsivoglia partner
- Essere una presenza gradevole ed entusiasta

Altri credono che un facilitatore dovrebbe: saper parlare nel modo giusto e avere capacità di networking, avere capacità organizzative, dimostrare una certa leadership, avere accesso a una varietà di contesti, essere affidabile, e vedere il quadro generale e come i partner contribuiscono ad esso.²⁴⁹

Il **networking** è di grande importanza soprattutto per pubblicizzare, implementare e diffondere le **Iniziative di costruzione della comunità** come quella proposta dal

²⁴⁷ Pope, J. e J. Lewis (2008). "Improving Partnership Governance: Using a Network Approach to Evaluate Partnerships in Victoria." The Australian Journal of Public Administration 67(4): pagg.443-456, ibidem, pag. 448.

²⁴⁸ Trafford, S. e T. Proctor (2006). "Successful joint venture partnerships: public-private partnerships." International Journal of Public Sector Management 19(2): pag.117-129, ibid. pag. 120.

²⁴⁹ Come citato da Hikaru Horiguchi, (2017), " Reti per la governance locale: A case study of the Kindergarten Cluster Management framework in Victoria", inedito, Ph. Tesi di laurea.

progetto DIALECT, per 1) ampliare il ruolo e la portata dell'iniziativa; 2) sviluppare progetti dimostrativi; 3) sostenere i programmi di riqualificazione dei quartieri; 4) promuovere un governo che metta il cittadino al centro. In generale, il networking è importante soprattutto per **migliorare i risultati a livello sociale ed economico nelle aree più svantaggiate del paese.**

3. Pianificazione e realizzazione del progetto Football3

Sfida I: Attività preparatorie

Fase 1: Formazione dei partecipanti

Occorre illustrare ai partecipanti l'innovativa filosofia della metodologia Football3. Come già affermato in precedenza, la Football3 si ispira al calcio di strada. Esso ne sfrutta il potenziale educativo assicurandosi che il **dialogo** e il **fair play** siano parte integrante del gioco. La Football3, che prende il nome dai tre tempi che la compongono (confronto pre-partita, partita di calcio e confronto post-partita) utilizza le regole del calcio tradizionale combinandole con altre regole specifiche, fisse e aperte, che vengono decise dai giocatori sotto la guida di un mediatore, con l'obiettivo di apportare benefici sociali e di sviluppo ai ragazzi/adolescenti partecipanti e, di conseguenza, ai loro genitori e alla loro comunità. Può partecipare chiunque, in qualunque parte del mondo e per affrontare qualsiasi questione sociale. Non ci sono arbitri. Vi sono invece **i mediatori** che facilitano l'interazione tra le due squadre e monitorano la partita.²⁵⁰

Pertanto, i partecipanti dovrebbero comprendere bene sia le innovative caratteristiche di cui sopra che tutte le informazioni di carattere generale relative alla metodologia. È quindi consigliabile fornire una spiegazione passo a passo di come implementare la Football3, illustrando anche l'innovatività dello strumento.

Una squadra di Football3 è composta dalle seguenti categorie di partecipanti:²⁵¹

²⁵⁰ "Football3 handbook", pag. 7.

²⁵¹ "Football3 handbook", pag. 7.

Occorre formare adeguatamente i partecipanti affinché possano comprendere la filosofia del gioco a tre tempi (Diagramma 3):

Diagramma 3²⁵²

²⁵² "Football3 handbook", pag. 8.

Fase 2: Selezione delle regole del gioco

Come indicato nel manuale del gioco, *"La Football3 può essere utilizzata per partite e tornei singoli o per creare un programma di un mese o di un anno. I confronti pre e post-partita dovrebbero idealmente essere uno strumento per affrontare argomenti anche fuori dal campo, dai problemi personali dei giocatori e delle giocatrici alle sfide all'interno delle loro comunità"*.²⁵³ Come detto in precedenza, *"la chiave per portare a termine un programma di Football3 con successo è la preparazione"*.²⁵⁴ Al fine di garantire che il programma Football3 venga correttamente pianificato e messo in pratica, in questa fase iniziale di pianificazione è opportuno stabilire le regole del gioco.

Le regole di una partita di Football3 sono una combinazione di "regole fisse", che sono le stesse per ogni partita, e di "regole aperte", che possono essere negoziate durante il confronto pre-partita. Le regole fisse andrebbero quindi stabilite all'inizio di un programma o di un torneo di Football3, così come dovrà essere determinata la loro applicazione alle partite. Lo stesso vale per le regole aperte che possono variare da partita a partita, a seconda di quanto concordato dalle squadre. Si tratta di un ottimo strumento che mette al centro il fair play e i temi sociali specifici oggetto dell'iniziativa. Inoltre, i giovani giocatori e i mediatori dovrebbero essere incoraggiati ad essere creativi nella scelta delle regole aperte e a svilupparne di nuove che arricchiscano il gioco. Alcuni esempi sono esplicitamente citati nel toolkit di Football3 (sotto la voce ALLEGATO).

Nel realizzare l'obiettivo del gioco di stabilire ogni volta le regole di Football3 prima della partita, le regole stesse dovrebbero essere modificate al fine di raggiungere l'obiettivo del progetto DIALECT di affrontare la questione dell'integrazione sociale dei giovani in condizioni svantaggiate e in particolare dei giovani migranti. Poiché "attraverso la Football3 punteremo a far leva sull'impatto positivo del calcio sull'accettazione sociale e sull'integrazione dei migranti e dei rifugiati e contribuire così a combattere la retorica razzista e xenofoba sia nel calcio che nella società nel suo complesso",²⁵⁵ nel percorso di revisione del toolkit è stato osservato che:

"Le regole fisse e aperte proposte devono:

- presentare il gioco Football3 come un divertimento sano in cui gli adolescenti giocano insieme e fanno amicizia
- incoraggiare la partecipazione di tutti, celebrando e apprezzando la diversità
- rispettare le differenze e le altre persone quando si gioca a calcio
- offrire ad ogni adolescente l'opportunità di partecipare attivamente alla partita di calcio.
- riconoscere come un'azione individuale può influenzare i sentimenti e le opinioni degli altri e il fatto che le differenze possono arricchire le esperienze di tutti
- promuovere il fair play, il dialogo, i valori sociali, l'integrazione di genere e la responsabilità personale

²⁵³ "Football3 handbook", pag. 8.

²⁵⁴ "Football3 handbook", pag. 12.

²⁵⁵ Vanessa Thiele (streetfootballworld), rassegna Football3 toolkit, maggio 2020, versione finale di DIALECT, pag. 5.

- promuovere le opportunità in cui tutti possono raggiungere il loro massimo potenziale
- enfatizzare il coinvolgimento dei migranti nella partita tenendo conto delle loro potenziali molteplici vulnerabilità
- invitare i giocatori a dare importanza sia al processo che al risultato
- portare i valori del rispetto e dell'equità nel gioco".²⁵⁶

Fase 3: Creare il sistema a punti e stabilire il modulo per la partita

La metodologia Football3 incoraggia i partecipanti a modificare il sistema a punti del calcio tradizionale per sottolineare la competizione sana e la responsabilità personale. Quindi, la Football3 combina i punti partita (cioè i punti per i gol segnati) con i punti fair play (cioè i punti assegnati dalle squadre durante il confronto post-partita) per determinare il vincitore della partita.

Il peso assegnato a ciascuna categoria di punti dà importanza sia alla vittoria che al gioco leale. In molte declinazioni della Football3, è possibile che le squadre perdano sul campo, ma che ricevano sufficienti punti fair play nel confronto post-partita da arrivare a vincere la partita (Diagramma 6). Nel delineare il sistema a punti è fondamentale stabilire criteri chiari su come vengono assegnati i punti fair play per garantire la trasparenza nel confronto post-partita.

Nel caso del progetto DIALECT, al fine di trovare il giusto equilibrio nel determinare il sistema a punti appropriato, è imperativo considerare l'impatto del progetto rispettivamente sulla concorrenza e sul fair play. Maggiore è il peso dato ai punti fair play, maggiore è l'importanza attribuita ai confronti pre e post-partita e ai mediatori che facilitano il processo.

I punti fair play possono essere anche uno strumento simpatico per ribadire il tema dell'integrazione sociale attraverso la Football3, come illustrato nel progetto DIALECT. Il manuale di Football3 contiene alcuni esempi indicativi del sistema a punti (sotto la voce ALLEGATO).

(Vedasi anche il sito web della Football3 per maggiori informazioni sul sistema a punti utilizzato da Street Football World per i tornei di Football3).

Diagramma 4:²⁵⁷

²⁵⁶ Capella A., (EKKE), "Review Football3 Toolkits and identify key components to be used as part of the project and methodological amendments needed" (PL.2.7.), Annexed to Vanessa Thiele (streetfootballworld), revisione del toolkit di Football3, maggio 2020, Versione finale di DIALECT, pagg. 13-14.

²⁵⁷ "Football3 handbook", pag. 15.

The football3 points system

Anche la stesura del modulo per la partita è una delle attività preparatorie fondamentali:

Il modulo per la partita è lo strumento più importante per i mediatori. Viene utilizzato per annotare le informazioni principali sulla partita, le regole aperte concordate prima della partita, i gol segnati e i punti finali. Il mediatore deve compilare un modulo per ogni partita da lui mediata. Esso deve essere preparato in anticipo per potervi annotare le informazioni sulla partita in modo tale che alla fine risulti quanto segue:

- Il numero di gol segnati durante la partita.
- Il numero di punti partita, i punti fair play e i punti totali per ogni squadra.
- Fornire una sintesi delle più importanti regole fisse prima della partita.
- Riportare le regole aperte che le due squadre hanno concordato nel confronto pre-partita.
- Riportare il comportamento di ogni squadra durante la partita ai fini del confronto post-partita.²⁵⁸

Fase 4: Preparare il terreno

Come già detto, il calcio è **uno spazio sociale** in cui la costruzione della comunità e dell'identità personale avviene con maggiore rilevanza e impatto per i giovani. La Football3 costituisce una base a partire dalla quale affrontare questioni sociali rilevanti e condurre riflessioni collettive, unendo le comunità sia in campo che nella vita di tutti i giorni. In relazione a questo, la filosofia Football3 considera il calcio come un gioco da giocare ovunque: per strada, in un campo di terra o in un campo d'erba. Idealmente si gioca su un campo piccolo (ad esempio 40 x 20 m o più piccoli) con porte piccole (ad esempio 2 m di altezza x 3 m di larghezza o più piccole), il che riduce il numero di giocatori in una squadra (ad esempio tra i cinque e i sette giocatori). I campi più piccoli sono più facili e meno costosi da mettere in sicurezza e mantenere, e le squadre più piccole assicurano che i giocatori siano più coinvolti nella partita, indipendentemente dalle

²⁵⁸ "Football3 handbook", pag. 18.

loro capacità. È auspicabile avere uno spazio in più per consentire un adeguato riscaldamento dei giocatori.

Pertanto, nella fase di preparazione di una sessione, una partita o un torneo di Football3 la sicurezza di tutti i partecipanti deve essere la principale preoccupazione (Diagramma 7).

Diagramma 5:²⁵⁹

Safe place

The safety of the players is the most important consideration when deciding where to play.

Tra gli altri elementi troviamo: Andrebbero messi a disposizione dei giocatori acqua potabile e un kit di primo soccorso. Idealmente, i mediatori e gli allenatori sono formati come operatori di primo soccorso in grado di reagire in modo appropriato in caso di infortuni. La buona riuscita dell'applicazione della Football3 dipende totalmente da quanto i giocatori si sentono a proprio agio all'interno dell'ambiente in cui si trovano. Oltre al campo, è importante identificare un luogo (uno spazio per il dialogo) in cui i giocatori possano confrontarsi prima e dopo la partita. È bene che tale spazio sia tranquillo e delimitato in modo chiaro, in modo che i giocatori possano interagire senza distrazioni o interruzioni. Nota importante, *“se lo spazio per il confronto non è isolato e gli scambi possono essere ascoltati da terzi, i giocatori potrebbero non essere a proprio agio a esprimersi liberamente”*.²⁶⁰ Andranno inoltre predisposti per tempo i materiali necessari e le strutture per il riposo (tra cui moduli delle partite e armadietti delle medicine, come descritto nel manuale ALLEGATO, pagg. 20-21), per far sì che la partita si svolga nel migliore dei modi e i giocatori possano divertirsi e lasciarsi coinvolgere.

Sfida II: Formazione per la realizzazione del progetto mediante la metodologia Football3

²⁵⁹ "Football3 handbook", pagg. 20-21.

²⁶⁰ "Football3 handbook", pagg. 20-21.

Dal momento che la Football3 include alcune novità rispetto al calcio tradizionale, è opportuno formare adeguatamente tutti i partecipanti.

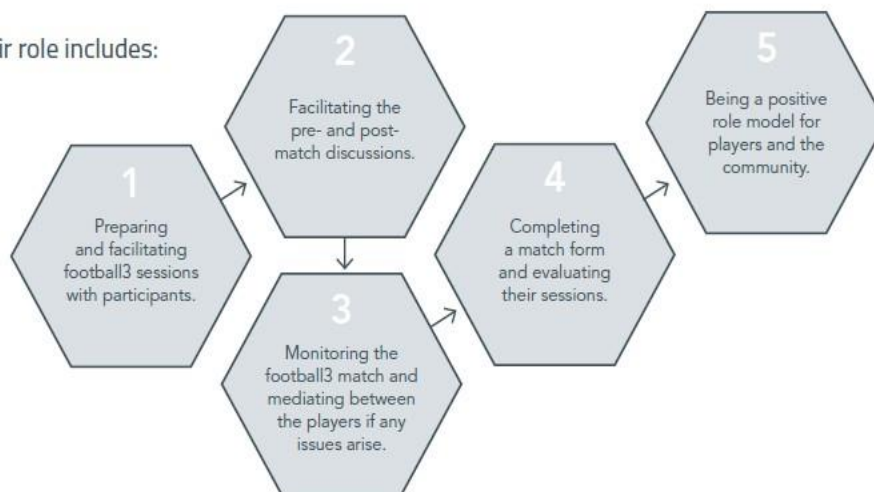
Fase 1: Selezione e formazione dei mediatori

Invece degli allenatori, la Football3 prevede che siano i mediatori a supervisionare la partita e i risultati della stessa. È pertanto importante formare questi ultimi al fine di aiutarli a comprendere e a spiegare la Football3 ai giocatori e a portare a termine in modo efficace i propri compiti. La formazione deve essere continua ed è fondamentale sia per i mediatori in persona che per il programma Football3. Al fine di migliorare le capacità dei mediatori, è consigliabile sviluppare un programma di formazione più a lungo termine tramite sessioni e seminari informativi e di partecipazione attiva. L'implementazione della Football3 può occasionalmente dare l'opportunità ai giocatori di Football3 con più esperienza di agire in qualità di mediatori, attività che consentirà loro di comprendere meglio tale ruolo, ispirandoli ad assumerlo loro stessi e a facendo sì che il progetto si diffonda. I mediatori possono essere leader di giovane età, allenatori o insegnanti e dovrebbero rappresentare entrambi i generi al fine di riflettere un equilibrio tra presenza femminile e maschile nelle squadre. È consigliabile tenere presenti le caratteristiche del ruolo dei mediatori per evitare di affidarlo a persone dal carattere dominante, in quanto i partecipanti potrebbero sentirsi non a proprio agio nel parlare in loro presenza. Nel selezionare i mediatori occorre inoltre valutare e assicurarsi che questi siano disposti e in grado di incoraggiare i giocatori, lodare i comportamenti corretti e non fomentare quelli negativi. Vedasi anche il diagramma 8:

Diagramma 6:²⁶¹

Mediators are fundamental to the success of football3.

Their role includes:

Inoltre, come dichiarato nella relazione di revisione del toolkit, andrebbe prestata particolare attenzione all'importanza del mediatore nel creare **un ambiente sicuro e rispettoso e nell'aiutare i giocatori a promuovere i suddetti valori (relativi**

²⁶¹ "Football3 handbook", pag 21.

all'implementazione del progetto DIALECT). ²⁶² Inoltre, come illustrato, *“andrebbe prestata particolare attenzione al ruolo dei mediatori al fine di metterli nelle condizioni di svolgere le loro mansioni in modo efficace”*, ossia:

- Assicurare la partecipazione di tutti gli adolescenti evitando attriti che possano offendere i partecipanti o dar vita a conflitti interni.
- Instaurare buone relazioni interpersonali all'interno del gruppo
- Incoraggiare gli adolescenti migranti a promuovere la propria identità e cultura
- Mettere tutti i giocatori nella condizione di sentirsi parte di una collettività in cui non vi siano divisioni tra “loro e noi”
- Promuovere la convinzione che ogni voce è importante, che tutti i giocatori adolescenti sono importanti nella partita, che nessuno è “inferiore a”
- Agevolare la comunicazione tra gli adolescenti circa le sfide che le loro comunità si troveranno ad affrontare durante i confronti pre e post-partita
- Capire cosa serve per aiutare gli adolescenti migranti a sentirsi più accolti
- Garantire l'interazione superando le paure e i pregiudizi che possono esistere tra gli adolescenti
- Adeguare i confronti pre e post-partita al livello linguistico dei migranti
- Conoscere i fatti e i meccanismi principali della migrazione all'interno dell'UE e in paesi specifici e comprendere l'uso standard dei termini “migrante”, “rifugiato”, e “richiedente asilo”.
- Assicurarsi che incoraggiare la competitività e creare squadre non esaspera divisioni già esistenti tra culture diverse o all'interno della comunità
- Dimostrare di saper comunicare, prendere decisioni e mediare conflitti”.

Dal punto di vista delle caratteristiche della personalità dei mediatori, il manuale di Football3 fornisce informazioni utili. ²⁶³

Fase 2: Selezione e formazione degli allenatori

La selezione degli allenatori tra i partecipanti, nell'ambito della filosofia di Football3, merita particolare attenzione dal momento che il ruolo di un allenatore di Football3 è piuttosto diverso da quanto accade nel calcio standard. Nella Football3, la principale preoccupazione degli allenatori non dovrebbe essere quella di portare a casa la vittoria, quanto quella di apportare un contributo positivo alla partita, indipendentemente dal risultato finale. Per molti allenatori, si tratta di un cambio di mentalità piuttosto difficile da fare e per vestire i panni del loro nuovo ruolo necessitano di un grande incoraggiamento. I risultati della nostra ricerca hanno mostrato che gli allenatori professionisti sono ben disposti a lasciarsi coinvolgere nelle attività di Football3. Tuttavia, è necessario assicurare un coinvolgimento positivo degli allenatori facendo in modo che prendano parte allo sviluppo del programma e includerli nella

²⁶² Vanessa Thiele (streetfootballworld), revisione del toolkit di Football3, maggio 2020, Versione finale di DIALECT

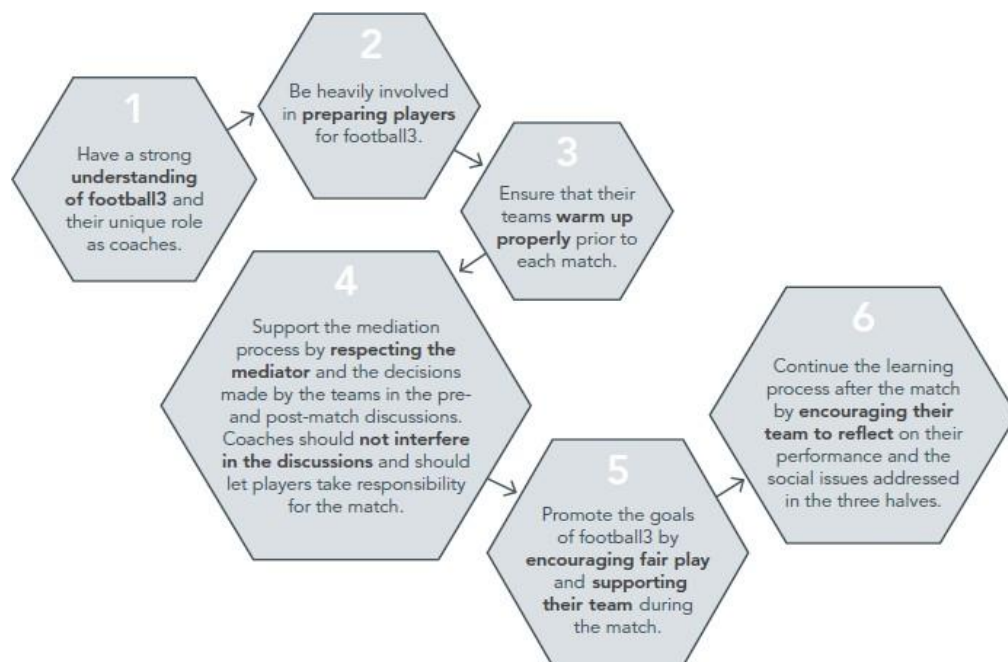
²⁶³ "Football3 handbook", pag. 21.

fase di formazione dei mediatori e dei giocatori prima di una partita o di un torneo di Football3 può essere utile al fine di ricevere il loro contributo.

Gli allenatori con maggiore esperienza sono in grado di fornire spunti utili su come migliorare il programma. Nel caso del progetto DIALECT, il punto di vista degli allenatori con esperienza è importante: i risultati della nostra ricerca hanno mostrato che gli allenatori hanno una conoscenza sufficiente dei mezzi e dei modi in cui si sviluppa l'identità dei tifosi di calcio, dei ruoli delle tifoserie e dell'infiltrazione nel mondo dello sport dei partiti estremisti i quali espongono i giovani svantaggiati al rischio della radicalizzazione politica. D'altra parte, gli educatori possono fornire utili spunti sulle attività che incentivano la costruzione della comunità attraverso il coinvolgimento dei giovani nello sport e possono proporre idee su come sconfiggere la polarizzazione sociale a livello di comunità.

Nei precedenti casi in cui è stata applicata la metodologia Football3, l'allenatore è risultato essere il principale facilitatore. Questa figura gestisce le sessioni o agisce addirittura come mediatore durante le partite. Tuttavia, a causa della mentalità di molti allenatori professionisti, è necessario un adeguato coinvolgimento nel processo fin dall'inizio per evitare che gli allenatori troppo competitivi possano costituire una delle sfide più grandi alla riuscita dell'applicazione della Football3. Tale obiettivo può essere raggiunto attraverso le seguenti fasi di coinvolgimento presentate all'interno del diagramma: (Diagramma 9).

Diagramma 7:²⁶⁴

Fase 3: Selezione e formazione dei giocatori

Come ogni altra partita, anche una partita di Football3 inizia con un calcio d'inizio. Tuttavia, prima del calcio d'inizio, è fondamentale che ai giocatori venga illustrato il

²⁶⁴ "Football3 handbook", pag. 26.

funzionamento della metodologia e che i giocatori ne comprendano gli obiettivi. Come illustrato sopra, per quanti abbiano giocato solamente a calcio, sarà necessaria una fase di adeguamento al fine di familiarizzare con questa nuova metodologia e la sua enfasi sul dialogo, sulla risoluzione del conflitto consensuale, sul fair play, sulla parità di genere e sulla responsabilità personale. Come mostrato dai risultati delle nostre ricerche, una delle sfide più importanti da affrontare nell'ambito dell'implementazione della metodologia Football3 nel progetto DIALECT è la lotta contro il confronto competitivo e individualista tipico dei giovani calciatori emergenti. Coinvolgere tali giovani nel progetto sarebbe una conquista assai rilevante del presente progetto che punta a ristabilire un senso di coscienza collettiva e appartenenza sociale a livello di comunità locale.

Il processo comprende i seguenti passaggi: Una volta che i mediatori sono stati formati, si occuperanno di indire una sessione introduttiva di Football3 per i giocatori. Tali sessioni dovrebbero avere luogo prima dell'inizio di un eventuale torneo di Football3 o come prima fase di un nuovo programma di Football3. Alla fine della formazione, i giocatori dovrebbero aver compreso pienamente gli obiettivi della Football3, i tre tempi e le regole, nonché il proprio ruolo. Il toolkit della Football3 contiene esempi indicativi ma pur sempre di grande utilità (si vedano gli strumenti e i materiali ALLEGATI), dal momento che il toolkit verrà modificato per aderire agli obiettivi del progetto DIALECT.

5. È ora di giocare a calcio!

Come precedentemente affermato, il processo previsto per le partite di Football3 include tre passaggi distinti:

Sfida I: Primo tempo: confronto pre-partita

Prima della partita, il mediatore riunisce i giocatori e viene avviato un confronto per stabilire e concordare le regole che i giocatori desiderano applicare durante la partita. Si tratta di un processo di apprendimento coinvolgente e stimolante per i giocatori. Durante il confronto pre-partita il punto focale del progetto DIALECT, ossia l'integrazione sociale e la costruzione della comunità per sconfiggere la polarizzazione sociale e politica, viene inizialmente affrontata e i giocatori vengono incoraggiati a selezionare le regole più appropriate a questo scopo. In sede di modifica degli strumenti del progetto verranno ideati alcuni concetti utili come esempi. A questo scopo può risultare prezioso il precedente confronto in materia di indice di tolleranza.

Una volta raggiunto un accordo sulle regole del gioco, verrà annotato l'esito del confronto pre-partita sul modulo di partita dal mediatore e la partita potrà avere inizio. Il confronto pre-partita riguarda solo i giocatori appartenenti a ciascuna squadra e dovrebbe svolgersi in uno spazio tranquillo (ad esempio sul campo o nei pressi dello stesso) in cui i giocatori possano interagire senza essere distratti o interrotti.

Il manuale di Football3 include alcune dritte per gli allenatori per agevolare il coinvolgimento, ad esempio:

- Incoraggia la tua squadra a pensare alle regole da applicare prima del confronto pre-partita.
- Assicurati che la squadra si sia adeguatamente riscaldata e che sia puntuale per il confronto pre-partita.
- Crea un'atmosfera positiva tra le squadre coinvolgendo gli avversari durante il riscaldamento.
- Incoraggia tutti i membri della squadra a dialogare con l'altra squadra.
- Non interferire nell'interazione. Lascia che i giocatori si assumano le proprie responsabilità.
- Incita i giocatori a mostrare rispetto nei confronti dei mediatori: il loro ruolo è impegnativo e il sostegno dei giocatori è fondamentale.²⁶⁵

Questo passaggio è di vitale importanza poiché, come mostrato dai risultati della nostra ricerca, la maggior parte degli adolescenti è molto timida, non condivide volentieri il proprio punto di vista, fa fatica ad affrontare questioni "difficili" o dolorose quali discriminazione, odio e intolleranza e viene educata in un sistema scolastico e in una società che, in alcuni casi, genera discriminazione a livello istituzionale. Le ragazze sono costrette ad affrontare difficoltà maggiori dovendo accedere a un modo dominato dal sesso maschile, mentre gli adolescenti migranti devono misurarsi con vincoli culturali. Un altro aspetto importante consiste nell'assicurarsi che gli allenatori abbiano compreso del tutto le novità della Football3.

²⁶⁵ "Football3 handbook", pag. 30.

Per superare difficoltà quali quelle di cui sopra, il manuale di Football3 fornisce alcune dritte ai mediatori, ad esempio:

- I giocatori andrebbero incoraggiati ad essere creativi e a divertirsi nello stabilire le regole aperte, e dovrebbero essere incoraggiati a non selezionare sempre le stesse.
- Assicurati che entrambe le squadre e tutti i giocatori siano coinvolti nel dialogo. Se una squadra o un giocatore tende a prevaricare durante il confronto, chiedi cosa ne pensano gli altri.
- Non permettere agli allenatori, agli spettatori o ai genitori di influenzare il confronto: assicurati che siano solo le squadre a interagire. Se qualcuno interferisce, chiedi gentilmente che si allontanano.
- Potrai contare su più di un mediatore. Questo sarà di particolare utilità se le squadre parlano lingue diverse per cui è necessaria la traduzione. Se è coinvolto più di un mediatore, assicurarsi che tutti parlino una lingua comune e collaborino al fine di evitare incomprensioni.
- Incoraggia le squadre a mettersi d'accordo su come entrare in campo insieme (ad esempio in ordine sparso, tenendosi per mano, ecc.) per enfatizzare la loro unione.

266

Sfida II: Secondo tempo: la partita

Come dichiarato nel manuale di Football3, *“L'intenzione di Football3 è quella di far sì che tutti apprezzino l'esperienza indipendentemente dal risultato della partita, e mantenendo comunque l'emozione di una partita competitiva. I mediatori hanno il compito di sostenere le squadre durante questo processo e di annotare i risultati della partita. Gli allenatori, i genitori e gli spettatori dovrebbero fare il tifo e, insieme ai giocatori, festeggiare il calcio come strumento per sviluppare nuove abilità e trasformare il comportamento delle persone”*.²⁶⁷ Le partite di Football3 sono brevi, intense e molto divertenti. Le squadre di genere misto interagiscono con uno spirito competitivo sano. La partita è nelle mani dei giocatori ed è loro responsabilità assicurarsi di giocarla in modo equo. Se la palla viene mandata fuori campo, ad esempio, sta ai giocatori decidere chi ne ha il possesso. Se un giocatore subisce un fallo, alzeranno la mano per indicare un calcio di punizione.

A questo punto gli allenatori dovrebbero incoraggiare in modo positivo la squadra affinché rispetti le regole, faccia suo lo spirito del fair play e mostri rispetto nei confronti delle decisioni prese dal mediatore; dovranno inoltre sottolineare l'importanza del gioco di squadra indipendentemente dalla bravura dei giocatori, assicurarsi che tutti i giocatori, i genitori e i tifosi facciano il tifo per la squadra e se qualcuno ha un atteggiamento negativo, chiedere gentilmente che smettano o che se ne vadano e congratularsi con la propria squadra e con gli avversari alla fine dell'incontro, indipendentemente da chi abbia vinto e perso.

Per quanto riguarda la condotta dei mediatori durante la partita, una delle sfide più grandi consiste nel saper giudicare quando è il momento di intervenire in un conflitto sul campo. *“Sebbene sia importante dare ai giocatori il tempo di raggiungere un accordo, è anche importante assicurarsi che il confronto non diventi aggressivo”*.²⁶⁸ I mediatori

²⁶⁶ "Football3 handbook", pag. 31.

²⁶⁷ "Football3 handbook", pag. 32.

²⁶⁸ "Football3 handbook", pag. 33.

dovrebbero inoltre incoraggiare i giocatori ad assumersi la responsabilità della partita, a decidere come desiderano dare il via all'incontro (ad esempio con un calcio d'inizio, passando la palla alla squadra avversaria ecc.), monitorare attentamente la partita senza distrazioni da parte degli allenatori, degli spettatori, ecc., annotare eventuali osservazioni quali esempi positivi di fair play o situazioni in cui le squadre non rispettano le regole o giocano in modo particolarmente aggressivo. Tali annotazioni saranno importanti spunti per il confronto post-partita. Alcuni strumenti, soggetti ad adattamento, vengono forniti tramite il toolkit di Football3 (ALLEGATO).

Sfida III: Terzo tempo: confronto post-partita

*“Il terzo tempo è una componente unica di Football3 e gioca un ruolo di fondamentale importanza nell'ambito del potere trasformativo della metodologia”.*²⁶⁹

Come affermato in precedenza, una volta terminata la partita i giocatori di entrambe le squadre hanno l'opportunità di riflettere sul proprio comportamento e quello dei propri compagni di squadra, nonché di valutare il comportamento dei propri avversari con l'appoggio di un mediatore. A ciascuna squadra verrà chiesto di attribuire agli avversari un punteggio per il fair play, che verrà addizionato ai punti della partita per determinare un vincitore finale. Il confronto post-partita enfatizza l'importanza dell'assumersi le proprie responsabilità e del raggiungere un punto di accordo. È inoltre l'ambiente ideale per affrontare argomenti importanti sia per i giocatori che per la comunità nella sua interezza.²⁷⁰ Il toolkit della Football3 include linee guida specifiche su come condurre il confronto post-partita: esse sono soggette agli adeguamenti agli obiettivi del progetto DIALECT. Tuttavia, il confronto rimane fondamentalmente lo stesso in ogni caso di implementazione.

Pertanto, gli allenatori saranno tenuti ad assicurarsi che il proprio team si rifocilli e riposi un attimo prima del confronto post-partita; dovranno altresì incoraggiare i giocatori a prendere parte al confronto post-partita in modo costruttivo. Questo esclude a) la manipolazione del confronto o del numero dei punti fair play che la propria squadra decide di attribuire agli avversari, dal momento che è loro responsabilità; b) screditare i mediatori criticandone l'operato. Invece, adottando uno spirito cooperativo, dovranno dare il proprio appoggio durante il processo, osservando il confronto post-partita insieme all'allenatore avversario; avranno modo di congratularsi con entrambe le squadre e con il mediatore della partita una volta annunciato il risultato, riflettere sull'esperienza con la propria squadra e considerare come i membri della stessa possano migliorare per ottenere la maggior quantità di punti fair play possibile nella loro prossima partita.²⁷¹

D'altra parte, i mediatori dovrebbero gestire con un atteggiamento positivo i dissapori tra i membri della squadra su quanti punti fair play hanno ricevuto o sul modo in cui è stato interpretato un incidente durante la partita. È importante dare a entrambe le squadre l'opportunità di dire la loro e provare a raggiungere un accordo in cui entrambe le squadre sono a proprio agio e non sono frustrate dal risultato finale. Il mediatore ha l'autorità di prendere una decisione finale sul numero di punti fair play da attribuire. Questa opzione, tuttavia, andrà utilizzata solo in caso di esaurimento di tutte le altre strade percorribili per il raggiungimento di un compromesso, e il fatto andrà annotato in modo

²⁶⁹ "Football3 handbook", pag. 34.

²⁷⁰ "Football3 handbook", pag. 34.

²⁷¹ "Football3 handbook", pag. 35.

chiaro nel modulo di partita. I mediatori dovrebbero essere consapevoli del fatto che “le squadre talvolta attribuiscono i punti fair play non in base a quanto correttamente abbiano giocato gli avversari, ma a seconda di quanti punti fair play hanno ricevuto loro o per passare in vantaggio rispetto agli avversari (ad esempio in un torneo). È compito del mediatore esplorare le diverse opzioni di attribuzione dei punti fair play in modo da assicurare che lo spirito di Football3 sia rispettato e che i giocatori non manipolino l'attribuzione dei punti fair play.”²⁷²

Sfida IV: Organizzare un torneo di Football3

Un torneo di Football3 può essere utile per aumentare l'impatto della metodologia e diffonderne il successo ancor di più. Ecco perché questa possibilità è stata inclusa nelle attività del progetto DIALECT. Oltre a tutti gli obiettivi del progetto in termini di inte(g)razione sociale, andrebbero date maggiori opportunità di costruzione di una coesione della comunità e empowerment degli adolescenti tramite attività di più ampio respiro, coinvolgendo più squadre di Football3 provenienti da una varietà di contesti socio-economici ed etnici e instaurando rapporti duraturi attraverso la condivisione di esperienze importanti come accade giocando partite di Football3 nell'ambito di un torneo organizzato. Al tempo stesso, il torneo è utile come esercizio di valutazione che indica le lezioni apprese e gli obiettivi ancora da raggiungere. Non aderendo alla filosofia delle leghe calcistiche, il torneo di Football3 è piacevole e genera un forte spirito tra le squadre partecipanti, assicurando che queste interagiscano tra loro e rispettino la propria squadra e quella avversaria.²⁷³ Le regole e i processi sono descritti dettagliatamente nel toolkit di Football3 (ALLEGATO), soggetto ad adeguamenti.

Al fine di organizzare e implementare un torneo di Football3 che abbia una buona riuscita vanno seguiti i seguenti passaggi:

- Pianificare il torneo
- Preparare mediatori e giocatori
- Giocare il torneo.

²⁷² "Football3 handbook", pag. 35.

²⁷³ "Football3 handbook", pagg. 36-37.

4. Coinvolgere l'ambiente "fuori dal campo"

Nell'ambito degli obiettivi del progetto DIALECT, l'efficacia dell'implementazione della Football3 diventa chiara nel momento in cui essa favorisce non solo all'empowerment degli adolescenti e la costruzione della loro identità, ma anche la costruzione della comunità in un modo che migliori la coesione sociale. Naturalmente i processi sociali sono lenti e gli effetti positivi e il contributo del progetto DIALECT potrebbero vedersi sul lungo termine. Tuttavia, come affermato in precedenza (e secondo i risultati della ricerca) coinvolgere i genitori, gli agenti del cambiamento della comunità locale e le autorità municipali e statali fa in modo che i risultati si diffonderanno anche nell'ambiente "al di fuori del campo", migliorando e promuovendo gli obiettivi del progetto.²⁷⁴

I **genitori**, come già affermato in precedenza, hanno una notevole influenza sul modo in cui i loro figli affrontano una nuova esperienza. Pertanto, nell'avviare un nuovo programma di Football3:

- assicurarsi di presentare ai genitori la metodologia.
- organizzare una partita amichevole che illustra Football3 e gli obiettivi prefissati per il programma e
- dare loro la possibilità di provarlo loro stessi
- dare supporto ai genitori e ai membri della comunità nell'organizzare il proprio torneo o la propria partita
- coinvolgerli nella creazione di nuovi spazi in cui giocare
- promuovere eventi facendo circolare volantini
- incoraggiarli a invitare i propri amici a guardare le partite.

Nei luoghi in cui vedere ragazze che fanno sport è ancora fuori dalla norma, questo processo riveste un'importanza ancora maggiore nel garantire l'appoggio genitoriale al coinvolgimento delle ragazze all'interno di squadre di genere misto. Più i genitori sono coinvolti, maggiori sono le possibilità di coinvolgere i giocatori. Con il supporto della comunità, i cambiamenti sociali potranno avvenire più facilmente.

Considerare il coinvolgimento degli agenti della comunità e la creazione di una rete di partner e amici è un passaggio indispensabile nell'ambito del progetto DIALECT e ai fini di un'implementazione di ampio respiro dello stesso. Secondo il contesto del progetto DIALECT, occorre invitare OSC, ONG, scuole e insegnanti, associazioni giovanili, club calcistici, governi locali (ma anche statali) per coinvolgerli nel processo. A tal fine:

- Mostrare obiettivi e conquiste invitandoli a prendere parte a una sessione o torneo di Football3.
- Guidarli affinché possano vivere l'esperienza in prima persona.
- Spiegare i termini dell'implementazione in caso desiderino mettere in pratica l'iniziativa loro stessi.
- Condividere la conoscenza e l'esperienza maturata in materia di Football3 con organizzazioni, scuole o agenti locali in modo che possano sviluppare e migliorare i propri programmi di Football3.

²⁷⁴ "Football3 handbook", pag. 38.

Tali azioni assicureranno che la Football3 continui a crescere e migliorare. Al tempo stesso verranno valutati e sostenuti determinati processi di empowerment degli adolescenti finalizzati a combattere il rischio di radicalizzazione politica attraverso un processo inclusivo di costruzione della comunità.

5. Valutare i risultati

È indispensabile un processo continuo di valutazione al fine di stimare i risultati non solo sul potenziale della Football3, ma anche sulla sua utilità nel gestire questioni sociali di ampio respiro. A tal fine è essenziale:

- Annotare i risultati in termini di metodologia e strumenti di Football3 adeguati agli obiettivi del progetto
- Identificare l'impatto sociale attraverso strumenti e processi relativi anch'essi adeguati agli obiettivi del progetto

22. Chi si occuperà di svolgere ogni compito?

Come affermato nella proposta e nel manuale di implementazione del progetto DIALECT, ai partner del consorzio sono stati assegnati i seguenti ruoli e responsabilità pertinenti a seconda del presente Piano d'azione:

Nome e numero del partner	Ruolo all'interno del progetto
P1. ACTION AID HELLAS (AAH)	<ul style="list-style-type: none"> • Coordinatore/leader dei WP 1 e 5 • Organizzazione del torneo a livello UE (WP4) • Identificazione dei giocatori di calcio pionieri • Networking con le comunità di migranti • Organizzare partite amichevoli per i genitori, creare squadre, allenare i giocatori e • Organizzare un torneo di F3 a livello locale (WP4)
P2. ETHIKO KENTRO KOINONIKON EREVNON (EKKE)	<ul style="list-style-type: none"> • Beneficiario/leader di WP2 • Sviluppare un Piano d'azione per costruire una comunità in grado di sconfiggere la polarizzazione • Protocollo di cooperazione UE e manuale su come sconfiggere la polarizzazione • Raccomandazioni di politica pubblica (WP5)
P3. ACTIONAID INTERNATIONAL ITALIA ONLUS	<ul style="list-style-type: none"> • Beneficiario/leader di WP4 • Condurre azioni di capacity building (WP3) • Identificazione di giocatori di calcio con esperienza pionieristica, • Networking con le comunità di migranti, • Organizzare partite amichevoli per i genitori, • Identificare le squadre esistenti, • Allenare i giocatori • Organizzare un torneo di F3 a livello locale (WP4) • Copertura mediatica e giornalistica, organizzazione di campagne sui social media e giornate informative a livello nazionale (WP5)

P4. OLTALOM SPORTEGYESULET (OSE)	<ul style="list-style-type: none"> • Beneficiario • Partite amichevoli (WP4) • Condurre azioni di sviluppo delle capacità (WP3) • Identificazione di giocatori di calcio pionieri, • Networking con le comunità di migranti, • Organizzare partite amichevoli per i genitori, • Formare squadre, • Allenare i giocatori e • Organizzare un torneo di F3 a livello locale (WP4) • Copertura mediatica e giornalistica, organizzazione di campagne sui social media e giornate informative a livello nazionale (WP5)
P5. FOND FOOTBALL FRIENDS ZA UNAPREDENJE SPORTSKOG OBRAZOVANJA KROZ FUTBAL (FF)	<ul style="list-style-type: none"> • Beneficiario • Partite amichevoli (WP4) • Condurre azioni di sviluppo delle capacità (WP3) • Identificazione di giocatori di calcio pionieri, • Networking con le comunità di migranti, • Organizzare partite amichevoli per i genitori, • Formare squadre, • Allenare i giocatori e • Organizzare un torneo di F3 a livello locale (WP4) • Copertura mediatica e giornalistica, organizzazione di campagne sui social media e giornate informative a livello nazionale (WP5)
P6. STREETFOOTBALLWORLD GGMBH (SFW)	<ul style="list-style-type: none"> • Beneficiario/leader di WP3 • Revisione del toolkit di F3 (WP2) • Relazione di valutazione dell'impatto (WP4) • Promozione della metodologia (WP5)
P7. MELISSA DIKTYO METANASTRION STIN ELLADA (Rete Melissa)	<ul style="list-style-type: none"> • Beneficiario • Riunioni bilaterali (WP4) • Networking con le comunità di migranti • Azioni di integrazione di genere (WP 2,3 e 4)

23. Quando saranno portati a termine i vari compiti?

Sebbene il calendario iniziale sia soggetto a modifiche provvisorie a causa della pandemia di coronavirus, i partner hanno accettato di rispettare le date stabilite inizialmente, come segue:

e) Obiettivi dei Work Packages (WP):

Titolo del WP: Gestione e coordinamento del progetto
Leader del WP: ActionAid Hellas Obiettivi: <ul style="list-style-type: none"> • Preparare e firmare un accordo consortile • Gestione del progetto, finanziaria e scientifica • Formazione e funzionamento del comitato direttivo • Monitoraggio, valutazione interna ed esterna del progetto • Organizzare 5 incontri sul progetto
Titolo del WP: Sviluppo di un piano d'azione per promuovere la costruzione della comunità attraverso il calcio sconfiggendo al contempo la polarizzazione
Leader del WP: EKKE Obiettivi: <ul style="list-style-type: none"> • Riesaminare il toolkit di Football3 e identificare i componenti chiave da utilizzare come parte del progetto e le modifiche metodologiche necessarie • Sviluppo della metodologia/del piano d'azione del progetto, incentivando la tolleranza e la costruzione della comunità attraverso il calcio
Titolo del WP: Azioni di capacity building, costruzione di una rete di agenti del cambiamento che promuovono la costruzione della comunità avvalendosi del calcio come strumento

Leader del WP: Street Football World
Obiettivi:

- Sviluppo di un toolkit di formazione integrato
- Selezionare tirocinanti delle OSC, delle autorità comunali/pubbliche e delle associazioni sportive che assumano il ruolo di allenatori e mediatori
- Condurre attività di sviluppo delle capacità per formare allenatori/mediatori
- Condurre attività di sviluppo delle capacità rivolte ai tirocinanti delle autorità locali/pubbliche

Titolo del WP: Giocare a calcio per costruire la comunità, creando poli di comprensione a livello locale
Leader del WP: ActionAid Italia
Obiettivi:

- Identificare giocatori pionieri nel settore
- Networking con le comunità e organizzazioni di migranti a livello comunitario
- Organizzare partite amichevoli per i genitori
- Creare squadre di adolescenti in Grecia, Serbia e Ungheria
- Identificare squadre di adolescenti già presenti in Italia
- Allenare i giocatori/adolescenti selezionati nei quattro paesi (Grecia, Serbia, Ungheria, Italia)
- Organizzare un torneo di Football3 a livello locale
- Organizzare un torneo di Football3 a livello di UE
- Definire un protocollo di cooperazione a livello di UE tra autorità locali, OSC e associazioni sportive e sviluppare un manuale
- Condurre un'attività di valutazione dell'impatto

Titolo del WP: Diffusione del progetto: Promuovere il messaggio "Calcio per TUTTI"
Leader del WP: ActionAid Hellas
Obiettivi:

- Sviluppo di un piano di divulgazione
- Sviluppo di materiali, strumenti e canali di divulgazione e loro funzionamento
- Copertura mediatica e giornalistica del progetto
- Organizzazione di campagne promozionali sui social media
- Organizzazione di una conferenza e di un workshop sulle politiche
- Organizzazione di azioni che promuovano la diffusione dei risultati del progetto a livello di UE

f) Quando saranno portati a termine i vari compiti?

Sebbene il calendario iniziale sia soggetto a modifiche provvisorie a causa della pandemia di coronavirus, i partner hanno accettato di rispettare le date stabilite inizialmente, come segue:

Versioni finali No	Titolo	Descrizione	Leader	Scadenza per EC
D1	Manuale del progetto	Formato elettronico, 25 pagine, EN	AAH	30 aprile 2020
D2	Relazione sullo stato di avanzamento	Stampato in 2 copie/formato elettronico, EN	AAH	31 gennaio 2021
D3	Relazione di valutazione interna intermedia	Formato elettronico, 35 pagine, EN	AAH	31 dicembre 2020
D4	Relazione di valutazione interna finale	Formato elettronico, 50 pagine, EN	AAH	31 dicembre 2021
D5	Relazione di valutazione esterna	Formato elettronico, 40 pagine, EN	AAH	31 dicembre 2021

Versioni finali No	Titolo	Descrizione	Leader	Scadenza per EC
D6	Riunioni del Comitato Scientifico e del Comitato Direttivo 1° semestre	1. Ordine del giorno, 2. 2. Registro delle presenze firmato, 3. Verbale	AAH	31 dicembre 2020
D7	Riunioni del Comitato Scientifico e del Comitato Direttivo 2° semestre	1. Ordine del giorno, 2. 2. Registro delle presenze firmato, 3. Verbale	AAH	31 dicembre 2021
D8	Incontri sul progetto 1° semestre	1. 1. riunione di inizio (M1/Atene), 2. Riunione sullo stato di avanzamento (M6/Berlino) e 3. riunione intermedia (M12/Milano). 1. Ordine del giorno, 2. 2. Registro delle presenze firmato, 3. Verbale	AAH	31 gennaio 2021
D9	Incontri sul progetto 2° semestre	1. 1. Riunione sullo stato di avanzamento (M18/Ungheria), 2. riunione finale (M24/Atene). Ordine del giorno, 2. 2. Registro delle presenze firmato, 3. Verbale	AAH	31 dicembre 2021
D12	Piano d'azione	Formato elettronico, 50 pagine, EN, GR, IT, IT, SE, HU (Gli strumenti esistenti saranno inseriti in un Allegato)	EKKE	31 luglio 2020 Modificato al 30 settembre 2020
D15	Revisione dei toolkit di Football3	Breve relazione di sintesi, comprese le conclusioni del processo di revisione	SFW	31 maggio 2020
D18	Toolkit di formazione integrato	40 pagine, in EN, GR, IT, SER, HU	SFW	31 ottobre 2020 Modificato al 30 novembre 2020
D19	4 Seminari di formazione rivolti agli allenatori di calcio	Quattro seminari di 2 giorni per gli allenatori (uno in ogni paese partecipante) che coinvolgono 20 allenatori Inviti, ordini del giorno, registri delle presenze firmati	SFW	31 dicembre 2020
D21	4 Seminari di formazione rivolti ai funzionari pubblici	Quattro seminari di formazione di 2 giorni rivolti a 40 funzionari pubblici/stakeholder locali in totale (personale didattico/rappresentanti delle autorità locali) in 4 paesi interessati (GR, IT, SER, HU) Inviti, ordini del giorno, registri delle presenze firmati	AAH	31 gennaio 2021
D22	4 workshop partecipativi	1 workshop in ogni paese partner (IT, GR, HU, SER) con la partecipazione di funzionari pubblici, allenatori e mediatori. Inviti, ordini del giorno, registri delle presenze firmati.	AAIT	28 febbraio 2021
D23	Relazione sulle azioni di sviluppo delle capacità	50 pagine, in EN, GR, IT, SER, HU	SFW	28 febbraio 2021

Versioni finali No	Titolo	Descrizione	Leader	Scadenza per EC
D20	4 Seminari di formazione rivolti ai mediatori	Quattro seminari di 2 giorni per mediatori (uno in ogni paese partecipante), per un totale di 50 mediatori. Inviti, ordini del giorno, registri delle presenze firmati	SFW	31 dicembre 2020
D24	6 incontri bilaterali	Almeno 2 incontri tra animatori e comunità di migranti in ogni paese (Grecia, Ungheria e Serbia)/6 in totale. Inviti, ordini del giorno, registri delle presenze firmati.	Rete Melissa	28 febbraio 2021
D25	3 partite amichevoli	Una partita amichevole aperta ai genitori in ciascun paese (Grecia, Ungheria e Serbia, 3 in totale), con la partecipazione di almeno 20 ragazzi per paese (60 in totale) foto/manifesti/pubblicità/ lettera informativa/ composizione delle squadre/elenco dei partecipanti/ordine del giorno/invito	OSE	28 febbraio 2021
D26	40 Sessioni introduttive per i giocatori	Quaranta sessioni introduttive di calcio della durata di 4 ore in tutti i paesi, dedicate a 500 adolescenti selezionati e 40 mediatori in totale nei 4 paesi partecipanti. foto/manifesti/pubblicità/lettera informativa/ composizione delle squadre/elenco dei partecipanti/ordine del giorno/invito.	AAIT	31 luglio 2021
D27	4 Tornei locali	Un torneo locale (della durata di 6 mesi) in ogni paese (GR, IT, HU, SER) con la partecipazione di 40 squadre/500 adolescenti in totale. 500 sessioni di calcio e 16 eventi collaterali per i genitori (500 partecipanti) foto/manifesti/pubblicità/lettera informativa/composizione delle squadre/elenco dei partecipanti/ordine del giorno/invito	AAIT	30 settembre 2021
D28	1 Torneo internazionale	1 torneo internazionale in Grecia con la partecipazione di 4 squadre di calcio (una per ogni paese partecipante, 48 adolescenti in totale) e 8 allenatori (2 per ogni squadra), 7 sessioni di calcio in totale. Inviti, foto, registro delle presenze firmato.	AAH	31 dicembre 2021

Versioni finali No	Titolo	Descrizione	Leader	Scadenza per EC
D29	Protocollo di cooperazione dell'UE	Documento di 15 pagine in EN, GR, IT, HU e SER che delinea un protocollo di cooperazione tra autorità locali e ONG a livello transnazionale.	EKKE	31 dicembre 2021
D30	Manuale su come sconfiggere la polarizzazione	Relazione di 25 pagine in EN, GR, IT, HU e SER su come prevenire il razzismo attraverso il calcio e gli sforzi congiunti delle autorità locali e sportive	EKKE	31 dicembre 2021
D31	Relazione di valutazione dell'impatto	Relazione di 45 pagine in EN, che illustra il cambiamento comportamentale degli adolescenti in termini di intolleranza e xenofobia.	SFW	31 dicembre 2021
D32	Piano di divulgazione	Formato elettronico, 20 pagine in EN	AAH	31 marzo 2020
D33	1 microsito	Formato elettronico in EN, GR, IT, HU, SER	AAH	31 marzo 2020
D34	Materiale di diffusione	5000 volantini, 500 manifesti, 4 banner, 4 comunicati stampa e 4 newsletter di 5 pagine ciascuna in EN, GR, IT, HU, SER	AAH	30 giugno 2020
D35	Conferenza finale e workshop sulle politiche pubbliche	Ad Atene, 150 partecipanti, tra cui accademici/ricercatori, rappresentanti dei principali gruppi di stakeholder e professionisti che lavorano con adolescenti provenienti dai paesi dell'UE, 20 partecipanti al workshop sulle politiche pubbliche	AAH	31 dicembre 2021
D36	Raccomandazioni di politica pubblica	Relazione di 15 pagine in EN che presenta le linee guida per le autorità pubbliche	EKKE	31 dicembre 2021
D37	1 webinar	1 webinar per 20 partecipanti indetto dai membri della Federazione ActionAid e dalle ONG del settore	AAH	31 dicembre 2021
D38	4 Giornate informative nazionali	Una giornata informativa nazionale in Grecia, Italia, Ungheria e Serbia con 40 partecipanti in ciascuna.	AAH	31 dicembre 2021

Step intermedi:

No	Azione	Scadenza
SI1	Materiali di diffusione creati	29/02/2020
SI2	Quadro MEL sviluppato	31/03/2020
SI3	Incaricato alla valutazione esterno subappaltato	30/04/2021
SI4	Aree interessate selezionate	31/03/2020
SI5	Revisione del toolkit di Street Football World	31/05/2020
SI6	Toolkit di formazione sviluppato	31/11/2020
SI7	Tutti i gruppi di tirocinanti sono stati selezionati	30/11/2020
SI8	Individuati i giocatori di calcio pionieri	31/12/2020
SI9	Squadre create in tutti i paesi partner	31/03/2021
SI10	Sviluppo del microsito	30/04/2020
SI11	Materiali di diffusione creati	30/06/2020